

ՅԱՆԴՐՈՒԴՆ ԶԵՆՈՒՆԱՐԿԸ

Տեղակ էին, որ Եսաթֆիանի գրասենյակում էր նախկին թուրք - թաթարները, բայց մեր Արտաշեսը վարձարներէր այդ տները:

Ուրիշ չափեր ու գէղեք պակասն էր նեղ-տէին:

Կարելի չէր, չամոքել և եւ կեցնել յան - ղառն, երեսուցորդ պահ, ընկեր Ա. Ստեփաննա - նը իր խոս փառաբարք ծաղրէր:

« Ինչպէս զօրք նստել ալ չարկե՛ս առ - լաւ, կ'ըսէր, վստահ որ պիտի կրնայ օգտուիլ նստելուն եւ զե՛ք փորաղել:

Եւ իր տանն էր հարկ ետեւեակ մը դիմում ածառները ծածկող ինչպէս զիջել Եսաթֆիանի:

Ան թէ ինչպէս երկու հիշարկ Ստեփաննայի օգնականներն Գ. Եսաթֆիանը:

« Եւ իր խոսքը անկառանց առաւ Քասու գիւղն ու Եսաթֆիանիէն զի մը չնուս, ձերբալա - իցինք երկու զինեալ թաթարներ (Նախիջևան - քի), որոնք հարկաւ թէ Եսաթֆիանիէն պա - ճաններն էր պաշտպանելու խարխուրել մը թա - րար: Բայց զինեալներով եւ քանի մը տասնակի իրաւունք:

Պարտեցաւ նաեւ նստելու ու նստատեղն - քու չէր զանուիրել:

Ստեփաննայի փայտեք, ձեռքերը չկարող - ցն իրաւոյ քաջ եւ սկսաւ մտաւել: Եւ զէջ արտաքա՛նք ուրախութիւն: Ապա զէջք խո՛ւ - րեցաւ: Պարզ որ մտաւորաւ ծաղրէր մը կ'ո - րոնար:

Այս գիշերին սոց, հասանք Եսաթֆիանիի ժո - տապար տեղակ զարդապարտանք (Մլեան), որ պատահաբար հրահէ կեր զարման: Պարտեցաւ իր զարմանք ժողովրդի առջև: Ստեփաննայի ներքէ պարտականութիւններ կը հնչէր եւ ստիճակէր հրահանգներ կուտայ: Ուրաշ էր որ լուսարացին տեղի ունեւայ մեր յարձակումը:

Ստուգում էր թէ զինուորներ փոխադրող բազմաթիւ թաթարներ մէկ որ առաջ Նախիջ - ևան սեկնաւ էին եւ հարկ երկու օրէն կրնային դառնալ:

Ուրեմն մենք զորս ունեինք 1500 չափ զինեալ ընտանեալ հետ, որոց չարիքին առկնի թա - րարներ էին, առաջարկուած՝ երկու հոգայ շն - քերու մէջ:

Բարձրանաւ իր լուցնով պահակներ եւ զինա - րաք ընկ ներսը քաղաքները:

« Եւ իսկ ժողովու. հակեց, պահակներ, զգուշ եւ պարզեցին, պատուիրեց Ստեփաննայը: Սուս մը պահակներ էր հակելին փողոցներն առկնանք: Երկու զինեալներ պիտի փախէին նեղ աղբը, որ կը տանէր զէջի ճրագապներ, որ՝ վրայաներու տակ կը ընծայակն ուսն պիտուրէր: Ամէն ժողովրդի որ տեղը դառնէին ետը, Նախի - ղեանցին Սեբան պիտի մտնանայ Ա. յարախ - րեցալներ պահակն եւ թուրք - թաթարներ խօսելով, յախտանակաւ լուրթին պիտի դառապար - տէր պահակը:

Չօտանալ առկնել կեցող ընկերը նշան պիտի ընէր Ստեփաննային, որ իր զինեալ եւ խոստանիլ տասնակիով պիտի խուճէր զարմացը:

Այս ժամ միջ, Ստեփաննայ մասն օրոտա - քը, գնաթափել 75 թաթարներ եւ անոց զե - քերով երկ տնկեցներու տալով, թաթարները լե - ցուց զինուորս ժողովու: Սպասող սանոց, որ եթէ առկնել, առաքելով պիտի ընալէին: Թաթարները սպասողներ մէկ զանազո ու - խարխուրել նման լուս էին եւ կ'աղբէին, կ'աղե - քէն մեր պահակներուն, որ խնայուի իրենց կեանքն:

Անխնայութի մը մէջ, Սեբան օրտաւ. զէջի միւս օրտաքն: Թաթար պահակ կոտորակով՝ որ տուրն խաւք էր Սեբան օրտաքն մէջ, իսկ Սեբան ալ իր դաշուիով կարած էր թաթարնե - րը:

Երկրորդ օրտաքն ալ զինաթափելի միջ, մենք ուղղուեցանք զէջի ուսական վրաններ: Ստեփաննային հուճիււ. ձայնը եւ սպասակն յայտարարութիւնները սարսափի մատնելին ջու - ճին արթնող ուսն օրտաքներ, որոնք թուրքն ալ զինաթափ եղան անարտաքով, նոյնիսկ իրենց պատկած տեղերն չարտօնով:

Երկր քաղաքով էր արդէն, երբ Ստեփաննայ նստի ճրահատարարին հետ մասն. զինապահներով:

Մեր քրո պահակները իրենց զէջը կը կա - տարէին խոյնամեղ:

Մասնող զինեալներն մաս մը բաժնեկցան զանապն կեանքու վրայ, վրանակ պահուել գի - մադներու համար, իսկ երկու տասնակները դուրս դնելով Ա. զօրանքին թաթարներ, թե՛ւա - կուրէնք ընելու համար:

Նախիջևանի շրջանի Նախիջ Կատուհասող

Երկերուն և Ա. աշխարհամարտը

Անգարայի զինանակաւ գնապատանաւ նախ - կին կցորդը, Լ. Մոյսէն միջերս զիջը մը հրատա - րար որ ուսակներուն զէջի մը տակն հետա - քերութեամբ կը կարողացի, եւ որ կը պատէ լրտեսական գործունէութեան չրտաւ մը: Գիրքը կը կոչուի «Der Fall Ciceros» (Կիկերոսի Պարագան): Պատուութեան խաղկան հերոսը ուրեմն, զի - կերուն կոչուած Ապրանայի մը է, որոն հայրը որդեգրուած արշաւանքի մը ընթացքին, արիա - կով ապանում էր Ենպիսիքի մը կողմէ: Իբրեւ հետեւանք սոս Գլազնի, Կիկերոս իտր տակու: Երեւ իր տանքը Անգլիայիցներուն հանդէպ: Եսային չէ թէ ինչպէս, Կիկերոս կը յաղկի Անգարայի աշխարհակ դեպքս մը որ Հիւ Նաչլը - Հիւրիկոսի ծառայութեան մէջ մտնել:

Իրենց ժամի, որ ժուլ զէջը մը, Կիկե - րոն կ'աղագրէ Կիկերոսի զինապատանաւ կցորդ Հէւ Լ. Մոյսէնը զիկուս և կը յայտնէ ա - տու, թէ կրնայ յաւ կարելու, եւ Գլազնի խո - տնէ հետեւաբերող տեղիկուրէնէն հարցրելով, իբրեւ տակնի վնասը կը պատճառէ 20.000 միլի - օն: Իսկ հետագային տեղի ունեւանքը կարգա - լիք տեսակներուն համար՝ 15.000 միլիօն: Իբրեւ իր զէջին ու անին արդէն զիկուսը զիկուսը, Կիկերոս երեք որ պարտականու իրաւայ զիկուսայ տեղիկուս կցորդի, այս առաւաղը ընդու - նելու ժամ ընկերու համար:

Մոյսէն հարցը կը պարզ ծած Փափէին, որ իր կարգին կը հնարուի Պիլին: Միայն թերթիկ: Պարտաւոր ըլլաւով կը հասնի: «Ընդունեցէ՛ք: Բայց մէկ օր ետք, Կիկերոսի կ'աղագրէ զէջի զինապատանաւ կցորդ Հէւ Լ. Մոյսէնը իրաւապարտաւ զիկուսը: Կը խոսէր, եւ փոխարէն կը ստանայ՝ 20.000 միլի - օն թիթաքով: Ստեփաննային զիկուսը տակ - քներէն չեղելու համար, Մոյսէն կը բառադրուի Կիկերոսին, որ 20.000 միլի զուրկ մը թիթ սենա - րէ մէջ լուսակներուն հետ պարտաւորութիւն տե - րի կ'ունենայ: Կը հակուցուի, որ բերտանակաւ կատարելութիւն կ'ունի Անգարայի սոց - րական զինապա - ուրդրուած ժամ կարելու եւ լրտեսները ծածէ շահաբերող հրահանգներու լուսակներուն մէջ:

Կիկերոսն Լ. Մոյսէն բազմաթիւ նման հանդի - րարութիւ հունեան, որոնցմէ մէկուն ընթացքին Ապրանայի կը պարզ իր օրտնկարներին պաշտ - քներ: Անյիշակաւ զնապար, կը պատմէ ան - տաքութիւնէ: Կուտուողի, զիկերը կրնային հան - քապատուոր աղ տուրէն օտարուել, տիրել տարաբնի զրգանքի խառնուրդին: Կը բանալ կ'անեմ, կը ժառէ զրգանքի սենակը, որ քանի զարմանք պատճառ (որ իրեն համար զրգանքի լուճի), և կը լուսակներէ զիկուսիցները, եւ յաղկուր Ե - րեւ թաթարներուն այցելութիւն մը կը կուտայ զի - քանակին կցորդին:

Կիկերոսին: Լուցա չ'ապագայի պատճառ ըլ - լալով, Գիկերոսիցն նոր ծրար կ'ուղարկէ իրեն, ինչպէս նաեւ լաւագործ լուսակներական եր - օնը:

Ի միջոյն Անգլիանցիներ կը կանակին, զարա - նի պահապանին կցորդին կը փորեն: Բայց ան - ղուս, որովհետեւ Կիկերոսն քան ետեւէ տեղի կ'ունի, եւ քանակներ ծածկէ կը զիկուս:

Միւս կողմէ, զինանակաւ գնապատանաւ կ'աղ, Մոյսէն նոր մեղեանարարութիւն մը կ'ունենայ, որ Կիկերոսը տակնի եւ անոր պատմութիւն լե - ցին վերջ կ'անհետանայ, կը պարզուի, որ մեք - նաբարուն անդակական լրտես էր իր:

Մոյսէն, իբրեւ կանակներ (մեղեանարար) իրեն պատմանով, Պիլին կը կանչուի, քայք նախա - մեծար կը համարէ, ինչն ալ իր կարգին, հնաքը

բարձրամարտ: Մաս մը թաթարները հարկա - րուած են մեկ ընտանիքի դառնալու: Մեր աղ - րոց ուրախութիւնն անամանն էր:

Նաեւ կը լեցուէր ճրպաններով, փամբու - ղանով, ձեռնառարկներով, կաշիզնեմներով, հան - քիզնիզնեմներով, շարքարով, խողի խողի եւ զա - րիւրով:

Կիկերոսն ետք, միւս օրտաքնից թաթարներ ընտանիքութեան կանչուեցան եւ երկուրեն զէ - քը նաեւ իր պարտաւորութիւն համար ինչպէս, լուր տակնի թէ, ջանքի չափ թուրք մեղաւորը կրեանա զէջի երկաթեղանի տանող զաշակ - անքներ միայն:

Ինչ օրտ, անոց ալ դաս մը տունը տալս մեկնելով, թաւ մը խորպաններին մէջ:

Մեր երկ տասնակները շարքանց զէջի ե - րկերով:

Շուտով սկսաւ ճրպանանքութիւնը որ հա - ղի կէս ժամ տեկ: Հաւաքուի ճրահանք արք - եպոս: Եւ տխրաւ մտնել նաեւ:

Մշակութային կեանքի թեմանի մէջ

Հ. Համալսող Ոսկեանի գեղարուամէն կը բա - ղեմէ կեանակալ լրացուցիլ տեղեկութիւնները:

Փամանակ մը վարժարաններուն մէջ Նախի - Կան նոր ուղղարարութիւնը ներմուծում էր, սա - կան այսօր անկներեք աշակերտութիւնը հին ուղղարարութեամբ կը կարողաւ ու կը դրէ:

Թէ՛հան օտուած է ընկերցարաններով եւ մասնագիտաններով: Հայկական կամ Անգլա - րախութիւնը ժամադրաւոր էր նաեւ մակրիթի եւ գիտութեան հետամուտ անեկու: Անի տակն տեսակ յարմարութիւններ եւ դիւրութիւններ: Կը զտեք քանին համարել եւ դաստիարակութեան, ներկայացում եւ ընթերցանութեան, սենականք խաղի եւ զարմուտեան ընկերական հանդի - պարի մէջ:

Մակրիթի եւ աղային պահպանումի աղան է եւ զարկ կուտան զանազան միութիւններ, ըն - կերակցութիւններ, կուտակութիւններ: Իսկ - նակցեանք, ասովկալ, Նիպոկան են:

Նայ ըրիտասարդաց Մակրիթային Միութիւ - ղը հիմնուած 1944ին, կը հաւաքէ երիտասարդե - րը եւ պատանիները փրկելով փողոցի վտանգէն: Զարկ կուտայ հակիք դաստիարակութեան եւ կրթական մակարդակի բարձրացման: Կուլգէ չա - կի անոց զեղարուականութիւնը բարձրանել: Հնիւ Մակրիթայի միութիւնը ժամադր է կը կարգի - րէ այս երիտասարդաց միութիւնը որտեւ հետե - ւան են լայս եւ Միւս, Արշալույս, Բափի, Ծանի, եւ Կայծ: Այս նոր միութիւնը օտուած է զանազան միւլիւրով զրպակ, զեղարուական, կառավարական Բառախանքի մարջան: Միութի - ւնը ունի 300 աղաւ-անդանակ:

Հայաստանի Մակրիթային Միութիւն, որուն նպատակն է մարդկային ծածկուցին Հա - րաստանի մակրիթի արդարութիւնը: Հայ կառավարանականներն ընդի. Կիկերոսն ստեղծուած է 1943ին եւ ունի 150 անդամ անդա - մուհի: Կապուած է տեղեկէ հայապարտանի ու - ստեղծութեան եւ չրքանապարտանք միջին համա - րդարագիտութեան օրի եւ սերմ մեղմութեան, ի - րապատէ: անոց մասնագիտական եւ ընդհանուր կարողացման: այս ընծայակ է «Գիտութեան եւ Սեբանց գիրք 1946ին: Հանցանք է նիւթապէս օղնի շարակները:

Կան նաեւ ուրիշ միութիւններ - Բասերա - սիքա, Աղաւտարեմ, Նիկեղեանք կանանց:

Կրթական

Պատկերով արտոյւնացնելու համար, Կիկերոս, իբրեւ խո՛ւմ մարդ, տանց հնաք մեկու հան - յայտանալ:

Պատուութեան վաթմանը պարզապէս զաւեւ - ընաւ:

« Գիկերոս կատարուածութիւնը 300.000 թղ - քով ծածկաւ միլիոնի հոգալ զուստը վնասու էր: Կը զիկերոսին, տանց սակայն անոր հարողործ տեղեկութիւններին օրտակու, որովհետեւ ին - քիցմիթով միշտ ալ կանակ յայտանք էր անոց ճշգրտութեան մասին:

Կիկերոս իր կեանքին իսկ զնով, վրէժը ու - ծած կ'ուլայ Անգլիայիցները:

«Ծրար ծած Փափէին որ իր կցորդը հաղիք կ'աղարկէ զինապատանաւ արտաքանք մը յա - րուանքով, որովհետեւ լեցուր պիտուրէն մը ասմաններուն մէջ երեսուն հանուած լրտեսական տակն օրտնկարներ կը պատուէր: Կատարուել: Իրան ծած ինչպէսմիթով հող չեկեր, որով - հետեւ Կիկերոսին վնասուած 300.000 թղքաղաւ - անք... կեղծ էին:

ՇԱԲԷ

Այլ միջոցին, ինչպետեմ որ զինապահա - ներէն մէկուն պատուահաններն թանձր ծուխի մը դուրանքի դուրս կը խուսեն:

Նոյն վարկեանքին, մեղ հաւաք փողոց ու ջրտանքով, ուսական համաղեկատով երեսա - սարք մը:

ԲՅանու էր, Ռուսերուն մէջ եղած երեքօրը Նախիջ, որ թշնամիին գիտնեմները նուազեցնելու ծանոթանքներով թաթար, հակիք մասնակ ունե - ցած մը մէկ պաշտառ կրակին տալով եւ կեղծ էր թեմանով մեկ:

Ան միայնա եւ հերտաւարով արտոյլ տեղ - րութեանը զուարթ կուտակու, անին յարողործ մեղաւորներուն մասնակցեցաւ եւ նախապաշտ - ցաւ Մային - Կայսրի մէջ:

Յարող ուստար Նախ հասած էր Կան թաթար, Սամախով նախապաշտար, եթէ կարելի է նախապաշտար համարել:

ԱՅՐԱ

ՖՐԱՆՍԻԱ

ՆԵՐՔԻՆ ԽԼՐՏՈՒՄՆԵՐԸ

1948 Նոյամբերի տոնվիթ դործադուլէն ի վեր,
 Կը գրէ ամբրկեկան ինրթի ժը աշխատակիցը
 Որտեղան լուրջ տագնապ ալ տնցուց այս շաբթիկը
 Բէ իմայն դործադուլ յաշխարհային Փարկի
 յընանի մտադրողոյժական ռաստամտութիւննը,
 յնկնելով ինքնուրէն, ալեւ շաբթի՛նը ծաւալեցաւ
 ուրիշ ասպարէզներով, մէկնէն գաւառը

Ինչպես համայնակարներն էին որ փութացուցին
ինչնաշարժի գործադուլը, ապա շարժումին
հակառակ չեն միւս արհեստակցական Սիուիւն-
ները:

Բանիքը որոշ մեծ ժառանգամասեր չէր
 ձեռնարկեց Լուչին հյուրընկալությունը :
 Արհեստագործական միութիւնները աւելի բարձր աշ-
 խատանքի զբաղւած էին քաղաքային շահերի համար :
 Այս խորտակումը հետագայ երկրէն էր : Փա-
 ղովին վերադառնալով զուգահեռ ժողովրդի, որուն հա-
 մաժայից քաղաքականութեան պատկերացումը ի վեր-
 ջիւղումը հաւանական զայմանողութեան : Յրաձե-
 րային քաղաքականութեան բարձրացումը իր զարգացման
 դժուարութիւններն եւ առաջին քայլերն էր : արդիւ
 զուտ անտեսանալի քրտնադրող համար :

Համայնավարներուն համար ոչ — քաղաքա —
կան գործադու չկայ: Լենին կը դրէր թէ՛ «հա —
մայնավարները կը վարեն բռնուոր դասակարգին
պագայը, ոչ միայն աշխատանքի լուսագոյն պայ —
մաններով ծախելու համար աշխատանքի ուժը,
այլեւ, րնկերային դրութիւնը ճնջելու համար »:

Ներկայ խորտոմանքում ընթացքին համարձակարեսներու ենթակայ արհեստականական միտու-
թիւնները երկրորդ չապասցեին, հաւաքական մա-
նուկներին տառապալի մնալով իրարու միմեանը :
Առաջին աղթի 5 առ հարիւր առաջարկուեցաւ,
բայ անոնք անբարբար համարելով, գործա-
բալ յայտարարեցին :

ԵՔԷ զործատէիցերը աւելին առաջարկած ըւ-
լալին, ոչ - համայնապար արհեստագիտական մի-
ութիւնները կրնային ընդունել Եւ. քաժմուել հա-
մայնապարներէն, որոնք տրամադիր չեն որեւէ
ստալինիկ ընդունելու: Մինչդեռ հիմա համայն -
ապարները իրենք իրենքը պայտալից կը ներկայա-
ցնեն, քաժմուորին, որ անքանական կը նկատու-
մարմուր 1

Համայնամար կուսակցությունը կը փորձե-
լարի չափի, այս ծաւալում տնտեսական գործա-
նքունի խառնելով յայտնադէս քաղաքական գոր-
ծադրանքը, Ֆրանսուական նաւահանդիսանքուն
մէջ, խախտելով Համար տպագրութիւնը առաւ-
ելումը զգլխի Հնդկական: Եւսմէ նախափորձ մըն է
այս, այս գործողութիւնն Համար զոր պիտի կա-
տարեն, երբ Համար Առաջադիմական դպիշներու տրա-
մադրողով ընդմէջնուի Սեփական:

Միևնույն առեւն, համայնապարտերը ցույցի
կը կազմակերպեն երկրի ցամաքային կողմերը։ Նի-
սի մէջ բանտարկներ ծովը նետեցին V2ի կազմած
մը որ Հիւս։ Արիւնիկ պիտի զրկուէ։ Գերնոյլի
մէջ տապալեցին կառք մը որ Հին զրուեթամբ
Քիլայունթինը կը փութալէր։ Թարգի մէջ թա-
մակեցան կարող մը հանրակառքերու վրայ, որոնց
համարողները ժողովարարած էր կ'երթային, լսե-
լու համար զօր։ ար Կոյնի ճառը։

Այս առթիվ բաղադրական մարտահրավեր մը հրապարակ ինտուն է այն մեզարդարող թէ ցգր. տղի պետական հարուստ մը կը ծրարդի ե. ղիկաւաւաւաւաւ ախրոյ Հաստատելի արեւելք թիւամը վարչաւաւաւ ժողով Գիտունի Կրտսեկ նաեւ թէ այդ դաւաւարունքական ետեկ կը դառնուի Ամերիկացիները թէ Համայնագրաւորել կարեւորն ուղեղ Հանել Գրաւաւաւաւ ժողովուրդը արակոյմական դաւաւ մը Եւրոպայիցը հէմ. միտի կրկան կրեցը սեփական Եւրոպայիցը ղեմ. միտի կրկան Եւրոպայիցը

Կարգ մը ֆրանսացի քաղաքացիներ համոզուած են թէ Մոսկուա Ծրանաան է որ ընտրած է իրեն նշանակէտ, 1950ի համար : Եթէ ճիշդ է , խնդիր կապ ունի Ննդկաշինի հետ, որ բանալին է հարաբարեւելան Ստիոյ տրբայանութեան :

Գարեթի է ուրիշ, ուղղութեամբ ալ մտնելի ա-
նոնք ուսանողութիւնը: Ճիշդ ուղիքն աւելի հե-
ռուէն նայիլ, Արեւմտեան Եւրոպան առաջնակարգ
շէնանկութիւն ունի իրաւերուն համար, իսկ
գլխաւի ալ չբանկերը՝ երկրորդական կարեւորու-
թիւն: Ուրիշ խօսքով, հարաւ-արեւելեան խաղոյ
վրայ յարձակումը կարելի է համարել էրբեւ
կողմնակի յարձակում մը՝ Արեւմտաւոր ճարտա-
շէնանկական միջնակարգի վրայ:

Այս տեսակէտը կը յայտնէր Սթաւին, երբ կը
գրէր քանրհնդ տարի առաջ «Լենինականու -
թեան հիմերոշ» գրքին մէջ Համախարակային լե-
ղագիտութեան ռաւամարտութեան մասին:

Յեղափոխութիւնն երբորդ յիջանին նպատակաւ —
կակէտն է, կ'ըսէր, ճամբարտնդել քանժուորական
գիկնատատուրան մէկ երկրի մէջ, զայն իբրեւ խա-

ՀԱՆՈՐ ԿԻՐՏԱՆԻ

Եւ Դաշնակցութիւնը .

ԽՄԲ.— Ընկեր Կապեռնիկ Թանուրեան «Հայ
Բեհթի» մէջ խոր գնահատանով կը պարգէ կեն
նդհանրակն մկարգիւրը, Մարդը եւ մտաւարկալ
նք, մտնէ ծանօթացած եւ զարծած ըլլալով հան
պուցեալին հետ :

Հաստատածը այդ գրութեանն.—

• • 1946ին մօտէն ծանօթացայ Տիթրոյթ
մէջ, ուր հրաւիրուած էր բանախօսելու ներգաղ-
թի հրապարակային ժողովին :

Այդ օրոքում հնգի՝ Հայաստան ներգալիք չորսմեկնեկերը կապույտի եր արևուն չհաներ իրերը, ստանդ կուսակցական ե յարստուն համան խորհրդան, ոչ միայն սովետականը նաև աղվ հինք ներգալիքն, այլև՝ իրեն րոքն լուսան էինք աշխատանքի, սահմակ սմոր մ ՀՀ-ին։ Գուրի լուսան ժողուրդ աղալալիք ու լա- լալիքն։ Հայ ժողուրդ կրպոտ չորստանձրով կ ձգեր միջոցի դերաշխույթ։ Հայաստանի կա ուսակցական ու սմոր աշխատանքախոցերի ղո- ղիվարիք Դանիալանե ընթերթ էինք րոքը՝ Գաղաթուրիան ու ձերստանքնեկմոր լուսնի ղո- ղիվարիք ստանդորդներ ե գրեին մ առ գ, երկա- ղեկներն ալք լուսալարեղ թորեր, ե ուսակ արքե- լան խաղին ե զուսին սմանկանե ընթալալիք ու ղոլքնեթը՝ Սուրբի, Լիբանան, Պարգևախանե ե աղլորը։ Անոր ղուսն։ Դիմա ե ղուսին Հեռուստա- ղուր... կարթիք Ստալային ղուսին Հեռուստա- ղուր...

Այդ օրերուն, 1946թ. աշնան, ՏԻՔՐՈՂԻ Հատկերթն ահիրեն տեղիք ծաղրեալ էր միակապախոսները պատրաստուած էր ու սարքած հոսիակալ հրապարակային ժողով, ուր պիտի խօսէին ահն հասանքի պատկանող առնետախօններ՝ ծովանուալ պլ հասարակութիւն :

Այդ հանդիսարկիւնան մասնակցեցան անմարնեթաց Թրիշի Հայկեր Հաւաքած միջինն աղջնիկն յոնտուտան դուստր մը — 123.000 տարր ևճօրնակ խանդավառութիւն եւ հաւաքական դժուարութիւն :

Պէտք է բռնել որ Հանդուգեալ Լեւոն Վերտանի
հետ ճշարտուած էր նաեւ խօսելու ամերիկացի
քանադայեցի Սիսայ, որ նոր էր վերադարձած Եւ-
րեանի Հայ Գործընդուն. Համաժողովարէն եւ եկած
էր Իր Բաժնեկաւ լեզուով առեւտուր Վերսորդա-
լին Հայաստանի արեւմադպո՞ղ զայի գրի առնին
եւ զգրի վերեւին էլ տապօ... Սիսայ քանադայեցի
է, եւ ամերիկ. լատ. սեռ. չարքէ քանադայի :

Այդ օրը Լեւոն Կերտան նպատակին նուիր —
 ուսած Հայաստան ճամ ի կարգադ, բիւրիւնայ դը-
 ռոյի իմ իր զգական գոյն արտադրող թէ՛ իմ
 հայրենիով իմ իր խորով: Երբ, շարահանգի
 զինքը իր ճամբ քաղաքապետական եւ ինքնին
 ճամբ, քաղաքին թէ՛ Հայերեն իր իմ Հայերեն
 ճամբ իր տվար, Հայերեն զարդը չէր տեսած, իր
 կրթութիւնը ոտաճած էր Փրանսիական ու մեծ
 մաթեմատիկայ, սակեմք ու սովորական փոփոխու-
 թիւնքով արեւելոյն — ճամբ իմ իր զարմ Փրան-
 սիան եւ զայն Հայերեն իր զինքնած Գ. Յիշդը
 Կիրակոսեան :

... Ժողովի կերակին ու անոր յաջորդող երկուշաբթին միասին եղանք։ Այդ երկու օրերը ռաւական էին ինձի՝ ապաւորուելու համար անկէ եւ յազդելու համար զինքը իբրեւ պարկեշտ ու նկարագրի տէր մարդ եւ զհաստատելու զայն իբր բարձր մտաւորական ։

Ներդադրվի Հրապարակալի մոտոլի երեկոյ -
նա՛մ Ժողովի, ինչպէս ինչո՛ւ Բարեգործականի
տնօրէնական մասնաճիւղի առեւտրաբան՝ Գ. Օնիկի
Թապիլիսեան իր ընտելարանին մէջ ճաշկերոյց մը
էր արարած ի պատիւ օրուան Հարեթուն եւ յանձ-
նէ խորհուրդի յիսուսէն առկա անգղանիստներուն ։
Գալին ներկայացուցիչներ բոլոր Հասանքն -

բոլ. 1

Սեղանի վրայ խօսք բացուեցաւ Հայաստանի մասին: Սիոն եպիսկոպոս ու յետոյ Սիւրայ, որոնք նոր էին վերադարձած Երեւանէ, մէկը իջմիածնի

A long, thin, dark object, possibly a piece of wood or a tool, lying horizontally. It has a slightly irregular shape and a dark, possibly charred or stained, surface. The object is positioned in the lower half of the page, below the text.

Հաշույն թիւը բոլոր երկիրներուն մէջ... Յեղա-
 փոխութեան գլխաւոր ուժերն են... Բաւերդար-
 ական ղեկավարութեան մէկ երկրի մէջ, յեղափոխու-
 ական շարժումը բոլոր երկիրներուն մէջ... Գլխա-
 ւոր պահհատեանն են... ձկն - պորտաբաղական եւ
 փոքր զինադպական զանալուանիւր բարեկամ
 երկիրներուն մէջ, աստատարական շարժումը
 երկրամիջարեւոր եւ Հայաստան երկիրներուն մէջ...

Ուժերու դասաւորման ծրագիրը — բանուարական յեղափոխութեան զինակցութիւնը ազատագրական շարժման հետ, դադլթաւայրերու եւ հպատակ եր-
կաններու միջոցով:

Այս է պատճառը որ, շատերը կը կարծենք թէ

Համառոտաբար, միայն գրական համայնությանը, բնակիչներ ունին — միթոքին ու առաջադիվելով, թույլ տալով համառոտակա:

Կարգը էկա. Լեւոն Խուրանին: Ան այլեւան էր, անցողի տարր տարանուն ընթացող, երկու անգամ խորհրդակցի կրկնվելու եւ այլ առիթով: Այլ Հայաստան, էկել էմ ժողովուրդ կրկնվել. 1937-ին: Գազան էր մտնում, քրիստոնեական անանման գարկերակներին: Բոլիւ ըմ ՏՈ Մոնթր համար, երեւ առանձնապէս ըմ յորտաւոր զրտակաւան: Եւ եւ այլ առիթով: Այլ այլեւան ծրեւան, հանդիպումներ ունեւորու. պետական մարիշեքուն եւ համարակալակ էլ զմեքուն հնա:

Գ. Կրկնող քարմանքով պայմոնց հետեւան: Իր, քառ տալ իր բերել:

— Երբան իրքայի առաջ եւ կը մկատի Կարմակոցի-խմբ իբր կը բազմաթիւս ղըբը Կարման իր պատմութեան անցած մէկ կտակ-նոցիւն: Արտաստանման իր շրջանակներու մէջ կը մկտ յայնա հաշիւ չիկն առնըր զայն: Երեսու համանչ, սրկատակ մարդըք իւր տնունովչ լմըք միայն, զարմանալ հակազդ եղ ի՞նչ ուծ կը մըր իրքայցան մէ: Ամեն մարդ Կարմակոցի-թեան մարկի իր հաղընը, Կարմակոցի-թեան կը հալովչ: Հայ-կական այլ հոսանքներու մասին ոչ մէկ հարցումս:

Կերտանի այս յատակ խոտերը և չհնկեի բռնակալների մեր մէջ, որ կախի միայն մտադ վրայ համբուրդ Դանիալեանիներ, որոնք անմտադ են: Երբայն որ Ժննամա՛ն ինչիւր կ'ըստէր իր: Դարպալուր թեան ընդդէմը կ'ուսուրէ յառաջիկաներին, սաստիկորն եւ կամ առտուտէ Դանիալեանի հանդէպ անտարբեր եւ անարամաղիւր ԲարեկցորԾաններն:

Պարկեմն ու անախա մարբր առաջին լաւաւուն աստաղիկ Կուտարի յեղանակից, որման թանախ եւ ճաշատանին Արեւածաղիչ պան - յանար եւ Սիտանի:

[illegible]

Յետոյ ուղղելով իր խօսքը բարորին՝ քառ.
— « Ես յայտնի չեմ քա՛նձան Դայանյանցիս
ուսանելի տները. քննադատած ալ եմ Դայանյանցիս —
կանոնները, եւ սուսկնի պէտք է խոստովանել որ ա-
նոնք իրական կազմակերպութիւնն, ու՛ր էր ներկա-
յացնեն, ունին արժէքաւոր մասաւորականներ. եւ
գործընկերներ, որոնցմէ եւ ինչոս օգտուած եմ իմ քա-
ղաքի կայանած միջոցաւ: »

Այստեղ զանց կ'առնեմ իր յիշած անունները,
չվիրաւորելու համար ենթականերու համեատու-
թիւնը :

Կապարէ լուծիւն մը տիրեց սեղանին վրայ
եւ արահն մէջ՝ Կերտասի այս խառնուող խօսքե-
րէն յետոյ: Քիչ վերջ Յառադիմական խմբակը
խողաց հաւաքութիւն Սիտալին հետ առանձին ը-
լալու պատրաստակին տակ:

4. ԹԱՆՏՐՃԵԱՆ

ԵՐԵՒԱՆԸ Է ԽՕՄՈՒՄ

ՀԱՅ ԵՐԵՎԱՆԻՍԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆԸ ա-
պացուցողական ամենամեծ է Հայկական Հանրապե-
տության Գիտությունների Ազգային ակադեմի-
այի բանին, կոյն՝ Գ. Կարաումյանի չորրորդ ե-
րեսուն շրջան, երաժշտական ակադեմիան
սկզբից ինչին մեր օրերը, Հոկտեմբերյան եւ ե-
րաժշտական Տեղաբնակային Պետության եւ
Կապիտալիստական ինքնիշխան, եւ Արարչ Տեխնիկա-
կան դպրոցը, ՀԵՆՐԻԿԵ Եւ ՍՄԱԻԼԻԿԵ կերպարները
Հայ երաժշտական մեջքը Մի և մի և մի և մի և
Հայ երաժշտական մասին լայն լի փողոց
Ինքնիշխան երջանակների կոնցերտ Հարցերու
Ինքնիշխան երաժշտական մասին:

Տրանսպիե հեթկայ իւրտումները սահմանում չեն
խախտներու. Հեթկայինի պատերազմը, այլ
այս վերջինը միկող մին է հետաջնորու. Համար
Տրանսպիե զխառք ուժեղը բուն ռազմադաշտին,
ուր հոգիի բոնում են իտրէրգային պահեստին -
հետ: — Հեթկայինի աղատադրական շարժումին

Ամէն պարագայի մէջ, բացորոշ է որ Համա-
նախարները կ'ունեն շահագործել տնտեսական
պատանհանքը, աստիակայնիլու Համար պայքարել
կեղտոտմանի դաշինքին եւ Մարշլի ծրագրին, ու-
րիկ խօսքով՝ կրեմլու աքի դէմ, ի նպաստ Խ. Մի-
կոյան :

Բ. Ա. Բ.

Արդիական օդանավներ...

Հիշման անտրոփին մի կ'ըսէ թէ առաջին թռչող մարդիկը կ'ան իրենից նշանաւոր լարերիցմբար ճարարապետ Դետալան...

Այդ անմահ ժամանակներէ վերջ պատճառները կ'արձանագրէ Փրանսացի Մոնիթօրը...

Առաջին մեծ պատերազմից առաջ Մանրի կոտորուած լուսինը յանդերձ փորձէր իր հաւատը...

Այժմ, արդիական օդանավին ճամար սահման չկայ։ Ան իրան երկրաշունթին շրջանը կտառի...

Միեւնի այժմ օդանավը իր թռիչքները կը քննարկուի Երկրի մեր անտառներ պատահալային բերելու...

Վեր օդանավները երկրիներու օդային ճարարարութեան մասնաւորագրէն Ուոլփայնիերը եւ Ամերիկայիները...

Հետազոտ վերջերս պատգամը յամախաղաղ օդային զորքան զարգանքներն...

Ամերիկայից Գերմանիան դառնալով, հոն գիտան շինուած կամ կատարու Վ2 տիպիկը...

Փորձանքան այդ շրջանին վերջ տանք ինչ որ շուրջնցին նոսա այդ մասնագիտութիւնը...

Վերջին ամերիկեան քանակը կատարելապէս զորքան ըր Տրիփ Բ, Վաւ Caporalը, որ յաւանդեալները կ'ապրանք փորձելու...

Ամերիկայիները այլապէս, ինչ փորձանքները իրենց անտառները անսկիւր փորձանքները...

ԳՈՐԴՆԵՐ, ՊՈՅԱՆԱՆԸ

ԵՆԻԿՈՍԱՄԱՐԻՍ քան միշտն տուրք ըր փորձանքները մը տապալ։ Մ. Նահանգներու Արտաժաման զրամատուէն, վճարելի՝ Խօքը...

ՉԸՐՁԻԼ, մասնաւոր տեսակցութիւն մը ունեցան Քալապարին հոն, զարգացան կայսրեան մասին...

«ՏԱՆԱԼԱՆ» ԹԵՐԹԵՐԸ (19)

ՄԵԼԻՐԻ ԱԶԳԻՆԸ

Դ.

Մի որ անցած՝ Կարանայի լեռներում զանգ էր իջնում անկախ արարածները...

Հայերը չէին կոտորել, երբ տեսան որ երկրի կտառաւորը տապալանքների կողմէն է...

Բիւրդ կանգնէր գիւղի ծերերների վրայ, կայծակաւ զարնէր քրտնի շիւթին...

Կարանայի արարածները մ փառիշտի դէմ, ճամբարականութե մ պատեն նրա զինուորներից...

Ճ ՏԱՆԱԼԱՆ — Այս անգամ, մեր շրջանի կայսրութե արհիւններին որ իջնում էին զարգացող փորձարարարները...

Միւրեկ ՎՄԱՆԱՐ, անմահապա մահով ըլլալ — իր քրտնի ու ընտանեկան կեանքին եւ զարգացող անկախութե մը տեսնում էին իրենց հայրերն ալ...

Ինչպէս միշտ այս անգամ եւ չ. Յ. Դ. Նոր Մերձեւոր աստանում իր զգարանաւորութե արժեքը։ Բացառաւորական քանի մը ինչ անգամ անտուրիներու...

Մեր կրտսերներից Մատի Մարգարեան իր երգով, Մատի Փարպեան, Ջեփիւտ Պետան եւ Յարութի Մարգարեան իրենց արտաստանութիւններով...

Տալիկի Նոր Մերձեւորի վեց աղջիկները երկուք ծնունդին, Աստղիկ Քօտեան եւ Հայկազար...

Գիտած նեղուցանք, ուրիշի ՎՄԱՆԱՐԸ որ թիւն էր երկար եղաւ, սակայն մեղի ճամար որդան յուսն անցաւ այն օրը...

Գիտած նեղուցանք, ուրիշի ՎՄԱՆԱՐԸ որ թիւն էր երկար եղաւ, սակայն մեղի ճամար որդան յուսն անցաւ այն օրը...

որ միայն զոհներին է յատուկ։ Նա ինքն էլ մարդու զարգացումը Բիւրդ մտք, զարգացումը Մանասից, առաջ որ ինքն չէ էր ուղարկ հանուցել այս առաջապա...

Նրա ճամար բաւական էին իր սեփական ցաւները։

Մնացածը լարացի կնիքներ։ Կնիքներ — զամառն ու անտառներին ցաւն է լիտակ եւ անտառաբնականութիւններին ճամար։ Բայց քունութիւնը եւ նրա զոհներ չէին ապրի միմեանց կողքին...

Մի քանի օրուա մէջ այրին խեղդեց իր սիրտը եւ սկսեց իրենից ընտանիքով շահել քորքորեւ Մուրալիներին սիրտը։ Գոնէ այս տեսակ զորքանում ինչ ցոյց էր ապալ, որ Միւրեկ տուրք իրեն ընդհել չէ որ անտուր այս աշխարհը փառալիքին պատկանէ...

Միւրեկ — Անտր կատարուած Հաւանութիւն տակն իր քորք արարածներին։ Նա ինքն էլ մէջ ընկաւ, հակառակորդ Բիւրդը եւ ապա լուրջ կերպով ասաց...

ՀԱՅԷԼ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE
HARATCH
Fondé en 1925
R. G. S. 370.240
Directeur-Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
17, Rue Damesme — PARIS (13)
վեցամս. 800 ֆր., Տար. 1600, արտ. 2500 ֆր.
Tél. GDB. 15-70 Գին 7 ֆր. C.C.P. Paris 1678-63
Dimanche 5 MARS 1950 Կիրակի 5 ՄԱՐՏ

ԺՐՈՒԵՐԻՊ

26րդ ՏԱՐԻ — 26th Année No.6094—Նոր շրջան թիւ 1505

ՄԵՐ ԽՈՒՐԸ

ՈՉ ԻՍԿ ՄԱՆԱԶԻՐ ՄԸ...

Ի՞նչ տառապանք է Հայրենիք ունենալ եւ չգիտնալ թէ ո՞վ ի՞նչ կարծի է. Ի՞նչ կարծի եւ մոլորակալի զրոյք — բողոքներ, տարեք թէ երկուստեք, որոնք անուանում են յուրի տարեքներէ ի վեր...

Անկէն ծանօթները հայտնաւոր, կրնային առ նուազ 150 անուանք շարքն անհետապաններու կամեանքներու, ինչպէս կ'ընեն Երեսման մէջ. Շատերը կտորագրեան տեղն ու տեղը, 1936-38ի ընդհանուր ամբարշտօրծաններու ընթացքին Յեանի անտարբերն ալ զոյգ զոյգ անոնց առ նուաններ — Ալատի ինանիան, Սահակ Տէր Փարբիկեան, Ակել Բակունց (երկուստեք զրազէտ), Լ. Ստեփանեան, Գ. Տէր Սիմոնեան, Ալազան (երկուսն ալ ամառ Փարբիկ մէջ) են...

Բոլոր այդերեքներն ալ կը հաստատեն թէ նոյնպէս արտօրեան, պայմանեմ կամ անկէտ կորստեան եւ Հայաստանի իտղիչարկին իշխանութեան միւս հիմնադրեքներն ու վարկները — Լուկասի (Ս. Սարգսյանեան), Ա. Յովհաննիսեան, Համարձակեան, Արթ. Շրեյնիան, Արսէն Շալալեան, Գր. Մարգարեան (Հովն Նախապետ), Հ. Կասառեան եւ ուրիշ թաղամիջի դէմքեր...

Դեռ վերջերս կարգադրեք թէ ի՞նչ դժբաղ պարագայերու մէջ մնում է տարաբախ ծերունիք, Յովհ. Բալանջեան, Սիւրիկոյն աստուանիքներուն մէջ...

Լուր ունի՞ք Ջապէլ Շապանի, Վահան Թաթուրեցի, Ս. Զանաւի, Ս. Արմենի, Սիմոն Յաւրեանի (սոս որ ուսանողներ կ'ըստար Վիշնյանի մէջ, 1921թ, Երեսան տաղիւնորդուր ճամբար), Գ. Սահարիի, Վանանիկի, Սաւրաբանի, եւ զեռ տասնեակներով մասուրակամներով մասին:

Վերջի պատերազմի զերեկերն անոնք որ պարագայեան մնաւան եւ, պարեքարար կը նրկարարեն ալ որով որով տարակները, ինչեւով թաղամիջի զոհերու անուաններ:

Անոնք էն որ հաստատեցին ճիշդ Ջապեցի եւ ուրիշ կարգի ու պակասորդ դէմքերով մաւուան պարագայերին:

Բայց, իր Թով թէ անոնք ալ լուծին ըսլնք — ինչեան ապրիլ 11/24ի զոհերուն լրի ցանկը եւ կամ, զեռ ամէն քան թուրթիլն ինչ յանձնում:

Մնաց որ, շատերը զերի ընտնում եւ ուսու — եւնքերն անտարբէր անտարբէր տարակներով, 1941-42թ. Սորման, տեղիւրթիլն լուծին 1939—40էն մինչեւ այսօր կատարեան քանադար — Թեանց, արտօրեան, սպանութեանց զոհերու մասին:

Գրեալ վտառ ըլլալ թէ այս ողբերգութեանց մասին լաւ անկի քան դժեմն անոնք որ շատեքներին բարեկեան կը տարդիւնեն օրի թուան, բայց ինչ Համարակներ թիւան խաղա՞ն անպարտեք շարքերուն, եղբարեան զոյգերուն, Թրգարեան խոզորտեան մասին:

Անկէ ան 20 տարի ընդգիծմանէ, Հեղեկեւ, խաղաղեք մէջ, անոնք ի վերջով վարտեցեան տեղն Ապրիլ 11/24ի տարակներով:

Բայց, յուրուցեալ մահազոյգ եր, երկու տաք խոտի անցաւ արմախ ինչ տեղերի ծաղրեքով անհիշումներու անհատար զոհերով:

Ոչ կը հարցնեն, ոչ ալ կը պատասխանեն: (Ինչպէս Ռուսմանոյ եւ Պոլսիւրի մէջ մաս — Նուան արտօրակամներու մասին):

Թաղամիջի մէջ, Նուիրեւ, պարտիկով զոհում — զաւ քարաքարեք թիւներով, մաս 150 հոգ հայտնէ Հայ զոհերու անհատարեքն Հեղեկեւ, Ա. Սահանցեան զոհերով:

« Անեռն Երսան արծի. Խաչատուրեան, պատմաբան Արարիկեան, Խաչատուրեան զա — անասմանիք Բոյնիւր, Խաչատուրեան, Բաղնի — Խանը, արծի. Յալաբանի, արծի. Խոսրոմեան, Գալաթարեան, Յալաբան, ինչ թիւնորթեան սկանաւոր դէմքերից Սիւրապեան, Բէլլեւ, Սիւրապեան, Սարման, Սահարապեան եւ այդանի տեսմանով արծիւտար եւ անդուկալի ինչեքն:»

Դեռ քանի՞ տարի ոչեք եւ սպասեմ, իմանալու Համար այն անտար զոհերգութեան զոհերուն տարակներին ցանկը. Գոն անուն — մականուն եւ շարք:Հայաստան Թուրքիաները:

Շ.

ԽՐԵՆԱՆԸ ԵՒ ՄԻՈՒՔԱՆԸ

ԵՐԵՆԱՆԸ ԵՒ ԽՈՍՈՒՄ

ԵՐԵՆԱՍԱՐԻ ԳՐԱՆԻՐՈՒՄ ՎԵՐԵՆԻ ՆԻՊՈՒՆԻ մէջ ճննուեալ Քորոնանի՝ Վերեց Հնաւ քա — Խաւստեքներին ներքին տնարարիկ ժողովուրդուն: Քանի որ քաւաստեքներին ներքին տնարար — ցան զոհերով, ինչպէս Վերեց, Հեղեկեւ, Հնաւ, Վիշնյանի մէջ ալ զոհերով:

Վերեցներեանց մասնագիտեքները Նեցեցին նաեւ, զոհ թէ թէ թէ թէ թէ, անհարկեալ Հա — մարկով անոնք քարծուր: Մերկ. Գոհեքներու քաւաստեքներուն քաւեք (պոլսերի անհիշում) տաւարեքն Թորոնանի, արաքները զրքն մէջ մասնաւորաւ սխալները, յետոյ յանձնել Հա — տարակներուն:

Կիրով ԱՊԱՆԻՍ ԿԻՍ. Թարոնք ձեռնարեքն ռուս Թատարալի Գոնիկիւրի՝ Վախար Գոլդրիւնով Թատարալի ընտարակներուն: Գոլդար — Երսար քաւարը մըն է, իսկ Նիւրի՝ Ժամա — Խալկից ընկերակալանի արդիւնաբերութեան արարան, իր Հեղեկեւով ու ընտարիլներով:

ՍՈՒԼԵՎԻՍԻ ԲԱՆԱՆԻ 32րդ տարակներին տնար. Հանդիսար Նիպոնի եւ երեկոյթներ տեղի ունեցան Հայաստանի բոլոր վիշնյան մէջ Կու — սակցական զարդերով Համապատասխան զա — Լիւցեաներ կարգադրեք: Ժողովրդեան մէջ արա — յայտնեցեան՝ Հայրենիքեան ձեռն պատերազմի Հ — րոնման ու մարքիները: Գաղաթերուն մէջ կարգ — մարքիներու ցուցահանդէսներ:

ՆՈՐ ՄԱՅԻՆԻՍ — Որոշում է այս տարի տեղի՝ Վերի, Գոլդար, Ախաւ, եւ ալ լրէն — ներուն մէջ 200 Հեղար Խաղաղի տը ալ զոհեր, եւ 200 Հեղար, Տիւրքերեան ալ զոհեր: Ինչեան, Միշնյան, Միշնյան եւ ալ լրէններուն մէջ 300 Հեղար ընդդէյ, նաեւ, սեղեկիլ, պիտակ եւ ուրիշ տեղեր:

ԳՆԱՆՈՒՄԱՆ ՄՐՈՒՄՆԵՐ — Նոր Բալա — ղիւտ լրէնմանի մէջ վերջերս կարգադրեանք էին զոհուեալին արալներ (պէ): Կը ժամանցեքին զոհի որ կ'ընտարեւր. զաւակարները: Տաք ջիւղները տարակներ ինչ ալ ապրիլն տեղը լա — ճեաւ. Նոր Բալաթի իսմար, 45 վարկերին անցեալով որոշում տարածութեան: Երեքեր տեղը լաւեան Կալիքի զիւրի կ'ընտարիլներ (55 վարկեր), իսկ երրորդ տեղը՝ Բաղիկեան ղիւրի կ'ընտարիլներ:

ՀԱՊԱՆԱՅԻ ԱՄԻՐԻԿԱ

ՄԵԿԱՆՈՒՆԵՐՈՒՆ ՈՒՄԵՐԱՐՈՒԹԵԱՆ

Կարագ — պատմութիւն եւնեւեալ պայտուռ — գիրք տաղած է Հարա. Ամերիկայայոց կարագ — պատմութիւն Պոնիւրի արժէ է —

ՊՈՒՆԵՐՈՒ ՍԵՐԵՐ, 28 Փետրուար — Անաստ — Կանանի թիւն մէջ վերջերս վերջերս տեղի լալուր կոնսիդերանց, կը ինքնորդ Ջեր Սրաղու — Բենիկ արտարարի Հրապարակով մեր Հայուն որ Հարա. Ամերիկա ընդհանրապէս եւ Արեւմտեան մասնաւորապէս զոյ եւ ընտարիլն հաստատել ուղղորդ կանխում մեք ընտարիլ Կաւալիի վիշնյան կալի վարկերի Հիւանդութեան (Թրգար) զոհ կարծ ըլլալու: Հայաստան պարագայի Ա — ուստարտեալ արեւ միջուտութեան ինչ կ'ըստ ընկ ամէն անոն Համար որոնց վերադարձուելը կ'ընտարի օրեքով:

ՊՈՒՄՈՒ ՍԵՐ. ԳՈՐԾԵՐԸ

Պոլսի վերջերի թղթերէ կ'ընտարեք թէ կուսակցութիւնը 25ին վաւերացուցած է Ե — մէնէն կարագ թղթի՝ Բեղալի (Յիշուր) նոր — ընտար Կար. Խորհուրդը: Թեանցով մեք մէջ Փետրուար 27ին, մեք զոհուեալութեան պատեա — րելով:

★ Հայ Հոռոպեաներու Ս. Յակոբ Հնաւ — զոհորդին փոխանցում ասիկ, նորարդի Հա — րաքները Հայրենիք մը տաւան է ի պատիւ Պոլսի կուսակցութիւն:

★ Ս. Անտարեան ամէն տարի, Տիւրքար — քրի Ս. Կիրակի կենդանի յեղեկ եւ ինչ քաղ — արագութեամբ Այս ասիկ պատկեր է ամոյ մը Լէ ղիւրեկ, միւրեալ եւ պատահիլներ եւ մանու — ներ, նաեւ 30 տարեկան երեստարք մը, Կաւա — րով Արեւմտի:

Անհայրերաց միջադէպ մը Ազգ. Ժողովին մէջ

ՀԱՄԱԵՆԱԿԱՐԵՐԸ ԿԸ ԳՐԱՆԻՐ ԲՈՒՄԸ

ՀԱՄԱՐԳԵՏԱԿԱՆ ՊԱՆԱՅԻՐ ԳՐՈՒՄ ԿԸ ՀԱՆԵՐ

70 ԵՐԱՐՈՒՆԵՐ

Որքոր օր անհայրերաց խաղութեան մը ծաղեցում Ազգ. Ժողովին մէջ, տեղեւոր միջուկ կէս ղերեւ Նախարար Հարապարեան օգնութեան կոնիլ 150 անհայրեան պատկերով, զուր Հանկու. Համար 70 Համայնալար երեսփոխաններ որոնք ընտարեցան էին դիւանին ղէմ: Հոր — աստեղի փոխաւորակեան այս զործողութեան ընթացքին եւ Հայաստանի պատմութեան: Այս բոլորը տեղի Համար որ՝ Համայնալար երեսփո — խան մը, Ժնուա Տիւրքաւ, կը միջոց Հայաստանի տաճանայ վտարան, որուն մէջ ինչպէս թիւ — ինչ շարունակեցան մարդ 6.10էն ղիւն 10.15, երբ միջուտեան պատկերներ, Կանանիկեան երեք կոնիլ ուղղեց ղեր:

Տեղեւոր թղթերը սիւնայիլով մանուր — մասնութիւններ կը հրապարակեան այս անտար — ղութեանց մասին, որոնք մեք յուրով պատեա — րան եւ ամբողջ Երեկոյ մէջ: Կաճափոյեք Հիւ — Խալան տարեք:

Որքոր օրուան Կիւրան մէջ, Համայնալար — ներս ամբ միջոց փորեքներ, որոշեալ ղիւնուկ — ան օրեկալներ որ մանք պատկերով կը անտարիկ վտարակներին Համար (պատմութիւն): Օրիւն — ղեր 5 — 10 տարի քաւարութեան կը նաեւ — տեղ անոնք Համար որ կը խաղաղեան աղբ — պատեալ անտար Հանանիկեան (Կիւնութեան եւ փոխ — ղութեան ղիւնայիլներ են):

Աստուան Կիւրան մէջ, Համայնալարները ղոր փորեքներ արդիւն ղորի Ե ղորակալութեան — ներ, զանալան Հայուն, ղորի մասին: Կէս օրէն ղեր, վիշնյան փորմ որ կ'աւտարեան, խաղաղեան Հա — մար ընտարիլին Անաստարեան վերաբերու — օրեքով մը: Յաւակարգ ընտարեան խաղար մը ուղիք ընկ զաւակ ընտար. բայց քարապարեան արդիւններ: Երկու Համայնալար երեսփոխան — ներ, Իւստօ եւ Տիւրքաւ ընտարիլով սղոյ — արտեալան: Նախալար. Գ. Թորոն, Կիւրա զորդերուց, ինչ վտարիկ արալանալար կը ար — ուն ղիւնիւրով: Կոնիլ սկսած էր: Բոլորեքներ կը փոխանկուեան սրանին եւ քրապեքներուն մէջ:

ՆԱՄԱԿԻՆ ՆԱՄԱՐԱՐ ՄԸ ՎԻՍԱՐՈՒՐ

Բաւեցեան կը փոխանկուեան ալ ու մալ: Նախկին Նախարար ար Մանթոն, որ Նախարարն է Ժողովրդական խաղաղութեան (Մ.Ր.Ր.), ղորիկ փոխալան. ղոր Համայնալարներուն կողմէ: Մեր ուղիք կաւ, ղէմք արեւմտեան էր: Կէս անդին ու — րէն երեսփոխան օր եւ, ի վերջին նոյնպէս խա — ղարտեալան: Միւրու. Կիւրաբերեան Նախարար ղարմաներ տալան անհիշալի Ժողովրդա — կան երեսփոխան մը, ծանր աստակալեան ուն — ղութիւն: Կիւրեկ արեւն կը Կուրեք եւ փողկաղ — քիւրեք մը: Ապակուեցան նաեւ. Գալմոն, Կիւն մը կ'ընտէր:

Անկարգութիւն էր փորը: Թերթերը կը զրքն թէ անտարիկ լուսանկերը կ'արմարեան որ ան — կարեւր է ղոր տեղն:

Նախալար ղոր Կարագ Կարագ որ ընտէր ինչ Համայնալար երեսփոխան, Տիւրքաւ: Կէս օրէն վերջ մար 10.45ին, Նախարարական Խորհուրդեան. Գ. Կիւր, որ անհիշալի Հարեկեւ ընտար երեսփոխանի վար ինչն ընտէր:

Տիւրքաւ — Կը մերթմ վար ինչն, Կանուա — ղեր ընտարալան է: Կուրեք պարզի մը տե — անակալ:

Այդ միջոցին ներս մաս. Գ. Տը Մանթոն, որուն վերջերս կարեւր էին ղարմաներուն մէջ: Երեսփոխաներ ծախարարեքն յոռուկալ, բայց Համայնալարներին:

Նախալար ղորեք Հարեկեւ Տիւրքաւ որ վար ինչ: Համայնալար երեսփոխան կը կոնիլ թէ կանխադրեք ընտարալան է: Նախալար այս անգամ ժողովին ղիւնց, հաստատուելով միջալակի ծանրութեան: Համայնալարները տեղարար կ'արմարեք: Ի Խորը վերալուա, Հեղեկեւ (Հէ յա, Հեղով ղարմ տաղար), Կ'արալութեան Հա — մայնալարները: Նախալար ղոր Կարագ Կարագ խոտը շարունակեք: Յանկար Կանալ ղարմ մը լուսեալ: « Բաւեցեան Նախարար: Նախ — արագ կը պատէր իր Հանդարտութեան, միշտ ին — ղեքեւով կանխալար:

— Բաւարեքեքն է Հեղեկեւները, Կ'արալա — կէն մարալութն մախարութեան:

Վերալուա Գ. Կիւր յորդեալա խոտի, յոյ — տարակներ թէ ղիւնար որոշում է անտարակեք փոխար Տիւրքաւ, որ ընկ ղարման: Կը ընտէր Միւնիւր աման Հայորդեան եւ ընդ. Կաւալա — րին թէ օրեկալութեան ղիւն ար ղործուն Հեղեկեւ. Ժողով ղիւնին մէջ եւ պատարարներ ինչ — տանդարտ: վերալուա են:

(Նախկին տնտեսութեան Կարագ Գ. Կ)

Ընդհանուր գործադրող

Փարիզի մէջ

ՓԱՊԱՌԴԻՆ (ՄԵԹՐՈ) ԵՒ ՀԱՆՐԱԿԱՌԲԵՐԸ ՁԵՆ
ԲԱՆԻՐԻՆ ԵՒ ՍԱՏՈՒՆԵՐԻ ՎԵՐ — ԱՆՆԵՐԻ ԽՈՐԴ
ՎՈՐԱ ՎԵՍԱՐԱՆԵՐՈՒ ՄԷՆ — ՌՐԿԵՐ ՊԵՏԻ
ՏԵՐԻ — ԵՐԲՈՒՆԻ ԿԸ ԵՄԱՆԻՐ ՆԱՆԻ
ԳԱՌԱՄԻ ՄԷՆ

Ինչպէս իր նախատեսուէր, երկուշաբթի առ-
տա զործողութիւն յայտարարեցին Փարիզի մէջ առ-
ջին եւ նախկիններու աշխատանքները, որոնք
կերպարէր իր 82 առ զարիւր, անցնող
շաբթին։

Շաբթի եւ կիսիկի քաղաքներէն շատ
բաւականացան կառավարութեան ներկայացու-
ցիւններուն հետ, որոշ կարեւոր չնչաւ համաձայն-
եցին։ Կարեւոր զինքը արհեստագործական ժուրնէն
նկեր գործադրողներէն մտնող մի գումարներէն մաս-
նակցութեամբ 8000 աշխատանքներու, եւ որոշ
ուսուցիչ գործողութիւն յայտարարեցին, ասանց պարզա-
նամա՞նք որդեգրեցին։ Վերջին պահուն գործողութիւն
«Բանց զործողութիւն» 3 առ զարիւր յանձնող առ-
նախագիծը բարձր մեծութեամբ։ Բանուորական Ռե-
մի Ե. Կրիստափորեան աշխատանքներու Միութեանը
ներկայացուցողները հաստատեցին գործողութիւն յի-
ստատեցին միմեկին։ Զարեհաբար իրաւունքներ
Դաւանաբաններէն միմեկին։ Եւ գործողութիւն յայտա-
բարեցան իր ղեկավար ետք, երբ իր վերջնական
մեծերէն երբեք չեցին։

Անկախորդներէն իր խնդրողը կառավարներու
մէջ, երկուշաբթի առտու կառուին։ Կառավարու-
թիւնը երբեք չապարհ կարեւոր արտադրողներէն
էր, մարշալ զուրկ 30 ֆրանկ վճարողով, դիտարկներու
նախընթացական ակն, իսկ անկախորդներէն գործողութիւն
բողոքը։ Եւ զարեհաբար զանոնք ալ բախտի խնդիր էր
Փոխկառավարութեան աշխատանքները 3 միայն
բաղա՞նքի պարզեցին եւ յանձնողը իր պահանջները
այլապէս բողոքողները։ Նախորդեան թուրքիկ պահանջներու
նկեր։ (Աշխատանքներուն թիւն իր հաշուէն 32
շաբթի)։

Թերթերը իր զինքն թէ հրապարակային ժողո-
րհի մէջ միայն 20 հազար հաճախակի էին գործա-
նախագիծը։

Ուրիշ գործողութիւններ իր պատուին։ Երեւ-
նականութեան եւ կարգ աշխատանքները գործ-
նախագիծը համաձայն են 75 առ զարիւր։ Բանակ-
ցի թիւներէն իր շարունակեցին կառավարութեան
հետ եւ իր մէջին համաձայն իր շարունակեցին գործա-
դրողներ աշխատանքները իր համարին Դ. կամ Ե. չեն
ստացին։

Հիւրիային շրջանի հիւստանդարտներէն գործա-
նախագիծը, որոնք ժամանակ անկախորդութեան զաւա-
տարութեան են օրինակ իր վեր, կրնան առաջնորդին
պիտակի առաջ — վեր։

Մտադրողներու քաղաքներէն զործա-
դրողներ իր շարունակեցին Փարիզի թէ պատուին մէջ։
Վերջին տեղեկութեանց համաձայն, բանթրոն-
րուն թիւն հասած է 300.000-ի (ընդհ. թիւն. 48
հաշուէն 1-500-000)։

Թերթերը հաշուէն զարեհաբար կը շարունակեն
բանթրոններու մասին — 135 հազար հազար Փարի-
զի մէջ, 75 հազար Լիւ-Ռուզի, 12 հազար Մար-
սելի, քան շաբթի Լիւ, 18 հազար Պէճիւր, 7000
Լուստի, ասոր շաբթի Մոնթիլի շրջանի մէջ։

Փարիզի օգտագործողներ աշխատանքներուն ալ
գործողութիւն յայտարարեցին լրջով, ասոր թիւն
էր թիւներէն իրենց պաշտօններէն զրկած են, ա-
պահովութիւն։ Փարս շաբթի գործողութիւններէն Փա-
րիզի եւ ասոր երբեք չեցին։

Այլիք զործողութիւն յայտարարեցին իր 26
աշխատանքներուն մէջ, 24 ժամանակ շաբթի։
Մարսելի քաղաքներուն. բանուորներուն վարիւն-
քի իր պահանջներն ընդհ. գործողութիւն յայտարարեցին
ասանց ժամանակ օրդեղութիւն, օրդեղութիւն կարեւոր
խախտեցին իր վերջին փոխարինութիւնը ղեկավար
շաբթին։

Փարիզի լիւնութեան քաղաքներէն 13 հա-
զար հազար աշխատանքները գործողութեան են
անցնող շաբթին։ Մարսելի մէջ իրենց արհեստա-
գործողութիւնը գործողութիւն յայտարարեցին ասանց
պահանջներով աշխատանքներուն։

Փարիզի գեղարարներուն աշխատանքներին ալ
գործողութիւն իր պահանջներ 70 առ զարիւր համա-
նախագիծը։

Երեւնականութեան վարչապետները համաձայն ի-
ր ղեկավարներին։

ՆՈՐԱՆԵՆ Ե ԽՈՍՈՒՈՒՄ

ՄԱՐՏԻԱՆԱԿԱՆԻ մէջ այս տարի պիտի կա-
ռուցուին շարք մը իտալար շէնքեր։ Նախկինակաւ աշ-
խատանքները սկսած են արդէն։ Շէնքերը պիտի
լինին շարքի տարբեր ժամանակ մէջ եւ ասա-
նախագիծը պիտի արտադրուին, քաղաքներուն։
Առաջին յարկերը պիտի օգտագործուին իրենց
գործողութեան խախտութիւն, Բանթրոններէն մէջ զոր-
տեղները պիտի լինեն։

ԳԻՐԱՆՏԵՍԵՆԱԿԱՆ կանտար վերջերս հան-
դիսարարեցին կառուցող 185 շրջանաւորութեան
արձանական արարողութիւնը։ Նախկին իր ժա-
նակցէն կառավարութեան եւ կառավարութեան
բարձրագոյն մարմիններ. ներկայացուցիչները,
արտեստի գործողներ եւ հիւրեր։ Այս առիթի հո-
ղադրութեան խախտարարը ծառ մը խոսելով յա-
ղարկութեան ժողովին շրջանաւորներուն, որոնք
անկախորդ պիտի մեկնէին շրջանները, այլա-
ստանք։ Խաղանքի նաեւ շրջանաւորներուն, ծառ
— ասանակով իրենց անդրոյ ղեկավարին ու կառու-
թիւնները արտադրող չօրդուէն մեր օտարութեան
կան իրաւաստանութեան մէջ։

ՄԱՐՏԻԱՆԱԿԱՆ Գործողութեան պիտի խախտարարուէին
չիւրմիւրք եւ միայն Յայրաճանի Գումարին։
Գործողութիւն միայն պիտի կառուցուին նոր շէնքեր,
որոնք շարունակ աշխատանքները սկսած են արդէն։
Կառուցման աշխատանքները պիտի աշխատեն Մ.
Հայապետեան ծառանկի օրը։

ՄԵՒԼԻՆԻՆԻ շրջանի կերպներուն մէջ կազմակեր-
պուած են համաշխարհային Կոլտիւր միջոցներ
ու երկրորդներուն (Խորթար) գումարներուն
բողոք, որոնք իր ժամանակին աւելի քան 500 հո-
ւ խորհրդակցութիւն։ Ուսանողներուն կառուցման շաբթի
գործողութեան իրաւունքներ։

ԳԵՐԱՆՏԵՍԵՆԱԿԱՆ (Որդուր) ընտրու-
թեանը օտարութեան համար. Լիւնիականի երեք
եւ պարի ժողովարարական խումբը հանդիսներ կը
համաձայն ընտրութեան իր ղեկավարներէն մէջ։

ՄԱՆ ԸՆԿԵՐ ՄՐՏՈ ԱՆՈՒՄԵԱՆ

Որդին ցաւով իր ծանոթութեան մասին ընկեր
Արտուստի (Արտու) Առաքելներ, որ թէ՛ խախ-
տեալ ծառ գործողութեան մը երեւութեանը իր վեր-
բեր։

Որդացեալ ընկեր, 54 տարեկան, 1919-20ին
կրած է օդանոցի Երեւանի ուղիորդութեան մէջ
— րաւանակ։ Մասնակցութեան Է Զարեհիկին էին.
Երեւան, իսկ իր ղեկավարին հանգիստի իրաւունք
էր Բիւրիւնի մէջ։ Միմեկին։ Հայապետեան խա-
ղարարութեանը վերջ անցան. Գործ, իսկ զոր-
կարիւր եւ Խոստանք։ Սրկուրը աշխատանքներ
ունէ ինքն շարունակութեան իր Փարիզի եւ իր գոր-
ղի իր ղեկավար, երբ անորդը հիւանդութիւն
անմատչական կերպով դիտեցին զինքը։

Թիւն մը կընքեց ու համաձայնար անտարեախներուն
հետ։ Վարչապետները զարեհ շաբթի։ Աշխատանքի
Դաւանաբանութեան պիտի անդրոյ միութեան ղեկավար,
ամառանակներով թէ անտարեախներէն Բուրձիկներ
ցրուած է։

150.000 — 250 ՀԱՅԱՐ ԳԵՐԱՐԱՆԵՐԻ ԵՒ ԱՐ-

տուրներու ձեռնարկները եւ ինքնակա կառուարու-
թիւնը։ Դաւանաբանները անտարեախները իր ղեկ-
ավարին ղեկ, արդէն ղեկավար ղեկ, մասն-
ակցութեան իր տեղ ինքն արեւմտեան Գեղարկի մէջ։
ԱՐԻՆՏԵՍԵՆԱԿԱՆ ԳԵՐԱՐԱՆԵՐԻ Կառավարութիւ-
նը բողոքեց Սարգիս ղեկավար համաձայնութեան
թիւն ղեկ, որով Ծրագրաւ ալ շրջանի անկա-
նախագիծը. մեծագոյնը իր ասանակ 350 տարեկան
համար։ Վարչապետը յայտարարեց թէ լիւն-
թիւնը փոխուած է արժի, ղեկավարող ղեկացնող
նախագիծը կառավարութեան մէջ։ Ընկերակցութեան
բողոք, ծառարարութեան թիւն իր ղեկավար ղեկ
պիտի անտարեախ իր համաձայնութեան մէջ։

ՕՐԱՄԱՆԻ ՄԷ ՄԱՐ ԵՆՏՈՒՆԵՆԱԿԱՆ արդա-
տարար իր, Փարիզ — Սիւրիկի համաձայնութեան մէջ, հո-
ղադրութեան արձարութեան մէջ։ Անորդները ծառ-
ուած լրջով, Սիւրիկաւ պիտի փոխարկուէին։

ԵՐԵՎԱՆԻ ՀԱՅԱՐԱՆԵՐԻ ԵՒ ԼԵՆԻՆԻ ՀԱՅԱՐԱՆԵՐԻ
ԻՆԴԵՐ ԵՐԵՎԱՆԻ մէջ, Փարիզ արդա՞նք Բուրձիկներ
միայն արդէն։ Դաւանաբանութեան մասնակցութեան 200 հա-
զար Փարիզի մէջ։ Միմեկին։ Բողոքեցին օտարութեան
իւր ղեկ ղեկարարութեան։

Վարչապետին կողմ

Բաւարական իշխանութիւնը եւ Բողոքողներ
մէջ ծառած միջադեպներուն առիթի, Գ. Գիւստ
ձախտարարեալ ծառ մը խոստանք կը կարգա-
րարեցին կարգ մը խնդիրներ։ Զօրաւորներուն
հաշտեցին առիթի, ըսաւ. թէ անհրաժեշտ գործողութիւն
— Թիւնը պիտի կառավարուի, երբ ծնւի յանձնար-
— ղով լրջակի իր աշխատանքի։ Նախ յայտնեց որ
այս խնդիրն ալ կ'օգտագործուի ղեկավարար ծ-
նախագիծին համար։ Եւ շարունակեց — Ուրիշ
մասնակցներ պիտի է հաշտեցին այս խառնակիւ-
— Թիւնեան ուր ասոր իրաւունք չեն ղեկավարներ։
Բանուորական առիթի իշխան անուն մը վստա-
— ղուած չէ, ոչ ալ յարձակման երեւակայ ծառ մը
յայտարար։ Գեղա լուծին ժամանակներու այս ղեկ-
— Թիւնեան ղեկողները։ Անոնք իր պատկանին ղե-
կողներ մը որ նախաձեռն ղեկարարեցին. ինքնին
ընթացին. Երաւորի որոշ մէկ մասին
մէջ արտեստան ղեկավարութեան ղեկ։

Անցնելով Մար. Ժողովին մէջ ցնաւած օրիւն-
գիւն (Դաւանաբանութեան ղեկ), վարչապետը
նախկին աղային պաշտօնակարութեան ղեկ ղեկած
պաշտը։ Այս շաբթիկ աշխատանքներին ին-
— ղիւր եւ ըսաւ. թէ կառավարութեան համաձայն
է բարեփոխ. աշխատանքներով լիմար։ Յետոյ
անկախորդ ղեկարարական գործողութեանը, ը-
սաւ. թէ կառավարութեան անմատչական ղեկ լր-
յալ արհեստագործութեան։ Ետեւոր պիտի ղեկ-
— արարեցին հաշտեցին եւ Իրաւարարութեան ղե-
կը միմեկինը քաղաքական ղեկներուն առիթի։
Կառավարութիւնը ոչ կ'համաձայն, ոչ ալ վարա-
— նաւ աղային համար կառավարութեան ղեկին մէջ։

Նորին քունն սեւաւորներ
Ազգ. ժողովին մէջ

Ուրաքի օրուան ծառ անկարողութեանը
վերջ, երբ հանդիսարարական պահանջներ Ազգ. Ժո-
ղովին ղեկը ղեկին երկու համաձայնարար երեւ-
ութեանը, Կիւստանաբանները շարունակեցին —
յան նոյն աստուրութեամբ, շաբթի եւ կիրակի օրն
ի րուն։

Տեղական թերթերը իր ղեկն թէ համաձայն
— վարարութեան մէջ ղեկ ղեկ անուն են, խախ-
տեալ համար կառավարութեան ասանակներ ղե-
կարար։ Դաւանաբանութեան ղեկ մէջ։ Ոչ միայն ա-
ղապարհ կ'աղային, ղեկարարներուն իր ղեկ-
— արար, լուսնակները կ'արարեցին — փոխարար-
ար լրջով քունն պատասխանեցին — այլապէս
— վեր ղեկարարներ, փոխարարութեանը կ'աւարար —
կիր։ Գործարարները ղեկին միայն ղեկը ղեկին
կը կը կիրարկեցին։

Կերակի կեանքին վերջ միջոցարար այնքան
ստացած էր որ, նախկին նախարար Բոսիկ Ժողով
ղեկարարութեանը պատգաւ իր ղեկ համաձայնար եւ
— րեւութեանին Գ. Կոլտիւր։

— Լոնքէր, ղեկ պարզապէս ցրեական դա-
ստապարտակ մէջ էր։

Համաձայնար երեւութեանը տեղին ցաղից,
խախտուի. համար Ժողովարարական (M. R. P.) եւ
— րեւութեաններուն նախարարին վրայ։ Փոխարին
պիտի ղեկ։ Անորդները կ'աւար, աշխատանք կը
պատգաւ, յոյսակայ, իսկ Գ. Բոսիկ — Ժողով,
նախկին ուղիք միայն եւ քունն ղեկ անուն, կը
պատարարեցին հաշտեցին ղեկարարներ։ Բարա-
պաններն ալ ղեկ ղեկուն էին։ Զարեհ ղեկ. երկու
— կիր։ Գործարարները ղեկին միայն ղեկը ղեկին
իւր ղեկարարին համար։

Երաւ Կիւստանաբան ասուն, նախապար ջու-
յայտեցին Գ. Բոսիկ — Ժողովի արտասանած քունն
համար։

★ Շաբթի օր եւ ծառ միջադեպի պատա-
— ճեան, երբ քաղաքական նախարար, Գ. Բոսիկ Մա-
յիք, կը պատասխանէր նոր օրդեղութեան։ Առաջին
կառուցման երկու համաձայնարար երեւութեաններ
ծառեր խոստանք ղեկարարական խնդիրներու. ծառին,
միմեկին ասուն անտարեախ կառավարութեանը։
Համաձայնարներուն աւարարութեան, Ժող. Տիւրք
նախաձեռնեցին անտարեախներուն (Գիւր) կառավա-
րութեանը ղեկ ղեկ օրուան իրաւունքներին։ Զախ-
տար երեւութեանը իր պատասխանեցին։

— Դուք ղեկարար մը ղեկ։ Ձեզ ղեկարար երբ
հանդիսարարական պահանջներ ներս իր մտնէին։

Տիւրք — Երկու հաւարի օրդեղութեան ղեկ ղե-
կը, Ժողովարարներ ղեկարարներ արտադրու-
համար։

Իրիկուան ղեկ, երբ նախաձեռնութիւն իր
վարար Գ. Գիւստը, Տիւրք, որ փրկուած էր,
ստախտիս եւ աղայն ղեկ ղեկ ղեկ։

Գիւստ — Երբ եւ աղայն ղեկ, ղեկ ղեկ էր։

Տիւրք — Նախաձեռն կ'աւարարար մարդ եւ
պատգաւ։

Յայն մէջ — Հիմա կը հասցնեմ ղեկը, Ժող. Գ. Բոսիկ — Ժողով (նախկին նախարար) ան-
— համարութեան ղեկներն իր ղեկարար։

Տիւրք — Կ'աղայն ղեկարար ան մը արտադ-
րութեան, ղեկարար։

(Իր ղեկարար անտարեախներուն Գ. Ե.)

ՀԱՄԱՐԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondé en 1825
R. O. S. 370.296

Directeur-Propriétaire : SCH. MISSAKIAN

17, Rue Damesme — PARIS (13)

Աղետա - 800 ֆր., Տար. 1600, տրս. - 2500 ֆր.

Տի. GOB. 15-70 Գին 7 ֆր. C.C.P. Paris 1678-63

Mercredi 8 MARS 1950 Նոյնիսկի 8 ԿԱՐՏԻ

ՕՐԵՆՈՒՆԵՐ

26րդ ՏԱՐԻ — 26th Année No. 6096-նոր շրջան թի. 1507

ՄԵՐ ՈՍՏԱՐԸ

ԻՆՉՂԵՍ ԵՐ ՔՈՒՆԱՊՈՐՏԸ

Վերջին աշխատանքներն էլ վեր, ճիշդագույն — յին ժամուրդ քաղ ապակամ է իր ճիշդագույն — և հարգանքներ, թեև առաջ. համար լրացողական ճիշդ — էր — coquette :

Շրջան ինչպիսիքներ կ'երթնան յաշխարհի ամենին հետևող, անմասնի կամ խորհրդաբեր երկիրները, պրպակները կատարելու համար : Մասնավոր իմ թաղերին, աշխատակիցներ, ճիշդին անպակ զբաղվողներ կ'աշխարհուրեն, ընթացիկ — պային ե. Ամերիկայի մեծ կեդրոնները, Քաղաքի պարագաներու մէջ : Այս կամ այն գնչուք ուսում — նախընտրու պաշտօնը :

Փոխադրվածները կ'ը կատարեն թերթի թերթ, տանք ազդի խորթինան իրենց վերա — պահելով ամեն իրաւունք : Արդիւնով նորն իսկ մասնակի արտադրութեամբ կամ խորհրդաբերին : Եւ վերջապէս յուրեք, ապաւորվածները, զորակարգ անպարտ զինվորական կանգնել, կամ լուծակցի յայտուրթիցներն իւր Միութեան եւ ուրիշ զոհողները երկրներու մասին :

Նախաբաններ, զնայանքներ, զօրակարգներ ալ անպակ յինքն կ'ը ճարձք զարգնել իրանին, երբ թաղանք կ'ըլլան զրոյնով կանգնել : Այստեղ, Փարիսի մէջ, քաղաքներ թերթերն եւ պարբերականները ճարտարաւորումը իր վերա — ծննդն ինչպիսիքներն ալ ճիշդ : Իրարու հետ կ'ը մղեն յուրեք ու ժողովրդականը ՄԱՆ ու ճարձք : Յոսանք ցանկն էր զարգացումներն մեծնելու — տեղն կ'երեւան նորն թերթին մէջ, զորակարգ խորհրդաբերներ : Մասնավոր թուղիներն ալ նախապէս կ'ը ծանուցանեն, միայն կ'ը յիշեցնեն զորակարգ ճարտարապետութիւններ : Զին կամ նոր, քաղաքական կամ աշխարհիկ :

Այս օրերս ճարտարաւորները շարք էր կ'ը ճարտարակի ժողովրդական օրաթերթի մը, Le Parisien Libéré, Պարիսկականի մասին :

Շարքը շարունակել էր տակաւին, երբ պա — րուճակը չանկան տեղեկութիւններ, որոնց ամ — փոփոխութիւնը կատարանք տուններն : Անուշտ մաղկով :

Այսօր կ'ըլլէին արժանաւորն յախաղանք վր — ղովի պարտաւոր մը, որ անպակ մը եւս կ'ը ճարտարա — ցունակ ճարտարականութեամբ լրացուր լրացուրեան յետամնացութիւնը :

Փարիսիկան թերթին թերթիցը հետեւանք նախապատիւները զորն էր իր ընթերցող համայնքի յուրեք, իրեն խորհրդի — ճաղարանիկ գի — շերթներն ընթերցող արժանք էր հաղարանել զոյգ — ներու երկրները :

Առաջին անկողնով իսկ, պիտի տեսնէք որ ինքն ալ անմասնուր կ'ըլլան հարգանքնէկ զորոյններուն :

Այսպէս, իր տեղեկութեանց համաձայն, զարգացող զորոնքներն կ'ըլլան իրանին մէջ : Եւ ճիշդագույն իր մեծ պիտուութիւն, իրաւունքներն Անդրեւ, Ամերիկայ լայնածախս ցանցը կ'ը պար — ճն որուն թերթերը կ'ը տարածուին ամբողջ երկ — րին վրայ :

Անուշտ արտ պարտաւոր մըն ալ կ'ը մղուն այս զարգացող զորոնքներն մեծնել, տեղն ամբողջ խորհրդաբեր սպանութեանց կամ կապակների խորհրդաբերներն :

Այս յայտնութեան վերջ, որ զարգացող մը է, Գ. Պրիսկան, ժամ լարթերի, յանկարծ կ'ը իրեն խաղարանի պատմութեան մը մէջ :

— « Այնպիսի մըն որ ամենին շատ զորոնք — ակարծ ունիմ իրանի մէջ : Արդարեւ, յոյսը չա — յորեք, Քաղաքականութեան, այս օրն ի վեր ար իրա — ստերը : Հայաստանի անկախ հարապետութիւնն է մը տեղեկութիւն, իրենց զինքն իրանի կամ նուազ կ'ը հաղարանել անկախութեամբ, եւ, իրանի մէջ ընկողնով համարեալ, հաստատութիւն կ'ը ծա — րայնել իրենցիկ պիտուութիւնն :

Շատ տանք զնայանքն է թերթականութեան ծանցանք մարտ, որ իր թղթականութեամբ իրանի Հայրենիք թերթ, կ'ը զինքն թերթիցները ճաղարանք մեծնել արժանք են իրենց զորոնքանքն — րուն մեծ մարտն :

Անպարտելի է յայտնութեան Քաղաքական աշխատանք, որ յաղարանել կ'ը ծաղկող միջոցներ թուանքները : Գիտակցութեամբ կամ անգիտակ — ցութեամբ :

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՀԱՅՈՒՆ ՈՐ ՄԵՐԻՈՆԵ ԿԱՐԺԵՆ

Երեք օրն է վեր աշխույժացաւ կ'ըլլան է Փարի — ճը, երբեք հետեւանք փոխադրութեանց աշխատա — րաներու զորոնքներն :

Բացառել միջոցներ ձեռք ամենուրեք են ձեռն — չա իրաւունքան կողմէ :

Ձեռնարկներն եւ մասնավոր կարգեր կ'ը փո — խաղանքն պիտուական պայմաններին : Իրենց կա — թեր կ'ը թաղերն որոշ զինքները վրայ : Փաղաքներն (մեծքը) են 80—100 հարակազմեր ալ ապաւոր — կուրթներ կ'ը շարունակեն հետեւող զինքներ վրայ : Եւ անպակ... Անպակ ինքնուրու — գիտակցող տակ, ապակիները կ'աշխարհուրեն կամ խնդրակա — տարեանն : Բողոքներն ընդհանրութեամբ :

Այսօր—վրայ ալ կ'ը ապաւորն որ կ'ըլլան եւ երկ — րակարգութեան քաղաքները զարգնելն ալ — խաղանքներ :

Այս զորոնքներն իրանի զինքն, մ'ը ճարձք քոր — տաւել ցանկերն մը կ'ը ինչպիսիքն Աղբ. Ժ — ղովն :

Ուրեք օրն է վեր, ժողովրդ կ'ը թանկ զինք — ցներն :

Հրատարակութեամբ Հայիշներուն համաձայն, արդէն 63 մեծ նիստ զորոնքներն են, եւ ամբողջ — վերջիններն, այսօր, կ'ը զինքներն (կերպարներն) յորեքարթի լուծարում զինքներն :

Մերն թերթներն կ'ը թանկն — յաճախ ալ թուղիցներն ու կ'որոնք — թաղանքն զարգանալ — ներքը փոխական մասունքն է որ... Երբ պարտա — վորն էր երկն, ապաւորցանքները համար թէ մի — յին կ'ըլլան զինքներն նիստերն : Այսինքն — ճարձքներ :

Գինքն ցներն ճաղ — փոխադրութեան լուծար — րով : Երկու ժամ, երեք ժամ, հինգ ժամ (ինչպէս երկուարթի զինքն) :

Հրատարակութեամբ Հայիշներուն համաձայն, յայտնական նիստ էր 800.000 ֆրանկ իրարէ — միջին, կ'ը զինքն, իսկ 1.500.000 ֆրանկ : Կ'ը զինքներն վերջ :

Կ'ըլլէին զինքն մըն ալ աշխի մարտանքներն : ՎԱՆԷ

ՆԱԽՈՐԻ ՆԱԽԱՊԱՆԵՐ ՄԱՆԸ

Ապրիլ Լուրդին, հանրապետութեան նախորդ նախաճար, ճիշտ աշխարհ, թաղարանք էր հետեւանք : Երեւանականի տարիներն էր : Ընա — րութեան էր 1932ին, յաղարանելով Փոլ ճաղարանք, որ սպանութեան ինչպիսիքները կ'ը կողմէ : Երբ օրով 16 տեղակա ամբաստանք ծաղկանք : 1934ին Միջազգայն — քի զայնպիսիութիւնը : Յետոյ Մոկուսակոյ Արեւստան թաղարանին եւ նախապար Պաթիւնի սպանութեան Մարտիկին մէջ : 1936ին ժողովրդա — կան ձեռնարկ կազմութիւնները շարք էր զորոնք — դուրեքներ :

Լուրդին վերջնորոնքացաւ 1939ին, եւ պաշ — տանակարգ մինչեւ 1940, իր տեղը տալով Փե — թերին :

Գործածները ձեռնարկայինցի զինքը 1943ին, արդեւանքով Պաթիւնի մէջ : Իրեն հետ էին արեւմտեան իրանական ինչպիսիքները ժող — արանական Փոլման, եւ նախկին զարգացող մը, Փոլ Ռեյնո իրանի ամբողջ Փարիսի փոխադրութեան, առաջնորդութեամբ խորհրդաբեր լուծարում, առաջնորդութեամբ Մարտիկան մարտ մըն էր, յաղա — րութեան ինչպիսիքները : Ապաւորութեանց վերջ, խաղա — րութեան ձեռնարկայինցի իրենց պատմութեաննաւ : Միջոցները պարտութեան, թերթի հանրապետա — րութեան նախաճարներն իսկ իրաւունքներն իրանին : Իրանցիները մեծնուցանալ էր ճարտար — անքն : Իրանցիները էր 1914 պատմութեան, զինք — զինքնարեւել տարիներն լուծարանքով :

ՊԱՆՈՒՆ թերթերը կ'ը զինքն թէ ճաղարանք պար — րաբար, Արեւմտեան արտ. երկրներին զուր — քան տանք, յարձակում կ'ըլլան է Հանք իրանի ա — նուն ինքնուրու էր : Երկրի ճարտարապետութիւնն էր ծաղկող շինութեան անկն էր անցնելով, փորձերն էր կ'ըլլան յարապետութեան օրոնքներն էր զինքն : Ժամ — անկնները կ'ըլլան եւ անկնկապ կաշիներն յարձա — կողք, որ անաւանաւորակցի կ'ը ճարտարութիւն : Պա — րաբար ներքն լուծարում, մարտն արտա — կեր են :

Պիտո վաճառութեան լուծարանից պատմիցն քաղաքիկ օրէնքին տարի

ՆՈՐԷՆ ՅՈՒՆԻՈՒՄԱՆՍԻՆ ՏԵՄԱՐԱՆԵՐ ԵՐ ԳԻՇԵՐԱՅԻՆ ՆՈՍՏ

Վաճառարաններ օրեկանքին վաճառարան — քան տարի, նորէն յաղարանելով տեղեկութիւններ պարտաւորանք Աղբ. ժողովին մէջ, երկուարթի օր : Համայնականները շարունակեցին ընդդէմ — խաղանքն եւ ուրիշ ճարտարութիւններ յարապետա — րութեան համար օրեկանքին զուգարանք : Վերջին պատման ժողովարանք յաճախութեան զուգ — պահանքն, եւ վաճառարանները ինչպիսիք զուգ — րացան, նիստը յետագիտուն ըլլալով : Վաճառ — րութեան իրանցիները ամբողջ երեւոյթներն չը — թեւարթիկ լուծարում զինքներ, ժամը 12ին, որով — խեղճ պայմանն է որ ժողովը ճարտարութեան ժամանակ ունենայ, երբ վաճառութեան ինչպի — քն կ'ը շարունակ :

Վարչապետին միջնորդութեամբ տեղի ունե — ցաւ փոփոխութիւն պատմ մը, երբ համայնական — րներ զուգարանք փորձ էր կ'ը կատարէին, օրեւ — ղին ընթերցող ճաղարան : Համար :

Կառավարութեան ներկայացուցիչները երկու — րորդ յաղարանները կ'ը վարարեն համայնական — րուն այս կատարող պարտաւոր : Անոնց խաղա — րուն օրեկանքին զուգարանք, երկրորդ վարա — րակի կառավարութիւնն է խորհրդաբեր :

★ Ներկայարթ օրունքն իրանի մէջ, համա — յաղարան երեւոյթներն իրեն լուծար մը իսկի սկը — ւում ժամը 3ին եւ շարունակեց մինչեւ 9, այսինքն լուծար վրայ մէջ : Թերթերը կ'ը զինքն թէ կ'ը իսկի լուծար ժամին մասին : Երկրի զինքն էր լուծար լուծար, ճաղարանք, վերջնականութեամբ, հարապետա — րութեան, պատմարանի աշխատանք, ապաւորում ա — ճարտարութեան իւր Միութեան մէջ են :

Ուրիշ համայնական խորհրդական մըն ալ լուծար զարգացող քաղաքական տանք : Կառավարութեան կու — սակիցները եւ ուրիշ յաղարան երեւոյթներն ալ միայն իրանցիներն :

Այս հանդիսն առաջ, նորէն լուծար տեղեկա — րներ պարտաւորանք, փոխադրութեամբ լուծարանքով : Համայնականները երբեմն վարձարկեցաւ կ'ը — ղերին, երբեմն հնչեցանք կանգնել կ'ըլլան կ'ըլլան, պատմարանք յարապետութիւններով — շէք — քաղաք, փոստներ, քաղաքներ, կ'ըլլան արա — րութիւններ :

Առաւտուն ժամը 10 էր, երբ վարչապետը վա — րանութեան զուգ անկն էր, եւ նախաճար յի — տաւորեց նիստը :

Տեղական թերթերը կ'ը զինքն թէ կառավար — րութիւն վաճառութեան մըն պիտի ամանայ ստա — թմանքանքներն, շարի օր ինչպիսիք կ'ըլլան ինչպիսիք վաճառութեան հետ :

ԵՐ ԿԻՆԱՊՈՐՏԻՆ ԿԵՆ ԳՈՐԾԱՊՈՂԱՆԵՐ

ԵՐԹԵՐԵՐԸ ՆԵՏՁԵՆԵՐ ԵՐ ԿԵՐԱՆԱՍՏՈՒՄԻ

Վերջին տեղեկութեանց համաձայն, մեծքով եւ հանրապետութեան զորոնքները հետեւանք կ'ը իրանցիներ իր տեղ զարգացող, նորիւրէ ձեռք անտունք մէջոյններուն : Միայն կողմէ, քաղաքա — րապետութեան կ'ը շարունակեն թաղեր : Երկու — րարթի մէջ օրն վերջ, թանկ փաստ մեծքով 14 զինքներն ուրիշ : Եւ 1900 հանրապետութեան շարի, կ'ը ճարտարանք կառավարութեան : Երկն աշխի լուծար — րութեամբ կ'ը կաշիները, եւ ուրիշ զինքն ալ վերա — ճարտարանքներ : Կառավարութեան կողմէ արա — մարտաւոր ճարտարաւոր կարգեր աշխի կ'ը զինք — ցներ թերթերը, թերթիցներով անկնարկներն ինքնուրու : Անուշտ քաղաքական են անոնք որ սե — վական ինչպիսիքները կ'ը ճարտարանքն ունին :

Ոչ — համայնական իրանցիները կ'ը շարու — անքն քաղաքիկ կառավարութեան հետ, համա — ճարտար կ'ը յաղարան համար : Եր յուսան մինչին կ'ը զինքն այսօր, յորեքարթին, ալ — լուծար իրենց ալ պիտի միանան զորոնքներն : Փոխադրութեան քաղաքներն զինքն թէ ան — ղարմ է ոչ — համայնական պատմարաններ :

★ Օղանաւոր զորոնքները կ'ը ճաղարան : Կառավարութեամբ կ'ը շարունակեն անկն աշխի, զինք — րութեամբ ճարտարարաններն մէջ : Հանրապետա — րութեան թերթեր 24 ժամ զարգացող : Մարտիկին, Լուրի եւ ուրիշ զարգացողներ մէջ : Միջինին տանք զուգարանքները կ'ը կատարող, զորոնքները շար — րանակարգ : Համար : Այստեղեկութեամբ, յարապետ — րութիւն կ'ը ճարտարանք թէ 200.000 կառավարներ, օրաւանքներն եւ ճովանի պաշտարաններ զարգ — ցունալ են աշխատանք, ամբողջ ծրարանք մէջ : Երկն շարիք : Հարապետ անկն կ'ը կաշիներ ինքնա — ղարտարանք ճարտարանքներն իրանցիներն թերթ : Այսօր — վարը կ'ը ապաւորն երկրաբան —

(Լուծարութեան շարունակութիւնը կ'ըլլան Գ. Եր)

ԱՐՏԱՍԻԱԶԴ ԿՍՈՍԵՆԱԼ

(1896 — 1950)

ՕՐՈՒՆԱ ԵԱՐԺՈՒՄՆԵ ՀԵՏ

ԻՐԱՆԿԱ ՎԻՍԻ ՕԳԻՆՆԱ ԵՍԱՄԻՆԱԿ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ

ԻՐԻՏԻ ԵՆ ԲՐՈՒԽԵՍ

JUNGLES

Երաբանները ի վեր, հերոսները աղոտ յայտով
մը կ'ուղեկեր յուսադրող մեկ եւ մանաւանդ, մեր
դժբախտ սերնդի Արտոն։

Զուր փորձ, զբախտաբար։
— Ձե՛, մէջք կորուսեցաւ այս անգամ ...
Համոզուած եմ, որ այս անգամ, այսինքն ան-
հրաշք էր զիմանալ այն դատան Հրանդուրեանի,
որոն հանդէպ տակաւին մարդկային իմուքը կը
մայր անհրկամ։

Իր կեանքին մէջ, որեւէ Հրանդուրեան զէմ
պաշտպանուելու հոգ չունեցող էր իմուքը խոտ-
ման էր այլեւս մահուան իրականութեան տակ։
Եւ կ'ուզէր այլեւս չուզեր։

Օրեւ եւ շաբաթներ տեւեց էր այն ահաւոր
ստատապանքը։

Մա՛ր էր դատան զէմը ցոյց տուաւ իր յաղ-
թանակին երկար օրեր վերջ միայն։
— Ան մա՛ր յաղթեալ, որ մահէն առաջ ...

Դիւ երեսասարդ էր մեր Արտոն, հաւիւ 55ը
Բեռնակոյն։

Կեանքի բնոր մասն առաջին Համաշխարհա-
յին պատերազմին իրեն ուսանալատուի (Զոր
Քաջախոյն) պատերազմի զաւառ կ'իյնար են-
Քաջախոյն ստանդարտը։

Կրկնական ճակատի փլուզումէն առաջ, կը
ծառայէր իրեն Համաշխարհ զոր. Միկկանի
1918ի Հակառակադիմաց օրերուն Հայկական բա-
նակի չրաւ աստաղերն։

Միշտ իրեն սպայ, Արտոն մասնակցած է մեր
պաշտպանական պայքարներուն, Քրճահայաստան-
էն մինչեւ Կովկաս։

Ինքզինքի խառնակ խառնակներէն հետ, իր
քննարկումներով մեծաւ եւ զոգարեւութեամբ, միշտ
ունեցաւ ընկերական լիար շրջանակ։

1919ին, Է. Հանրապետութեան շրջանին էր
սակայն, որ Արտոն երկուսն պէտք էր բերէր իր
իրական արժանիքները։

Նորաստեղծ չարեանքը պետականներու կողմ-
մանկերպէր Համար, պէտք ունէր աճէն սպաւ-
րէնքն այլաստանդաններուն։ Միանանաւոր, բարեւ
խելքն, սակայնաւ եւ զոգարեւութեան ընդունակ
Հաստատութի այլաստանդաններուն։

Բառակցի պայտըման չար, անհրաժեշտ էր
բաղադրելու ուստիակապութեան պայտըման։
— Եւ Միայնաբաղադրի անդրդրութիւնն եւ բարեկար-
գութիւնը ապահովուէր. Համար մանաւանդ, զոգ-
ուսար էր միշտ զարկի Համապատասխան անմեծը։
Այս շրջանին էր ահա, որ երեսասարդ Արտոն
կը շնչակապով օգնական երեւանի ուստիակապան
ստուգէր։ Սեփ Ջալալեան։

Իր այս նոր պատկանդիքաւոր պայտըման մէջ,
Արտոն կատարելապէս արդարացող էր վրայ զը-
ստած յոյսերը։ Մեծ եղաւ էր զորը մանաւանդ
1920ի Մայիսեան Հակապատկան զոյգերու օրե-
րուն։ Ապագայութեան եւ կարգապահութեան
պայտըմանը իր առաւելութիւններուն հետ, այն
յայտարարեց նաեւ Դաշնակցական զինուորի նկա-
րազօրը։

Կուսակցական շրջանակն ու կեանքը այլեւս
խոր զորը զերեւ իր նկարագրի վրայ։
— Ան զարմաւ տնտեսաւ Դաշնակցական մը
Հաստատութի պայքարող մը, մեր Հայրենիքի ան-
կախութեան։

1920 Ղեկնորսներ 2ի խորհրդակցանքումէն
վերջ, բազմաթիւ գործիչներու հետ Արտոն ալ
նարարեալ Հեռագրաւ Հայրենիքէն։

Վերջին երեսուն տարիներուն, կեանքը միշտ
փայտակա իրն։ Պոլսէն Պուլկարի փլուզումի-
նով, ան Հարկադրեալ էր նոր սպալանքը փնէ-
տով։

Անտուրը, որ պտիկ ըլլար իր նոր սպաւ-
րէնք, յաղեցողութիւն Ռամանովի մէջ միայն, ուր
փոխարեւոր էր Պուլկարիայէն։

Դու՛ էր եւ երկրորդ, որ այլեւս ապահոված
էր իր ընտանիքը։

Վերջին պատերազմը սակայն, իր ահաւոր
ցնցումներով Հարկադրեց զինք անգամ մը եւս
րունքը զոգարեւութի մայալ ճաբան։

Այս պայտ եւ Հիւրիկայի երկրէն մէջ էր, որ
փորձը, վերջին մէջ զանի տարիներուն ընթաց-
քին, վերականգնել իր խորտակուած անտեսու-
թիւնը։

Ճակատադրը սակայն, եղաւ անողոր յայ
անգամ։

Այսօր երբ իր խորհի՛ այս անդամակն կը-
րուանի վրայ՝ անկի բերեցողութիւնը իր անմեծ իր
հողեկան առաւելութիւնները։

Ըլլալով Դաշնակցական Հաստատութի եւ Հա-
մառ այլաստանդան էր, Արտոն եղաւ միշտ օրինա-
կէի ընկեր էր։ Կարգապահ եւ խառնապահ՝ իր
նկարագրով լէր հանդիպող որեւէ անհոգու-
թեան մեր ներքին կեանքին մէջ։

Արտիկարներու աստիպանք՝ ան բացառիկ ու-
ղարկ եւ յարգալիք վերաբերմունք կը յայտ-
նէր։

Իրենց կը իջուի, Միացեալ Ազգերու եւ Մ-
նահանգներու ընթացիկ ծրագրերին մէջն է
բարեկեց վիճակի յայտիքի երկիրներու որոնք ես
մնացած են անտեսանքէ։ Անհրաժեշտ է արթը-
նալ անոնք, օրինակ, նոր միջոցներ՝ հումար անհ-
ցելու, պայքարի Հրանդուրեանի զէմ, յաւա-
դայն օգտագործել յուր եւ հողը։ Ուրեմն՝ Հար-
Հաստատութեան անկողութիւն։

Երբ այս ծրագրերի կը կազմուէին, ալ-
խարէի յետամտը ազգերը շարժողուն յոյսեր կը
տունէին թէ աներկեան տարիները պտիկ Բա-
իւրեք երկիրներուն մէջ, նոր զործարարներ
եւ երկաթուղիներ շինելու, Հանքերը չափազօրեւ-
տա, ճամբարներ շինելու Համար եւալին։ Մ- նա-
Հանքերը պայտահայտ փոխադրեալ այս ցնդրութեան
բախով թէ երկիր մը չի կրնար բարդապատ զաւա-
ռան մէկ օրէն միայն, թէ անոնք երկար է եւ
զոգար, Հեռագրաւ Համարեալաւ եւ արթուն
նախաձեռնութեան պէտք ունին զաւառապահ կը-
կերիներ։ Անոնք որ շատ մեծ օտարազգիական կը
յուսակային, անցեալ շատ մեծ ալ յուսակաւոր-
թիւն։ Ունայ՝ Իրեն իսկ զինուորացեան թրով-
էր չարուղու իր ծրագրերը։

Ներկայիս Միացեալ Ազգերը տեղեկագիր էր
ունի իրենց հնգը, Միկկն Արեւելք յետամտ
փոքրիկներուն մասին, պարտաւորուած՝ անհ-
րեւան յաճախութեամբ կը կազմուէին։ Այս տեղեկա-
գրէն վէջ կը լնտուի թէ անոնք ճաբան մեծ չա-
փով օգնութիւն տալուով, պէտք է որ Բեռնակոյն
իրենց հեղուկութիւնը, վերապատկանեան յետա-
մեծ ընկերակի կարգաւորաբար, ցոյց տան թէ զի-
տեմ օգտուի փոքր չարիով եղած օգնութեան։

Անեղով Միկկն Արեւելք երկրէն մասնակց
շրջման էր, հակապատկան շարժալք անցնել
վերջ, այն եղաւկացութեան եկան թէ այլ շրջանը
այսօր Հաստատութի Հիմք չունի մեծ ծրագրերներու
Համար։

Տեղեկագիրը կը պարզէր երկու տեսակ տաղ-
անքներ։ — Հինք եւ նորը։ Հինք Քրուսակոյնին
է, Հիւրիկային, անարթերը հողը, ճաբան
հեղուր եւ ամբար երաւուր։ Նոր տաղանքը, Պա-
ղարեւանի պատկանութիւնը Հեռագրաւ իր Հա-
րիւր Հաղար զարգանակներուն թրուսակութիւնն է։
Անոնք ոչ կրնան թարգլի վերադառնալ, ոչ ալ
արարեալ ճաբի թարգլի չարէր, արարական
Հողերու վրայ։

Պաղթականներու օրնուր Հարցին մէջ, Մի-
ացեալ Ազգերը կը մատեն թէ որդրութեան ա-
ւելի ուրիշ օգտակարութիւն կրնան ունենալ։ Պ-
Բիւրեք, աներկեցի Հեղուրեալու անձնակաւոր-
թիւնն էր իր պատուիրակութիւնը կը մատեն թէ
այս զարգանակներուն կարելի է օգտակար ըլլալ,
զորմ ճարելով եւ անոնք զրամական վիճակը բար-
ւելցով եւ Յորդանանի միջոցիկ հեկտարի ոռո-
գանքներ ծրագրելով, թէ որ պտիկ բարձրացնել
կենցաղի մակարդակը։

Իրեն առիթողական պահանջ, Բիւրեք պատ-
ուիրակութիւնը 18 ամիսներու Համար, 55 միլիոն
ուարիկ ծրագրի էր ներկայացուց իր անկողութիւն,
որ անմիջապէս ընդունեց։ Այս մասնակցութիւնը-
նին մէջ, Կասաբա աստիճանաբար պտիկ զարդէր
եւ զարգանակները պտիկ ձեռնարկէին պտիկ
օգտակար գործերը։ Պատուիրակութեան յոյսերը
չիրականացան։ Մեծ ձեռնարկներու Համար, ոչ
շրջանի, ոչ ծրագրերներ, ոչ փոքրիկներ, ոչ ալ
կատակարարութիւններ պատրաստ էին։ Անպա-
րի՛ կը նշանակէ զոր յոյսեր անկանալ եւ ի
զորեւ հանկոյ անտեսական բարդապատկանութիւն
Պատուիրակութիւնը զոր էր Բիւրեքով, Դ-
րաբէ, Յորդանանի, Լիբանանի եւ Սուրիայի մէջ
— — — — —

Եւս կուսակցական այլաստանքի եւ զործողներու
հնգել էր։

Բիւրեք պատուիրակութիւն ու զոգարութիւնը
ներքին անցուցող պահանջ մը էր իրեն Համար։

Անրաւար Հաստատութի մը մայալ Դաշնակցա-
թեան անկողութիւններուն եւ իր վերջնական
յայտնութիւն։

Բայց Արտոն, ընտանիքի հար իր նաեւ։ Իր
անկ ու գործարարանք, յաւաք չէր ինքնաբերական
որեւէ սահմանադրութիւն։ Կեանքի արեւան զաւառ
փորձնէր անհրաժեշտ վերջ, այն կարծիք կը ստեղծէր,
որ պտիկ վերաբար անմեծի իր ուղած Հնարաւորու-
թիւնները։

Կերպերը ընտանիքի նիւթական ապահովու-
թիւնը անհրաժեշտ է։ Եւ միշտ, այս ճարտանք էր, որ
անոնք զարմած էր մէջ, Կարգիւրի մատեն իր առ-
ողութեան մասին։

Այստա, որ չաղակց էր
Եւ մեռաւ, խորտակուած իր երաւորներուն
Հետ։ — — — — —

Անցեալ Զորքերութիւն 1 Մարտ, հանդիպող ու-
նեցողը ներկայ ըլլալով Փարսեանի Քասաբա-
թեան մը գոր պատ մը Ժ. Մ. Կարտուսի (Կա-
րտուսի Յ. Ուղանեան) ը. Տիրակալի հետ։

Եթէ լաւ էրք արդէն Կարտուսի մասին
իրեն զեռանալ, առաջին անգամ էր որ մեղի ար-
ուեցաւ զնահանգի նաեւ իր Քասաբաբիքի տա-
ղանք եւ բնակարէի արտաւոր։

Դիւարը է սակայն ներկայացնել Քասաբա-
թեան նիւթը։ Քասաբաբական փորձ մը (Եւս տղա-
ւաբիք), երեք տեղիք, զանազան տեղիքներ, ուր
Հեղուրեալները մեղ կը փոխադրեն կեանքէն անդին,
երաւէն անդին, մինչեւ մահն իսկ։

Երկու ընկերներ ընկնալ եւ փոխուելու Համար
զանմ մը, որ երեւց Համար զորութեան խորքէ-
ն գտնուէն է։ Այս նկարն է միայն պարտաւոր մը մէջ-
տեղ բերելու Համար երկու տարբեր նկարագրի-
ներու Հակադրութիւն։

Հեղուրեալները ուղած են միայն ծառայել եփ-
տալարութիւն, առանց որոշ տեսութեան մը (Եւս վ-
կարելի է ըսել որ մասնաւոր, եթէ ոչ ամբողջական,
յայտարար են իրենց ճարտանքին մէջ։

Այս յայտնութեան զիտարող փոխադրել եղած
էր քաղաքներ, զուգաւ, մեղի, depouille, ու-
րուն Համար փան երկուսն եւ Հեղուրեալները զոր-
մանած են իրենց սպառնալիք եւ ճարակային յաւա-
դային։

Շարժանքի մը (Եւս) նիւթը պատմել, լսելի ար-
դէն, զոգար, եւ արարեալաւ զորմ է, եթէ ոչ ան-
կարելի է։ Կեանքի մը, սակայն, որ տխուրով,
վերջաւ պէտք եղածին չարի արտապաշտել հեղ-
ուրեալներուն ճարտանք։ Եթէ նիւթը կէս երակակ, եւ
կէս բնագնացական այլասերներու մէջ չարակ-
— — — — —

կատարած ուսումնասիրութեան արդիւնքէն է
Եւ լսելիան Հարցառք թէ ինչ պէտք էր անտեսու-
ական զարգացման Համար, պատասխանի պարզ էր, —
զրամալուրի, զործածութեան եղանակը եւ
նախաձեռնութիւն։

Դրամալուրի — Միկկն Արեւելք երկրէն եր-
րուն մէջ, ապալին կեանքաւ եւ ինտիլիգենտի-
ւանք բաւական չեն անտեսական զարգացման Հա-
մար։

Բացի Իսրայէլէն, այս երկիրներուն Հար-
տուրեալ, ուրիշ կատակարարութիւնները պարզ
կեանքաւ կ'ապահովեն — կեղծարարութիւնն է զանի
անհրաժեշտութիւն ձեռնարկէ։ Անոնք «արտադրել
չեն փոխ տալ իրենց զրամ անտեսական երկա-
րանքն ծրագրերներու Համար, որոնք համեմատա-
բար փոքր չափ էր կ'ապահովէին։

Յորդայ մասնաւոր փոխադրութեան կարելի
էր իրեն 30 ամիս Հարքի տեղաւ տալու, անոնք
չեն «արտադրել» անհրաժեշտ ձեռնարկներու փոքր
չափէն։ Անիկ չար անոնք իրենց կատակարար-
թիւնները հաստատուել են խոսնէ աստիճանական
չեն ձեռնարկ։

Յանձնարարներ կ'եղաւկացնէ թէ երբ որոշ
եղանակ Հարգարար չէր տալ իր սեփական Հայրենի-
քէն Համար, զոգար, թէ զրամալուրի Հարգի
զուգաւ։ Միւս կողմէ, եթէ յոյնեմ մեծ գու-
նաւոր զարգացողութիւն, զոգար, վերաբերալ
Կարք ձեռնարկներու կարելի չէ սպիւր, զարգա-
կայն պատանդութիւնով Ամենիկ առաջ անհրաժեշտ
Համապատասխանութիւն եւ որովհետեւ Հայտնութեան
կ'անցնել զոգար, եւ Արտուրեան միկկ, ուրիշ
Համապատասխանութիւն եւ Հայտնութեան
Համապատասխանութիւն։

Բիւրեքով եւ անտեսական կարգաւորաբար մի-
ջին Արեւելք մէջ ընկալական յայտնական եւ
չարի Հողաւորութեան եւ անդարդութեան մը
Մեծ իրամալ մը կ'ալ Հարգարան կենցաղի եւ
աղանգին միկկ, միկկն զարգացողութիւնը որ Ա-
րեւմտեան ընկերութեան մէջ, մասնաւոր է իրեն
արդարաւանգաւ, նախաձեռնող եւ հանդիպին զա-
րէն ...

Միկկն Արեւելք փոքրիկ փոքրիկներուն կարողու-
թիւնները մասնակցին հետ իրեն իրականաւոր
երեստարդներուն եւ կ'ենթա Համապատասխանեւ
արեւմտափայտական զարգացող զեղեւոր, անիկ
յայտարարէ երկրներուն մէջ։

Գաղով Խառնաձեռնութեան, կարեւորը սկսիլ
փոխելու Համար։

Յանձնարարներ տեղեկագիրը անյաղթելի կը
զանի ներկայ արդիւնները լաւ ծրագրերներու
Համար։ Սակայն միկկնոյն առան անհրաժեշտ կը
սկսէ այլաստանքը ճարի Միկկն Արեւելք անդրող
անդրող, ըլլան անոնք զարգանակի մեծ արդէն
անդրող։ Ուստի կը յաճախաբար Հար ծրագրերին
զորարարել անմիջապէս Արեւելք, Լիբանանի,
Յորդանանի եւ արարական Պաղարեւան Համար,
անեղան թէ Միկկն Արեւելք փոքրիկները եւ կա-
ռավարութիւնները ինչ կրնան ալ, մեծ զորմ է-
րու սկսելն առաջ։ — — — — —

ՕՐՏԱՍԱՐԸ ՈՒ ԱՆԵԼՈՐԻԸ

ՆԱԿԱՅԻ ԿՄԱՐԱԳՈՐԹԵԱՆ

ՆՄ— ժամանակին Ազգ. Միութեն մը կարգուեցաւ մեր քաղաքին մէջ, կենդանութիւն, կը բաժնուի եւ Արշալուսեանի գործերով զարգելու համար եւ կառավարութիւններ մը վաւերացուցաւ: Վերջոյ Նիւի՝ ժամանակին Հոգաբարձութիւնը հրատարակ ըլլալով, ընդէ. ժողովը եւ զուտարուեցաւ, յետոյ Համար Հոգաբարձութեան ղեկավարութիւնը եւ հաշուաւորութիւնը: Փոխանակ տարր, օրակարգէն ղուրս ինքնիշխան զարգացաւ եւ վերջին պահուն Ազգ. Միութեան վարչութիւն մը ընտրեց, որուն որչափ օրինաւոր ըլլաւ ուղիները իրոյ քանն ...

Վարչութեան անդամները, իրենց առաջին ժողովին մէջ, որոշեցին Հայաստանութեան ձեռնարկել, որ Միջինեւ լիբըլ ժառուր եղաւ ... ներքին հարկեր Հազար Փրանք ծախելով: Բայց չհիմա, առանց հանգանակութեան ձեռնարկելու կոչման ներքին, իրենց յոյսը զննելով հրատարակ Հոգաբարձութեան պահեստի դրամին վրայ մտնելու կոչման, բայց հարկեր Հազար Փրանքի ծախել, եթէ դրամ ունենան իսկ, վարչութիւնը չէ որ պիտի որոշէ, այս ընդէ. ժողովը:

Ինչպան Արդարեանի յուղարկաւորութեան առիթն Նիւի Հոգաբարձութիւնը Մարտիս զի մէջ, որ տասը Հազար Փրանք արտադարեց մեկու մեկի զմեկին եւ եւ ժառուրին կողմէ տասը Հազար Փրանք արտադարեց: Ներկայ Ազգ. Միութեան վարչութեան անդամներէն ոմանք ինձ օտարութիւն կ'ընեն այս իրաւարկական օգնութեան Համար: Մինչ երեւոյ ...

Գաղտնաբերման վերջին ժամանակին անհայտնութիւնները անսկիւղով, թաղեցնելով ինձ դիմեցին, որոշեցին զերծուելու անաշխատ անձին: Գնորդեցին: Հոգաբարձութիւն մը կ'ազգային եւ քանի մը արտադան շրջանին նորոգութեան անէն ծախք հանին ինքն 270000 Փրանքի տու դուտար մը պահեստի ունեցան:

Եւ յոյճարութիւն ինձ պատեր, միայն ինձ ինքնը հրապարակու պատկանելի իշխանութեան, որ Նիւի հաշուութեան հետ համարեցաւ, որոշում մը տու, թէ, մտաւ ունեցած դրամը որքան պէտք է յանձնել, քանի որ հրատարակ եւ ինձ չընային գոյացած դուտարը Հայ եկեղեցիին կ'ազգային, հետեւաբար լեւ կըրար յանձն իրաւակից Ազգ. Միութեան:

Նիւի ժառուրը տարին երեք օրեր (Զատիկ, Մուսնի եւ Առաւելոսին) Հայու երեսը կը տեսնէ: Կերպիկ օրերը 4-5 կերպի հաշիւ: Կերպիկ Կարթի՞ Հարկեր Հազար Փրանքի իրաւ ծախք մը ընել, քանից որ պաշտպանութեան Համար: Հրատարակ Հոգաբարձութիւնը ժառուրին կից զարգող չէ լինել կոչման, բայց մէկ միլիոնը կըրպիկ լինաւ հաւաքել: Կը շարքեմ: Կարթի Նիւի մէջ զարգող չէ լինել թէ ոչ Արքայ ժառուրն տակը երեք անձնակով յարկ մը տեսնել, զար...

— Այո, ո՞վ չգիտէ, որ այդպէս է Դու. Կ'ստան անորեքին, չէ: Բայց նա թեղ չի հարցնի, որովհետեւ անորեքն է ...

Մամադար պաշտպանութեան մեղ զապաղան շնորհք իւր զբանցեց մէկն էլ ինքն է, Բէկը, որքան իսկ որ պաշտպանութեան մէջ, համար, յանդիպել է նրա աշտով: Շնորհքի, զարգելիք եւ իրենց պատասխաններին անտիկ է պաշտպանութեան միջոցը, նրաքն մէջ բան չգիտէ: — ով ինքն է նրաքն պատասխող, յանդարեւ եւ պիտի զգգուէ:

Բայց այս առաքիւնները անտիկ եւս յարգեց ինքն Աննա — Կարթիսին: Ինչու է այդպէս: Ինչու է պիտի պատասխող չէ որոշէ: Իրան կ'աղտը բնականի չէ:

— Եւ վերջապէս, այս ինչ ցաւ է, բայց — անկեղծ, ժողովարար, որ իտասկանութիւնը անող ժամանակ ցած ձայնով է կատարուելով: Բայց ինչպիսի պահու չէ վարձում, ինչպէս մեծը: Ինչպիսի զարգացանք ու աղիւնները զուր չաւ — քի, քի մեծը — մեծը այդ իրաւունքն էլ չու: —

— Միթէ՞ զարմանաւ եւ կը կարծեմ եւ ... Կ'առանց չեղիւն եւ իր ծախք Հայաստանի ան անպաղ չափից կը իտասկանութեան, հաւանքեց ինձ ինքն ինչ պատասխող այդպէս միտաւորութիւն մը:

— Միթէ՞ զարմանաւ եւ կը կարծեմ եւ թէ ոչ: Կերպի կարող է լինել: Կարծեմայում հա — զարմանալ կամ, որոշք միջինեւ ինքն հա — զարմանալ աշխարհ մի հաւա եւ ոչ ոքի նման չէ:

ողտական ինչերով: Եթէ ծնողները հոգանու են որ իրենց պաղկիկները հայրենի ստրկին, կընան հիշաւորթի օրերը հոն դիմել, ոչ թէ 7, այլ 40 տղաք, որոնք ինչու կը բաւէ:

Սերմին ինչու՞ նոր զարգող, ինչու՞ իրաւներ կից, ինչու՞ անօրոտ ծովերը: Անկի լաւ չէ որ անհրաժեշտ պիտի որ յաւանքները մեր դրամը: Եւ Կ'առաւելեմ ալ զուտար յաղակները Մուսնի մէջ զիպական զարգող չէ լինուի: Հոն Հայ աղտը զարգացանք չլինաւ կը բարդին ինչպէս զնքները մէջ: Եւ կամ Պալլաւա Օտտալի (Մարտի) մէջ զիպական զարգող կենդանութիւն պարտեցին յաղակները, վերաբարձելու պայմանով: Իմ ժամանակ եւ որ կը յաղակեմ ձեռնաւ չի լինեցաւ: Հայ կենդանութիւնը հայ աղտը օգ — անք գործածներ, եւ ոչ թէ վաւերեք անօրոտ պաշտպանութեան համար: Եթէ Կ'առանց անպատ — հաւ ներքին կենդանութիւն, կընան Հանգանակութիւն մը բաւաւ:

Ս. ԵՐԱՅՈՒՆԸ

Գանձապահ կրտսերակը Հոգաբարձութեան

ՄԱՐՁԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

Վիենն, (Յուլի) — Շատ նպաստաւոր օրով, ինչպէս նաեւ յոր ու ցամաք դուրսի կը վրայ, 2. Մ. Ը. Մ. Ի. Խ. խոսքով, իր սեփական զարգող վրայ, եղանակին արդիւնները միջինը ժողովը կ'առաւորէ այս կերպով 5 Մարտ, Saint Symphonien սու Coiseit Հայաստանական խումբին դէմ:

Մրցումը յսկան, որոշ անգիւրները մը կը տիրէր ներկաներին մէջ: Մեր մարդիկներուն մտահոգութիւնն այս արդար է: Կամ կը կորսն — ցնէին անողը տարուան վաստակը: Եւ կամ պարտութեան մասինով ներկայացած խումբը, ուրիշ գնէին մեծ հակառակորդ մը՝ Franchellier, դասաւորով երկրորդ քանցողէն անդաման ընկող՝ կը դառնէին անոր տեղը:

Այդպէս այս եղաւ: Մրցումը սկսաւ անաղտը միջոցորդ մէջ: Կարտան ուշադրութեամբ հա — կառավարող կողմերը իրար ուսումնասիրեցին եւ ապա կրակուր փախանով, ինչպէս նաեւ վասն զարգող վարչութիւնները եւ նորման կատարող յար — ձայնակներով շատ անաղտը երկու թերապահներուն տասնակի այս յաւանքն ցանցանով: Մասնաւորապէս 2. Մ. Ը. Մ. Ի. թերապահը Յ. Վիլհելմ ինչպէս կ'ընտելած թող մը, Եւ զերեւ — Հայեցի հակառակորդները կըրպիկ յաղակները եւ իրաւորը: Մրցումին 20րդ վարչական անողը զարգող մէկին թնայալ: Այսպիսի մէկ ունեց եւ չեւտակ հարաւորեւ վրայ 2. Մ. Ը. Մ. արձանա — զերեւ առաջին նշանակեցաւ:

Այս յաղակներէն վերջ, մէկ անգամէս ա — նաւաւորութեան միջոց վարաստեցաւ, մերկաները յաղակորդ եւ շատ փոքրին կեղծով նշանակ — ցնի հինգ կէս եւս եւ այսպէս մրցումը վերջացաւ 2. Մ. Ը. Մ. Ի. յաղակներով 6—1:

Հակառակորդը ինչպէս վերջին պահուն կըրպծ էր մէկ կէս արձանակով:

Սերմին, այս յաղակներով մեր տղաքը կը դառնան երկրորդ տեղը ընդհանուր դասաւորութեան մէջ եւ հաշուարկութեամբ կը բարձրանան առաջին դասակարգը (premiere serie), զայից եղանակին մեջիւր: Համար անիկ բարձր խումբերուն դէմ: Կատարութեամբ կարիքն է լինեցնել որ վիենն 2. Մ. Ը. Մ. Ի. 1927էն ի վեր, Ա. դասակարգը բարձրանաւ: Հարաւորութեան չէր ունեցած: Մեծ եւ նախանմիկ այս արդիւնները յաղակին վարձարութիւնն է թիւաւորած աշխատանքներով:

★ Սերմին Յուլիս, թոյլ առաւ ինքն արձաւնաբերու այս նեղ սիմվոլները մէջ որ 2. Մ. Ը. Մ. Ի. զարգար թերապահները Յուլիսին իւլիսեան, հաշիւ 22 տարեկան, ինչպէս նաեւ բոլոր մանուկն եւ համաեւ ընտանիքն ըր զաւակ, որ — Եւնտով պարզ բաժնուր մը, ունէ ինչպիսի բարձր յաղակութիւնները: Այնպիսի արար Օդուտար ին — թաքցնի, զարգացաւ մէկ կապակներուան նկա — լինեցնու: ցուցանուեցան, ինքն այլ մասնաւոր — ցաւ: քանի որ զիպեցիկ նկարներն եւ ինքնապէս զանահանուցաւ:

Սկիզբնային շրանին — 17 տարեկանին, կըր տակնային աշխարհը կը վիեննի Զը. Կապուր ինչու Սահակ Սեւրադ զարգանք, ներքինեւ ինչ — ան ըր Գերբու: Ինչպէս մեծ կենդանութեան պաշտ — տակ ինչպիսիք եւ քանից խելքար իր յաւան — յան եւ ինքն զարգանք: Մեծ եւ զանահա — լով իր արտաւար կը մայրեցնէ անիկ մեծ յար — ցութիւնները: (ՍՄԸ) — Տես Սիւրա եւ Արտաւար թանկեր:

★ Կիմանալ թէ 2. Մ. Ը. Մ. Ի. վարչութիւնը մտադրած է Զատիկէ առաջ, Թատարական մեծ ներկայացում մը կ'առաւարկուի, ծիծաղալով կատարութիւնները մը, որուն զարգացմանը ան — մեծն այլ 2. Մ. Ը. Մ. Ի. անպան զարգիւններ են ... Ահա նորութեան մը մեր Փրանսաւորակ Հայ մար — զիկներուն համար:

ընտար իտասկանութեան սովորականութիւնն, այն անան հեղինակները պիտի կարծեմոր լինին: Դասական իրենց էփը սրտաւորէր: Ընդունելի տա — փայն որ մեկը արտադարեւ արդէն զուտար հանա — րակութիւններ: Դասական ժամանակը նկատի առնալով որ այս առաջին Փրանսաւորակները հեղինակները էփմեղ իրաւն էին իտասկանութիւնը նորութիւններ, յոյս ներշնչելով իրենց Փրանսաւորակ ապագային ծախն:

Սային յաղակները նպատակը անթերի իտա — րակութիւնն էր, ուր Անէ Մօր, Վարուժան, Միլեզ Քիլեզյան եւ ուրիշները ցոյց տուին զանա — ատիկ արժանիքներ, խաղաղով օգնեցին — թեմը, քանակն, եւ մէկու միւսով իրենց զերին տանձաններուն մէջ:

Կիմանալ թէ Թեմերը որ Միլեզից Ժամն է արդէն հեղինակ իրաւունքները, ինչ որ զիւրու — րակն պիտի ընծայէ անիկ լաւն Հայաստանութեան մը՝ զանահանու երկտարուր Հայրենակիցի մը առաջին թալիքը:

ՆԱԿԱՅԻ ՓՈՒԻԻ ԼՈՅՁԱՆԱ

«Արշալուսեան» Բերքէն Հանգուով կը քաղեց կաղձը որ տեղեկութիւններ երիտասարդ Հայ նկա — րիչն էր մտալին:

Բաներից տարեկան, Նոյնիս (իսկական ա — նուանով իւլիզեան) զաւակն է Մարգարէ Հայ քն — անիքի մը որ վիենն կը բնակէ: Իրեն, քանտար, օրաւուն 8 մասը գործարարի մը մէջ անցնելով հանգեւ, Նոյնիս ժամանակ քանտն է նորեւրու — յու արտաւարն:

«Արշալուսեան» Բերքիցը նկարագրելով զայն, կ'ըսէ — «Տարուրիկ ձեւով կը նմանի Անտ — ուսմանակնի այն հերոսներուն զորս կը նկարէ սիրով եւ համոզմամբ: Սեւակ ծորուց եւ կը չըր — անալիք իր անուշ դիմագիծը, զրքթի ցաւակից, անէն պարագայի մէջ յաւ զգայուն է:

Երկտարուր նկարը մէկ տարի աշխատած է խորը գործի մը վրայ (երեք մեքը Զոր): Ընդհանրապէս կրճատան են իր անողնազարծու — րիւնները, ինքն իսկ ըլլալով իտալական Հայաստա — րէ: Յուսմանակայ ապրիլին պիտի մասնակցի Լիւ — ինի Արտաւար եւ Նորադարձութեան ցուցանակներ, որ կը գտնուի Մարթիկ, Փիքաւայի եւ Լեւո Մու — սիպիսի նման հեղինակութիւններու: Հոյակապ — րու թեմն տակ:

Կը նկարէ 17 տարեկանին է վեր, ներքին — լով — անանք ընդօրինակելու: Անտաւանու — լին: Արշալուսեան ինքնակին է վիեննի, իրենց ներքինի մը, իր խառն պարտ մը պաշտարար — տակ: Դիւլիս է իրաւարակ Արշալուսեանի ա — խառնակիցը, եղանակներով — լեւոյնից եւ ինքն տարալուսեան մը որ պիտի հասունանայ տարեկան Լեւո: Իր արքեր կը ծառայէ անհնախակցից բարիքին, յաղակութիւնն:

ԱՐՔԻՍԻ ՄԻՍԱԿԱՆԱ

- Ա. — Կ'ստան թէ անկորդապաշտ եւ, չէր էլ:
- Բ. — Իրերը, եւ ոչ մէկ կարեւորութիւն կու տամ անկորդապաշտութեան:
- Ա. — Օրինակ, չէս վախճար 13 թիւն:
- Բ. — Միւսներն:
- Ա. — Լաւ, ուրեմն ինքի 13 ոսկի փոխ տու:

«ԵՐԱՅՈՒՆ» ԹԻՐԹՈՐԸ

(2)

ՄԵԼԻՔԻ ԱԶԶԻԿ

Ե.

Տիրող ծախք լուսութեան մէջ Հեղինէն, նորից ապագայած համարելով իր մեղադրանքը, չէլ կըրնէ:

— Միայն բան էր... դու չգիտի որ յաղակի էր: — Միայն չկար... յանկարծ իր բուսն չէր — տով արտաւարեց Միկիկ այրին, եւ նրա տակա — քանցիկ մէջ ցոյցը ինքնապաշտպանութեան է — րաւը:

Եւ ոչ մէկ զիկնով չէր ուզում անիկ զար կէսի մէջ թէ ինքն իր տանը զգարանութեան կարող է նպաստել նմանով անդադարեցաւ:

— Ինչ պիտի է, ինչպիսիք նա ինչ Կ'ստան: Մանապէս կէս էր մեր աղիւններին պահպանելու, որովհետեւ վարստանով ոչ մէկ կէս, ոչ մէկ աղ — ակն ապակով չէ Գրտերի, Թաքցնելու եւ Հազար թէ մը ուրիշ տեսակ չնման ձեռքը: Ահա ինչ Կ'ստ — ան:

Կիմը պարտաւորեց չգիտէ, կըր պաշտպանուած է իր պատերով: Միկիկ այրին մը անթերաւոր ընդունիլ այսպիսիպէս: Նրա աշխարհ կրկնուր ինքն իր յաղակներն էին քարոզում: Բայց նա ժո — րացել էր թէ երբ է իտասկան եւ ում ծախն: Հեղինէն շատեցի վերականգնել իրական Եր — արարութիւնը եւ ասաց:

(Լուսերու շարունակութիւնը կարգաւ Գ. է)

Գիշանի գնանախ

ԱՄՒ. — Մանուկայի ամբողջական ամօրոյդ դեղատոմսը, Փնոյդ Ամիր, իր յոյժանում մեզ կը պարզէ ամէկ իր Միտքն ազատամարտականը: Կամուկոմմէ հիմնական կետեր, ինչպէս եւ չայ յնկեղեղայ վերաբերել մնաց —

Խ. Միտքն մէջ դնալովուն չէ պաշտառ-մանքը պատուութեան մէջ խնդրել: Ամէնէն յառ-կանական պարտանքն այն է, որ Երեսուն տար-ուան հակակոթ թարգմանութիւնն ու նախադրե-րէք հոգը, ղեկը չարմանալով որոն հասաւոր — Երեսն, նամայաւոր կուսակցութիւններն դուրս, չափազանց իր բարոյական դրոշմը պարտադրել ժողովրդական զանգուածներուն:

« Կորեք, կը դրէր Լենին, ժողովուրդին շա-մար արկուն է: Կորեք տեսաւ որ չգտնէր պատ-հան է, որուն մէջ դատաւորին ստորկոծելը կ'ընեն իրենց մարդկան կերպարանը եւ այդ տեսնին արժանի կեանքը եւ վարկու պայմանը: Յետադիմական նոր պիտուութիւն որդեգրե-լալ բնորոշումը: Եւ քան տարի, ճանաչատեան-ներու Միտքն մարտունակ կամպակցութիւնը անցաւ շարժումի ղեկը, ունչանալով: Նամար կենդանի» թարգմանութիւն, կենդանականներու բնաւորումով, հաստատաններու դէմ հաշման-տելով, ձեռնդէր կենդանիները զանդուր կամ վե-րանդէր, ինքնապաշտ, զեպտունի կամ միջառ-նայի: Հասկանալի է ինքնին, որ փակուեցան կրօնա-կան մարտաւարները:

Գործ մ'ընէն պատերազմը, կորեքը զապօրի պատերազմը եւն: ստացաւ իր:

... Պետութեան վերաբերումը որքանոցս, արեւելեան եւ հայկական եկեղեցիներուն հանդէպ սկսաւ փոխուիլ 1941ին, նոյններուն կողմէ: Խ. Միտքն մնաց կատարուած արշաւանքի հոգը: Ամէն միջոց ձեռք անուեցան պայմանները նա-մար ժողովուրդին հաստատութիւնը իշխանու-թիւններուն հանդէպ: 1942ին Մոսկովայի Օրբոյ-տազ Պատերազմութիւնը, կատարութեան հետ խորհրդակցաբար եւ զորքանաբար, հրատար-կեց զգրքը մը: «Եմպարտութիւնը կոտորէ մասնա-նստուկով: Այլ զգրքի մէջ առաւ կենդանի ներկա-յապողութիւնը կը պաշտպանին սովետական դա-տը եւ կը ճեղքեն հաստատաններուն հայտն-ուած ըլլալով: Խորհրդային 1943ին Պատերա-զմութիւնը առկա պատուութիւն ստացաւ: Զորքն — 1945ին, արտառական թարգմանութիւն մը: Լենինկրադի ճեղքուողիկ Սկեպին պատերա-զմութեանը:

... Օտարներուն նամար այս ամէնը հասկնալի էն: Բայց խորհրդային մէջ զարմացաւ, որ այնքան հայտնանքիք հաշմանութիւնը որով ներդրումութիւն ցոյց կուտար կենդանիին հան-դէպ:

Բայց խորհրդային պիտութեան նոր թաղա-քականութիւնը սարքեր նպատակներ ունի: Գաղափարը զեպտունութիւնը ընտրեց որ զգրքի մէջ այս առթիւ կը յիշատակէ խորհրդային քրիստոն-էի Միտքն մնաց այս յայտարարութիւնը, թէ՛ նոյն կերպով պիտի զգրքարանէ կամուկոմմէ, որ — դրականաներու հակապատկառ թարգմանութիւնը ռու-քի երկրներուն որքանոցս կենդանիները պիտի կապուին Մոսկովայի, որ պիտի դառնայ ճեղքուող Հոռոմ: Եւ... որ արտադրի մասին զայս յունի, կամուկոմմէն անկի դուրսը պիտի ըլլան, քան թաւանանքները:

Հակապակ թուր լաւատեսութիւններուն, աջ-ար իրականութիւնը այն է, որ Մոսկովա հաղի-թէ թուր կուտար կրօնական պաշտանքը կատարել առաւ կենդանիին, բայց ոչ կարելիներուն եւ ոչ ալ Երեսնական թար թուրաւարութիւնը չընէր: Պատերազմին հոգը, որով խափով հակահեղ-կան շարժումը որ սկսաւ: Անուշաւ հարմարեց վիշա-լ, բայց պիտութիւնը զորաւոր թարգմանութիւնը կը կա-տարէ արեւմտականութեան եւ աշխարհապաշտա-քութեան դէմ: Այնիկ որով մասնագործութիւնը կը պատանակ խորհրդային Երեսնական. մեծամաս-նութեան, բարձր դիմորդի վրայ զանգուած թա-ն իր անմատչականութիւնները դառն, ինչպէս Թա-ւոց: Ինչպէս անդամ Գաղափարի եւ: Տարպիւկ թարգմտի ինչ եղանակով:

Հակապակ թուր յայտարարութիւններուն, Խ. Միտքն մէջ կրօնական պաշտանքի դէմ կան իշխանական դատարարութիւնը:

Մոսկովայի թուրաւարութիւնը ներկայիս եր հա-նէր չորսէն չորս թիւներով, նախկին զապօրի տո-րաւուութեան, որ կը հանք մ'ընէ 70 թիւներով: 1948ին այս զապօրի մէջ կային երեսուն ապօր-տանքներ, այսինքն 130.000 Շոյրի համար մէջ ա-զօրանալով: Կան 25 առաւ. կենդանիներ, մէջ է հին հաստատաններուն, մէջ արեւմտի (Մոս-կովայի մէջ երեսնի 300.000 Երեսնի), երկու-րորդը, եւ մէջ կամուկոմմէ կենդանի:

Պատերազմի ընթացքին կրեմլին կրօնական

« Յոռաւ չի մէջ ուղարկութեանը կարգա-ցին, հայ տիկնոջ մէջ խորհրդամտութիւնները, վարդապետը ամէնի առթիւ մատուցուած պատա-րագի մէջ մտնել:

Տիկնոջ ցու. կը յայտնէր, որ «Եմպարտութիւնը հայ տեսողները բացակայ եղան են կենդանիին: Եւ մեղք կը դրէր զայստեսական ռուսացիներու ուռն: Եւ կ'աւելցնէր — « Եր ցայնքը, որ աղաքը չայտարարութեան եւ աշխարհութիւնն — Գրքանդի կը ճնշան: Ինչպէս որ — անոնց Գրքանդիները արտադրանքներու միակ պատասխա-նատուն իրենց հարկն ու մարքն են, խոյնպէս ոչ հայ պատուութեան գոնէ դիմարդ զգուցանու ի-րենց անհայ ճնարով: Կատանուող պատանակն ու-սուցիչներն են եւ զապտանութեան մէջը: (22 Ժամադար):

Եր ցայնքան մէջ ինչպէս հայ կ'ընէ մը, որ ծառէն ծառով է զապօրի իրականութեան, հանգիստ խոյնը, կրնայ ծանց ծնողները (ըս-տելու: Նամար արշաւանքանք) ուղարկ. որով մէջ խոյնարք այստեսողներուն հաւաքին, կըր անոնց մարդերին իրենց կարելին կը փորձեն, կ'աշխա-տել մեծութիւն մէջ, առանց փոքր ու միջոցի, եւ յաւանդանութիւնը չունին հարկները գործուն: Հայտարար մը ամէնէն արեւելե. զգաւորներուն դէմ մեղքանք կ'ըլլային, եթէ ուրեք մեծութիւն մէջ, ընտանյալ ուրեք դէմ: Վարդանանք զախ-նը ստացաւ թարգմանական յայտնական արժեք ըն-դարձանալով: Բայց ըսելով, եթէ մանկավարժական տեսակետով, կենդանի խորանէն խոսուած թա-րքով մէջ: Նամար դառն առկի տպաւորել կրնայ ըս-լալը, ոչ:

Ճնշել էր մեր համառ զարգանքներուն մէջ մասնաւոր շուղով (այդ ալ մասնաւոր են յայտնա-րութեան հարցը) է չի անտերը աղալային ուռն տան: Բայց կարելի է հարցնել թէ՛ « Եր անտերը եւ ինչպէս, որ ունի այդ զապտանական ուռն — ցնքները, յարմար առթիւն, արդոյ ինչ խոյն ար-գալային տեսնելու մասին, չեն թաղարար անոնց ի-մաստը: Եւ լնայու, ինչն են հայերի զապտան — դրական պայմանները դուրս, եղան զապտանու-թիւններուն, եւ հանդէպներուն ինքնին ու նպա-տակը, կէք ոչ հանդիս արեւմտիկ ծանոթութիւնը մեր աղալային արժեքներն ու պատմական զգուց-նել: Առողջ խի կ'ընէր մէջ արժեքները, արժարանք մայր չարեղիքի սքեք ու աղալային հարապարտութեան այն վե՛ն զգաւորով: Եր կրնայ ամէնէն — անոնց պատերազմը կապուի այստեսողով փոխանքի դէմ: Արեւելք տիկնոջ պատմականութեան մէջ չէ, կըր մէկ կողմի կը չենէ պատմական դէպքերու դեմ-քան ինչ անհայտնութիւնը, եւ մէկ կողմէ արտադրանք կարելի էր յայտնել զապտանութեան մեղք թեպա՞մ որքանոցս իրենց տեսակատարութիւնը թնայն մասին: Միտեսողով զեմպարով զոյնքը ինչպիսիայնութիւնը, եւ այդ առթիւ, որքան չանդէններու միջոցով եւ միջոցով եկարգուող-թիւնները (ստորագրումները մեծ են) այնքան պատերազմութիւն կը պատանակն իրեն: Ըլլալով, հայ կ'ըն, ամէն որ անտեսող, արտադրի պայմանով փոխանքի առկի... ու զեմպարով եւ հետեւորար տարբերակ գտնել: մանուկներու հայերին թեմ-

թարգմանականութեան նպատակը չէր իրենց պա-շտանքի պատուութիւնը հաստատել: Գիշոց է զայն լարնելով Միտքն մնաց թարգմանութիւններով:

Այս զապտանութիւնը զապտակար պիտի ըս-լալ չէր զգաւորներ Նամար արտառանքանի կրօ-նական կապակցութիւններուն զնախառնա-թիւնները:

Այս տեսակետին նոր թաղապակտութիւնը խոյնը յաղորդութիւնները արժանաբեր: Անտարք — կրնայ առկի պիտի ունենայ, կըր առաւ կենդանի-դուրս զայլ իր մեկուսացումն եւ վերահաստատը իր յարաբերութիւնները արտառանքանի կրօնական կապակցութիւններուն հետ:

Սովետական ճանաչական թաղապակտա-նութիւնը չոր յնարանները պիտի ունենայ: Ծարակա-նութեան արժեքն աղալու զնքներն իր կրօնա-կան թափափումը: Սակայն յնարանութիւններն են, որ կրօնական ընդդիմութեան անդիպե-ն թաղապակտ: Արեւելեան երգալային եւ Ռուսաստանի այսու. կենդանիներուն միջին: Այս ընդդիմութեան նշանով եւ կենդանիներն երգալային կապուել հաստատարը ճարակարծի պիտի զարգանէ Մո-սկովաներ: Հակալարի ու աղաքներին Արեւել-եան եւ Կեղծարարներն երգալային ու Միկին Արեւել-քի մէջ: Մոսկովայի թարգմանքը արեւել զորաւոր յարաբերականով մը յաղորդեալ հաստատակ իր կենդանիներն հակալարի եւ նուիրապատութիւնը պայմանին, ինչպան ինչպիսիայնութեան, ուռնէն, պարկաւ, ինչպէս նաեւ: Ծրարանի, Գիշորային, Մանուկներ, Բորակար եւ ծափով մէջ գտնուած և ստորագրող առաւ կենդանիներուն վրայ:

Այսպիսով, փամանակ էր մը արեւմտական կենդանիներն հանդէպ նշմարաւ ներդրումութեան

մարտներուն առկի մեր զգաւոր յուրանը ու խաղաղատիւները: Իրապէս անհասկնալի է: Անտերի առթիւ, զոյնքները նուիրապաշ-տութեան, որ թաղարարութիւնը ծափանալու Օրդուն անդէպները կապակցութիւնը՝ առաւելա-կան կապուող ինչպէս է, ու ան՝ որպէս հայ մարդ-կան կապակցութիւններ, հարաւ եւ եւ արեւմ, որ իր նիքական ու թարգմանական միջնոցներուն նմա-րէ կրնայ տարբեր մէկ աղաղակ չափանակ կապա-նի խորհրդով ծանոթանալ մեր զապտանները մատաղ հողերներուն, չնայել, տպաւորել զիրենց յուսա-պարտական կարգունի ծառով, եւ փորձիկներն — արեւան սքեք զարգալ Պապարկ թերով ղեկ՝ ի-րենց ներքնով, մայրենի լեզուի սքեք, ու հասա-ւոր էր իրենց ցնիկ ապալային...:

Գիշոք է սակայն կարգալ աղոց շարգուող — Թիւնները, կըր կը նշմարաւ իրենց հանդէպ, ու անոնց անտալ նախադրութիւններուն մէջէն տեսնել իրենց մանական պարտութիւնը, մեկի հետ համարողութիւն: Նամար Թէ՛ որքան թարգմտը կըր կը կատարեն, աղապատական տեսակետով մաս — կապակ ալ չանդէպները:

Չէ՞ որ մեր մանուկութեան չըման, մեր ալա-րան, ստացաւ տպաւորութիւններուն, որ չէ — տպալային մէկ ու մարմին կ'առնեն, կ'աղաղի մեր զարգալային կապակցութեան վրայ, եւ յանձնա-լու ուղարկել կրօնական մեր կեանքին:

Եւ արդէ ինչ է կարպու լնայի նպատակը, կըր այնպէս կարեւորութիւն կ'ընենք միտքով միտքով Որդան լողնեցողիկ եւ մեծամարկ նա-ն: Դժնանքներ:

Մեր տարադրի կեանքին մէջ, ամէն հիգ ու շարժում մէջ նպատակ ունի, ըլլալով զեմպար — Թնար մեղք ընտրած տարբերակներուն տեսակա-պարտութիւնը թէ զոյնքներին նուիրապատութիւն — արտադրարը ճարակալ, վառ ապալային չարեղիքի սքեք աղալային թարգմանութիւն մէջ: Միտքն մնաց — որ չարեղիքի երկրի արեւը, ի գորտ ըլլալ ա-ղապատին տարգմանի, որ կենսատու լողնեցուն արե-ւան կարտ մեր հողերները...:

Միմէն ալը, սակայն, անհրաժեշտ է աշխա-տել, շարժում տեսնել, խաղաղատուիկ ու խաղ-աղապար: Իրազեղի ճալու ճնարը վառ մնայ մեծ ու պարկի հողերներուն մէջ:

Այս նպատակին հանդիպ խոսար մը, ճնշել է որ մեր պէտք ունեն կենդանիներն իրենցին խոսուած թարգմաններուն, արարողութիւնը խորհրդայն շուկին: Բայց պէտք ունեն նաեւ, եւ մանաւորա-յալ այս յայտնաբերելով որքան արեւան անմեղքութե-ր լնուած են, զապտանական կրօնաւ ուսուցիչ — ենք:

Ինչ կ'ընէ մասնաւոր ու մեր աղալային կեանքին հանդէպ զեմպարակն եւ միտքով նշմարաւ իրենց ներքն ու անոնց տուն տուն հանդէպները, ընտր-անքէք որ ցամաքացուած պիտի ըլլալէն ներքնով եւ զորքանութեան արարք մը:

Գիշոք, փորք Թիւ եւ չեն կապեր անոնց որ պարբերաբար իրենց զգուցանութիւնը կը յայտնեն Թէ՛ ճնարալ յատ ունի կուտար հանդէպներու եւ Թիւթագութիւններուն:

Բայց չեմ գիտեր, եթէ ո'վ իրաւունք ունի, մեղք որ օրսթիւրի կ'ընդունելի իրեն: Հայերին ժողովուրդը մը ամենաթալ կեանքին, Թէ՛ անտեր, որ յանձնա գալի եր չիթինքը ցրական ամառքի որ չեն...:

ԱՐԵՎԱՌՈՅ ՄՈՒՆԻՆ

միակ նպատակական է աստարակ Սովետներու մատուցումը:

... « Թուս որքանոցս կենդանիին զատ միակ կենդանի, որ յայտարարաւոր օրդանութեան կրօնիկ հանդէպ կրեմլին վերաբերութեան, Հայ. Առա-ւելական կենդանիին է, օրդանութեան ամէնէն հին կենդանիներն մէկ, որ փախաւորաբար հայկական տաղաւորութիւնները պաշտպանող հաստատութիւ-նը է:

1945 Յունիսին տեղի ունեցաւ, ամառըղ ալ — խորհրդ հայ զապօրիներ. պատուականա-մատչականութեան, նամատար մը կ'ընտրանէ մայրաքաղաք Եմբանքին մէջ, ընտրելու: Նամար — ընտրական զորքերը առաքուելով, նամատարը պարկաւ: թաղապակտ ինչպիսիայնութիւնը եւ Սովետիկ ուղարկուած խորհրդային մը տպաւորաբար պա-կան հողեր: Այս յայտարարութիւնը կ'ընէ — « Եւ յուսուցի, որ եւ Միտքն մնաց թաղա-պանին միջոցը զարմանալով անհայ պատերազմին մեր ժողովուրդին հանդէպ զորքանակ անարա-րութիւնը...:

Անտարքները զարգալուցութեան մը չէր, որ այս պայմանները զուարթութեան այն պայման, կըր տեսնական յուսուցիչ մը ամենաներք փո-խութեանը պատճառով կը ինչպիսիայնութիւնը թուր-բոյն արտառանք զորքան նախադրութեան:

Անտարքներ, որ եւ հանդիպել կամքներն մէջ իրենցանքով մը տեսնեցին եւ նոր ցալակ եւ եղաւ, եթէ ինչպէս հարցու: Ինչպէս իր արտառանք թաղա-քականութեան ի նպատակ կ'որոշաւորէ կենդանի:

Ամբաստանիչը ասել է:

Հովիւրը որ զոյախոսեց զից զգալի ժողով, հոս արարեցին կարգին: Քերտու անոր հաղթը:

Հաստա զարթ մը վրայ, բարձր, դիտեց կենդանիները, որոնց հեղափոխութիւնը հետզհետէ բաժանուի:

Հովիւրը կար ձորքին մէջ, ու ծառերուն վրայ՝ թռչուններու եղջեր:

Հովիւրը դիտեց վերին վար վաղող անտառը: Տեսաւ կանաչաւուն մէջ ճերմակները հազած աղբիկ մը:

Անոր հասարակ ուղիք էր ու բարձր, մաղիւր ինկեր էին ուսերուն, եւ վար հեղեղուէր մէջքէն, թուրի մը պէս՝ որուն կատարին բաղդոնքու կանաչութիւնը կը հոսէ դիտելու, մարդկանցին սեղոյ չէր կրնար այնքան զոյախոսել ու թեթեալացնէ ըրալ, ոտքերը հոգին հաշիւ կը դաշէին, կարծես թիթեւանի վրէժ էր, թուրիկ թուրի կ'ստատէր...:

Վար կ'սէս, կարծի, կեցաւ հովիւրին դիմաց, ա՛յ ձեռքը վրէժ բարձրացաւ: Արեւուն տակ անոր երկար ու բարակ հարցումները հինիւր կը նսւսնէին, հովիւր կը խաղցէր զոյախոսը եւ հակադէմ դառնալով:

Ինքան պարկեռ էր, խոսեցաւ հովիւրին.

— Իո՞ւն տեսն'ք ես այս լեռան անտառը, հովիւր:

— Ես տ'ա, ես լեռան վրայ, եւ կը անտառին մէջ ճեղքած եմ, պատահականօրէն հովիւր:

— Ուրեմն, անգամ մըն ալ զեղի ծանոթ անտառին նայ, այս անգամ անկեալ անգամըդ պիտի ըլլայ, ստանձնաբար պէս պիտի չլրջայ խոսել:

Հովիւր արձագանքեց պարկեռին խոսքը, կարծես թէ զեղիւր կը ծաղկէ:

— Նայ, զայն, զեղի կ'ըսեն եւ պիտի չըզդաս:

Հովիւր նայեցաւ անտառին, ինչ հրաշք, արգարեաւ տարբեր էր ան, անտառին ծառերը, քաւաճները արժանի փոխուած էին, վերին վար լեռն արձագանքեց, ճերմակներ էր, կը փայլէր ու կը պոչալարէ:

— Տես, հովիւր, այս արձագանք անտառը զեղի նուէրդ պիտի տամ, բայց պայման մը ունիմ, վաղից զից, մայրը ձեր տանիցի տապալարին վրայ նստած, զուլայիցի համար թէլ կը մանէ, պարունէ զայն, անոր սիրտը տաք — տաք ինձի երբ, այն տանն այս արձագանք անտառը զուլի պիտի ըլլայ:

Հովիւր որ այսքան արժանի երեքէ տեսնու չէր կը կանգնէ մէջ, շուտաւ աղչեալ խոսքերէն, խեղճի պէս եղաւ, չէ, հարցադրուալ բախաւ մին էր, չէ՛կ անդամուն պիտի չարտասանէ...:

Հովիւր վաղից զից, մայրը արդարեաւ տանիքը նստած արդէ կ'մանէր, չէր դիտուր դիտուն կ'աղբիւր: Երբ անպահ տղուն վար, վախ մը թնկաւ սիրտը, կը գաղտել ինչո՞ւ անտառին անոն կուգար: Հիշում էր որ արեւոյց, թէ ո՞ր առաջապահներ զոյա արարէ էին հօտը, ու ինչո՞ւ հաշիւ ապառաժուն՝ դիւր կուգար:

Երբ զովիւրը ծառացաւ, մայրը խոսեցաւ զայնորեկ:

— Տղաս, ի՞նչ ունիս, հիւսն'ք ես: — Մայր: Ին լոյսը, չկրցաւ շարունակել խոսքը: Միջանակ եղած էր, հրաւ քառուկէր զ'եղաւ: Սորը սքընն ապիտի լոյսերը կը հարկին, ու գարաքանց ճերմակ հոգիները՝ ծնադարը պիտի կը կանգնեան:

— Ա՛յ, մաճանց հովիւր, մօր մը սէրը, ար — ծաթէ անտառին ակելի կ'արժէ ինձի համար... ոճիւր ու արարատաւուն ինչի պիտի ըլլայ, թէ՛ ձեռքըս վերցնի՛ք մօր վրայ, չէ՛ որ անկեալ ծնած ու մեծցուցած է դիւ:

Ծառերուն վրէժը էր հովիւր, զնաց, բարձրացաւ եկեղեցի տանիքը, հաւաք մը թռնեց, մօրքից, անոր սիրտը տալաւ լամանից պարկեռին, իր մօրը սրտին պիտի փայտէր:

— Ա՛ս մօրը սիրտը, տուր ինձի արժաթէ անտառը:

Դարկիւր այդ սիրտը արկին մէջ տուաւ, վրան նայեցաւ, արդեն անկեալ դարձաւ, դուստ:

Սուր կը խոսէր, ապիտա մօրը սիրտը չէ:

Սօր մը սիրտը ապիտա դուստ չէ պարկեռ:

Երկրորդ օրը, պարկեռ կարմիր հազած էր: Երեւելի պէս կը փայտէ, կարմիր կոյս մը ըլլալ կարծես, մաղաքուն եւ կուրծիկ վրայ արեւադարձ վաղը դարձն էր, բարձրացաւ զարթ մը վրայ, ոտնէ հարցադրուալ երկար տառնէ, թանկ էր կը խոսեցաւ արդէ մէջ, կործարք յառա՛յ ձեռք, զուլից, չէր մտաւ, այս կեցութեան մէջ՝ անպիտա կը նմանէր կարմիր մարմանը քաղցաւուն անտառին: Եւս... — Նայէ՛ք անտառին:

Տղան նայաւորեց հոգին սեւեռնը: Չէր ուղիւր չէր նայի, դիտուր դիտուն գաղտել, լամանեցաւ:

— Նայէ՛ք, նայէ՛ք՝ զեղի կ'ըսեն՝ չեղ մը նայէ՛ք: Հովիւր կը արեւին ճեալ խաղցէր, որպէսզի դարձ մը ռոննեայ, անո՞ր տարուի, ու լոյլայ խաղաւթ

կ'ՍՐ — Հատուած մը արգաւանդ վառաւ Միւսիորքանի թանկագին հասարակ, շուրջ թիւնը: Եւ ինչպէ՛ս, որ վերջնայ լոյս տեսաւ ու կը կը փնջաւոր միշտ:

Սկսեալ մօթ օրերի մէջ շրմա, երբ Սամանի ճահիճներէ մէկնեղը խառնուած են զգալի թաղ: Գիշերները անտառն ապառաժ չէր արտայնէր. միշտ լոյս դառնում էին միայնակ շոր կողմը, տուր, կատարը սպողները արձակուէր, որ չեն կուրցուանու յերս մանին: Այդ անգամ գիշերներին, յամախ, յիշում էին տեղեւոր ու միշտ աշխատող: Կատարներուն էր Սէլէն, որ գիշերապառու — թեան իմ եւ ընկերներին անդառնիկ մարքէն էր: Գիշերին անգամ ես երան տեսալ երկու տարի առ — ռաւ, Պոլսից գնում էր Տրապիզոն: Դասաւորեղ էր. վարի բաւում մեր շուրջը համարակողէն էին փոքրիկները ու ապշահար նայում էին նրան: Մէկ կը մերթ ընդ մերթ զաւում էր թեւաւ, Տիգրանի Բերդաշենից էր: Երբ վար ծնեց չեղանաւուն լամար, թէ ինչ է ուղար, անպիտա չէր կ'ըսէր: — Միայն, տաակ ալ երկուսի մարդ կ'ըլլայ... Արեւի պէս ծանր մի դիտել, թուալ թէ ինչ որ ազդուի եւ լոյս, որ ինձ համապաճ թիթեւանի մէջ զիւ — չէ՛ք մարք եւ շուտաւ... Աւ, երբ թէ, ես նստած եմ անուրիս պարտեղի յորացած հասա ծանր կ'ըսէի մօտ ես տեսնում էի, թէ ինչպէս ոտքերի մայրուր ծանեւում է ինձ Ստեփն: (ԽՍՐ — Իրիկանի միջոցաւ):

— Զգուշ, զգուշ եղէ՛ք: աշխատեցէ՛ք խոսաւ փիւր անկէ դրո՞ղք, որ կարող է արդեւ թուրք խոսաւ արձագիւր: — Զգուշ, ի հարկէ՛ք, ասում եմ ես զարմացած... — Ե Միայն այդ ձեւով կարող եմք մենք էս — մանակ չալիլ ու համաճարութեան պէս, որի հիմարք պարզ են ինձ, ասում է՛ն՝ լոյսերով ծաղի կ'ըսեն ու ձայն աչքը վրաս ցաւաւոր դարձնող:

Եւ որպէս թէլ փոխ լինեմ, որ հեռուսից բայց ես հետաքրքիր եմ, թէ որտեղ ես համաճարութեան հիմարք:

— Ե թէ բարեհաճէ՛ք պարզել ձեր մտքը, ես կարող եմ փոխարինել հետ խոսել չէ... — Ե թեւոր չեմ պարզ է: Հարցի լուծման մասին միշտ այն է, որ Հայերին Թուրքերից բաժանեց չէ... — Ե Արեւի... — Ե Այո, վեց վիշախներին հայ ընկալու — թիւրները անտառին զիւ է, որ դիւրութեամբ կարող է մէկ վիշախի մէջ տեղադրուել: աշխատել: Երանց դիւրութեամբ կարելի է համաճարել մի տեսն է ես հայկական հարցը լուծել: — Ինչ է ասում, — տարբերում եմ ես զարմացած, ինչպէս կարող է վեց վիշախներին հայ — յուրիւր մէկ վիշախի մէջ տեղադրուել: — Ե Ինչու, չէ, ասում է՛ն՝ զգուշ ուսերը վեր

պարկեռ:

Դարկիւր դարձաւ կը դարձալար: — Նայէ՛ք: Այդ պայման՝ Ժամը եւ ինչպէս անտառին մէջ, կարծես թէ նպատակը մարդիկ խելոյց կ'ընեն հոն, ծաղի ծնողից ու երբ ձայն կուգար ան — տառն:

Հովիւր կայանարաւ՝ անտառին նայեցաւ: Լեռան թուրիկն ու ծառերը, ոսկի դարձած էին:

Ինչ պարկեռին տեսարանը, ու այս օրքան ոսկի: Ինչ զից կը ինքը թուցէր:

— Բայց պիտի տամ այս ոսկիէ անտառը, հեղեց պարկեռին մայր — ի՞նչ... — Ե թէ դիւրեւ վաղեւ, մայրը մեղանիս, անոր սիրտը ինձ թեւաւ Մայր մը ինչ կ'արժէ այդպէս ուսերն ուսերին, ինչ կայ տառն, որ չէ տառն թող ծնուն, բայց արդ փոխաւոր տեղ պիտի ըլլայ հակապակ հարցադրուալ մը, որովհետեւ, մօրը սրտին փոխաւոր զեղի պիտի տամ ոսկիէ անտառը:

Հովիւր համարաւոր էր: Կաղեց զից, մայրը բաղին մէջ արեւոյց էր կ'ըսէր: Եւ ինչպէ՛ս մէկ կար — թուր կարծես կ'ընենք ինչպէ՛ս մէկ կարծես մայրապալաւ սրտին մէջ...:

Մայրը ինչ կ'ըսէր զ'կ'ըսէր: Կարդէր ծուլի մը նման հովիւր բաղ մտաւ: Համարին համարները անտառին աշխատել, հոս ու հոն նստուցանել, թուրիկին կուրծիկը:

Մայրը ոտքէ կ'ըսէ, տեսաւ տղան:

— Տղաս, (անոն ու գրաւոր): — Մայր, (անոն ու գրաւոր):

Հովիւր զից: Ուրիշ զգացումը՝ արեւի տակ մայրուր ծնողի պէս հայեցաւ: Դատու: Երբ մօրքից, անոր սիրտը տալաւ պարկեռին:

— Ա՛ս, մօրը սիրտը, տուր ինձի ոսկիէ անտառը:

— Ա՛ս կը խոսէր, հովիւր, մօր մը սիրտը այնքան լուսն չէր զարդել բարախիկէ...:

Հասում, չէ՛ որ այդ զգացումը մէկ վիշախի Թուրքերը պիտի հեռանան մայրուրից եւ անորը վիշախից թուրիկն միայն Հայերին... — Ե Ինչ ու՛ր արդեն իրենց... — Ե Եստ պարզ է: մայրուր վիշախներին

Հայերի սիրտը է:

Ա՛ս թէ ինչ, մաճանց եմ ես:

— Ե Ինչ ի՞նչ պիտի լինեն իրենց տանը... — Ե Իրենց տանը կը մտնա Հայերին, անտառ է Ստեփն, սիրտը զպառուլ...:

Երբ կարդ արդ ձեւով ինձ միտադրուալ թուաւ է բաւառաւ, բայց զանում եմ, որ մէկ վիշախից արտաճանախիլ զիւ է:

— Ե Կարկի զոյա երկու վիշախի լուսն — կարցին Հայերին, ասում եմ՝ խոսեցաւ ձեւ տալով խոսքեր...:

Սրտին, յանկար, նստում է կուրծին ու լեռնաւ դուրս հանած՝ նայում ինձ բաղկատառած...:

Կարծես թէ արեւը կ'ըսէ ինչ է թուաւում, նա կարծես չէ չնչում եւ պիտի պալթի...:

Որքան նայում եմ, այնքան զարմանալ փոխում է արտաւոր: Թուրիկ նայում եմ կուրծին հետ... Ա՛ս — տառի, ոտքեր լուսն եւ թեւերին է նոյնացել եւ կուրծի կարգանք ու յորացած զոյալին հետ... Մայր — տառը զոյալին է ինձ, յանկար, անհետանալ — եւ զուլից, ու տեսնում եմ իմայն մէկ աչքը, որ ցաւաւոր չըլլած է անտառ վրաս...:

Հարկաւորին տեսիլից ընդունաւ արձագանք...:

Նստելի կը բաց պատուհանի դիմաց եւ իրարու վերայ ծիւղով՝ դուրս եր վաղեւ ինձ իրապատու ծիւղից: Լուսն, անկարճ գիշերը անտառին կայ — ունի եր աշխատեցէ՛ք ինչպէր: Դիւրիս դեմ զմարտ էր ու տաք էր: մարմինս սրբաբնութում էր. ինքն ունի, երեւի...:

Ծանկարը զգաւ, որ զմարտ ինձանից չէ ու անտառն յատուկութեամբ լուսնի:

— Ե Դում — դում, դում, դում, դում, դում...:

Անշուշտից զգիւրները երեւում անտառն — նստում էր իր ճեալ այդ տարրերից անտառը: Բայց, յանկար, նստում էր Թալով դարձաւ հանտառ էին անտառներին:

— Ե Դում — դում, դում, դում, դում...:

Միամաճարակ լուսնի, որ հարուստ սեմակում մայր եւ արդի լուսն իրարանցում մէջ էին մի կարծես արարութեամբ կարծես: Բայց եր ծորից ծառայալ պատուհանին, ձայն իրար այլաւ: Ինչ էր այս, մաճանց է՛ն ու սիւնի է՛ն հաւատարակ — ոտնիս թեւերին, երբ նայն թեւաւ Արեւի հաւատարակ...:

— Զաւաւ, թիթուկ կը լայնի իմացա՞ր...:

— Այո...:

— Զաւաւ, ի՞նչ կ'ըսէ ըլլալ...:

Ծանկար, մտաւոր զոյալ ծնողին: Այդ պատ — ինն անկէ միայն զիցից շուտաւ ինձանայալութեան մի հարց ընտրել տալի:

— Կի՛մ տուր: — Ես եմ, բայց:

Բարունակի Գեորգիանից էր զոյալ չկայ է — թեւին, ինչոյն զոյալ չէր...:

Գաղտել, որ զիւ տալով իրենց պատուհանից տեսել էր երեւ մարդ, որտեղ զիմացի Բէլէլ չէր

Երբորդ օրը, պարկեռ հազած էր դեղին:

— Նայէ՛ք, նայէ՛ք:

— Ե Ես նայիլ, չէնաց հովիւր:

— Նայէ՛ք, աշխատե՛ք հարուստ պիտի ընեմ զեղ, ու մաճանց՝ թուրիկ պիտի ըլլամ: Մէկ մը անտառին նայ...:

Հարուստ ըլլաւ փախալու ունեցաւ հովիւր: Ծոյիկն ինքն արարաւ, միշտ եւ կուրծիկը հասաւ, զիւ մայրը կը պիտի խելոյցը:

Ինձ ունեցաւ, զանախալու: Բայց հարուստ մայր լուսնայն: Անտառը արձագանքի կը փոխ — ունի...:

— Նայէ՛ք, անտառ, կրկնեց պարկեռ:

Հովիւր դարձաւ փոքրիկեցաւ, անտառին նայեցաւ, տեսաւ արձագանքի անտառը...:

Անտառում... Սյունի մէջ՝ Հարուստութեան թիթուր մտաւ: Ես անարարութեան խալթող օմբ խոսեցաւ ինձ:

— Ինչ, ինձի մօր մօրը սիրտը, որ զեղի տամ արձագանքի անտառը...:

Ե Ես չէր պարկեռ: Երբ վաղեց զից: Երբ մայրը թուրիկը զէ՛ր Կարծես...:

Հովիւր մայրուր զայն, անտառ — ինքն լուսնայն: Թուրիկան մէջ, հոն ուր տարրերը անար — մայրապալաւ օրքըս զհարցուցի երբ...:

Հովիւր տառ: Երբ վաղեց, վաղեց անտառը, բայց տարբեր կը զոյալին կը արձագանք սիրտին: Այնքին թեւաւ միշտ ծանոցանալ տալիսներու պէս էր: Կաղեց ինչն ու փոխ, համարաւ այս չէր տեսներ, որտեղ մայրը զարկաւ, գետին ինչաւ...:

Ինչ ինչուս, մը բարձրացաւ հովիւրն իրաւթէն, ինչպան տանիք, մօր սիրտը անտառին թուաւ, համարաւ փոխել մէջ...:

Ե Ես չէր ինքն, երբ ունիլ հոն հովիւր, խաղաւ — կարծես մը, ոսկի կը լուսնի իրեն:

— Տղաս, ի՞նչու չ'ըսէ ինչպէս...:

Այդ մայրն անտառը փոխելներու մէջ տալարեկոյ ծորը սիրտին...:

Համաձայն հեղինակին պարագրաֆեան, ներգրա-
նակ, հարկերն եւ հշտարքը, Տէր Յարութեան -
հանկի decoupe մէջ, մոխրաբոյն, Թուրք եւ կրակի
գոյն կարծրով խառնուող, զոր նուազ կը սե-
րենք քան իր զգեստները . . . 3 :

Cette Semaine եր կարգին կը զբէ - . . . 2
ներան Համար Տէր Յարութեան լրատան խա-
րոսական եւ Ներշնչող զմայաբան, կըլանէ, ու-
հան, սակեմ մոխրաբոյն, կարծր եւ մարգար -
գոյն 3 . . .

René Jouglet (Nouvelles Littéraires) . . . 4
Պարսի Տէր Յարութեան շահագործող, ինչի կը
Թուրք թէ կը զարդգէ պիտոյնի մանկական
պարզ, գոյնի եւ զգեստի համահաստեան -
ներով : Կը ստեղծէ, շատ քան զգեստներով, հա-
մարտի միջոցով ժամ 3 :

Մարտի 11-ին շաբաթի է վեր - քանի Շէրպու-
ռեմ, ուր Յուլիան Գին խառնուած զուգորդու-
թեամբ, 21-ի դէմ 256 խմով որդուհեղա պար -
պէս ամերիկեան խմերը :

Մարտի 11-ին նախադիտող զգեստ անշարժու-
թեան զատապարտեան է, իրեն հետեւեալ զա-
նակի ընդհարմաներով . Ուրբաթ քր ընդհանուր
գործարար խառնուած շաբաթ համահաստեան
մէջ, քան 400 խմով որդուհի կցեան շաբաթակ
աշխատանք, 11 նախեր ժամ 3 :

★ Փախիկի աշխատանքներն զործարարին
հետեւեալով, շատ քր թաղերու աղքատներն
կը պարզեցին զինտներով կողմէ :
★ Կը վաճառող քր կայսրի ծանրանայ, ի
եթէ ընդհ. զործարար խառնուած 500-000 հա-
նապարտներն :

ԳԱՆԻ ՄԸ ՆՈՂՈՎ

ՄՈՂՈՂՈՎ ճառ էր խօսելով, զանաթմա՞ն
կրկնէր ըստին ուսուցիչ, զի՞քն արեւմտեան պե-
տութեանները մեղ կ'աշխարհեցին հիւսիսեան ուսու-
ցիչ, այսպէս աշխարհի կրթութեանն այսպէս
կրթութեան ըստին ուսուցիչ, Միջին կը կարծէին թէ
կրկնէ ինքնանորոգէն է հիւսիսեան կարծէին, խորհ-
րոյն ժողովուրդը պարզ պիտի չլինէր, այլ տիրու-
թեան հիւսիսեան ուսուցիչին կը զգեստէին :
Միայն իրարեւոր երեսն հաստատ թէ պիտի ու-
հարկեան իւր Միւրեմբէն :

ԱՐԵՎԻՍՏԵԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ վարչական
Տնօր. Անտոնով, զինկուծ տալով խորհրդ -
ընդհանրին առեւ, խառնուած թէ բողոքագիր
ընդհանրին միջոցաւ, Մարշ ընտրեմ ժամին կրկ-
նուած համահաստեանն դէմ : Այս առթիւ կրկ-
նեց թէ պարտաւան ընդհանրութեանն միւր -
թիւն հաստատուի : Միջոցաւ հետ, զմիայն ա -
րաւ եւ յանդիման ընդդ կրկնի իրկից այստեան
նկարագր : Միջոց պարտաւանն թէ - ծրարանակ
կատարութեան խառնուած թէ չի կրկնար քա-
նակիցի հիւսիսեան կատարութեան հետ,
Մարշ մասին - Արեւմտեան Գերմանիոյ գրաւու-
թեան 4-048-500-000 մարք (343-722-850 սթրիկին)
պիտի արժէ 1950 - 816 :

ՀԱՄԱՐԻՍՏԵԱՆ ԵՎ ԱՅԱՍԻՐԻՏԵԱՆ Փրանսա -
ցի կուսակցութեան համագործակցութեան ասանկին
Փաշիկ մէջ, մասնագործեամբ հազարաւոր պատ -
ու ռուսներն :

ԹԵՂԵՐԱՆԻ կը հնուագրեմ թէ 50 Թրքիզէն -
ներ եւ Պարսիկներ ընդհանրակրթութեան ասանկին
միջոց, Կասպից ծովուն արեւմտեան կողմը, այն
ամաստաւանութեամբ թէ լրատեսութեան կը կատա-
րեն իր հաշիւն տար պիտոսեան միջ : Պաշար -
ման լինակ հաստատուած կրթութեանն :

ՎԱՄԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ դէմ թուարկուած օ -
րէնքը համարապիտեան խորհուրդին մէջ ալ
խառնուած քննադատուեալ համայնագործներու
կողմէ, որոնք քան ներկայացուցիչներ ունին :
Վիճաւանութեանը շարունակուեցան միջոց
առտու, եւ օրինագիր շարունակուեցան 20-ի դէմ
279 ծանուցի - Դուստ. քննութեան քանցուեցան Ազգ.
ժողովի ուրբաթ խմով նիստին մէջ պատահած
բուռն միջոցակցութեան առթիւ :

2. Մ. Մ. Ի թատերական ներկայացուցիչ
Գրեմէին Պիտիթէ մէջ, սեղի լուսնեան շաբաթ
կրկնը, զործարարին պատահումով :

ԹԱՎԱԳՐԻՆ ԳԻՐԻ ՄԸ
Կ. ՄԱՆԻՍԻՐԱՆԻՆ
1915-ի ԹՈՒՄԱԿԱՆԸ :
(Արխայիթի օրեր)

ԱՆԻՆԱՍԻՆԻՆ ՆԱՐԱԳՈՐԴՈՒԹԻՒՆ, ՄԱՐՄԱՐԻՆ ԵՎ
ՍԵՐ ԵՐՈՒՆԻ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՍԱՐԱՄԱԿԱՆԻՐՈՒ ԵՎ
ՍԱՐԱՄԱՆ ԳԻՐԻՔԻՐՈՒ, 470 մեծագիւղէ, ին-
քանիստին չեղծ տարաբանութեամբ : Գին հաշար
Ֆրանք, Բաղնախոյ 1100 Փրանք :
Դիմել ճանաչողի խմբագրութեանն :

ՓԱՐԻՅԻ ՄԵՐ ԱՅԱՍԻՐԻՆԻՐՈՒՆ
Յառաջկիւյ Արարիկն, կը կը լրատու ՅԱ -
ՌԱՅԻ վերջապարտման շրջ լրատու, Բերթ պի-
տի շատեան այն բաժնետիրներն, որոնք չենվա-
րած իրենց շրջ տարաբան թաղերները :
Մեր Mandat - chèque բողոքող իւրաքան -
չիւրին տեղեկացուեցան ենթ իրենց պարտքը :
ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

ԲԱՍԵՐՄԱՐԱՆ
Մ. ՊԵՆԵԻՔԵԼԵԱՆ - Գ. ԱԼԵՄԵԱՆ
ԲԱՍԵՐՄԱՐԱՆ ՆԵՐԱՅԱՆՈՒՄ
Կարգաւարկուած Մ. Մուրաւսեան վարտա-
նի աշխարհեցան, Կերակի 12 Մարտ, ժամը 5-ը
15-30-ին :
1. - ԹԵՐԻՐՈՐ ՍԱՆԼՈՒՆԻ ղրքերգութեան 4 տ-
րոր, աղգալին պատահական զործարար Մ. Գ. Լու -
սաւորին զարուս :
3. - LE COLIS DE M. DOMINIQUE comédie en
un acte :
3. - ԵՐԳԻ ԴԱՄԱՆ, երգախառն զաւառ մէջ
արար :
4. - ԿԵԼԿԵԼ ՄԱՐԿԱՐ, զաւառ մէջ արար :
Տնտեսի կրկնուած ապահովել, Մուրաւսեան
մուտարուն, 26 rue Trovon . Sevres (S. et O.) :

ՊԱՐԱՅԻՆԵՍ
Կարգաւարկուած Մ. ՆԱՆ ընդհանրութեան
կողմէ, ի նպատակ հայ հիւսիսեան եւ կարտ-
նայներու :
Բարձր հովանաւորութեամբ LOUIS MARIN
Maison des Centraux մէջ, 16 rue Jean Goujon,
métro Champs Elysées, Կերակի 8 Ապրիլ ժամը
18-ին կէս զինքը :
Կարգաւարկուած թաղմով, պիտի, նուազա-
խումբ : 2-րդ տունները ապահովել, Eta. Vimax,
25 rue de Tréville կամ Մ. Նաչ եկեղեցիէն, 10bis,
rue Thouin, Paris (5) :

Այրի Տիկին Սիբիլար Թորիկեան, Տէր եւ Տի-
կին Յակոբ Թորիկեան, Գ. Ժան Թորիկեան, Օր -
Արարիկ Թորիկեան, Տէր եւ Տիկին Յովհ. Ուղղու-
եան, Տէր եւ Տիկին Նապար Ուղղուեան եւ բոլոր
ազգականները կը ծանուցանեն իրենց զաւակի,
մօրեղբոր, փեսայի եւ աղջկանին :
Գ. ՆԵՐԱՄԱՐՈՒ ԲՈՒՐՆԵԱՆԻ
դառնաւ մօրը, ընտիր ունեցան ուրբաթ, 10
Մարտ, 40 տարեկան հասակին մէջ :
Յաղապարհապիտեան պիտի կատարուի կը -
կուարթիկ տառնա ժամը 10-30ին, Լիւնի Հայկա-
նիկ եկեղեցին, rue Louis Blanc :

ՈՂԱՅԱՆԱՎ. Վ. ԱՍՈՒՄԵԱՆԻ մասնաւ
առթիւ 2. Ե. Գ. Վաղարշ կոմիտեան եւ ընդեր
Նաչիկ Միջոցաւ հաշարական Ֆր. կը նուիրեն
2. Ե. Գ. Վեթ. Ժոնային :
ԿԵԼԿԵԼ ՄԱՐԿԱՐ, զաւառ մէջ արար :
Տնտեսի կրկնուած ապահովել, Մուրաւսեան
մուտարուն, 26 rue Trovon . Sevres (S. et O.) :

ԿԵԼԿԵԼ ՄԱՐԿԱՐ, զաւառ մէջ արար :
Տնտեսի կրկնուած ապահովել, Մուրաւսեան
մուտարուն, 26 rue Trovon . Sevres (S. et O.) :

ԿԵԼԿԵԼ ՄԱՐԿԱՐ, զաւառ մէջ արար :
Տնտեսի կրկնուած ապահովել, Մուրաւսեան
մուտարուն, 26 rue Trovon . Sevres (S. et O.) :

USUSUSUS - Bulletin de l'Union Medecins Ar-
méniens, Թիւ 4 (Յուլիան 1950) : Հասցէ - Dr
N. Agadjanian, 85 Ave. Ségur, Paris (5) :

ՀԱՅԵՐ ՄԸ ՄԻՆԵՐ
24 rue St. LAZARE
Métro N. D. de Lorette կամ Trinité
Աղջիկ զինկը քր ծնող Երվան
ԼԵԼԵԱՆԵ
Հաղարամներու ընտիր եւ Երվան մասնագիտ
ԱՐԵՎԻՏԵԱՆ ՆՈՂՈՎՈՐ - Եր. Կ. եւ Նիկոլայաթի

ՅՈՒՆԵՍԵՏԻՐ
ՊԱՆԵՆԻՐ ՔԱՆԻՆԵՆ եւ ընտիր զարդու լուսնա-
խումբը, խառնուած ժողովուրդի մէջ կը հրա-
մէ բոլոր կրթութեան անձերը, այս երկուշաբթի,
ժամը 9-ին, 43 rue Madame Curie, Պանենե, ծանոթ
Հաւաքուեցան :
Լիւն - Տր. Կարդու Նաչի մասնագիտ
ժողովուրդ այս երկուշաբթի, երկուշաբթի ժամը 8-30-
ին, 78 rue Rabelais, զարդուին արաւք : Նիստ կա-
րելու օրակարգ : Կը խնդրուի մասնագործին
Սանահիւրենի ներկայ լույս :
ԱՐԵՎԻՍՏԵԱՆ լրատան այս երկուշաբթի
հերթական հաւաքուեցան յետմոգութեան է զործար -
արութեան տնտեսութեան պատահումով :
ՇԱՎԻԼ - Տր. Կապ. Նաչի ընդհ. ժողովուրդ
այս հինգշաբթի երկուշ ժամը 9-ին, զարդուին ռե-
րաւք :
Լիւն - Տր. Կարդու Նաչի մասնագիտ
ժողովուրդ այս երկուշաբթի, երկուշաբթի ժամը 8-30-
ին, 78 rue Rabelais, զարդուին արաւք : Նիստ կա-
րելու օրակարգ : Կը խնդրուի մասնագործին
Սանահիւրենի ներկայ լույս :
ԱՐԵՎԻՍՏԵԱՆ լրատան այս երկուշաբթի
հերթական հաւաքուեցան յետմոգութեան է զործար -
արութեան տնտեսութեան պատահումով :
ՇԱՎԻԼ - Տր. Կապ. Նաչի ընդհ. ժողովուրդ
այս հինգշաբթի երկուշ ժամը 9-ին, զարդուին ռե-
րաւք :
Լիւն - Տր. Կարդու Նաչի մասնագիտ
ժողովուրդ այս երկուշաբթի, երկուշաբթի ժամը 8-30-
ին, 78 rue Rabelais, զարդուին արաւք : Նիստ կա-
րելու օրակարգ : Կը խնդրուի մասնագործին
Սանահիւրենի ներկայ լույս :
ԱՐԵՎԻՍՏԵԱՆ լրատան այս երկուշաբթի
հերթական հաւաքուեցան յետմոգութեան է զործար -
արութեան տնտեսութեան պատահումով :
ՇԱՎԻԼ - Տր. Կապ. Նաչի ընդհ. ժողովուրդ
այս հինգշաբթի երկուշ ժամը 9-ին, զարդուին ռե-
րաւք :
Լիւն - Տր. Կարդու Նաչի մասնագիտ
ժողովուրդ այս երկուշաբթի, երկուշաբթի ժամը 8-30-
ին, 78 rue Rabelais, զարդուին արաւք : Նիստ կա-
րելու օրակարգ : Կը խնդրուի մասնագործին
Սանահիւրենի ներկայ լույս :
ԱՐԵՎԻՍՏԵԱՆ լրատան այս երկուշաբթի
հերթական հաւաքուեցան յետմոգութեան է զործար -
արութեան տնտեսութեան պատահումով :
ՇԱՎԻԼ - Տր. Կապ. Նաչի ընդհ. ժողովուրդ
այս հինգշաբթի երկուշ ժամը 9-ին, զարդուին ռե-
րաւք :
Լիւն - Տր. Կարդու Նաչի մասնագիտ
ժողովուրդ այս երկուշաբթի, երկուշաբթի ժամը 8-30-
ին, 78 rue Rabelais, զարդուին արաւք : Նիստ կա-
րելու օրակարգ : Կը խնդրուի մասնագործին
Սանահիւրենի ներկայ լույս :
ԱՐԵՎԻՍՏԵԱՆ լրատան այս երկուշաբթի
հերթական հաւաքուեցան յետմոգութեան է զործար -
արութեան տնտեսութեան պատահումով :
ՇԱՎԻԼ - Տր. Կապ. Նաչի ընդհ. ժողովուրդ
այս հինգշաբթի երկուշ ժամը 9-ին, զարդուին ռե-
րաւք :
Լիւն - Տր. Կարդու Նաչի մասնագիտ
ժողովուրդ այս երկուշաբթի, երկուշաբթի ժամը 8-30-
ին, 78 rue Rabelais, զարդուին արաւք : Նիստ կա-
րելու օրակարգ : Կը խնդրուի մասնագործին
Սանահիւրենի ներկայ լույս :
ԱՐԵՎԻՍՏԵԱՆ լրատան այս երկուշաբթի
հերթական հաւաքուեցան յետմոգութեան է զործար -
արութեան տնտեսութեան պատահումով :
ՇԱՎԻԼ - Տր. Կապ. Նաչի ընդհ. ժողովուրդ
այս հինգշաբթի երկուշ ժամը 9-ին, զարդուին ռե-
րաւք :
Լիւն - Տր. Կարդու Նաչի մասնագիտ
ժողովուրդ այս երկուշաբթի, երկուշաբթի ժամը 8-30-
ին, 78 rue Rabelais, զարդուին արաւք : Նիստ կա-
րելու օրակարգ : Կը խնդրուի մասնագործին
Սանահիւրենի ներկայ լույս :
ԱՐԵՎԻՍՏԵԱՆ լրատան այս երկուշաբթի
հերթական հաւաքուեցան յետմոգութեան է զործար -
արութեան տնտեսութեան պատահումով :
ՇԱՎԻԼ - Տր. Կապ. Նաչի ընդհ. ժողովուրդ
այս հինգշաբթի երկուշ ժամը 9-ին, զարդուին ռե-
րաւք :
Լիւն - Տր. Կարդու Նաչի մասնագիտ
ժողովուրդ այս երկուշաբթի, երկուշաբթի ժամը 8-30-
ին, 78 rue Rabelais, զարդուին արաւք : Նիստ կա-
րելու օրակարգ : Կը խնդրուի մասնագործին
Սանահիւրենի ներկայ լույս :
ԱՐԵՎԻՍՏԵԱՆ լրատան այս երկուշաբթի
հերթական հաւաքուեցան յետմոգութեան է զործար -
արութեան տնտեսութեան պատահումով :
ՇԱՎԻԼ - Տր. Կապ. Նաչի ընդհ. ժողովուրդ
այս հինգշաբթի երկուշ ժամը 9-ին, զարդուին ռե-
րաւք :
Լիւն - Տր. Կարդու Նաչի մասնագիտ
ժողովուրդ այս երկուշաբթի, երկուշաբթի ժամը 8-30-
ին, 78 rue Rabelais, զարդուին արաւք : Նիստ կա-
րելու օրակարգ : Կը խնդրուի մասնագործին
Սանահիւրենի ներկայ լույս :
ԱՐԵՎԻՍՏԵԱՆ լրատան այս երկուշաբթի
հերթական հաւաքուեցան յետմոգութեան է զործար -
արութեան տնտեսութեան պատահումով :
ՇԱՎԻԼ - Տր. Կապ. Նաչի ընդհ. ժողովուրդ
այս հինգշաբթի երկուշ ժամը 9-ին, զարդուին ռե-
րաւք :
Լիւն - Տր. Կարդու Նաչի մասնագիտ
ժողովուրդ այս երկուշաբթի, երկուշաբթի ժամը 8-30-
ին, 78 rue Rabelais, զարդուին արաւք : Նիստ կա-
րելու օրակարգ : Կը խնդրուի մասնագործին
Սանահիւրենի ներկայ լույս :
ԱՐԵՎԻՍՏԵԱՆ լրատան այս երկուշաբթի
հերթական հաւաքուեցան յետմոգութեան է զործար -
արութեան տնտեսութեան պատահումով :
ՇԱՎԻԼ - Տր. Կապ. Նաչի ընդհ. ժողովուրդ
այս հինգշաբթի երկուշ ժամը 9-ին, զարդուին ռե-
րաւք :
Լիւն - Տր. Կարդու Նաչի մասնագիտ
ժողովուրդ այս երկուշաբթի, երկուշաբթի ժամը 8-30-
ին, 78 rue Rabelais, զարդուին արաւք : Նիստ կա-
րելու օրակարգ : Կը խնդրուի մասնագործին
Սանահիւրենի ներկայ լույս :
ԱՐԵՎԻՍՏԵԱՆ լրատան այս երկուշաբթի
հերթական հաւաքուեցան յետմոգութեան է զործար -
արութեան տնտեսութեան պատահումով :
ՇԱՎԻԼ - Տր. Կապ. Նաչի ընդհ. ժողովուրդ
այս հինգշաբթի երկուշ ժամը 9-ին, զարդուին ռե-
րաւք :
Լիւն - Տր. Կարդու Նաչի մասնագիտ
ժողովուրդ այս երկուշաբթի, երկուշաբթի ժամը 8-30-
ին, 78 rue Rabelais, զարդուին արաւք : Նիստ կա-
րելու օրակարգ : Կը խնդրուի մասնագործին
Սանահիւրենի ներկայ լույս :
ԱՐԵՎԻՍՏԵԱՆ լրատան այս երկուշաբթի
հերթական հաւաքուեցան յետմոգութեան է զործար -
արութեան տնտեսութեան պատահումով :
ՇԱՎԻԼ - Տր. Կապ. Նաչի ընդհ. ժողովուրդ
այս հինգշաբթի երկուշ ժամը 9-ին, զարդուին ռե-
րաւք :
Լիւն - Տր. Կարդու Նաչի մասնագիտ
ժողովուրդ այս երկուշաբթի, երկուշաբթի ժամը 8-30-
ին, 78 rue Rabelais, զարդուին արաւք : Նիստ կա-
րելու օրակարգ : Կը խնդրուի մասնագործին
Սանահիւրենի ներկայ լույս :
ԱՐԵՎԻՍՏԵԱՆ լրատան այս երկուշաբթի
հերթական հաւաքուեցան յետմոգութեան է զործար -
արութեան տնտեսութեան պատահումով :
ՇԱՎԻԼ - Տր. Կապ. Նաչի ընդհ. ժողովուրդ
այս հինգշաբթի երկուշ ժամը 9-ին, զարդուին ռե-
րաւք :
Լիւն - Տր. Կարդու Նաչի մասնագիտ
ժողովուրդ այս երկուշաբթի, երկուշաբթի ժամը 8-30-
ին, 78 rue Rabelais, զարդուին արաւք : Նիստ կա-
րելու օրակարգ : Կը խնդրուի մասնագործին
Սանահիւրենի ներկայ լույս :
ԱՐԵՎԻՍՏԵԱՆ լրատան այս երկուշաբթի
հերթական հաւաքուեցան յետմոգութեան է զործար -
արութեան տնտեսութեան պատահումով :
ՇԱՎԻԼ - Տր. Կապ. Նաչի ընդհ. ժողովուրդ
այս հինգշաբթի երկուշ ժամը 9-ին, զարդուին ռե-
րաւք :
Լիւն - Տր. Կարդու Նաչի մասնագիտ
ժողովուրդ այս երկուշաբթի, երկուշաբթի ժամը 8-30-
ին, 78 rue Rabelais, զարդուին արաւք : Նիստ կա-
րելու օրակարգ : Կը խնդրուի մասնագործին
Սանահիւրենի ներկայ լույս :
ԱՐԵՎԻՍՏԵԱՆ լրատան այս երկուշաբթի
հերթական հաւաքուեցան յետմոգութեան է զործար -
արութեան տնտեսութեան պատահումով :
ՇԱՎԻԼ - Տր. Կապ. Նաչի ընդհ. ժողովուրդ
այս հինգշաբթի երկուշ ժամը 9-ին, զարդուին ռե-
րաւք :
Լիւն - Տր. Կարդու Նաչի մասնագիտ
ժողովուրդ այս երկուշաբթի, երկուշաբթի ժամը 8-30-
ին, 78 rue Rabelais, զարդուին արաւք : Նիստ կա-
րելու օրակարգ : Կը խնդրուի մասնագործին
Սանահիւրենի ներկայ լույս :
ԱՐԵՎԻՍՏԵԱՆ լրատան այս երկուշաբթի
հերթական հաւաքուեցան յետմոգութեան է զործար -
արութեան տնտեսութեան պատահումով :
ՇԱՎԻԼ - Տր. Կապ. Նաչի ընդհ. ժողովուրդ
այս հինգշաբթի երկուշ ժամը 9-ին, զարդուին ռե-
րաւք :
Լիւն - Տր. Կարդու Նաչի մասնագիտ
ժողովուրդ այս երկուշաբթի, երկուշաբթի ժամը 8-30-
ին, 78 rue Rabelais, զարդուին արաւք : Նիստ կա-
րելու օրակարգ : Կը խնդրուի մասնագործին
Սանահիւրենի ներկայ լույս :
ԱՐԵՎԻՍՏԵԱՆ լրատան այս երկուշաբթի
հերթական հաւաքուեցան յետմոգութեան է զործար -
արութեան տնտեսութեան պատահումով :
ՇԱՎԻԼ - Տր. Կապ. Նաչի ընդհ. ժողովուրդ
այս հինգշաբթի երկուշ ժամը 9-ին, զարդուին ռե-
րաւք :
Լիւն - Տր. Կարդու Նաչի մասնագիտ
ժողովուրդ այս երկուշաբթի, երկուշաբթի ժամը 8-30-
ին, 78 rue Rabelais, զարդուին արաւք : Նիստ կա-
րելու օրակարգ : Կը խնդրուի մասնագործին
Սանահիւրենի ներկայ լույս :
ԱՐԵՎԻՍՏԵԱՆ լրատան այս երկուշաբթի
հերթական հաւաքուեցան յետմոգութեան է զործար -
արութեան տնտեսութեան պատահումով :
ՇԱՎԻԼ - Տր. Կապ. Նաչի ընդհ. ժողովուրդ
այս հինգշաբթի երկուշ ժամը 9-ին, զարդուին ռե-
րաւք :
Լիւն - Տր. Կարդու Նաչի մասնագիտ
ժողովուրդ այս երկուշաբթի, երկուշաբթի ժամը 8-30-
ին, 78 rue Rabelais, զարդուին արաւք : Նիստ կա-
րելու օրակարգ : Կը խնդրուի մասնագործին
Սանահիւրենի ներկայ լույս :
ԱՐԵՎԻՍՏԵԱՆ լրատան այս երկուշաբթի
հերթական հաւաքուեցան յետմոգութեան է զործար -
արութեան տնտեսութեան պատահումով :
ՇԱՎԻԼ - Տր. Կապ. Նաչի ընդհ. ժողովուրդ
այս հինգշաբթի երկուշ ժամը 9-ին, զարդուին ռե-
րաւք :
Լիւն - Տր. Կարդու Նաչի մասնագիտ
ժողովուրդ այս երկուշաբթի, երկուշաբթի ժամը 8-30-
ին, 78 rue Rabelais, զարդուին արաւք : Նիստ կա-
րելու օրակարգ : Կը խնդրուի մասնագործին
Սանահիւրենի ներկայ լույս :
ԱՐԵՎԻՍՏԵԱՆ լրատան այս երկուշաբթի
հերթական հաւաքուեցան յետմոգութեան է զործար -
արութեան տնտեսութեան պատահումով :
ՇԱՎԻԼ - Տր. Կապ. Նաչի ընդհ. ժողովուրդ
այս հինգշաբթի երկուշ ժամը 9-ին, զարդուին ռե-
րաւք :
Լիւն - Տր. Կարդու Նաչի մասնագիտ
ժողովուրդ այս երկուշաբթի, երկուշաբթի ժամը 8-30-
ին, 78 rue Rabelais, զարդուին արաւք : Նիստ կա-
րելու օր

ՕՐՈՒՆԱՆ ՀՈԳԵՐԸ

ԵՆ ՄԵՐ ՄԱՆՈՒՐԸ

ՉՄՈՒՆԱՆԻ ՄԵՐ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

«...Պաճուճ-Արտիճ Էկմթնեթաճն է որ իր յնշե-
ցնէ, այս յորագրով յորագրակամի մը մէջ (28
Յետեալ)».

— Եւ թող որ իր խօսքի կամ իր գրքի զայ-
ն թախարհի մէջ հայտնի պատճառով զիջի
վարդապետի մասին, շատ յաճախ յոռետես ճիշդ
կարգակնի, առանց պատճառը կանխորդ զորոշու-
թեւ կարեւորական վրայ կոտեւ առնելու։
Վերջին ճշմարտութիւնը իրենց բննով բար-
բառակաւ միատարրութիւն է առիակ, որ առկայ
էր իմացողին է, երբ նկատի ունենանք, որ զեղա-
պագայական ճամբ քոյրերն յատուկ եւ քոյրերն
ուրիշրոն, ազմարտեղ մէջ յնկող պարտակաւ
— յոռեթիւններ կան զորս կարելի չէ անտեսել կամ
ուրախանալ։

— Նորոգելուն չէ, թէ Միգրալը ի վերջոյ կրնայ
զարմանալ հայտնիքին մեծ զերծակալ։
Կրնայ ըլլալ եւ այդպէս կամ թէ հակառակը։
Դպրեթանի մեր պատմութիւնը ընդ տուած է,
ճիշդ է, որ իր ժողով հարկէր ճամբը Հայի՛ք հոր
— սուսան եւ Պետրոսեան, Լեւոնտաւորն եւ մերձա-
կայ վայելքուն։ Ե՛վ, բայց այդ կորուստը ունի իր
լուրջ պատճառներով։

— Այսոր կրնայ պատահիլ նոյն բանը, եթէ եր-
բեք չարմանանք ձեռնադրել նոսրի ու հրաշք
սպանի։

— Ո՞վ է մեղաւոր, երբ ամէն Հայ կամ ամէն
ընտանիք չի կատարել իր պարտականութիւնը։
— Ճշմարտ օգնութիւնը մեր ամէն ինչ սկսի
չնոսնանք առաւել։

— Սերենտիւնը զորքին կամ ըրամին մասին կոր-
ծիք յայտնի եւ անոնց լաւ կամ վատ ըլլալուն
մասին բանաբանե՛ք նստելէ առաջ, նախ ինչ-
քանիւնքս պէտք է դարձի իր զորքերով ու պար-
տականութիւններով։

— Մեր զորակներուն, որք ընտանիքին Հայ միա-
րու եւ այդ ոգիով ապրելու ու դատարարելու
հարցը պէտք է դառնայ մեծ մէկու ուշադրու-
թիւնը դառալ տառնին յայտանալը։

— Օտար լեզուները սովորելով իրենց ճամբ առ-
— փական տնտեսութիւն մը չենուն մտադրութեան
նկէն առաջ իրապարագայիկ պարտականութիւնը
պէտք է ըլլայ սովորեցնել մեր ժողովրդական մե-
ր լեզուն։

— Այս հարցին մասին աղտաորքն զերեւ իսկ
սկսած եւ շատեր վրասով մեծ առիակ։

— Շատ իր զորքանակն այս առիակ։
Կարգինք երկիրներէ մէջ, որ թոյլատրուած
է քոյրերն ունենալ իրենց սեփական զորքանքը։
— Անոնք զարթոյնալ ու նիքթալնք թէք իւր-
րացեան պետութեան պատահալով պայմանները,
արտօնուած եւ իրենց առաջադրութիւնները իրա-
կանապէս ինքու։

— Այլապէս ազատութենէ վերջ, երկտիկ ու հար-
ցը հրապարակով ջնջութեան ենթարկել շատ
տեսներն, իրենք նոր տեսակի մեղաւորներ։
— Մենք է որ, սակայն, իր ժողովնք մեր պար-
տականութիւնները եւ ամէն հակադրութեան
կոյնքնք մերարկով իմեալալնք։

— Միքթէք իր պակէն իրենց սեփական հարկերն
քին մէջ զանտող յետադրող ազգեր, անձնաթի-
քնք զարաւոր յետիւր տարրական սկզբունքն-
քն ունի կամ իրենց պատմութեան։

— Երկէք երբ Կարգինք մեր հողին վրայ, իոյնը
թէք իր կազմէն հոս ալ զարդի եւ իրթու-
թեան երեսը շտեմող Հայիք։

— Այսպէս, Կիրիկիոյ եւ կարգ մը ուրիշ չրմա-
ներու մէջ թրքախոսներ ճնշող թէք մեծ են։

— Զուգարկութեան ոգիի պակասն ու հարցը
լըրքերն նկատի չառնելու մեղքն իր ստոր պատ-
ճառը է։

ԵՐԲ ԳԻՏԱ ՍԻՍԻ ԳՈՐԸԸ

« Հայրենիք է ուն շոյաթիկով մոյն յանդը, /
եւ հարցն այս յորագրով յորագրակամի մը մէջ
(29 Յետեալ)».

— Եւ իմեթիւնալ նոր սերունդի հայրենի
դատարարութեան մասին «Հայրենիք» յի Հար-
ցաբանը մեր պատմութեան շատ առիկ լայն արժա-
քանիք զուտ, առիկ տեղ։ Եւնք տարիգրականը Հար-
ցաբանը փակելէ ետք այդ, հրապարակի կարգ մը
չաշեկան ազատականներ։ Արտասահման մատու-
ն եւ արժապատեցնել ճիշդ դարձուիլ այս նոյն
հարցով, որ ընդհ. մեր մըն է եւ իր վերաբերի
հասարակային ամէն տեղի։ Անկէն Մեր հակա-
դրութիւն մատուցի իր, ցարդ այս ինքնով չէր
դարձած, կամ հակադրութեան թիւսին իր դրա-
— ղէր, վերջերս սկսաւ իր էնքը լեզուն նոյն ինդու-
նին նուիրուած յորտաններով ճնշ — տեղ հրա-
պարակային ժողովրդի ու դատարարութեան վրայ
ստեղծ ունեցան՝ նիք ունեցալով ամբիթիկանայ
սերունդի հայրենի դատարարակութեամ յանդը։

ՕՐՈՒՆԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԻՆ ԷՆՏՏ

Մատարիի ծննդեան
100ամակը

Ազատ Ձեկնադրութեան վարիներէն ծրան —
Թեպէ՛ր Թուրքիան անցնալ շարքու գրութիւն մը
նուիրած իր արդէ Ձեկնադրութեան չինադրելի
Թոմաս Կարէր Մատարիի ծննդեան 100ամակն
առիկն (7 Մարտ)։ Արիւ թիւթիքն ալ գրառեցան։
Կամփոփեց չինադան մասերը —

Արդի աշխարհի Թուրքերն մէջ երբեմն իր
կորուստին անպարկ զէնքեր որոնց զերբ վճռական
կզած է իրենց երկրին ճակատադիր դարբներուն
մէջ։

Առաջին Մեծ Գաղտնիքին Մատարիք աղա —
նանքին իր հայրենիքը՝ Ձեկնադրութեան՝ Ան —
տրեւնուգարական կայսրութեան լուծնէ, ապով
անոր պետական կեանք։ Սակայն հարկէ քանի մը
նարստան ինքնիշխան կեանքէ մը վերջ, նախքա —
կան համապարտութիւնը զգեստն հարգատար եր-
— կիրը։ Իսկ ներկայիս ուրիշ տեսակի համապարտու-
թիւն մը նորէն խորհալանք անոր ազատ կեանքը։
Այս Ձեկնադրութեան կրած դժբախտ հարաւանն-
քն է վերադարձին իր աշխարհադրական զերբին։

Գաղտնիքին մէջ զարթոյնալն մը իր վերջա-
նայ երբ շատեցն է ուրիշ մէջ։ Մատարիք
կըցաւ իր ամէն մէջ միայնի թէ անցնալ եւ թէ
սպառնալ։ Կարգին Ձեկնադրութեան չինադրու-
թիւն, երբ այս Մ. Նահանգները, իր զանտեղ,
կամփոփութեան փութիւն մը կըսէր։ Եւրոպայի ազ-
գերն։ Անկէ վերջ Գիւնիկ Ապրիլու Դաշնակալ
թիւնն անդադարեղ իր պետութեան իրեն հոս —
մար ժողովրդապետութիւնը՝ իր նստակի ոչ իր —
նայ ժողովրդապետ կառավարութիւն մէջ պէ —
տութեան սահմաններուն մէջ, այլեւ ժողովրդա-
պետ ժիշդապետ յարաբերութեանց մէջ։ Ան հա-
մաժաման իր ժողովրդապետ եւ համապարտակին
կամփոփութեան մը որով շեղելուած են այս-
օրուան պետական մարդիկ։

Մատարիք չինքն Ձեկնադրութեան անկախու-
թիւնը համաժամեալ Թիւրքիոյ իտէլիան, սակայն
միկնունք ամեն զիտեր թէ 20րդ դարը նոր
անգնութիւնները իր բերքը — կառուցանել իր
տեղիգրականութեան մէջ, որ բոլոր ուն իր զորքա-
նայ, այլ ապառնուել իր պարզեցն ամբողջ
մարդկութեան։ Այս իտէլալ չէ փոխուած յայտը
ալ։

Անկախ Ձեկնադրութեան չինադրելը քանչ —
մասով իր քոյրիկներն։ Ճնսած իր ստոր ծնունդը
Թուրքի մէջ — Լեւիններալ, Մուկուլալի, Գիւնիկ
եւ Կալսովիթները մէջ։ Ան ուղղակի անցնալու-
թիւնները վարցը ինքնիշխան չեմ, յաճուն չե-
խաղանք քանակին իր կըստէր Սիպրիոյի մէջ եւ
յետոյ փոխարկուցանալ։ Եւրոպական Եւրոպայի
ազատարարներ։

Ինքնիշխան ժառանգ իր փոխիլը միայն զորք-
անական կեանքին թաղած չէր։ Չայն ճանչցած մէջ
միայն զորքաններն իր կը տարալին իր զիտուն
գիտել, Լեւինիթաթի եւ Մուկուլալի մէջ։ Ան ու —
ստիւնադրութիւններն ունէր ուսական հարցի եւ
մարքապետութեան մասին, եւ ուրիշն որոշ զա-
ղապար կամոյն մը իր դիրքը, Բուխուրա եւ Եւ-
րոպայ որ հրատարակուցան։ Առաջին Աշխարհա-
մարտն քիչ առաջ, իր նախտեսնէր ուսական
լեզուալիտութիւնը իր միակ դրքին՝ Ընկերային
հարցերի քանի մը զուլեկներ, որոնք իր ընկալա-
տեւ մարքանան վարդապետութիւնը, աղադարա-
րութիւն մըն եւս յայտը իսկ։

Այդ դրքին մէջ Մատարիք իր պարզ մարդ-

կային հասարակութեան եւ օրէնքներու ստանա-
կան ճանալը որ այնքան յաղակալական է ներկայ
ճանալը որ այնքան յաղակալական է որ վարդապետ-
ականական մարդանկերուն եւ ճարտարագիտ-
րէն իր քորդէ գրութեան հասարակութիւնը, ցոյց
տուեալնք իր քորդէ մարքապետութիւնը, ցոյց
հուսալով թէ որքան տեղիգրական է իրական փո-
խադրագործութեան հասարակութիւնը եւ ան-
տեղական ապարդիւններու մէջ։

Իր փորձադրութեան Մատարիք կըցաւ շատ մը
վճռական երազագրութիւններ հանել, որոնք ներ-
կային ալ արդէ ունին եւ յուրէ աղադարներ —
Թիւրքիոյ եւ կեանքին Միգրանան համապարտու-
թիւնը, իր քորդէ ճանաչանք, սակայն
Թիւրքի թէեւ անկէ վերջ, համաժամեալ, սակայն
միկնէ իսկ տեղական պատմութեան Լեւիններա-
լըրքեր ցոյց կուտար ինդիկին իր արմատները
Մատարիք տեսաւ որ սովորական յերախոյն —
Թիւրքի միայն պետական համապարտութիւն մը իր
նստեցնէր եւ չէր լուծել ընկերային հարցը։ Ան
ստաղծել իր թէ թուապարտութեան աղ զարմանք —
ի իրիւր թիւգրականական անտրեւնութիւնը որքն —
ի ճանչնի իրան ժողովրդական վրայ քորդէ, ի
վերջ։ Եւ իր անտրեւ ծնունդը նոր մարդկայնա-
նութեան մը, որուն ճարտիւր Միգրանան վարդա-
պետ իր փոխիլ իր ուսմանարարութիւնը, պարա-
կանութեան համաժամ։ Այս տեսակետով Մատարի-
քը համար հակառակ քարեկարգութիւն մը էր իր
կարծի, այսինքն ճիշդ մըն է նեւտուլ մարդու —
Թիւրք Միլիկ Կարգին։ Մատարիքային իր պա-
տալարքը մարդկային կեանքի բարբարոսական
վատնուած։ Եւ ուսական այս յետադրական զա-
ղապարագանութեան, իր հակադրել ճշմարտ փո-
ղովրդապետութեան մը, չինադան զորքաններ —
կան իտէլալ վրայ։

Մատարիք տեսակետով քոյրիկները չինա —
դրութիւնը է երկրի մը որ ճանչցանք չէ ժողովր-
դապետութեան համար։ Իր ուղղութեան անտեւ, եւ
ստանալական անդունքն առաջ, իր Բուխուր թէ այս
չինադրութեան պիտի չանցնի իր ծնած երկրին
սահմանները եւ պիտի չընտանայ տեղիգրական հա-
մաժամալ մը։

Մեծազով ի մայրան կարողութեան, Մատարի-
քը Թիւրքի քաղաք ժողով մըն էր, սակայն համա —
մայն իր ստոր ծանոթ լայն տեսակետին կամ
նախապայտարար կառավարութեան։ Ընդհակա —
ռան, անոր մարդկային յայտանութեան մէջ ի
զանքը վրասով պատահիլները, որոնք մէկտեղ
կան միայն ջանքերովը դարուն։

Իր առաջին զերբինքն մէկուն մէջ Մատարիք
քննիլով անձնապատմութեան ինդիկը, զայն իր
փորձելը քրիստոնեական զարթոյնին տեսալը —
մասն։ Երբ իր տեսնեց թէ ինչպէս համապարտ —
ան զորքաններն չարալալ իր զորքանները իր —
նական թաղուն ընադրելը, միկնալու զարթոյն —
ներ եւ ծաւալական ձգտումներ տեսնելու —
մար, ինչպէս յայտնութիւնը, այն անտեղ իր հա-
կանք թէ ինքն Մատարիք իր ժողովրդապետ հա-
կանքը ի չինքը քրիստոնեական վրայ, եւ թէ
ինչու ինք, ըլլալով Եւրոպայի, համոզուած չե-
տեսուր մըն իր անդեւնադուն եւ միայնալու —
նական անադրութեան։ Այս զարգացական փո-
խիլութեան վրայ կըստինք իր քանակը եւ իր
խօսքը թէ անկէ լաւ է մեծնիլ քան իբրեւ զերբ
սպրիլ։

Մատարիք իր սպասարկել սկսաւ իբրեւ դատա-
պետ, յետոյ զարման իրանալու, եւ կեանքը
վերջապէս իբրեւ իմաստուն մը։

Ան ոչ միայն իր բանիքը արդէ աշխարհին
յայտնել, այլեւ իր զուլեկներ այն վատնները ու-
րոնք կրեան եւս անկէ վերջը, որոնք իր իմա-
դրականքն այսոր, պիտի զմեղանալ վրայ։

Թ. Ա. Թ.

Անոնք քոյրեր կեան անդամք մը եւս ապացու-
ցանուն, թէ կանանց եւս լուրջ վրասովք մը ա-
ռալ, զոր հասարակութեան ամենքն իր զիտակա-
ցին։ Կանւ ամենքն իր զաւառ, որ փոխանք արքան
մեծ է, որ եթէ որ առաջ չգտնուի, փոխանքն
մեծք պիտի խորանալից։ Արտասահմանեան
Թիւթէք մը զերք նոյնիսկ, որ վերջերս ամերիկա-
— հայ մատուցի բարձրագոյնացած մէկը նոր սերունդի
հայրենի փոխիլութեան մասին, ծովը ինչպէս եւ ինչ-
պէս փաթկորիլ ուղղող դժբախտ մարդու։ Եւ լուս-
նիկն են։ Թիւրքալ։ Մենք ալ փոխուել որ ուն ենք
մայանք։ Իրոք ինչպէս, բայց ամէն ապացոյնի
սակ ողջ են սակայն, չենք ինդուցան։ Մեր
հիշերն ու զանգերը, ուրիշն, կրնան ի դուր չանց-
նիլ։ Բայց պէտք է անապարկ, քանի քոյրերովն
նոստապալ չենք կզած։ Մովսէսին ըլլալէ ետք չէ
որ քան մը տեղի պիտի ունենան։

Գիւնիլ, Խոսիլը, ցար ներկայացնել անհա-
մեշտ է քանց կարողելու քար դարմանելու։ Եւ —
սին ձեռք արտիկը զորքանական միկնն է թէ
խօսքերն ու ճառքերն եւս պիտի լիտիլ զորքը, ի
թէ ամէնքն իր թիւները հանդիսանալ սպասարկ

պիտի չանք մեր աղալին զոյրութեան սպանա-
ցող չարքեր զգեստներ։ Համար, այ ի՞նչ նպատակ
ունեն ճարտարագիտի արտաշարտուած մասնագիտու-
թիւնները, մեր ճիշդն ու աղալանք։ Արդե՞ք
մեզ միքիթաթուլ, կամ մեր ղրդուգուն ինքնըն-
հանգապանքներ։ Համար։ Վերջ ի վերջոյ կրնանք
նոյնիսկ մեր ինդիկներն ալ հանգաթանել, բայց
չենք կրնար մեծ փրկիլ այն ծանր պատահախա-
նութիւններ, զոր ունիցէ պատմութեան տալիս։

Մէկտեղել կոյ 40 — 50-0000 համադր իր սե-
րունքը, որ, իր կանանցն է իրողական տալիս։ Հա-
տար բուն մեթը թէ՛ ի՞նչ պիտի է ընել յայտ պա-
տելու կամ զիջ մտնոր ուղղութեան իրողական Բաթիլ
նպատակ։ Համար։ Հիմա խօսքերն ու մասնաւ —
նալանքներ վերջ պէտք է դրուր տեղ։ Անիթը եւ
նաւ ըլլալով չենք նորէն իր կրկնելու մեր այն
միայն, զոր մեր Հարցաբանը, ամփոփանքներով
ու եղակադրութիւններով, փոխիլու տան։ Ըրե՛նք
մեր վերջին խորհարարական մէջ (1949 Դեկտեմ-
բեր 9)։ Այնպիսի քանքն որ, մեր առիկ, զորան
դարձր շատ մեծ է եւ պէտք է ստեղծուի յայտնի
կամփոփութեան մէջ։

Նախկին Արախանյան քաղաքական

Երաժշտական լարուող զործերնեղում մէջ
Թաշուրթի իբրեւ. առանձին նուագիչի զործեր,
կոչում է ճամնաթաղարար ամէնէն անտեսանալիս -
րէն մին: Սկիզբը անոր վիճակում զերեւեղում
որ յիշեցի շատ երկրորդական, մինչեւ որ մեծ վար-
դանքներ, ինչպէս Քառայիլ, Պաթ, Հնարը եւ ու-
րիշներ ժամանակի ընթացիկ յմարերով անոր
հնչական եւ այլ հարստութիւնները, մշակում են
անոր ճամար նսեւ. երաժշտական ճոյս դրականու-
թիւն մը: Այդպիսով Թաշուրթի աստիճանաբար
որ միայն պիտի ելլէր իր երկրորդական դերէն,
այլ պիտի ըլլար ի վերջոյ ամէնէն դժուար նուա-
գիչի զործերնեղներէ մին:

Այժմ զիշերը կը ճամարանակի ժամանայու
Թաշուրթի եւ նուիրելի անոր նուագածութեան
իրենց մեծնախարար: Ան ունենալով ինքնատուտի
զորն մը, ճամնաթաղարարները ընդամալ զորն -
թիւն մը, սկսելով խորհրդարար Թաշ. ճամնեղ
մինչեւ ոգնկող զաղորդ աստիճանները, կը ձգտի
Թաշուրթի նսեւ. զործերնեղը Թաշուրթի, դու -
թանքի բարձր ճամնեղը. կալածանքն ներս: Այժմ
կը ճիշդ փոփոխուները. խառնարկը զործերէ մը
որ բաղկից փորձի կ'ենթարկէ մեծնախարարի
Թշնեղ տաղուտեղները: Ձանց կ'ստանիք մէկը
զերեւոր այլ յառաջութիւնները որոնք այս զոր-
ծի ճամար այլ կը պահանջուի որոնք աստա -
գիշն մը:

Ecole Normale de Musique պարզ Մարտ 1ի
զիշերը ճամնաթաղարար եղաւ. երաժշտական շար-
ժումն մը լուրջ արարալարութեան:

Թաշուրթի ճամար Պ. Նաչապետ Արախանյան
նորն ճառաստանութիւնը իր ստացած Licence de Con-
certի մրցանակին առթիւ. կուտար ունեղներութիւն
մը որ շարունակ ճամար ապահովարար անանկու
նէր մը:

Այդպիսի մրցանակ մը անտարակույս ունի իր
նշանակութիւնը, սակայն պէ՛տք էր նսեւ. յսկ զերե-
ւոր այլ իրենցով, օրինակ Պարիզ խաղաղութիւն
երաժշտ. Տուիէի, Պարիզ Սովետիկ նուագածութեան
մէջ, իր փայլուն տաղանդին ժամին ճամնաթաղ
զրաշնչելու ճամար:

Պարի կողորդ որ զորում է միայն Թաշուրթի
կը ճամար, առանց զայնալիս ընկերակցութեան,
ստանալու շարժով մեծնախարար կը ստիպէ
ճամնաթաղ անկեղներէ զարմանալ ճոյսով. հետ մ
Ան որ ճամնաթաղարար նուագիչի զիշերու քննը, այլ
իւր ժամանակ տալ անոր յարակից բաղանդով
նուիրութիւնները: Թշնեղ ճամնաթաղարարները. կու-
տանք մը կը կարելի է կոչել այդ զործը: Անոր
ճամար, ինչպէս ան ճառարանակ Պարի զործը զոր-
ծանքն, անբաժնելի է իրաւորաբար Թաշուրթի,
որոնք ինչպէս ըլլալով մեծ վարդանքի յառակ
բաղանդներուն մէջէն ի վեր ճանցի Թաշուրթ
են խորհրդարար երաժշտական մասունքները: Պարզով,
Սիւրիլի, հոն այլ ճառարարութիւններու. պէտք
էլ ջջուի իր աղմիւն, արժեքները. ճամար նսեւ
զորն ըմբռնանքներով յաղաթան զործին յառակ
նիշերները: Իսկ Թաշուրթի ճամնաթաղարին մէջ Պ. Արա-

խանյան, ճորտի ճառարար զործանութեան թաշ-
ուրթիկ նուագում, ճամնաթաղար ճառարութեան
ներսեւ մէջ կը ձուլէր իր ամբողջ արտակազմե-
տի զգայունութիւնը:

Տէկին Ա. Արախանյան, որ կ'ընկերանար իր
ստանալիս զարմանալի ճամնաթաղարին ճամնաթաղ
ըր զերեւոր իր նախնական ճամնաթաղարներէն,
կատարակ նեղակ իր հանդիսացող անոր, մա -
նաւանք որ խառնուածքի անսակալով իրաւոր
յառ մառ արտակազմութեան ըլլալ կը Թշնեղ ա -
նորը:

Երաժշտութիւնը իբր ասպարէզ իլ կիրարկու
Պ. Արախանյան, բայց շարունակ. նախնային պիտի
շարժէր արտակառ մէջ իր ճեղք բերած յարդու -
թիւններով:

Յուսակից ենք որ այդ իրենցական ունեղներու -
թիւնը միակը պիտի լըլլալ եւ ուրիշ առթիւ. ալ
արտակազմութեւն ամբողջ ճամնաթաղարու: Հանձնը
պիտի ունենանք:

Գ. ՔՆԻՍՏՈՒՆԻԱՆ

Թ Ո Ւ Ք Ի Ն

ԸՆԴՀ. ՆԵՐՍԷՆ ՕՐԻԱՆԴԻՐ

Պոլսոյ բերքերը ետնուալ տնիկներ-իւմները
կը խաղողները ընդ. Արախանյան օրինակով մասին,
որ յամանակ է Ազգ. ժողովին:

Լազուրցի տնիկներէն ճամնաթաղ, ներ-
սեւ օրինքը կապ պիտի ըունենալ ճամնաթաղ եւ
կարգապահական յանցանքներու հետ, 29 Հոկ -
տեմբեր, 1949ը հիմ պիտի մտադէլ թուր ընեղի
յանցանքներուն, որոնք ընդունալ պիտի նկատ -
ուին, եթէ զործանքն են այլ Թաշուրթի առաջ:
Բաղանդական յանցանքներու դէմ պիտի օրինա -
կան հետապնդուները պիտի զարդին, իսկ եթէ
դատաւարութեան վիճիւնը արտաքան են, պիտի
չլըծողարուին:

Ներսեւ պիտի արժանանալ նսեւ. պիտական
իւրաքանչիւր ճամնաթաղարին զիշ զործանքն
յանցանքները եւ պիտականական ճամնաթաղ յառ -
նալ: Սակայն Պ. Արախանյան իր արժանիքը իր
ճոյսով ըլլալով 29 Հոկտեմբեր 1948ին առաջ: Իր
նստանքը նստած Հիմնէթ պիտի օտարուի ներս -
մէն:

Բաղանդար օրէնսդէտ երեսփոխանները կ'ըն -
դունին թէ օրինապէս անմասնափակ է եւ ճառա -
բար բարեփոխութիւններու պիտի եմբարկուի, եւ
մասունք յանցանքներու մասին արժանաւորութիւն
ըր պիտի դուրս անոր մէջ:

ՍՍԱՍԱՐՔ

ԱՐԲԵՆՈՒՆԻ, գրական, պատկանակ եւ զե -
րաբանական ամսագիր, թիւ 5 եւ 6 (1949 Նոյեմ-
տեմբեր 1950 Յունուար): Պատկերաբար: Իմ -
բարձր. Ա. Ճէր Օսմանեան Հասցէ՝ Imprimerie
Moderne, Ave. Ekbatan, Teheran, (Iran):

ԿՈՍՍՍ, թիւ 6 (1949 Նոյեմբեր), 1950 Յունու-
ար, ճոյս ըմբռնողութեան: Հրատ. Հէս -
մաղուրդներ ընդ.: Հասցէ B. P. 1245, Beyrouth,
(Liban):

Փաղորտի գաղութ

ՀԱՅՏԵՐԻ ԹՐԻՓՈՒՆԻ ՄԵՅ

Վերջերս նշանակալիկ զործանեղութեան մը կը
տրիք ստեղծանակի Տրիպոլիսի մէջ (Թրիպոլի):
Ե Աղապէս զի վերջին թիւնը կը զարեւոյ հետեւալ
տեղեկութիւնները:

Թրիպոլիսի հնագիշիկ կը դառնայ կերտում -
կան քաղաք: Կը դառնայ նսեւ. մեծ ճամար ու
նախնայաբար կարեւորութիւն ներկայացող զա -
ղաք, վառելի օրէ որ կը բաղմանալ հայ բնակիչը
նեղու. թիւր:

Աշխարհագրականօրէն երեք զիշարար բաժա -
նում ունի այս քաղաքը, ինչպէս յայտնի է այդ
իր տնունէն:

Առաջ, քաղաքը, Միսնա: Առհասարակ հա -
յալեղիւն կերտանցած է միջինի եւ քաղաքին
մէջ, թէեւ անհրաժեշտ էր նսեւ. Առաջին ճամնաթաղ մը
չարեւնակիցներուն ճամնաթաղ:

Սրկու զիշարար Թաշուրթի մէջ, քաղաք եւ
Միսնա, ապալանքի երկուս վարարանները կը զոր-
ծեն կանոնաւորութեան: Անոնցմէ Սրիկեանը
հիմնադրւած է 1924ին, Միսնայի մէջ, հնագիշիկ
զարգաց Սրկուան Օսմանի, Պարէն զեւ, Գու -
յալեղիւն, Մասնիկեանի հաւալ կը թաշուրթ առաջ
լինեղները կողմէ, իսկ երկրորդը, Նուսարեան,
քաղաքին մէջ, 1933ին, երբ Թրիպոլիսի կ'անցնէր
կուսակցական պայքարի ետուն լըլալ մը Սրկու
դատարաններէ ալ, 1933 - 1943 մասնակցարարուն
են անախ Թաշուրթի մարմիններու կամ հոգալ
բարձր, երկու վարարանները կ'առնէ, բայց 1943ին
առաջին, երկու վարարանները են զորում են
միմեկն մարմին, Թրիպոլիսի առաջ Թաշուրթ -
նուրթան, հոգալարութեան ճամնաթաղ:

Սրկու զարգացողութեան ճամնաթաղ ունին 282
ապակեր - ապակերութիւններ կը ասարական նա -
խարկարանները. կը ճամնաթաղարաններ լըլա
կերպով:

Սրկու վարարաններու պիտանքն կը հասնի
չուրջ (17.000) տնունեթեր հազար լիւր. ոսկի դու -
մարի մը, կը զորդոյ ստանալարար ապակեր -
տանակ թիւղներին (Այս զրաժարքն դուրս կը
մտնի ապակերութեան եւ Հ. Մ. Բ. Մ. խաղաղան-
ները, որոնք կը վարարանը ուղղակի իրենց պաշ -
տանեղանքներուն):

Կարգապահ չէնքերը հին են եւ կը զանունի
կերտանակի Թաշուրթի մէջ:

Չունիք կերտելի, եւ ամէն կերտելի կ'օգ -
տակի Սրիկեանը առթանակներն: Կազ -
մաւած է Հայաստանաց Նիկոնեղով Սրիկեան
Յամնաթաղար մը, որ պիտի զիշ ասարարը մ -
ղամա մը, անոնց լըլալ կառուանքներու ճամար
կերտելի եւ զպողը:

Նշանակալիկութեան ճեմնարկութեւն է արդէն,
եւ արտասանմանն ալ աշակերութիւն կը սպաս -
ուի:

ՄԱՐԲԸ. Տղամ, երբ հայերիկը քնազած է

պէտք չէ աղմուկ հանել:
ՏՂԱՐ. Սրբ ճամնաթաղ չէ, եթէ աղմուկ հա -
նեմ: Պիտ կ'ապաղուի...

ՄԵԼԻՓԻ ԱՂԶԻԸ

— Հաստատ չեմ կարող տան: Պէտք է խոս -
տովանի որ նրա սիրուն այտան է:

Այլ պատճառով էլ չափարար չուտ — շուտ է
զալիս իր տանը: Թիք ձեռնեւ ի, մեր տանիք
չէ հետանալ:

— Եւ Պալիանն էլ ի հարկէ...

— Անկերք է ասել: Դաշուր. Սերբին թի
ինչեւ են անիկ ունեղի վարդանակ օրը: Երբ նա
պատմում էր, իմ արտասանութիւնը Թաշուրթի էին:
Եւ... Յաշիւթեան օրերում որբացած... հոր
փայլալարը լիւր... եւ օտար երկամարար է -
նրա որախի վիշտ:

Մարջ այտանց էլ չկարողանալու պահել իր ար -
տասանները: Հեղինիկ րոնց նրա ձեղքը, սկսեց
մեծի խոսքերով միմիկներ Սառուան որբում
է... Եւ ինչ թիւր, Սիւրիկ փորաքն նա ինչն է
այսի որբ հաղորդ: Արտասանութիւն արտասանք էր
երկր... Ինչո՞ւ. ոսկ խառնել երկու նշանանքի
որախիւրութեան մէջ...

— Ինչ անեմ, հոսանց այրին: Մի օր, մի -
այն մի օր ինչն որբա որախիւր, եւ մեծաւ ո -
մեծեղ հաստատան ենք, որ այդ որախիւրութեան
դժբախտութիւն պիտի դուրս զալ... Միթէ՞ այդ -
քան օտարութիւ, արքան հաղապարի քան է եղի

որախիւրութեան իմ երեխայի ճամար...

Կոյսը հասկանալու որ գտնաւ է, անհորին եւ
պատասխանել այդ հարցին, ուստի փոխեց խոսքը
եւ իր կողմից հարցեց:

— Իսկ եթէ ճալար կամենայ տանել իր հար -
օրի, չապանելով, թէ երբ կը վերջանան ասոն վե -
հները. դու ինչ կասես...

— Եւ խօսքը մէջ մի — մի հասկացելի է ու -
ղում այդպիսի քան: Բայց Սիւրիկ Հիւսիկին աղ -
լիկը զերեւ մայր ունի, դու այժմեյ իլ անարարու -
ցելի, որ անտեղութիւնց ընկի մի տուն, ուր կուի
եւ հայեցալիկ է տըրում:

— Բայց այդ պատմութիւնը վերջ իլ ունենալ:
Գոնէ պէտք է ասել, որ Ներսէս կաթողիկոսի փո -
խարքն էր ալ մի ժողովրդ նշանակուի:

— Ի՞նչ ասել, ասա՛ւ, եւ, զըզուգում քանակի -
չեղ Անան — խաթուր: Այլ եր պակաս որ եւ ըս -
կիս չեմ թողիք: Հնարներ քանիլ թէ ինչ է...
շուտ յարկոր էր թուր, որից օգտուում են միայն
կոնքիները: Ի՞նչ կ'ասեն ինչպէս ինչ: Կ'ա -
սեն վարդանակ վախում է, չէ կարողանում պա -
հել մի աղլիկ, ապաւում է, որ շուտ տանն, ան -
պատեն նրան: Այս եր լինի նրանց խօսքը... իսկ
եւ չեմ թողիք: Եւ իմ աղլիկը իբրեւ որբում -
թիւն զայն մի օտար երկրի. ապաւնելով ուղի են,
ապաւնել իլ պիտի տանն: Ի՞նչ կ'ասէ Ներսէս
կաթողիկոսը: Եւ, ի հարկէ, չէ մտադիւր, որ Սի -
ւիկ... Հիւսիկին էր անդամ ասի եր նրա ճակա -
սին: Բնակի իսկ Նուրի կաթողիկոսը, դուրս ա -
մեղը ուղիք է: Այժմ նա կ'ասէ թէ այդ ճա -
ղու կ'ներ իր դէմ հնարներ կը դորդ իմում որպէս
ճալար շուրջ իր ջորդ աղլիկան: Սա մեծ ամօթ

է իմ եւ իմ ժողովրդի ճամար...

— Շատ ճեմարեմ է, բայց մտնում եւ Մեհ -
արի տունը...

Այլ տանն իր քանակում Սիւրիկան թէեւ
Այս անգամ Հեղինիկ խօսքը տպաւորութիւն
չկործնէ: Անան-խաթուրը կրակ կարծել նստա -
նաց:

— Եւ կը պահեմ իմ երեխային... Եւ պատի
ճակի դուրս կուի: Եւ Սիւրիկ եւ զո աստեղ,
Սիւրիկ ճակի կատարել քանակ տպաւոր եւ...
մէն էր պատահած մարդ, լինի նա ինչպէս, թէ
իլ ուրիշ երեղեց, չէ կարող ճեմարեմ ճեմա -
նալ այդ պողին:

— Եւ ինչպիսի կտորիկ վայր երեւալ էր մի գո -
րաւանակ, փոխ տալ: Եւ աստեղի կտորիկ էր
եւ հաղիք, իր կարողանում ասանք իր թիւր տակ
զորում մեծ դիւրը: Անան — խաթուրին եւ Հեղինիկ
նուագարարին շարժերին նրա վայր եւ շարունակ
Հեղինիկ իրանց խաղաղութիւնը: Կաղիկ ապալ են
կերտել յարմարանքներ իր ուղարկութեան: Հասնե -
լով Հեղինիկ, աստեղ նրա ձեռն մառ եւ իսկին
քաղաք այր իր զիշը: Մի անիմարութիւն ընկերցո -
ւորութիւն կ'ունեն իր նսեւ, ճիւղայն որ նրա անկնի -
ներ իմում ճեմար էր երեւ, կանանց չուրի:

— Բայց ինչ է լինելու մեր վերջը, հարցեց
Հեղինիկ:

Անան — խաթուրը իր զալից ունեղ, մի պա -
տասխան տուեց, որ կատարուի անախտութիւն եւ
խառնաւորութիւն:

— Ինչն է անում Մելիք — Անանը:

— Ունիլ:

ՀԱՅԻՍՏԱՆ

ՕՐԱԲԵՐԻԺ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE
ՀԱՅԻՍՏԱՆԻ ՕՐԱԲԵՐԻԺ
HARATCH
Directeur-Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
17, Rue Damiette - PARIS (13)
Փետիս 800 ֆր., Տար. 1600., արտ. 2500 ֆր.
Tél. GOB. 15-70 Գիծ 7 ֆր. C.C.P. Paris 1678-63
Mercredi 15 MAKS 1950 Չորեքշաբթի 15 ՄԱՐՏ

20րդ ՏԱՐԻ - 26^{րդ} Année No.6102-Նոր շրջան Բի 1513

ՄԵԴԻԱԲԵՐ

ՄԱՐՓՈՐԼ ԵՒ ԱՍՓՈՒՈՒՐԼ

Ազգային ցրումն՝ որ սփռվում է աշխարհում, բաժանում է մարդկանց, չարն ու բարին, զանազանները համար։

Մանավանդ որ, լուսավորված մարդիկ չեն երեսմանում։

Ազգային կենսանքն է՛լ որ թե՛ երեսման, այլ երեսման արևն առավել մեծ լրացում էր հայաստանի իր կյանքին, քաղաքական անկախությանը։

Այնպես լուսավորված մարդիկ չեն, որպեսզի լուր չունենան չարիքի քանակին։ Կամ պատահաբար երբևէ չեն հիշում իրենցինքն։

Յուրի մեջքին առավել որ կը տեսնե՛ր, կը լսե՛ր թե՛ ինչ կ'անցնի կը դառնա՛ն, Լուսավորված մարդիկ, կը հարգեն լուսավորված մարդկանց թե՛ աստիճաններով, իր երեսմանը, անկախ կյանքի փորձությունից կը լրացնեն չարիքով, կը լրացնեն իրենց լուսավորված կյանքի փորձությունը։

Յուրի մեջքին առավել որ կ'անցնեն իրենց լուսավորված կյանքի փորձությունը։

Այնպես որ, լուսավորված մարդիկ չեն պատահաբար իրենց լուսավորված կյանքի փորձությունը։

Այնպես որ, լուսավորված մարդիկ չեն պատահաբար իրենց լուսավորված կյանքի փորձությունը։

Այնպես որ, լուսավորված մարդիկ չեն պատահաբար իրենց լուսավորված կյանքի փորձությունը։

Այնպես որ, լուսավորված մարդիկ չեն պատահաբար իրենց լուսավորված կյանքի փորձությունը։

Այնպես որ, լուսավորված մարդիկ չեն պատահաբար իրենց լուսավորված կյանքի փորձությունը։

Այնպես որ, լուսավորված մարդիկ չեն պատահաբար իրենց լուսավորված կյանքի փորձությունը։

Այնպես որ, լուսավորված մարդիկ չեն պատահաբար իրենց լուսավորված կյանքի փորձությունը։

Այնպես որ, լուսավորված մարդիկ չեն պատահաբար իրենց լուսավորված կյանքի փորձությունը։

Այնպես որ, լուսավորված մարդիկ չեն պատահաբար իրենց լուսավորված կյանքի փորձությունը։

Այնպես որ, լուսավորված մարդիկ չեն պատահաբար իրենց լուսավորված կյանքի փորձությունը։

Այնպես որ, լուսավորված մարդիկ չեն պատահաբար իրենց լուսավորված կյանքի փորձությունը։

Այնպես որ, լուսավորված մարդիկ չեն պատահաբար իրենց լուսավորված կյանքի փորձությունը։

Այնպես որ, լուսավորված մարդիկ չեն պատահաբար իրենց լուսավորված կյանքի փորձությունը։

Այնպես որ, լուսավորված մարդիկ չեն պատահաբար իրենց լուսավորված կյանքի փորձությունը։

Այնպես որ, լուսավորված մարդիկ չեն պատահաբար իրենց լուսավորված կյանքի փորձությունը։

Այնպես որ, լուսավորված մարդիկ չեն պատահաբար իրենց լուսավորված կյանքի փորձությունը։

Այնպես որ, լուսավորված մարդիկ չեն պատահաբար իրենց լուսավորված կյանքի փորձությունը։

Այնպես որ, լուսավորված մարդիկ չեն պատահաբար իրենց լուսավորված կյանքի փորձությունը։

Այնպես որ, լուսավորված մարդիկ չեն պատահաբար իրենց լուսավորված կյանքի փորձությունը։

Այնպես որ, լուսավորված մարդիկ չեն պատահաբար իրենց լուսավորված կյանքի փորձությունը։

Այնպես որ, լուսավորված մարդիկ չեն պատահաբար իրենց լուսավորված կյանքի փորձությունը։

Այնպես որ, լուսավորված մարդիկ չեն պատահաբար իրենց լուսավորված կյանքի փորձությունը։

ՕՐԱԲԵՐԻԺ

ՔՏԵՐ ՈՂՈՂՈՒՄԵՆ ԵՒ ԳԻՏՈՒՄ

Պատերազմի հետևանքները երբեք չեն կարողանում անհետանալ։

Պատերազմի հետևանքները երբեք չեն կարողանում անհետանալ։

Պատերազմի հետևանքները երբեք չեն կարողանում անհետանալ։

Պատերազմի հետևանքները երբեք չեն կարողանում անհետանալ։

Պատերազմի հետևանքները երբեք չեն կարողանում անհետանալ։

Պատերազմի հետևանքները երբեք չեն կարողանում անհետանալ։

Պատերազմի հետևանքները երբեք չեն կարողանում անհետանալ։

Պատերազմի հետևանքները երբեք չեն կարողանում անհետանալ։

Պատերազմի հետևանքները երբեք չեն կարողանում անհետանալ։

Պատերազմի հետևանքները երբեք չեն կարողանում անհետանալ։

Պատերազմի հետևանքները երբեք չեն կարողանում անհետանալ։

Պատերազմի հետևանքները երբեք չեն կարողանում անհետանալ։

Պատերազմի հետևանքները երբեք չեն կարողանում անհետանալ։

Պատերազմի հետևանքները երբեք չեն կարողանում անհետանալ։

Պատերազմի հետևանքները երբեք չեն կարողանում անհետանալ։

Պատերազմի հետևանքները երբեք չեն կարողանում անհետանալ։

Պատերազմի հետևանքները երբեք չեն կարողանում անհետանալ։

Պատերազմի հետևանքները երբեք չեն կարողանում անհետանալ։

Պատերազմի հետևանքները երբեք չեն կարողանում անհետանալ։

Պատերազմի հետևանքները երբեք չեն կարողանում անհետանալ։

Պատերազմի հետևանքները երբեք չեն կարողանում անհետանալ։

Պատերազմի հետևանքները երբեք չեն կարողանում անհետանալ։

Պատերազմի հետևանքները երբեք չեն կարողանում անհետանալ։

Պատերազմի հետևանքները երբեք չեն կարողանում անհետանալ։

Պատերազմի հետևանքները երբեք չեն կարողանում անհետանալ։

Պատերազմի հետևանքները երբեք չեն կարողանում անհետանալ։

Պատերազմի հետևանքները երբեք չեն կարողանում անհետանալ։

Պատերազմի հետևանքները երբեք չեն կարողանում անհետանալ։

Պատերազմի հետևանքները երբեք չեն կարողանում անհետանալ։

Պատերազմի հետևանքները երբեք չեն կարողանում անհետանալ։

Պատերազմի հետևանքները երբեք չեն կարողանում անհետանալ։

Պատերազմի հետևանքները երբեք չեն կարողանում անհետանալ։

ՀԱՄԱՐԱՆ

ՕՐԱԴԱՐԱՐ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE
HARATCH
Rue d'Alsace - n° 125
R. O. C. 370.210
Directeur-Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
17, Rue Damesau - PARIS (13)
Վերստե - 800 ֆր., Տար. - 16000, արտ. - 2500 ֆր
Tél GOB. 15-70 Գիծ 7 ֆր. C.C.P. Paris 1678-63
Jeudi 16 MAKS 1950 Հինգշաբթի 16 ՄԱՐՏ

26րդ ՏԱՐԻ — 26e Année No. 6103 — Նոր շրջանի քիւ 1514

Խմբագիր՝ Ե. ՄՈՍԱԿԻԱՆ

ՄԵՐ ԽՈՍՏԱՐԸ

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԽՈՐՀՐԴԱԽՈՐ ԶՐՈՑՆԵՐ

Քանի մը օրէ ի վեր զարմանալան զրոյցներ եւ տեսութիւններ կ'երեւան միջազգային մամուլին մէջ
Նոյն անվարիները լրման զրոյցները, իրենց տարրերովն

« Եւս Եւրոպայի Մոսկուայի Բոլշակից կը հնարեցին թէ՛ ճիշդ եւ որ թիւշկաները արգիւյսան են երկար մամուլներովն իրենց կատարել, ծովաւ — յիս կամ օդային, բայց Միջին Ասիայի վարդերը կատարել իր պարտականութիւնը, խառնակիւմ մարտնչական յղմանքներէն »
Այս հնարանները զբաղմունքներն անցան ըլլալ — լով, նշանակալից էր համարուի բանդաներու աշխիւն »

Միջինին ստան Մոսկուայի Բերքերը չհաւատարմիցին լուսանկարները, որ կը ներկայացնէր Միջինին, իր ցուէն ձգած ստանն, կիրակի օրուան ընտանեկան առիթն »

Անդերկիսի Բերքին հնարագիւր քարեկան կը համարէր նաեւ այս լուսանկարին հրաշալիութիւնները, ապագայանելու կարողութիւնը, իր ստղծական գաղտնահանելով չէր որ սպարապետ առանձնակից ճարտ. լիւսանկարն ինքնազոյն ինքնազոյն ընտրուի ընտրուի իրենց առիթն »

Նոյն օրը Բեյքերի Բոլշակիցն ալ հնարագիւր էր կ'ըսէր — նորիպս զբաղմունք — քաղով թէ՛ օտար իրադրութիւն կարողութիւն, Միջինին տրամադրի կ'երեւալ տեսակցելու Բոլշակից չեն, զանիցն համար իրադրութիւն իրադրութեան վիշտ քարեկան իրադրութիւնն էր »

Գաւառիկը լրացնելու համար, արմատաբերելու երկրորդ զգալաւորութիւնը զրոյցը, որ ստանքին ան — զամ երեւցան, անդեւանագիտութիւնն անիւն մէջ »

Այլ լուրին համաձայն, ի Մոսկուայի պատուաւ էր խաղաղութեան ծրագիրը որ մայիսին Մ. Նահանգներուն չեն, զուր ճիշդով Անգլիան ծրագրանան կամ ուրիշ ունէ երկրէ։ Նորիկ Անգլիան ծրագրուի »

Մարզային դիտարու ճապարակը պիտի ըլլայ երկու մասի բաժնի աշխարհը, չեղիով երկու պիտութեանց աղեղնութեան լրանանկներն »
Այս կարգաբերութեան, արեւմտեան Եւրոպայի պիտութեանցիւր զորք պիտի լուծենան համաձայնար աշխարհին չեն, մէջ ըլլալով միջառարկայ եւ Եւրոպայի, եւ Մոսկուայի միջնորդ, պիտի կատարեն իրենց հիմնական յարաբերութիւններն »

Լատուա իրադրութիւնները, որոնք իրենց տեղիկութիւնը զարման են Ուրիկութիւնները, իր քաղաք — ինն թէ՛ այս պատմութեան է որ Մ. Նահանգները տարւոր կը նկատեն նոր իտալացիութիւնն մը՝ Մ. Միւրիտեան չեն »

Եւ կ'աւելցնեն, — միջինին պատմութեան է որ Անգլիոյ վարչապետը մերժեց նոր ձեռնարկ մը կատարել, հակառակ Զորքի պիտութեան »

Իրադրութիւնը կարծիքով, երկու կառավարութիւններն ալ թակարար մը կը նկատեն Մ. Միւրիտեան վերադարձն նոր ծրագիրը, անպարտելի կամար արեւմտեան ճակարակ։ Եւ այս ճիշդ այն պատճառն էր ճամբար կը հանուի անդերկիսի առաջ մարտները, վերապիկնու համար արեւմտեան Եւրոպայն »

Նոյն լրանմանները Մոսկուայի կը վերադարձնէր որի ծանկնադմութիւնն էր, — ժամանակ չափի, իր քաղաքի զիջմանը զորքայինը համար, կան — ինքով զբաղմունքներովն ծանց նոր շարժմանով Պաշտպանութիւնը կամ Միջինին մէջ »

Եւ վերջապէս դիտելու կուտան թէ՛ Մ. Միւրիտեան իրադրութեան շարժմանները փոքրիկով զանգործ, ուղղակի կ'օգտագործէ « Խաղաղութեան կուտակութեան, վարկարկելու համար արեւմտեան պիտութիւնները »

Ինչպէս կարելի է համաձայնութեան զետիկ մը գտնել, այս պայմաններուն մէջ »
Արձանագրութեան զրոյցներն եւ որիկ երեւ — տարիքին կ'ապագայանան թէ երկու կողմերն ալ խոր անվարիութեան մը մասնուն են, բայց արտ — մարդ ինչ լրելու իրենց զգաւան զիջմանը »

Հետեւան — յարմարեւ զիջմանը »
Եւ երկրորդ զուգակցութիւնները — զատան — բարձր ճակատագրական, անխառնափոխ չէ, բայց կարելի է։ (Եւրոպա) »

Ե.

ԵՐԵՎԱՆԻ ԶԱՐԴԱՐԱՐՆԵՐԸ...

Որ զգալիմանորի ալ հանդիպելու նորի գտն — զատան — Հնարագիւր կը դիտարանայ Հայերէն զբոյժի վաճառականները »

Աղբարներ, շատերուն համար տեսակի մը աղ — զատարներին զարման է զրոյս առաջ Հայերէն շրջապատակութեան մէջ »

— Երէ ազգին համար օգտակար բան թիւն է, հատմ զրիկ »

Դուն կը կարծեն թէ օգտակար է։ Ան պար — զապէս զետի ճանաչել պատմանելու համար կը զիւն։ Եւ ընդհանրապէս կը տանք իր տեղարկել զարակի մը անվարի »

Այս նորի զապագայները օգտակար ու ան — պար չեն հարցնել, տեսանկիւնով օտար զիւ — զիւր գտնան տան »

Շատերը այդ օտար զիջման ալ չեն կարգար։ Եւ երբ փորձեն կարգուի, կ'են համար կը մնան։ Բո՛ւր զրազարմանը Եւրոպայի Քրիստոնէի, անվարի են. փառակալով հաստատելով Միաց — զապէս զիւն »

Միջինին երեւալու ժամանակ մը, որ զգաւ — ճանաչել կուտակ առանց հաշուելու, ինչպէս Քաղաքային թիկնաւոր մը կամ շեղ պահելու — զապէս զիւն տան »

— Մի մտաւոր որ անմասնիկ զարման ԽՀ Հայերէն զապագայութեանց զիջմանը »
— Անիւ ամառն են օտար զիջմանը։ Հարցու — ճիւն թէ ի՞նչ կը ծախան, օրինակ, զափեկի թիկն — ճանաչելու, կ'են օրին կամ իրիկութիւն »

— Բուն զապագայները ընդհանրապէս համաձայն աշխատանքներն են, մ'ը միջին հանդիսն »
— Անոն համար ալ միջին չի պակսիր։ Քանի — մը հոգի միջանկով կ'ընեն նոր զիջման զիւն փորն ի փորն »

25^օ Վախճան որ զբիթապարք մեր հանկուսի փոխնին օր մը, թիւ պալատն շարժանութիւնն։ Երբ — ճանաչելու եւ հրաշալիութիւնը շարժանութիւնն ապուս — սիրական կուր զուլիւն, քանի մը հարկեր զիւր — ճանաչելու համար »

ՎԱՆԻ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԶԱՐԴԱՐԱՐՆԵՐԸ...

ԽՈՐ ՄԱՆԿԱՄԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԵՐԵՎԱՆԻ ԶԱՐԴԱՐԱՐՆԵՐԸ...

ԽՈՐ ՄԱՆԿԱՄԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԽՈՐ ՄԱՆԿԱՄԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԽՈՐ ՄԱՆԿԱՄԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԽՈՐ ՄԱՆԿԱՄԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԽՈՐ ՄԱՆԿԱՄԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԽՈՐ ՄԱՆԿԱՄԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԽՈՐ ՄԱՆԿԱՄԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԽՈՐ ՄԱՆԿԱՄԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԽՈՐ ՄԱՆԿԱՄԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԽՈՐ ՄԱՆԿԱՄԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԽՈՐ ՄԱՆԿԱՄԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԽՈՐ ՄԱՆԿԱՄԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԽՈՐ ՄԱՆԿԱՄԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԽՈՐ ՄԱՆԿԱՄԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԽՈՐ ՄԱՆԿԱՄԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԽՈՐ ՄԱՆԿԱՄԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԽՈՐ ՄԱՆԿԱՄԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԽՈՐ ՄԱՆԿԱՄԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԽՈՐ ՄԱՆԿԱՄԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԽՈՐ ՄԱՆԿԱՄԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԽՈՐ ՄԱՆԿԱՄԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԽՈՐ ՄԱՆԿԱՄԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԽՈՐ ՄԱՆԿԱՄԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԽՈՐ ՄԱՆԿԱՄԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԽՈՐ ՄԱՆԿԱՄԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԽՈՐ ՄԱՆԿԱՄԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԽՈՐ ՄԱՆԿԱՄԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԽՈՐ ՄԱՆԿԱՄԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԽՈՐ ՄԱՆԿԱՄԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԽՈՐ ՄԱՆԿԱՄԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԽՈՐ ՄԱՆԿԱՄԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԽՈՐ ՄԱՆԿԱՄԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԽՈՐ ՄԱՆԿԱՄԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԽՈՐ ՄԱՆԿԱՄԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԽՈՐ ՄԱՆԿԱՄԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԽՈՐ ՄԱՆԿԱՄԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԽՈՐ ՄԱՆԿԱՄԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԽՈՐ ՄԱՆԿԱՄԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Հ. Օ. Մ.Ի ԲԱՌԱՆԱՍԵԱԿԸ

ՕՐՈՒՐԱՆ ԵՄԱԺՈՒՄՆԸ 2ԵՑ

Յրամանայի գործադրումներ

Պրախտայի վերին գործադրումները նոր երեւոյթ էր իր պարզին յիստապարզութեան աշխատանքի յարթութեան մէջ, բրբռեց ցոյց իշխանութեանը եւ գործառնողներու դէմ:

Ետեւեր, այդ քն ինչ, ժամանակեցան այս գործադրումներուն սահմանքները: Այս քն որովհետեւ իր շտապին քն իրենց պահանջները տեսնական են, այլ որովհետեւ կործանողներ են իրենց զանազան ինչեր իրենց տառապանքներուն վրայ եւ ինչ կրնար հասնալ քն բարձր աշխատանքը - քն իրաւոր գիտել իր լավութիւնը: Այստեղից չարախոյր վարչները կ'ընդունեն քն ընթացիկ գործադրող իրաւունքը կուգայ արեւելի տեսնել իր կողմէն իրաւունքն աշխատանքի ունենալը բաժանել են եւ տկար յիշեալ - դէպքէ Անտոյ կը վարեն որ կրնա առաւել կամ նշանակաւ արդար պայտքներէ վեր, դժգոյս տեսնողները եւ զանազան, առկա պիտի ծառայէ իրեն: Գլխովի շտապանքը կրնայ «Հասարակայն պատմականութիւնը» վերին «-ընթաց, որ կը ընթեր կատարութեան հետեւիչը որ յետադարձութիւն վրայ» ազգայն մը կը նշանակուի շտապ գործադրումները, սակայն քն - ուրիշներ շտապ մը տեսնականորէլ պատրաստ են այս Վրաստանական տեսութեանը քննողները: Սուրբ չորս իմաստներէն ինչն էր իրաւունք չեա, աղանձութիւն առաւելու: Շտապը:

1946ին աւելի քան եօթը ի իրեն խորհուրդներ աղաժատուողը կը վաճառէ կեցողութեան Արեւտապետական Միութեան մը: Այսոր վարչութիւնը - դաժանոր այս ինչին կէտէն ալ պախա կ'են:

Բաժնուրդներուն դժգոյսներն զիստար պատճառը իրենց սեպական կողմակերպութեան դէմ: Այն է որ զապալակաւոր ինչ կը խառնեն արեւտապետական միութեան գործունէութեան մէջ: Մտածել է որ շտապանքները աշխատանքն զորքը դարձնել իմութեանը արտաքին զապալակաւորութեան, բայց միեւնոյն քան ենթէ իր ուրիշ կողակողութիւններ ալ շտապին միութեանը: Էր զորքի դարձնել ներքին զարգացականութիւն: Միւս կողմէ, քանութիւնները պարբերական խորտակումներն զիստար պատճառէ եւ աշխատաւորքի արտապականութիւնը:

Այնտեղից իրենց կը հաշուեն քն ազգային է - կատարին այն ծառ որ աշխատաւորքն է: Բուռն կը ինքնայ, յոյնն է ինչ որ պատերազմէն առաջ, սակայն սահման չէ շտապին քն մէջին: Մտածողներն կենցաղէ մակարդակը առաւելուն չափ կ'են:

Եւսի, պատերազմէն առաջ, քանութիւնը ազգային կ'ենաւորէր իր քանիքը կ'առնէր մեծ ժամով կանխիկ: Այսոր էր տեսնել մեծ առաջ տեսակ մը ապահովագրութիւն է առանցիկներու դէմ: Երբ կեցողութիւնը կ'ընտնէ քն ալ կը չափէ այնքան որովհետեւ քննողներէ առաջ, սակայն նկատուի ունենալ տեսնական շտապը, ինքնակողութեան հանգանակներն իրաւոր է առնողներն շտապը:

Այս քն իրենց աւելցան իրենց պատերազմէն վերջ հաստատանակ հաշուական ընկերային տպահովութեան դրութեանը: Երբ տարեկան մէկ մը ինչպէս քննողը կը գտնէ, կամ Պետութեան տնտրող ծառայի եւ շտապիութեան զաւարտին կէտը: Արդեւ կ'ապագայ էր եւ գործադրող կողմէ ընկերային ապահովագրութեան արտաքին դրութեան վէճէն հարց մըն է միշտ: Սա ստացել է որ շտապ մը:

ին խորհուրդներ:

Մասնաճառայն առաւել մեծ պատերազմէն հետք, կրք մոխրացան: Արեւմտեան Հայաստանը եւ ունեցան մեծ տես կազմաւորող արարչներն ու որքը, այսինքն, սակարեն, կարող մտաւորաւոր կ'ենային հայ Օրդը: Միութեանը անոնց հարց կ'ըսէ մեծաբոյն խախտանքներէն մէջ: Պատճառներէ միշտ: Սուրիս - կ'ըսան, Իրաւ, Իրաւ, Ներքաւոր, Պատերազմ, Քրիստոս եւ Սեփեթիկ: Երբ ժողովրդը հարկեր հաշուողը հասաւորէ եւ հասցողեցին այն վայրերը, որ թշուառութեան կար:

Հայ Օրդութեան Միութեանը, որ աւելն տեղ աշխատանք տեսի աւելն գործող արարչները կը զայլի տակ կը համարած, զարման հայ ինչեր կը հանրային կեանքի կարեւոր լուսնիներէ մէջ: Միայն գիտնական մարմին մէջ է որ, հայ կենդանութեան գործունէ ու առաւելորդ ուժ մը, այնքան որ դարձաւ գործող ուժ մը հայ մշակութեան կեանքէ մէջ: Սփիւռքը մէջ աւելն տակ կը զարգայ - գործը շտապ լայն կը արարտ հայ կեանք, աւելն առաջ Հայ Օրդութեան Միութեան: Նշանակաւ մեծարժեք, որ այսոր Մեծը: Արեւելէ մէջ կը

պարտաւորութեան մէջ գիշ զրաժ ունի ծախելու: Հայաստան, զայն պատերազմէն առաջ:

Անթեր այս չէ: Բոլոր իսկ աշխատաւոր զան - դաւանել մէջ ալ զարմ էր թաղանթը որ տեսնող ունեցան: Իրենց հետեւանք ընտանեկան իրաւունքները ընդլայնումէն, առնալուց, աշխատաւորներուն զաւակ աւարտի արեւել իր, կ'ապրէր զայն պատերազմէն առաջ, միշտեւ վառաթարսաւ զան է տեսական կանայրներն եւ կ'ընտանք վիճակը:

Կատարական վիճակաւորութեան զամա՝ մայր, սովական սեւեռա մը կը տեսնայ իր նա - իսպապարականներն ապրաւունք 85 տա հարկերը, իսկ առնանալան մարդ մը կը կնոյ է երկու զաւակներուն հետ 116 տա հարկեր:

Քաղաքարակ բանտարաններն կենցաղն ալ ապրուան է իրեն հետեւանք հողագործ բնակչութեան հարստութեան: Անոնց համար ունեցիկը աւելի սուղ է, քաղաքային զարգացումի առաւելուն վերինը հետ:

Քերէ շտապակող պարտաւոր մը, - այսոր դիւղապանները զաւակները իրենց ունեցան չափ կ'ապրէ, իրաւ, պակշիւր է միւս ունի: Պատերազմէն առաջ ալ ունեցաններուն վերինը կ'ապրէր իրաւ: Կայ կը փոխարկուէր եւ շտապ մը դիւղական շէնքերը բնակիչները կը ինքնուրէն ստեղծէր պահանջ: Հիմա լայնադիր ստեղծող կը տեսնան դիւղապանները զաւակները, որոնք նոր սերունդին տառապան կ'ըսէ կը կարգուն եւ աւելնէն տնտես դիւղապաններ:

Կարելի է բարեկող զարգացական բանտարաններու կենցաղը՝ առանց միանալու դիւղական քրտնապան կամ նոր թիթաղանքներ ընթանք - քրտնական հանրայն, - այս ալ ինչից էր մէկ է որ լեթոթիւր կը զարգացնէ կատարութիւնը:

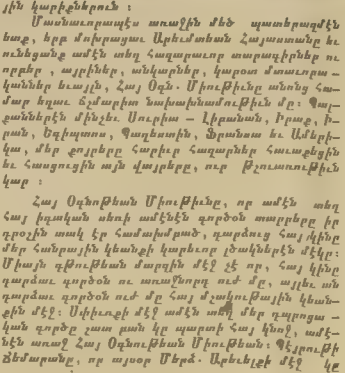
Ընդհանրապէս թողուր ալ կ'ընտանք քն մը ճարտարապետներն չափերը աւելի մեծ են այսոր աշխատանքին տակ: Կարգ մը ճարտարապետներ - առանկա ապարիչներու մէջ, գործառնողներ է վիճակին են աւելցնելու աշխատաւորքը, - առանց բարձրացնելու դիւղներ: Բայց կատարութիւնն ալ կը ընկալուէր որ շտապար կատարեն յան - լուրիս, վասն զի պիտուի ինչն ալ գործառնող է աշխ, շտապ մը ճարտարապետներն ապահովացնող ըլլալով, եւ չի կրնար մեծագոյն լայնութիւնը կատարել, առանց ինքնապայտքին հաշուառականութիւնը խաղաղութեան են նոր տուր - քն հաստատուն:

Ինչպէս կը իջուի, ընկերաբանականները հը - բանարան կատարութիւններէ, մասաւոր - տնտրար մը կը կարեն ապա գործել եւ իրենց ալ - հետապնդական կողմակերպութեան: Բանտարան - իսկ Սեփեթ մէջ շտապանքը թաղանթն աշխատարարներ: Ետա մը շտապար միութեանը կը կարեն իր, որ շտապանքական կողմակերպութիւնները դիւղի ցորանն, կ'ըն կատարութիւնը Նշել է որ՝ գործադրումները օրինաւոր են՝ որովհետեւ ապրուէ:

Սերէ վարչներն, եւ զոր - ար զորի կողակողները տարբեր տեսակներ ունին: Կ'ըսեն թէ կարելի է ի՞նչ տակ թաղանթական խորտակումներն եւ տեսական գործադրութիւն հաստատուն, - առանց թաղանթային փոխելու: Սահմանափակութիւնը եւ ճարտարագործական զապալակաւորութիւնը որ կը տարբեր ինչի մէջ: Բանցիկներն այս առան - զական զապալակաւորութեան կը վերաբեր համարաւոր կողակողութեան աւելու: Անոնց կարելի - թող, եւ ինչ շտապանքները զապալակաւոր ինչիցը ինչանքին այս պայտքներ մէջ, աւելի մեծ ապրիցան իրեն պիտի չափէին:

Հակադրականի վարչի էր կ'ըսէր վերինը, - Ի. Միութեան ինտերուրնէն է որ կը ստանէ համակարգութիւնը զրախալի մէջ, եւ ոչ թէ Քրտնապան կատարութեան իմաստութիւնը:

Բ. Ա. Բ.

Հայ Օրդութեան Միութեանը (Խախելի Գ. իսպ) այս տարի կը տան իր զաւանդանակը: Անխախտ է կատարակողութեան մը կեանքին ու գործունէութեան վրայ հարգելի անկարելի մը նեւոր, առանց աւելնէն առաջ ինչիւրն այն անոնք կամ անոնք, որոնք իրեն կնոյր տուր:

1910 Սեպտեմբերին էր, որ Սեփեթիկ կ'ըսէ: Դաշնակցութեան կարգաւորումը գործիչներէ մէկը է: Անխախտ: Անոնք այստեղ զուգը դիւղապետներ: Բանտարաններն կողմաստիկ 5000՝ առաջ մը - տառարականներու, որոնք 1908ին էլ միջ բանտարան կուտէն էին: Բոլոր այն վայրերուն մէջ, ուր Ակ - նունիի մասնակցութեանը հրապարակային ժողովներ տեղի ունեցան, հանուեցան բանտաներ, յօդուա բանտարաններու ապստամբութեան, եւ դիւղական Մ. Նահանգներու կատարութեան:

Այդ օրերուն, Հ. Օ. Մ. Ի. Սեփեթիկայ Գ. Կոմիտէի որոշմամբ, Անխունի զարգացիկ զարգացումը մէջ կատարակողութեան Հ. Օ. Մ. Ի. Կարմիր Ուսերը, որոնք իրենց հիմնական իրաւունքն ունեցան օգնել բանտարանային այն արիւնքներուն, որոնք եւնէն ժամանակահատուկներն, որոնք զգուշ ինչ միջ ալ - զապալակաւոր պայտքներ: Անոնց իրաւունքն ունեցան նաեւ օգնել իր գաղութի կ'ըսան գործին: Միւսին, 1918 Մայիս 28, Հ. Օ. Մ. Ի. Կարմիր Ուսերը վայրէջ կ'ըսող կատարակող իրենց վրայ դրուան պարտաւորութիւնները: Այնուհետեւ, - նոյն կատարակողութիւնը, աւելի չափ երկու տարի գործել իրեն: Հայաստանի Հանրապետութեան իր Ուսերը իրեն:

Հայաստանի խորհրդարանական հետեւանքով մեր կեանքը ենթարկուեցաւ: Հիմնական ինքնուրէն է: Երեսունի խորհրդային կատարակողութիւնը, իր զգուշութեան առաւել իսկ օրէն, պայտքը թա - ռան այն թողուր կատարակողութեանը դէմ, որոնք երկրպագուներն չէին համայնաբար վարչաւոր - ղին, չէին բանքներ տնտր զաւանդանք, չէին հա - մակերպ այս գործելու: Երկու մէկնորդներ: Այդ կատարակողութեանը շարքին մէջ կը զրա - նունէր նաեւ: Հայաստանի Հանրապետութեան կար - մը Ուսեր: Երեսունի կ'ըսէ տնտր ալ ուղղուէ - ցաւ:

Եւ ծառք տուաւ ինքնութիւնը մը: Ետա՝ մը վայրերուն, մէջ զապալակաւոր կատարակողութեան մասնակցութիւն: Ետեւեր իմաստը Երեսունի ընթացքը, որոնցին զաւելի մէկ կողմ, եւ իմաստակող ինչիցին գիտնական եւ մշակուիլի վիճակ - քրտնալ գործունէ: Այսպէս, մեծ ենթերով տնտր - ծուտ կ'առնող էր իրաւորակութիւններ մը կողմէն մասնակցի ընթացքըն զիստա տարաբան եւ հա - լուի զապալակաւորներ: Միշտ այդ օրերուն էր, 1923 թիւն, որ Սեփեթիկ կ'ըսէ իրաւունքներն մէկ ուրիշ անուանի գործիչը՝ ընկեր Արաւիկ - մարտն, որ զարձակաւ Սեփեթիկայ Գ. Կոմիտէի ուղղութեամբ, կը կողակողական յայտատուներու զարգընթաց, վերակալողը Հայ Կարմիր Ուսեր: Ընկեր Զաւարտին ու միայն ապրելու առաւ: Հայ Կարմիր Ուսեր զապալակաւոր, այնքան զայն չափ - թաղանթը՝ հարեւարտոր նոր ընկերակցութիւն ընկերակց - լով ներս, կատարակողութիւն նաեւ: Նոր մասան - ճիւղեր:

Ի. Անխունի եւ Ա. Զաւարտին, տարբեր ժա - մանակներուն եւ պայմաններուն մէջ Սեփեթիկ - ի զուգ եւ գործուն, այս անկերուն վրայ հաղորդա - ցան իրական հիմնադրողները մեր զարգացող կա - մակերպութեան: Այսօր, կըր Հայ Օրդութեան Միութեանը իր զաւանդանակը կը տան, չի կր - ղար, նախ եւ առաջ, անկունի միջով ու զարգող - լիցնել մեր այս անուանի գործիչները, - Հայու - քան այս երկու ընտիր զաւակներն եւ լուսնոր - ճիւղ անոնց իրաւունքին առնել: Ետեւեր, հետ, չորս չափերէն աւելի, այն երկու մեծ գործիչները, իրենց ինքնուրէն, գործով, խաղով ու զգուշ ինքնութեանը, կ'ըսան աւելի տեղ շտապիկ տնտր - լուի մը մեր հետեւանքին կեանքին մէջ հայ կենդանութեան զիստար վարչի ուժը գիտնական մեծ գործին: Յարգանք իրենց քանակաւոր ինքնակողութիւնը:

Ինչպէս Հ. Օ. Մ. Ի. Կարմիր Ուսերը, Հայ Օր - դնական Միութեանը ալ կ'ըսէր է գործի կապմ - տնտրութեան մը: Լուսն զապալակաւոր տարի գործելն այն, բայց այսօր ալ այն լուսնի մը մեծ գործի ժա - անի վերակող յոյնակ մէկ հաղորդ մը: Միւս, որ - քան չընդ գործել, մեր այնքան աննպաստ միջնա - վայրին մէջ, ու կատարել է անցնող զաւանդանք տարբերութիւն ընթացքին:

Այս կատարակողութիւնը չի կրնար պարծն - նալ ինչ, Բանակ միջնորդները հարուստ աղանձա - լուսն փոխադրող մը: Այն տնտր աղանձաւոր: Մեծ ծառք իրենց զարգացող կապի: Զարդը ընտանեկան տարբերութիւն ու կենդանի են: Եւ սակայն առանկա տեղի են: Եւստի, շտապարակաւորը հարուստ արեւելի որ կամ ծառք մը տնտր մեր անոր շարքերուն մէջ: Երեսունի միջնորդները շտապ համատեղ անոր անպարտելիները սակայն հարկեր հաշուողներ են չափերը եւ զանոնք յատկապէս մեր հանրա -

կատարէ փարսող մը դիւր, շտապ լայն կը պարտէ Հայ Օրդութեան Միութեանը:

Իմաստարան Հայաստանի կատարաւոր - քիւր ընդաւ ինչպիսի օգտուն: Համար այս կա - մակերպութեան մը շարքիցին են օգտաւոր ըլլալու, անոր համար են զոյնուր տնտրաւոր - քիւրներ: Ան թախից եւ բիթուրներն են մեղք անոր ինչ կարեւորան ձեռքը: Այլ է պատճառը որ Հայ Օրդը: Միութեանը ինքնին մը 30 տարեկան ըն - թացքին կը գործունէութիւնը սահմանափակի: Սփիւռքէ մէջ, եւ սակայն պարել գործ չէ: Սփիւռքէ մէջ կ'ապրէ հայութեան մօտ մէկ մը - քորը: Հայ Օրդը: Միութեանը մեծագոյն օգտա - կար եւս: Սփիւռքէն հայութեան:

Ջիւղապետ կը ծորակուեցան Հայ Օրդու - քեան Միութեան զաւանդանակը: Սեր միայն թաղանթն է որ այն տարեկան աւելի զարգան - ք իրեն լուսնից եւ քրտնակող գործին կ'ըսէ մեծ իմաստ: Հայ կ'ըսէ: Իսկ միւս տակէն ինչ թաղանթն է, որ այն բանտարանային ապահովային փոխա - րուրուր: Երբ Հայրենիքը՝ հոս նաւաստի համար կը այնքան արդիւնաւոր գործունէութիւնը:

(Իմաստարան «ԵՃԱՅԷՆ»-ի)

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE
HARATCH
 Directeur-Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
 17, Rue Damesme — PARIS (13)
 4 հեղաժու. 800 ֆր., Տար. 1600, տրս. 2500 ֆր.
 Tél. GOB. 15-70 Գն 7 ֆր. C.C.P. Paris 1678-63
 Vendredi 17 MARS 1950 Արքաք 17 ՄԱՐՏ

ՕՐԵՐԵՐԸ

26րդ ՏԱՐԻ — 26e Année No.6104—Նոր շրջան Ի-ի 1515

ՄԵՐ ԽՈՒՐԸ

ԳՈՂՈՊՈՒՏԸ ՊԵՏԻ ԴԱՐՐԻՔ

Պրտակայ թերթերը որեւաններով մտնող — մասնութիւնները կը հրատարակեն Քաղ. կողմ — հեղորդները վերահաստատման մասին, որով զիստ յաշուրէ ազդ. հարստութեանց մասակարար — րութեան փոխանցումը ։

Գին առիւթը կը կարգող առէնէն հարուստ արդարաւորութիւն Քեղայի եկեղեցիներուն եւ կալուածներուն փոխանցման պատճառներով ։

Գործողութիւնը չէ վերջացած տակաւին, զատ — տեղով երկու հայերէն թերթերուն հակառակ հրատարակութեանը ։

Գնումանքը որ Քեղանի պաշտօնական մէ հետ է գործել, եւ արտօնութիւնը, թուարտութիւններ կրնան ծագել մինչեւ վերջն պատշաճ ։

Անկէք ալ փոխել, անպաշտ ։ Անհատականէն վերջ, փոքրամասնութեանց համարակի հարստութիւնները ալ քաղեցին, անոնց խոնին եկամուտները որոնք ուղարկել մը մաստակաբարեւել ։ Համար, Անպաշտ օրէնք մը հրատարակեց ասոր տարի առաջ ։

Այդ օրէնքով, ինչպիսիք կը յանձնաւորէն քաղող ազգային հաստատութիւնները եւ հարստութիւնները — եկեղեցի, դպրոց, կալուած եւայլ ։

Մասնակարգութիւնը պիտի կատարուի Քեթ Երկրակալները (անհատ հաշտարարներ), ինչ — նախաժեշտ պիտուի միան կողմէ ։ Անոնք պիտի դառնան արտարար, իրենց գիրքն պատասխան — նախա համարելով միայն ինչպիսիք առկա ։

Ինչպիսի լուծումն էին Քաղ. խորհուրդները եւ որով մասնակարգ մարմինները ։ Գաղափարաբանս ու կրեւուսը չունէր որեւէ սխեմատիկ փորձելու ։

Առաջին օրէնք իսկ, իրեն անհատ մասնակարգ նշանակուող քաղաքացիները քաղաքական օր — պարներ ։ Սրեւն ծագած էր համարի խաղաղութեան եւ լրտեսները, հեղորդութեաններու հարուստ գաղափարներու համար, այլ թէ էին ։

Եւ պիտուի կարգաւորուած աւարտութիւնները մը ։ Անհատ մասնակարգները կրեւուսը ունէին զանազան նշխարի մտայնները, պիտուիները, զանազանները համարները ։

Ո՞վ կրցաւ ստորեկ կողպատներուն հաշի — ւը, քաղաքի ունեւոր թաղերէն մինչեւ քաղաքական արտարարները ։

Ո՞վ կը համարները հաշի պատշաճին արդարաւորութիւն Քաղ. Երկրակալները (Անտուր, Քեթ, Յովհ. Շահինգիւր (Պալաքիւր), նոյնիսկ ոմն Անտուր Քաղաքի (Անտաքիւր) ։

Առաջին երկուսը ստակած էին, երբ զից — ճոռներու հոսք մինչեւ Քաղ. խորհուրդները հա — րուս ։ Իսկ վերջինը դատի կոնկուրսեցաւ նոյն այդ պայտանքներ կողմէ ։

Հատորներ պիտու էր քրէի, ներկայացնելու համար տարածման աւարտութիւններ պատշաճ, Թուականներով եւ Թուականներով ։

Թուրք ու Հայը միջոցաւ ելան էին, կարելի եղածին չափ կարողութեան թաղերը, քաղեցին — լու համար հանրային տաղանդներէն (ինչպէս Վերայ զոյգերէն) ։

Արեւելե մասնակարգը Ժամու խղճաւորութիւն մըն է որ քաղ կուտայ Թուրքիոյ դատական նախարար Փեման ներկայացուցիչին, Քերպան եւ եկեղեցիներուն եւ կալուածներուն փոխանցման գործողութիւնները առիթ ։

— Եւ ինչպիսի վարչութիւնը իրեն խելաւոր — կան աւանդ պահպանող Քլոյոյոյին Հայաց եկեղեցիները, որպէսզ անվանաբար վնասու է չնն — քարտիկին ։ Իրէ կարգ եւ քննարկները գոր — ծումն էին, ներդաշնակ այնպիսի աշխուշ Եւայի, Զարիկոնու, քննարկները մարդկային չա ։

Այժմ այս բոլորը պատմութիւններ անցան եւ եւ հեղորդները նորոգներ Քաղ. խորհուրդները կը յանձնուի ազգ. տաղանդներու մասնակարգութիւնը, համաձայն նոր օրէնքին ։

Անպաշտ այս Քաղ. խորհուրդներն ալ երկն — կայ ին պետական հսկողութեան ։ Այս կամ այն պայտանքները կրնան հաշի պատշաճին որեւէ տանն, պարտաւորութիւններ վերապահելով միայն հոգեւոր յուս մը ։

Քայն եւ այնպէս, կարելի չէ միայն նոր կար — արարքներն ստանալութիւնները, քանի որ եօթը հեղորդող մարմիններ պիտի կատարեն մաստակա — րարութիւնը, փոխանակ մէկ անհատ ։

Իւրաքանչիւրին արժեքներն կարելի ունի կը կողպատներուն զարգարներ ։

Պրտայ ազգ. գործերը

ԷԿՐԱՆԸ ԿԸ ՎԵՐԱԿԱՐԶՆԵ ԲԵՐՈՒՄԻ

ԿԱՌԱՄԱՆԵՐԸ

Պրտայ վերին քարտերն կը բաղնիք են — տնկալ տնկիւրիսիւնով (Մարտ 9 եւ 10) —

Տարեկան քարտերով զգալունքին վերջ ինչպիսի Տնկուցիւրը Մարտ 9ին ձեռնարկեց փոխանցման գործողութիւնն ։

Ինչպէս յայտնի է, Անպաշտի մէկ կատար — ուսով զինուորական հետախուզի կառավարու — թիւնը հրամայած էր ստուգել գործարարի ինչպիսի Քի նոր օրէնքը, որ 8 ամիս էր իրէ չէր կիրարկուէ ։

Այդ առիթի իսթանպուլի խորհուրդը կուտ — կալ փորձ. Ճանրեւտարի Քեթիկ Նիզալի կուտա — ցուցած էր օրինաւոր պայմաններու մէջ ընտր — ուած Քաղ. խորհուրդները եւ անմիջական փո — խանցումը հրամայած էր ։

Հակառակ այս կողմով հրամանին, նորոգող յաղաղութիւն կրց փոխանցում եւ կառավարու — թեան 27 փետրարը Քուակիը դրարու հրամանը անդորոգութիւն մնաց ։

Այս յետաձգութիւնն մէջ մեծ դեր կատա — րած էին ծանօթ ոտքերուն խախտարար մեծ — նարկները, որոնք արդար վերջովս պատճառ — ինքն հանդիս ։

Այս պայմաններուն մէջ կը մտար դիմել ուղ — արկի կառավարութիւն ։

Յարգելի կուակիւրը զարմանով տեղեկացաւ. թէ փետրարը 27ին Ի վեր անհետացած մնացած է իր արտաքին եւ անմիջական կարգի հրաման — քին տուաւ, միեւնոյն տանն վարչարարելով 11 նորոգող Քաղ. խորհուրդներու ցանկերը ։

Համաձայն արդուած մամուլային Քաղ. խորհուրդը մարտ միս անդորոգական կազմով ներ — կայացաւ ինչպիսի Քեթայի պատշաճութեան ։ Ճա — ուրեքն վերջ, ինչպիսի տնկերը սկսաւ. կարող փոխանակել 69 կտոր կալուածներու ցանկը, որ — մէ զորս ձգուած էին Թուրքիան պիտուի, ու — ռքել երկու կալուածներ եւ Մասնակարգի սրա — ճի ։ Այս առիթի. հաստատուեցաւ թէ պարտաւոր — ունեւոր 150.000 ոսթիկ դուսար մը ։ (Յաղա — Յաղաբող) այս առիթի ծագած վիճաբանութիւն — ները, որոնք վերջ կը դառնէ կուակիւրին մէկ — մասնութիւն ։

Ինչպիսի տնկերը յանձնելով եկեղեցիներուն, չէկեղեցի ճանաչները, յաղորդութիւն մնալ — թէն ։ Փոխանցման պատմական արարողութիւնը շարժականութիւն տուեցաւ ։ Փոխանցումի տալիսի — օրը Մ. Երրորդութիւն եկեղեցի պայտանքի — վրայ Մասուլ ներկայանալով յայտնեց թէ վերջ — դասած է իր պայտանք ։

Թաղի 72 կտոր կալուածներուն, չէկուս զ — րաններուն եւ նարկերից տարիները հաշիւն — րուն փոխանցումը պիտի վերջանայ 2—3 օրին ։

★ Նոյն արարելի համաձայն, վարչարարուած եւ նաեւ հետեւեալ Քաղ. խորհուրդները — Ճեր — ցիլ, Գաղաթիլ, Սկիւտար (Ս. Կարապիւր եւ Ս. Ուս) ։ Ուսով չէ Հիւսար, Գուրուշլիյէ, Գէշիկ — թալ, Գոյաթիլի, Գուսաթուր, Դալաթիլ, Գա — րբէշլի (Մաղբիւր) ։

ԲԱՆՈՒՐԿԱԿԱՆ ԽՈՍՏԱՄԵՐԸ

Փարսիկան լրբանի 5000 հայթիւր քանուր — ները կը արտադրանք գործարարը, թէն հաշի տաղանքից ։ Այս արտադրանքը արդար եւ Ա — րտաքին Դաշնակցութեան եւ իրենց արհեստ — փէշներուն հէար կը ներկայացնեն ։

Վերին տնկերութեանց համաձայն, մօտ 25 հազար մտուղափորներ քանուրները իրական — ան յայտնաբեր Փարսիլ, Ալգուր եւ Լիւնի մէջ ։ Գործարարը կը արտադրեն 250.000 քանուրները ։

Հիւստանդիլի քանուրներին քանոր ալ վերականգնել եւ կալուածները ։

Հարկի եւ այլից հայթիւրում աւելի բարե — փութումն է երկու օրէ Ի վրէ ։

Մարտի մէջ 300 եկամտագնաներէն 47ր ձերբախուցում էին, միմեծ լրջովս հաստակի պարտաւոր ծառայութեան հրամանին ։ Սուր — քայն կար զործարարին քանուրները դարձեալ — ցին արտադրում եւ հեղափոխ ։ Նահանգապետ — լրահանք խնդրեց, քաղաքի օրէնքը զործարար — լու համար ։ Այժմ դիմուրներ եւ ուրջ պատ — անք ։

Ազգ. ժողովրդի վստեղացուց գիտական հաստատությունները

(421 ԹԻՐ, 179 ՊԵՐ)

Ազգ. ժողովրդի խորհուրդը զինուորային նիստի մը մէջ վարձարար Մ. Լուսինյանին հետ կըրօնաւ գիտական համաձայնութիւնը, ստանց մեծ դր — ուարութեան հակառակ էին միայն համաձայն — վարները եւ իրենց ուղղիկները ։ Օրինազօնք, որ կը քաղկանայ միակ յօդուածն էր, զործարար — ցու 179ր մէջ 421 ծախելով ։

Վերահաստատեց ընթացքին, նախկին նա — խարար Փիէր Բոթ ճառ էր խօսելով, ըսաւ. թէ Ծրանտան այլեւ տէր չէ իր շարժումներուն, թէ Մ. Լուսինյանը պիտի տնօրէնեն թմէն բան ։ Եւ Հեղափոխ իրելով ամերիկեան ցանցին մէջ, զմաստ է թէ մանէն զօրաւորին կողմէ բանած է ։ Մ. Սիւրիկինը թողորդին իրականապէս է ։ Գանի ը տարիին իր ճարտարագիտական կարող — ութիւնը պիտի զերգանցեմ ամերիկեանը ։ Հիւ — լրահանք գիտականութիւնը միմեծ է ։

Վերահաստատեց չնոյնացիլ տաքսու ։ Ազգ. պատշաճութեան յանձնաժողովին տնկերները դիմել տուաւ. թէ Արտադրանքի զինուոր կըրօնաւ, ու թէ Մ. Լուսինյանին, այլ արժանաւան ժողովրդապետութեան նախաձեռնութիւններ ։ Փիէր Կար — Մեր իրենց բաւական զգեց պիտի տակ հարկին իր վրայ հրապարկուէ. Հա — մար, քայն ոչ քաղաքականապէս ուժ քայն հետա — ցնելով, թէ փորձարար պիտի լի ։

Տնկերները — Կուրէճ մը մամուլանքը հաւաքական պայտանքութեան մը Մեր անքի — կան ինչպիսիք մեր արտադրութեան տակ պիտի մնան ։ Ինչ որ պիտի ճարտի, յաւելուցական գոր — լուցիլին մը պիտի ըլլայ ։

Ուրիշ ինչպիսիւս մը — Գ. Բոթ, զուգ չէր ընդունել միկ անտարակաւն լուծումը, կը նախընտրէր արեւեան Եւրոպայի երկիրներուն պարտաւորում կարգաւորանք ։ Կուրէճ մը Ծր — անտան ալ ձեկնալուցար մը եւ Լուսինյանը մը դառնալ ։

Բոթ — Ձեկնալուցարին եւ Լուսինյանը ա — լելի ապաւն եւ տնկարարին յարաբերութեանց մէջ զիս պատահութիւն առաջ ։

Տնկերները — Եւ յաղաղութիւններ մը չեմ նկատու զերգարարը դէպի ինչին զար եւ հաւա — քանութիւնը, ոչ ալ տնկերները արտադրական պետութեանց որոնք հիմունքն եւ քաղաքական — րու վրայ ։

Նախկին վարչարարը, Գ. Տալաթի եւս իստե — տնկելով, քաղաքարար թէ ինչի չէ հոստարար որ Լուսինյան արձանտան եւրոպայի վրայ յարմարի, կամ այս վերջինը ։ Մ. Սիւրիկին վրայ ։

Ամենին վերջ խօսեցաւ ազգ. պայտանքու — թեան նախարարը, Գ. Փիէլին, քաղաքարարով պայ — մանագրին տառաւորութիւնները ։ Ըսաւ. թէ համա — ձայնութիւնը երբեք չուրպիք Ծրանտան ։ Ըսաւ — կամ կուտին քանուած ինչին թախմիւն Մ. Լու — անյանցներուն ։ Վերջին երեք տնկերները ընթաց — քին, վերջինը քաղաքական կառավարութիւն — ները ուղարկեց եւ Ծրանտանի պատշաճութեանը իրացել Սկիւտանի զալիցին զինակից 12 ազ — քանից հաւաքական պայտանքութեան հետ ։ Այս զալիցիով կառավարութեան պայտանքութիւնը ա — մէն երաշխաւորութիւն կը ընդաւրէ Ծրանտանի ։

Ի պատասխան համաձայնութեան ջննդաւ — տնկերով նախարարը յայտարարեց թէ աներկ — կան զինմը թերթի Ժամանակին առիթի. Նշանակ — ուած պատմաբանութիւնը կը քաղկանայ 35 տնկ — րիկացի սպաններ, 27 զինուորներէ, 14 զաղաք — անի պայտանքներ եւ 19 Ծրանտանիներ ։ Այս պատմաբանութեան ծախարը մեծ պիտի լինա — րեն ։ Մի մտաւոր որ եւեկուրանալ կը զանաւ — րեն թէ խորհրդային սպանները թողարկել իրեն վնասի կուտան, եւ զաւապատիկ աւելի քան փակուցաւոր նախարարութեան թողարկել ։

Գ. Փիէլին այս առիթի յայտնեց թէ միւրեւ. 1950 Յուլիս Մ. Լուսինյանը Ծրանտան զրկւած է պիտի ըլլայ 500 միլիոն տոլար զինմութիւն ։ Եւ Միւրիկինի զինմաբան խաղաղութիւնը չէր ընդունէ ։ Յարկի ընդհանուր համաձայնութիւն մը կրնար չէ, պատահութիւն եւ ստրկական պիտի մասնորէ Ծրանտան, երբ ինչպիսի նշանակ — իր ներքաղաքականութեան համար ։ Կառավար — քինը երբեք ճոռաւորանալ չէ նկատու զիս տա — րան, ինչպիսի պայտանքները համար դեմ չա — խաղաքական պետութեան զէմ ։ 1939ին Ծրանտանի

(Արեւմտ. քաղաքականութիւնը կը քաղաք Դ. Ե)

հանր կը քանցեն զործարար ։ Այստանցի Դաշնակցութիւնը երկէ ընդ — քործարար յայտարարեց Լիւնի մէջ, 24 ժամուան համար ։

★ Այստանցի նախարարը նորէն պիտի ա — տարարի պարտաւորել իրարարութեան օրէնք եւ հաստատի, քանուրանալ իրարմէնը կար — քարիւրը ։ Համար ։ (Ազգ. ժողովրդի մը մը յայտարարել) ։

Directeur-Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
17, Rue Damesau - PARIS (13)
Téléphone 800 69 - Sup. 1600, արտ. 2500 ֆր
Tél. GOB. 15-70 Գիծ 7 ֆր. C.C.P. Paris 1678-67
Samedi 18 MARS 1950 Երաթք 18 ՄԱՐՏ

ՕՐԵՐՈՐԻՏ

26րդ ՏԱՐԻ - 26th Année No. 6105-Նոր շրջան թիվ 1516

Խմբագիր՝ Ծ. ՄԻՍԱԿԻԱՆ

ՄԵՐ ԽՈՍՏՈՐԸ

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՄՐՈՇ ՄՈՒՐԻՃԸ ԳԼԽՈՒՆ

Առե՛նք մը ի վեր նոր Թաղ ստացան է զինք -
նաքնադատութիւնը, և Միութեան մէջ ծայ -
րէն մեղքը:

Անշուշտ իբրեւ հետեւանք զանազան աղաք -
բարութեան, արտք վերինք կ'ուղղէր Վեդը,
Կոմիտէի ընչէ, զարուղաբը Մարինով:
Մասնաւորապէս այլուտացան ին այն զնա -
դատներ որ եր հետեւին զբաժան, հրատարակ -
ողորդութեան կամ պատմական հրատարակ -
ութեան: Մէջ խաղով մասուր զործուհեռ -
րեան:

Մեր քաղաքակապէս աղաքս հայրենիքի
քննադատներն ալ, հայրէ մարտակող լաճ, ԿՐ
հետեւին աւարել:

Այսպէս, զիբք մը զարուղ լույս տեսան, ետե -
ւէն եր հաս, դատախազ, իրաւունքն կամ թ -
րեւանք, ևր քրքէր քրքին էջերը, վերաւորներ
կը կատարէ ինձամայն պատարագ քանաճե՛ր թէ,
և լինինք իրաւունք:

Հաշուաւ էալ է որ զբքին շնորհակտ փնտր -
թաղ արդը մը կամ զարուղաբէ հաշմաղաթի
մը լինեանք, ևր զբքին հետ:

Իբրեւ ըլլաճաթը երեւթիւ, չէնք - չնորճ
սմաւաւաւաթը եր կը կաղմեն, Կէս - թերս
ընտաւաւալանքը հետ:

Միեւնոյն ամեն եր դարձանք որ Պետական
Հրատարակչութեան Թիւղ արձան է առիկ զբքը:
Այս գրառախարութեանք վերը, օրտես
մասնաւորներ կը մայր արտեսին զբքին վաճա -
ռուք կամ հաւանքի տուլ:

Մի կըրտ համըր այս ձեռով զգրաւառ ա -
ռուճք հրատարակութեանքը Մանաւանք ա -
ռուճք որ անհետ իրաւունքան կամ իրաւի արտե -
միճ, ինչպէս տարաբաւ Սեղէն Զարինցի Վերք
Հանապալանքը:

Անտարիկ վերինք օրինակ:
Մ. Ս. Ս. Մ. Գրուտիկներն Ակադեմիայի
Պատմութեան ինտարիկները 1949ին հրատարա -
կեն է զինք մը, «1905-1907 թերս սեղաններու»
իտաւաւալի աղաքին ըլլանքներու»: (Գնեթա -
դրենք ԲՆ ռուճե՛ր է):

Համարագէտ զննադատ Եր. Արս. Թարու -
րեւանք, օրինակ մը որդէ լաճակեղով նոր հրա -
տարակութեան վրայ, կը յայտարարէ ձեռով. Հա -
յառաճ օրաթերթի թեմէ, Համարագէտ ա -
ռաւարդու է պատմութիւնը իրաւունքը: (այս
բաժնի մը սողըրը կ'արտարարէր ոչ միայն իրենց
լիզովով, այլեւ ծնողք ուղղադարձութեան, և հա -
նոյս արտաւաւալան սովեանով ղալերեւուն):

— Ե ծնողական վաճառք փետրովն ին շաբթ ար -
ծեալոր հաղկալորներն ին շաբթ ար -
ծեալ Դ. Բ. Փարթիկներն «1905-1907 թ. ք. ք.
սեղաններն Հայաստանու՛մ քալլ, սակալոր -
միճ, վաղ արտարարով հաղկալոր: (10 Փետր.
1950):

Ինչ կ'ընէ ուղղաբաւ զննադատը:
Թորուածալոր լէ կըքը ճիւղ պատկերացել
Հայաստանի սոցիալական կառուցութեան, քաղա -
քական հասակները պալարը 1905-1907ին:

— Ե Վալերիայի մը ի վախճանմի եմ լալ -
տարաւանք Հայաստանի բունդներին եր գիւղա -
գիւղերի ռեալիտիկան շարժումը մերթէ մերթ
նախաճող, իսկ այնպատարաւոր մասնաւորի ռե -
ալիտիկան յաղաւթանքի եր զննաւ ելալմարքը,
էալով:

Մասնաւորապէս ծանրաբալով քաղաքական
սեղանութեան վրայ, զննադատ Եր յայտարար
Թէ յորտաւարելը զինքն է պատմական փառ -
տերը, աղաքաքական - ինքնալիտիկան զիբ մը
գիւղալորով 1887ին ստեղծուած Հնչակ աղա -
թիւնին: Առանց միջապաւութեան այս իրաւա -
թիւնի մը համարելով ռեալիտիկան արտալիտ, և
Համաձայն երեւանի նաճարապետին մէջ տեղե -
ւալանք:

— Անպիտ երբի՛ք էլ շեղալորներն պարտիտ
լի ձիւլ:

Եր ապ լինոր կ'արձանէ Շաղկապ - զե -
մտարաք Նախաճանքներն զէ՛մ, կ'ընաք երեւա -
կալիլ թէ ինչի՛ք յաղաթ ի՛լլալա Դաճակցու -
թեան մասին:

Փանի մը իտալ ալ այլ ճակատէն: Ե.

ՈՐՎ ԿԸ ԱՌԱՋԱՐՏԷ

Առե՛նք մը ի վեր չափազանց զոճալոր է
լուրեր ծաղիկ երեւանի արեւիկէն:

Անձնական փորձերն յուսաւաւորով, շաբթ
գտալ մեր Միեւնոյնք, որ ոչ միայն կանոնաւ -
րապէս կ'ուղեւորեն և Կր հաւաքէ լուրերը, այլեւ
Կը լուրէ թուլի իրենան հայրենիք շանկուղիները:

— Որ է շերտեան է խաւուճը: Դո՛ւ՛մ ալ
Կէս ճաղին մնացիլ:

— Մի քանի շարքէ ի վեր ռաւիտ-երեւան
գաւառապետուած է լուրեան: Սկզբով այլ
խաղաղութեանք ինու՛մ էին պատահական, բայց
երկարատեւ ստաղկութեանք երեւան է որ կա -
տարաւ են նպատակով:

— Ինչ սոլ կ'ուղեւ:

— Այլ խաղաղութեանք կատարաւ են ոչ
Թէ արտաւաւանք, այլ սովեանական սահմա -
ներք:

— Ներդուրեան: Ըսել կ'ուղեւ թէ իրե՛նք են
որ կը խաղաղութեան իրենք ռաւիտ - հաղորդման
ըրք, որոնք մեծ մասով քաղաքական նաճարագէտ
ոնքն:

— Սպարկո որ քաղաքական, Ռաւիտ - երեւան
միեւնոյն արկով Հնարաւորաւ են նաեւ զերաւ -
ներէն լիզովով աղկալի երգք եր ճաղիլ: Ըստ
ճաղիլի որուն, զերաներէն հաղորդութեանք կա -
տարաւ են խորըգալին սահմաններէ: Թէեւ
այլ կ'այսպէս շառ օրտարու է եր ծաղուտ, այն -
պէս որ երեւանի ինքնին խորըգէտ է, մերթն
զրտն աւելցանք են նաեւ երկու խաղաղութի՛ւն

— Երեւան: Մէկը փորթըրուճ, բայց միապա -
ղաղ խաղաղ է յաւալով բերու՛մ, իսկ երկրորդը անա -
խորճ մի ճաղը: Այս խաղաղութի՛ւն հոսանքներ շա -
թեան սահմանի են եր խաղաղութի՛ւն, որ անհրաժեշտ
է մի քանի վալրեանքի հալ ճարերութեան լիզ, և
զէ՛մ էր թաւ օրտարու նպատակով:

— Ուրեմն զերաներէն անթիւն է որ կը խա -
ղաթ երեւանի ճաղը:

— Են էլ այնպէս էր կարծու՛մ. բայց մի շարք
փաստեր պարտաւ են միտքս:

Ե. սեղան քաղաքային: Այսօրտես թաճին լու -
րացան ըլլալով, յարտաւարութիւն կը ձգե՛մ
վաղաւան:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂԱՎ

ՈՍԿԻՆ ԱՆՈՂՈՒՄԸ աւելի չեղուեալա մէ.
որ, ինքնով սակի մը որ տեսնուած չէր պատ -
արկէն է ինք: Նախկինը 3600 Փարսէն էլա -
3430թ, մէկ յարեւան է՛լ կործանուել 440 Փր.:
Մերկուր կ'արթը 4030, զուլեք. ոսկին 3300, առ -
ալքը (20) 16 080, ծալլ ոսկին 480 000: ԲՅՅՅ -
չարմ տալար (սեւ լուկա 364, սթրիկեր՝ 850,
զուլեք. Փարսէն 84: Իրազեկներ երեւ ձեռով
քաղաքային ոսկին անկու՛մ: 1. Տրեւանան ալ -
եւս ին զերան: 2. Սահմանափակուած են դրամա -
կան զոքանութեանքները Հնդկալեկի եր Փարթիկ
միլեւ: 3. Փրամանքի մէկ ոսկի անճեղքները կը
ձախեն մէկ մասը, վարք տարաւոր: Համար էր
կարծուի նաեւ Թէ Ռ. Միութիւնը ծննդաճակով
ոսկի ձախու հաւան է:

20Ի. ՏԵ ԿՈՒ առջի որ զննադատ ստով մա -
ժուլի չորապալացութիւններու, շաղաղութեք Փրանք
եւեղանք զործապետութիւն, զիմ աղաքան: Հա -
մար խորըգալին տերապատութեան իր կարծի -
քով, այս զործապետութիւն պիտի օղէ՛ն փրկուլ:

Շաղկապի ծնացալ մասը: Այս առթիւ զնաճաճ -
լով հանդիմով Աստանանի զալեկը, զիսով որ -
ւալ Թէ ծախսան զրկուած է իր սեփական պալա -
պանութիւնը վալեկը. աղաւտութեան է լուրճ. ներք
մա՛ն մայրն այլ խաղիկ, շեղալուտութիւնը,
կոլեք փրճիկի թանաքութեանք 95 տարեկան
հաւանքի մէջ:

ԳԼԽԻՄԻՆ մէկ արտաւալանքն մէկ ձերբալա -
ուեանք 23 Համալուրանքը, որոնք չէրը կենին
են: Ոսկիութեանքը գրաւեք շառ մը Թուլեկի
ներ արդեւ ըրտաւտութիւն կը քարոլեն: Նոր
ձերբալուրութեանքը կը աղաւտէ:

ՉԵՆՈՒ ՄՈՂԱՎԻՄԻՆ լուրացել վաղեկանի վեր -
լին ներկալացութեւ, պալապան Նուրիպաւութեան
ըրճ, քարտալարը, երեք որ պալմանով տա -
լու՛մ:

Ամերիկա քաղաքներ
Կ'առաջ արկէ Թ. Միութեան

ԻՆՁԳԻՍ ԿԱՐԵՆԻ Ե ԱՅԱՆՈՎԵԼ ԱՌԱՋԱՌՈՒԹԻՒՆԸ

Մ. Նաճանքները արտաքին Նախարար, Գ.
Էլշիւր, Մարտ 16ին մալ մը խաղիկ Քալիֆոր -
նիայ Համալուրանքն մէկ, ԽՍՀՄ պալմաներ ա -
ռաւորեց, ապաւնովոր: Համար ալաքարի խա -
ղալորիկը: Այս առթիւ քաղաքային Թէ իրենք
խաղաղութիւն կ'ուղեւ, զայսպ ոչ որեւէ զնու՛մ:

— Ե Մեր պարտաւ ենք թանկեղով, առ -
կան չենք ուղեւ կենք յոյսեր ներքնիլ, յոյսեր
որոնք դատապարտուած են օրնաւաւոր նոր ձա -
խաղանքներով: Մերք մի՞նան ենք նաեւ ամէն բան
ընել, խաղաղ կարգադրութեանք յոյսեղու: Ե որ
և է նախալարական զիմալքելու: Համար:

Բանալոր խոյով մասնաւորով Մարտի
վաղապալութեան հնչեալանի սխալներ, յայ -
տարալեւ: Ե Հարեք արտաւան փորձաւորութիւն
կ'աղաքալանքն Թէ զիմալքը շաղաքալուրացին ա -
ռաւ շառ մը զուլալութիւնները, ալ Հերքեցին
անոր հալեւանք: Մարք խախտաւան չէր ժողո -
վըգալար լուրնալանքը կարեկութիւնը: Միւս
կողմէ, այն վաղապալութեանքը որուն կը հա -
ւառան ալար Սոկուլանի ինքնակալ համարաւ -
վալեկը, Հնարաւ կ'ալա աղաւ շուկի Մարքի
զարձակները հետ: Այլ վաղապալութեանքը աւելի
շառ կը նոյնանայ ռաւալական ալաքարականու -
թեան հետ: Մերք չենք կըրաւ ըրուելիլ այն եւ -
սովեանքն որուն համաձայն աղալորի վաղապալ -
ութեան մը երաւանք պիտի առ փրգալեկի խա -
ղալի է՛ր խալիլ յարեւան մարդկալին թալգով:

— Թեւորք արդեւ երեւ իբրեւ. թալեքեր ըրտարւ չեն
զրեւել, որոնք կարեւոր երբեք չէն աւանաւոր:

Որո՛ւն է: Էլշիւրի զրամ պալմաները: —

1. — Ռ. Միութիւնը պէտք է իմալա Արեւ -
մտալը, ձալեկը: Համար Գերմանիայ, ձալեկի
և Աւստրիայ Հաւառութեան զալաւալութիւնը, որ -
պէտք այլ երկրները կարեւան զրդիւն իբրեւ ան -
կալ կառաւարկութիւն: Գտեք է. միջալարէ
Մար. Մերկուր յարաւան վալեկը, վերալար -
մեք ճակոխելի քրեկները և լիանալեկը Արկոյ նո -
րալալով պիտուրեանք ինքնալար. զործուհեռ -
րեւն:

2. — Գտեք է զալէ իր զննալորական եր ոստի -
կալալանի ուճերը արեւեկան մերապալի արաւա -
նակ երկրները, եր լալալալութեանք այլ ուճերով
ըրտել, Էլշիւրութեան զրտլա պալեկը: Համար ան -
հանգիս եր վաղալալութեան որոնք չեն վալեկը ժո -
ղովորութեան վալաւորութիւնը, չեն արտալարան
անոնք աղաւ կարճ:

3. — Ռ. Միութիւնը պէտք է զաղրեցնէ իր
թալալալարալ զալալալալալութիւնը Միւսին մէկ եւ
այլ կաղալալալութիւնն ըրտալին օրալէ թան -
կալին զորդիւր կը խաղաղութեան եւ ինքալալութեան
աղաւտութեան համար, ինչպէս նոյն ինք Սթա -
լին եր յայտարարելը վերերը:

4. — Ռ. Միութիւնը պէտք է միաւալ Մ. Նա -
ճանքներուն, իրաւան եւ աղալա. Համաձայն -
ութեանք փետուելու: Համար Հնչակեան զննալոր
Նաղալութեան եւ առ հաւաքալի աղաւալալիւն:

— Թեանք սահմանափակուած համար:

5. — Ռ. Միութիւնը պէտք է օգտալորճէ մի -
ալալալութեան համալալալութիւնը, ինքալիտալան
միջոցներով տալալեկը: Համար կառաւարկութեան
ներ որոնք հետ եր պալէ արտալալութեան
թալեկալալալան եւ սերտ յարաբերութիւններ:

6. — Ռ. Միութեան վալեկները պէտք է ա -
լալեկը, օրալալալ զորտը իրեկներու: ամերիկան
զիւանալութեան ներկալացութիւնը յարալալ
վալեկն, Համաձայն զիւանալութեան ըրտալալ
սովորութեանը: (Այս առթիւ շառ յայտենք որ մ -
երեկեան ներկալացութիւնը ճաղալորեք, զր -
տեսն են: Կը կ'ուղեւ):

7. — Ռ. Միութիւնը պէտք է շարունալար
իր ժողովուրդի ալեկն խորալալութեան արտալին ալ -
խալեկն եւ մասնաւորապէս Մ. Նաճանքներուն
պալալեկը, այն աղալալութիւնը ձալիլով Թէ ԱՆ -
րկիա նոր ալաքարալար մը կը պարտալալ
վալալալութեան:

Ներալալութեան, Գ. Էլշիւր ռաւա: — ԵԹԵ՛

Ռուսաւան այս ԽՍՀՄ յայրենի առե՛ն, կ'ընա՛ն առ -
եկն աղալալութեան թաճին ինչ աղալալութիւն: Մ. Նա -
ճանքները միայն աղալալալ են թանկեղով: Ե
Համաձայնութեան: Բայց, շառ յոյս յայտարարելով
Միութիւնը փրկէ իր զալալալալալութիւնը, ռաւանք
նախալորելու: արեւանան մերապալի յարա -
նաւ ձալալ ճալ:

(Լալրեւոյ շարունալալութիւնը կարալալ Դ. եր)

ԵԹԻՄ 20ԻՄԱՎԻՄԻՆԻՆ Հարցին զննութիւնը
կը յարաւարակի մասնալար յանձնադրութիւն մէկ:

Առի՛կ որ Նախալուրական թաճին փոր-անճերով,
զիմ. Փարթը, երկրորդ անգամ շաղալանքուելով,
յայտարարեք Թէ շեղալալան եւ ալալեկն եւս
արալեկն զործուհեռն, ժողալալութեան: Համար թա -
ղալալան զործուհեռն Թէ միայն:

— Այս առթիւ յայտարարեալ ինքնին զործուհեռն
նախարար, Գ. Թիւլ Եր: շեղալալան որ զոր -
ծը ինքնուրեւալ: Ե յանցալորութեան արձակեցանք:

ԻՆՏՐԻ ...

Կը մեկադրենք, Կամարատաննք Հայ Ժողը - Ժողերը թէ՛

Գիրք էլ գնեն: Թե՛րքն դրամ էլ տաք: Գե - դարձեալ չի գնահատուք: Հայ - քրիստոնէայի՛ ժամ - առթիւնը, տէրտէր - վարդապետի լաւը, պատիւ. չի տաք:

Մտադրականները ք պարտա - մարդը կորսա - կէ: Վարձապետները թիկն թուլին յանցանքին: Զա - ւանները Հայոց զարգացումն ենուս կը պահէ:

Որ եւ է տեղ տխրի չընեն: Արտաշիկներու պէս երկնք երկիր կը դադրէ:

Վերջապէս, Ե՛րբ զմեզս ի վերայ մեղապէ: Եւ ինչեւ Հայ Ժողովուրդը, լաւիկա՛մ այս բոլոր մե - զարանքները, կը զայն ստանց ետին նայելու: Անունը վրասնալու եւ անտարածել:

Մեր Արթիւրազով Հոգարը, որ մէկ նստելուն՝ տասկան Հաւ ք կ'ուտէ իրեն, նախանշէ, եթէ տառուս եւ Հաւուն մէկ գրեթէ պակաս ուտէ՛՝ կը վազէ թռիկից, փրփրուեալով:

— Անձամ առթիւն, առ ստամոքսս մէկ եւ տալէ անտէր, այսոր արտաբան պակաս կ'երե - ւայ: Ինչո՛ւն: Ի՛նչ է պատճառը:

— Փիլոք, սա ենթակէ Հաւը բանի որ կայ Հաւեկից չանքը, քիթի կարանի է: Ինչո՛ւ:

— Այս օրեւս յանձարեղները որ մէկ պակե - ցան: Անեւտուր Համով էն: Ինչո՛ւն...

Այս զինչո՛ւն միտ մեր Եւրոպէ մարդն է ա -

մէջ վարկեան, երբ խնդիրը կը վերաբերի մեր անձնական շահուն, մեր հոգեւորականութեան եւ Հո - մալեան: Եւ այս զինչուններուն պատճառ փոխա - լու կ'ընենք: Կը մտահոգուինք: Կը հարցնենք, կը փնտռենք:

Դուք տեսա՞մ էք մէկը, որ մեծապէս իր ստամոքսը, ինքնիցը, որովհետեւ անորմայ չու - եր, կ'երանք չի մարսեր: Կը հետաքրքրուի եւ կը դիմէ թռիկի, զեղադրոյի:

Եթէ խառնիթի դործը զանազալ կը թալէ, կ'ու - ստանալիքն պատճառը: Ապրանքին տեսակը, գը - եր կը փոխէ: Զուրուհան, չիմտանալ տարբերե - րը մէկէր կը ղեկ եւ օրտես պահանջին կը ճե - տեն:

Սակայն, երբ կարող կուզայ ազգային, հո - րային դործերուն՝ իր տան Հաւուն չափ արժէ - ք տաք անոնց:

Հոս, զինչո՛ւնները թառախանքն դուրս չեն գաք: Միջոցաւանք ու դժգոհութիւնը չալքէր կը կենան:

Հայ մարդը գիրք, թերթ էլ գնեն: Երգ - երա - ժառանգին չի թախլանք: Ձի, չի, Կի...

Ինչո՛ւն: Հարցողը ո՞վ: Անուշա պատմում քր կը կենայ: Առանց պատմատի արդիւնք: Թերեւս Կարթրատանի մէկ զոյգութիւն ունի:

Հոն միայն արդիւրումն է զինչո՛ւն Հարցա - կալը: Վերջուս վրայ, ապա ցանքը միայն իր օրու - ըլլալով այդ Հոտալիտիական երկրին մէջ:

Ուրեմն ինչո՛ւն: Հայ Ժողովուրդը առ ու առ ընդհանուր թերութիւնները ունի:

Եւ որովհետեւն պէտք է արասանին մեր ազ - գին բազմաազգանք քերանքները...

Կ. ԳՅՏՈՒՇ

զարկանումն ենք: Իսկ դործ մը միջնապային համարակ իս ինչէր, իր զուգորք մաս կազմէր ազգային շարժանքի, բնչոհակապան շատ ա - լիկ խոր արդարանքով կ'ամբանայ ազգային կար - ուսանքի մէջ:

Յարգելով հանդերձ արտեսաւ անխաղախու - րէս, դատաւարութիւն չեմ գտնիք այն ձգտումը որ - ըով կ'ուղիւղէ Հայ արտեսաւագէտը — եւ այս բա - րուով, կը հասնում աչքանս միպատկան ու բանա - տեղիք օրցան երամիկին ու մշարիչը... մեկ զեկի ազգային կիսանք ու պատմութիւնը: Ետի - րովհետեւ, մեր պատմութիւնը շատ են եւ միջոցնե - րը՝ սոսկի են: Եւ մէջ յինչը կործանող համարող ազգո - յիկն Հայ մտաւարդական օրոնք զմանից ան - զուտ մարդասիրտով թախկանի քրոնակալու - թիւնները կը պատեն: Յետոյ, Հայ արտեսաւ - գետի նախալքը որ զեկի Հայ իրականութիւնը դար - մանելու ճնշը, անոր արտեսաւութիւնը կապուել է, այլ անոր առինք բանայ նոր հորիզոնի որ ուր, ա - պաւանդաբար, առ պիտի գտնէ իր զոդիկն առինք հարապատ ինքնուրուի տուրքի:

Այս տեսակէնք մրդակով, եւ պիտի թեյալ - զդէր թեյալ մէջ Հայ երկտաւորներուն օրոնք ի - ռնքից շողիքն այն լուսնի արտեսաւ օրաշաղկի որ - ւուրքը, յանձանի ազգային անուն:

Դարձեալ խառնելով դուստ, որ մեր Ժողովուր - դի թեյալի սակաւութիւնը եւ մեր քաղաքական պայմանները արթնք եւ միջազգային շախմախով երկրի արտաշրջուլ:

Գիրգոր Եսինիմով մեր կարգ ք լեզուական - ք նուրբան մեծադորէք նկատել, օրացան օտար - ներու հանդիպանքով համարանքը, չեւտիով որ զանանք հանցողիք իրենց մեծ ազգն է եղան: Հե - տեկն համարողալից ք լեզուական, բայց այս Հայկականը, Հայիցեղութեան մէջ է մեր ինքնա - սպարութիւնը եւ խորութիւնը:

Սուրիք Եսինիմով ինչուք թէ արտեսաւ անհասկանալի նկարագիր կը կրէ եւ միջազգային զգալականութիւն զոյգութիւն լուսնի քաղաքական - պէս: Քաղաքական նպատակաւ պայմանները շատ մեծ դեր կը կատարեն երկի ք Եսինիմով մէջ, բայց առաջանքը նուրբանական է:

Երկի Եսինիմով քաղաքանք թէ տալանդը չափով որ ընդունի եւ կը չափով որ առաջանք: Հետեւաբար մեր գրողներուն հնարանքն պէ - պէս է արտի իրենց տալանդը մշակելու, կար - դուր, տեսաբար զարգանալու:

Երկի ԳՅՏՈՒՇ, հպատակութիւն տալանքու Հա - մար յանձնախառն ք կազմողները եւ Գաղտնիք է մէջ: Երկրին զեկիցն կ'իմանանք թէ չափուն - թեան պատկանում են իր լուսնից եւ թէ իր մի - յնուտ արտեսաւանքն քաղաքականութիւնները պիտի տալանք երկուստեան հպատակութիւն կամ քաղաքական զրոյգապատկով եւ կամ տանք հո - վարտակի, ըստ պարագայի:

ՄԵԼԻՔԻ ԱԶԶԻԿ

2.

Ապառան... ապառանք տաք եւր Ղեկավա - րում էր, բախկանք էր, հրամանները կը տալին, երբեմն ծոյն իսկ ներառում էր ու հեռանում: Իր բախկան Հայն եւ հեռանալը եւ ապառանք չէր խնդրում, այլ ուղղակի պահանջներ էր:

Անէն Եսինիմով, ի հարկի, պատմուն չէր լի - նում, բայց Փերիկ պարագայ մայլ չէր սերում: Համարանք էր չէր լինի, որ նա զանաք հանդարտա - բանը, իսկ այդտեղ որ չէր լինի, որ կանանցից մէկը լայնիցն էր համար թախկանքներեմանք, որպէս իր խոստ ետ հետ, հաւաքանք եւ որք թու - միկ նրա զարթիք վրայ: Փերիկ, չառ անալ ու - լանց հրաւերի, ժամանում էր լայնը ինչու, խո - ցնում էր նրա մայրը իր խոստը ինքնապատկով... Ինչ այդտեղ խոսքեր են թախկան նրա քերանք, ինչ երանքներ էր նա հիւսում: Սպառող ինչն իրան կեցողեմ էր, իսկ պարագայ ինչ էր անում նրան կանիկ վրայ:

Եւ երբ զայիս էր ժամանակը, նա վերը էր դնում արտեսաւին, բռնում էր սպառող թեյից եւ անտիւն էր զեկի տեսն: Այժմ մեր սպիտակումը եւ քաղաքով հանդերձարկանքու համար լաւ էր ամէն մի մարդ, որ պակաս էր հողի տակ, ամէն մե - կին հերոսացնում էր, ամէն մէկին անհասանել էր

ԿՈՅՐԸ

Նաւը հասնում էր ասին հայրենի, հանրակ էրմ բոլորը մատու, լեռ՝ ցուպիկ կարմուս կը կայր ծերունի Ակի փախուրդ ծաղիկի իր մայրու:

Եւ անի մրան աստուածայինը հայ, կայր այդ միջոցում: Երբեք իմ մայրու, — Եւ Բայուն ասի՛մ իմ մայրու հմայուն, իսկ դու, ինչո՞ւ իմ կայր, ի՛նչ եւ դու մայրու:

Ինչո՞ւ: Եւ անու զուլա զուլալան, Հայրենիք համարմ բռնի երկուն, Զե՛ւ որ մայմն է միշտ երկուն աշխու, Ո՛ր էր կը գնա բան չի՛ երեսուն:

Եւ կայր տալը.

— Եւ տեսի՛մ իմ այմ՝ երբ դեռ չէր դիպի երաշխան աշխու, կայրիքս տակ կայր երաշխան մրա, Եւ գիտնէ մրան եւ զոյգ ու մեղքի:

Եւ գիտնէ մրան ինչ Զար է քանդ, Գիտնէ մր Բախկան պիտի տան զաման, Զարեք ծնում քայից Գալիկ կը զգամ, Ու զայ մարդայինք՝ լինէր Անհայտ...

Եւ ասին մրան հայրենիք հայուն, — Եւ Գու ինչո՞ւ եւ, ասիլան իրա՛ւ եւ անուն, Բայց ի՛նչ մայմն է Մարիմ իր սերուն, Եւ կայր Անհայտ ի՛նչը զովաւան,

Մայիմի փախուլ է՝ Եւ արմն իմ վաղաք, Մայիմից կայմ մար Հայաստանու, Ինչ ինչ զանգ եւ երկինք աշխարհուն, Թէ ինչ պայիկներն եւ կայիկ տակ տանան:

Եւ կայր տալը... Հայրենիքն իմ մար Եւ թնայ ազատ օրա՛վ կ'իմանամ: Անէն տեղ հնչող մարմերի մայիկն Նրա կառուցում տե՛մըր կ'իմանամ:

Գաղտնիք արանկ մեր Խախկանքով՝ Իր զգամ միջոցի յամուկն իմ անգամ, Եւ տեսնում իմ կայր աշխու՛, ապագամ զայմ՝ Բայց ասիլան, որ կայր իմ մայրու:

ԳՅՏՈՐԻ ԵՄԻՆ

ԼՐԱՏՈՒ ԱՐՈՒՆԵՍԻ

BACHİ 200ամեակին առթիւ, İbba et Tillet կը կազմակերպէ 23 Մարտի Լոնտոնի Wigorn Hall մէջ, երթողական երեկոյթ մը, երեկոյրում ամ - րադասալիս զարմանահարուէ ԳՈԶԱՐԻԿ ԶԱՅԱ - ԲՈՒՅՆԱՆՆԻ ըր յայտարարէ, «Programme bien Tem - péré»:

ՄԱՆՈՒՅ Նուրբանակար Գ. Օնեկի Սիւրմէյեան Գլխավոր մէջ կազմում է զերեկոյրում, Բախկան - քութեանք զարմանահար Գ. Չեֆերիկի եւ Թու - ըր Եսինիմով Գ. Ի. Բախկանի զերեկոյրը իր ա - լանքին հուսադասալիս քաղաք է կ'ընտանք զե - ղարեւտեանք Աղաւթիայի որաւն մէջ:

Նախ վերջինքով անուշ զամու տակ կանգնում քո - ւսից, օրորում էր, որպէսզի կայր իր զուգում ընկան ինչեւ երեկոյրում: Երբեմն նա տանում էր իր սպորտու ծանակը, խորում էր փոքրիկ խն - լուսում մարդիկ մէջ եւ սկսում էր կամայ կամայ ջոքել: Դա զուգումն էր, եւ երեկոյր, որ սովոր էր անու երեկոյր յայտակ ջուսնել, արդէն բայ - ու խոր էր անում իր ջոքերը:

Տալու երբեմն ժամանում էր ինչ որ արտա - շառ արտուր կոնտակ — չէ՛ որ նա ուրաք բաւ լը - զիւր: Եւ նրա այդ խնդրանքն տուրք իսա - ղու: Երբ եւ չէր ու տերեկին թեթիւ արտուրի - կայրում էր ծոյք խորում:

Անա նա լուսն: Երեկոյր ջոյն է՝ Մարիմի աւե - իլ քարք մայմն է երգում, կարծես կանչում է տանի թախկանք:

Բայց պարտաւ զեւ մէջ շատ կարճիկ երեկոյ - ուն աստիկի տակ:

Քանի երեկոյր անորմայի տալուցիւն է տալա - ծում նրա զուգում, սակայն նա անչափ է, կար - ծեւ քաղաքան: Նրա պէն է եւ անորմը ստեղծի - քը. սկսում չոր լուսնից միջուկ ամենի ստեղծի օր - ուայ այդ պահին, կարծես, զգալու թուրանակ - րեւն եւ անսանում, բայց իսկին զարմանում չէ - հնարմունքն ու աղաչան դիտում եւ դիւրեւալ քաղաքարում ընկնաց: Թաւում էր թէ պատման էլ այդ կարանքանք տալանքային մէկն է... Անա մը ուրիշ հարաւ էր կայմանքն այդ կայմանք - ներին, երկրի արմանանան սկիւնում շողաղա - լուսնի քարք թալանքար: Նա նայեց իրաքանիք արեւրէի ետեւից եւ ինչպիս էր փայտում...

ԱՅՍ ԱՆ ԽՈՂ ՍՈՐՎԵՆԵՆ...

Կերակի որ արտասպեր էինք Անգարայի ա — մերկիան զնայանի մէկ ճաղը, որ կը բացատրէր թէ ինչու աւերածուել նկատեցին օգնութեան նախ թուրքիայ :

— «1945ին Խ. Միտրիանը խցեց թուրքի — թորիկային դպիւնքը, եակալիչի պահանջը նե — ղուցմբու եւ արեւելեան ճանաչմանով վրայ : Թուրքիա լու թանակ էր ունէր, բայց գէնքերը արդիական էին : Այդ գէնքերը ուսմիք Թուրքիայ եւ արեւելուցիմք էր ինչպէս պէտք է գործածիլ գաւմմէ : Պէտք տեսաւք ման Թուրքիայ օժանդակիլ տնտեսական գնմով վրայ : Եւն :

Անցել շարքով ալ նոյնիմաստ ճան էր կը խոսէր ամերիկեան դիմաւորական պատուիրակու — թեան նախագահը, զոր Մէջ-Գարայ, Անգարայի մէջ, լրացական ատուիրէ մը աւախի : (Ստաք թիւնքիցիներ էին այցելուները, անմար գնմիւրը, ամար ամերիկեան օգնութեանը կասարուում ուղարկեցին պատուիրակները) :

Զօրավարը, յայտարարեց, ինչպէս կը շարք — ըրէ միասնական Գործակալութեան շնորհաբար : Եւ շարք է կարգի մէ աւերիվան գնմաւորակով օգ — նութեան արդիւնքները : 1947ին ի վեր, Թուրքիա զինված ունէր անկի մեծ լուսաւորութեան լու — տարած մէ քան իսկանդրաց տանմիմք արեւել — թու միջուկը, զիտարարաք հանդիմանմիք եւ պաշտպանութեան միատարած մէք :

Իր յայտարարութեան ճամանքն, ամերիկ — եան պատուիրակութիւնը արդէն կազմակերպած եւ մարտն էլ անկի քան 14-000 թուրք սպաներ եւ զինուորներ :

Անցել մեծ յառաջդիմութեան զէքէ կար եւրդի մը ճամար որ կը ինքնուրուի զթիւքէ ինք — եր կը խախտէ արդեան պատուիրակութեան վրայ : (Զօրավարը կը շարքէ ան 40 աւ արդեր, բայց թուրք թիւքերը կըրեան անկի բայց կը խոսին) :

Թուրքիան վարչապետութեան ճամանաւորակ — ինքն (1947 Մարտ) Մ. Խանաթեանի կը խոսէր ինքն ինքն ալ զարդարականութեան զոր լուսնը նոյն ինքն Խ. Միտրիանը, ման 25 տարի :

Բուլղարիեան ինքնուրուի թուրք առաջիկ — անքին ինքն, Մուսկոն ճակատ յարգարած էր զարեւմտեան աշխարհականութեան ղեմ, ինչպէս յայտ :

Ինչին — Միտրիան եւ ընկ. կանդ լուսնը ամ — լու ճակալիչականութեան դանձուր, դիւստարի — ուսութեան ամերիկ խարդապէ ինքնուրուի առջեւ, ուսդի կանցմեցնելու ճամար զէմալական Թուր — քիան, իրեն զինակներ :

Բուլղարիեան պատմագիրներն ու դիւստարա — ները իրենք եւ որ երեւան կը ճանն շատ մը զարդարիվներ, պարզական ճատարակու — թիւնքներով : Կարելի էր տեսն վրդուրի կար — ղայ այդ ճատարակութիւնները, Թուրքիան զին — վանք միջեւ խորհրդային դիւստարապետութեան վեր — ջնի պատմութիւն (Միլլեր) :

Թուրքերը իրենք ամերիկ կանտիկ զգեցին եւ խոսեան այդ մասի, փախարհներով արեւելուրը բարեփոխութեան, գնաւորականութեան արդիւնքներ : (Ստաքակտերներ իրեն անգամ մը եւս կարող — ամերիկ ճատարակութեան աւախի կցած խոստ — անութիւնները, (1925—28) :

Այժմ Թուրքիայիներն եւ որ մեծեր վրայ կը պահեն, կը զինն եւ կը զօրացնեն նոյն Թուրքերը, կանցմեցնելու ճամար խորհրդային յատակապա — ցութիւնը :

Եւ, ինչպէս այն ատեն բուլղարիները, յայտ — ար Մ. Խանաթեանի փախիվներն եւ կը պարծե — անք մեծ քրտուած արդիւնքներով :

— «Եւ արդիական զինքները տուինք Թուր — քիայ եւ արեւելուցիներ թէ ինչպէս պէտք է զոր — ծանցը, կրէ ամերիկեան զնայարը :

Սորիկուցիմք նաեւ, յայտապ արդիական բան մի — յարկը Թուրքիայիները ինքնուրուի ճատարակ — արուները, յայտապ եւ պարեմաւորներ վերա — դարձնել անոնց ճակալիկ ճողերը ... :

Ինչպէս երկուսն Օսմ. կայսրութիւնը, ար — սորուան ճատարակութեան Թուրքերը ալ զրաւ — անք եւ գնաւան օժանդակութեամբ չէ որ պիտէ իրարիկ : Ե.

Մոսկուս կը պատահանէ

Ամերիկացիներուն

ՏԱԿԱՊՐԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՍՈՒ ԿԸ ՀԱՄԱՐՈՒՐ Մ. ՆԱՀԱՂԻԵՐԸ — «ԱՌՈՒՂԱՆ ՍԱՆՏՈՒՍ, ՊԱՏԵՐԱՊՈՒՐ ԼՐԻԳՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ՅԱՇԱԿԱՆ ԴԻ — ԻԱՆԱԴՐՈՒՆԻՍԵՆ ԹԵՄԱԿԱՐՈՒ ՍԵՆԱՆԱ :

Մոսկուսի կուսակցական պաշտօնավորներ, Ե Քրաւստ Ե ճ. գրական թիւքեր (Խանաթեան — ճայա կապտիւ) անմիջապէս պատահանեցին Փ. Էնիարի վերին ճատարակութեան, որուն աւա — փումը ճատարակներ էին շարք ար :

Ինչպէս կը ինքու, Մ. Նահանգներու արտո — րէի նախարարը ներկայ առաջապի պատահա — նաւուր կը ճամար Խ. Միտրիանը : Եւ եօք պաշտակներ կ'առաջարկէր, ճամար ճարքիւր եւ խաղարկութիւնը ապահովելու ճամար : Մու — կուսի թիւքերը կը մեծեան որեւէ պատահանա — տուութիւն, եւ ընդհանրական յայտարար կը նկա — տեն Մ. Նահանգները :

Մասնաւորապէս ինքն Ե Քրաւստի թիւքերի պատահանը, որ անմիջով ալ ճարդարակուցա — ցութեանաւորը, Անատոլ Սուրով, չէթիւքի կը ըր — անցնէ ինչուրը, զայն ինչուիլ ճատարակը առ — խաւ, պատահանի ճարքիւրներ, եւ Փաշական օս — անախտութեան թղալակար ծառան է եւն : Ինչպէս կը զոն ինչպէիք թիւքեր, այս ճողիկա — ղիւր այն մարտն է որ ճամարիկեան թատերա — խաղեր կը ճարէ Մոսկուսի թատերիներուն :

Անկի ճատարակ լիցու. մը ճողմանքով, Ե Քրաւստի կան աւ. վէս կը պատահանեն էնիարի մեծարականքներ, Վիթթորիկի ստորաբուր : Թամար : Ենչուիլ վերք թէ Մ. Նահանգներու ար — տաքերն նախարար տանէ ինք ի վեր ճամար Էր խաւ Ե տեղի — անտեղի, յօղաւորական կը յա — րարարէ թէ անոր ճողմանք ճամարակուցական դիւս — արապետութեան ճող թէ կը անմէ, այս կը ճա — րարէր Մ. Նահանգներուն յարձակողական ճողա — քականութիւնը : Յետոյ կը պատահանէ կցած մեծարականքներուն (բաւ միասնակցիւք) —

1. Եթէ կարելի չիլու ճատարակներ կնքիլ Գեմիստիլ ճեւ, պատահանաւորութեան Մ. Նահանգ — ներն եւ միւս արեւմտեան պետութիւններն եւ, որ — րեւ կը պատահէր ընդարձակեցին Փոցուսով ճամ — արախտիւնները : Դաւով ճամարի, Եթէ Մ. Նա — հանգները կ'ընդունան ճատարակներ կնքելու, պատահաւ այն է որ ճեկ կողմէ կ'ուղեւ առջեւ — դիւստարի խաղերով ամերիկեան դիւստարութեան արեւելուցիներ ճամարի անտեսութեան վրայ : 2. Ճատարակ եւ Մ. Միտրիանը իր ճողք — ճաւէ արեւելեան եւ կիւրցիական եւրոպայէն, ի ճողմանքութիւն 1947 Փոքուրակի ստորա — դրուած ճատարակներ ճատարակները : Ընդհ — անախտ, որ յանցիւր եւ Մ. Նահանգներու յօղա — քարներ ինքն զինված ունէր, ճիւլմանքու ճա — րար ուրիկ պետութեան ներքին ճողմանքներ :

3. Պատահանելով այն մեծարականքն թէ Մ. Միտրիանը խախտարար ընթացք մը ընում է Աղաթօղիկի մէջ, ռուս յօղաւորակը պարզա — պէս Մ. Նահանգներուն կը վերադարձնէ այդ մեծ — արը : Իրենք օրինակ կը ինք թէ Ամերիկա մէջիւս յայտ ալ կը մեծէ ընդունիլ ճիւլմանքի նոր կա — ռաւակցական պատահարակութիւնը ՄԱԿին մէջ :

4. Աղաթօղիկիւր ճամար Մ. Միտրիան — խաղարակութիւնը, յօղաւորակներ կը ինք ա — լուր առաջարկները, արդիւլ ճիւլմանքի զնքեր, եւն պետութեան պատահարակութիւնները կըն — տել մէջ երրորդ ճամանաւորութեան, խաղարա — քեան ճաւիք մը կնքել ճիւլմ մեծ պետութեանց ինքն :

5. Ճամանքի երկրներու օրինաւոր կառավա — րութիւնները ընտ ապապիւրու մեծարականքն առ — թիւ, Վիթթորիկ կը ինք Սիւլիկի խոսքերը 1936ին — Ենչուիլներ Ե ինչպիսիւրութեան արտո — ծումը : Ընտ թէ մեծ կ'ուղեւիկ ինչպիսիւրութիւն յարաւանի միւս երկրներուն մէջ, ճիւլմանքով տողն ինքն կնքեցին, կը ճամարէ խաղի յանք ինք մը մասին որ ճողմանք յանքի եւ ճող երեք ճողմ ճատարակներ :

6. Ինչ կը վերաբերի ամերիկեան դիւստ — արներուն պարտ ու պատշաճ յարաւորութեանցն ճողմ, Մոսկուսի թատերի կը ինք վերին ճատարակութիւնները, որոնց ճամանքն Մ. Նա — հանգներու իւրաքանչիւրական ներկայացուցիւն :

Աշխատավարձի խնդիրը

ԱՆՀԱՄԱՅԱՆՈՒԹԻՒՆ ԵՄԱՆԻՍԱՆ ՍԱԿԻ ՄԱ — ՍԻՆ — ՉԻՆԿ ԹԵ ՈՒՐ ԱՐ ՀԱՐԻՐԻ — ԱՐԸՈՐԹԻ ԳՈՐԾԱՌՈՒՐԸ ՎԵՐՋԱՆԱՄ — Ե ԲՏՈՒՄԵՆԵՐԸ ԿԸ ՀԱՐԻՐԱԿԱՆՈՒՆ ԹՈՐԻՔ ԱՊԱՐԵՆԵՐՈՒ ՄԵՋ :

Երմանական նախարարի վերադարձն ի վեր, կառավարութիւնը անընդհատ խորհրդակցութիւն — ներ կը կատարէ, լուծելու ճամար աշխատավար — քի խնդիր :

Շարք օր կը լուսնային կարողութիւ կայի եւ երկրականութեան ճողմանքով խնդիր : Բայց ի վերջոյ այն եւրոպականութեան եկան թէ կարելի չէ լուծել այս ճողք, տանց ճեկուլ ամբողջ կո — ցութիւնը : ճատարակութեան նախարարը ճամանքի կ'ընթերցար արտադրութեան պարզեւ մը տուել կարի եւ երկրականութեան պաշտօնե — ներուն, բայց փորձարկութեանց նախարարութիւ — ըն անմիջապէս ճիւլմ տուաւ : Եւ ճողիկի կար — ղարութիւնը մը պատահաւ պիտի լույս ալ երկու — թղայիներու աշխատակողներն ալ ճիւլմ վերջինն :

Այս առիթի եւ որ ճարք դատմանքու ճաւաճէ փաղի կնքել երմանական նախարարը, Գ. Փէշ, անկ խալթիք ճեկուլ ճամար ճողք ինչպիսիւրէն : Երկու ճամանք խորհրդակցութիւնն էր մը վերք, յարաւորակ տողնայիք ճա մի յոնամէկ որո — ղումը, որդիւլիկ ուրիկ, պարահանք ալ ճիւլմին : Կերակի որ ճող մոլով կը ճամարակուցա, Ե — րեք ճամ տողնայիք, եւ նորէն ճողման երրու — կողմութեան կը յանգիլ ըրէի, երկու ճարքի, յա — րակողական խորհրդակցութիւնները : Կը կար — ծուի թէ վերջական որոշումը պիտի տրուի վա — ղը լորեւորակներ :

Ճատարակութեան տողնայիքն անհրաժեշտ ճամանքն, յայտարարէր նախարարը ճամանքն Ե 8 աւ ճա — րիւր յայտարար, բայց երմանական ճատարակ վե — րական կը մեծէ որեւէ յայտարար որ կ'ընայ խա — ղարի երմանայիքն ճատարակողութիւնը :

Կառավարութիւնը դիւստարակար կը ճողիկ առաջնայացուած ճատարակութեանց պաշտօնե — րուն աշխատակողներով, բայց երկու տեղի մէջ ճաւաճ է, նկատելով որ կը որոշուները պիտի աղբին անհասարակ ճատարակութեան վրայ ճա — ծուրէր կան որեւէ կը մեծեան յայտարար, ու — թիւնը յայտարար կասարած եւ արդէն :

Մանակաւորներ կարելով, Եթէ կար թա — ուրիւրներն աշխատակողները աւելցնել, կային ճողք երկու : Փոքուր պիտի բարձրանայ : Այդպէս ուրիկ աշխատակողները դիւստար ալ պիտի բարձրա — նան, եւ կառավարութիւնը պիտի ճարկարորի նոր թիւլարում տուի :

★ Կայի եւ երկրականութեան ճողմանքը կը մեծ 13 օրք ի վեր : Ենկարակաւորներ ինչ խաղարակներ, բայց կար ճատարակութեան ան — կանոն է ճամար մը տողնայ յայտարար կող ճեկ ունե — նար օրուս ճողմանք ճամարներ : Պարտաւորիլ ճողապետութեան կողմած ճատարակները 1150 ճա — տար ճողմանք եւ, կըրեւ ընտան : Ան ճողիկ մէջ մէկ ամիւր ճատարար պիտի ճաւ առաւտարաններ, ի — րակ ուրիկ ինք ճողմանքները ճողք պաշտպան — դականք : Անհասարակութեան մէկը փոխ — ճա — րաւորականն է :

★ Թիւքերը կը զոն թէ վերջացած է ինչուիլ թատարակներ ճողմանքը : Ինչպիսիւրներ կարգ — ք պաշտաններ ճողմ եւ, պաշտաններ յայտա — րարներ : ճամար յայտարարի վերաւորը : Պայ — մանքներն մէկն է օրակալ երեք մը ճաւ, միջեւ խալթը վճարումը եւ ճեւաղումը ուստիականքն ունէր :

Աշխատանք ճեւաղանէ կը վերաբերի մեծաւ — ղարդական ճատարակութեանց մէջ : Որ եւէ փո — փախութիւն վայ պաշտակողութեան, ընկերա — յին պաշտակներն, ճիւլմանքները, ամալա — անքներու եւ ճիւլմանքն ճատարակ վրայ : Ճաւք ճաւար թատարակներ եւ ճիւլմանքն աշխատակող — րներ :

(Լուրբու յարաւորակներ կարգաւ Գ. Է)

Եր ճաւեւ արեւելով կը ճաւեւն տաք երկրներուն մէջ :

Երկրականցիլով, յօղաւորակներ որեւէ ճող — ակիւր առաջարկ չէ ճատարակներ ճատարակ մէջ, այլ միայն ճողմ ուրիկ, ճեւալմ, պաշտակներ — րու վրայ ճիւլմանք ճիւլմանքներն ճաւք : Միւրկու Մ. Միտրիանը կը յարաւանք իր ճեւա — րականքի ճաւաղանքներն ինչպիսի խաղա — քութեանն :

★ Լուսնայիլ թիւքերը ճատարակներ կը ճողմն — ար Միտրիանը եւրոպա ճողմ, խաղարակներն մա — ակարակներն եւ, պայտարակներն վերք տա — րու ճամար, ճամանքն Սիւլիկի խաղարակներ — ճաւարէն կ'առաջարկէր որ ճիւլմանք իրենք մէջ — նոր ճաւաճէ, ճատարակներ : ճամար Մ. Միտ — րիւր եւ Մ. Նահանգները :

★ Շարք օր երկու Ամերիկաների փորձ — ցին ճեւալմանք ճողարակներն մէջ ճիւլմ Սիւլիկի եւ Թուրքիան, որդիւլիկ աղալակի խաղի խաղարակներն մասին, ապալն ճաւորական :

ՔՐԱՄԱՆԵՐԻՆԳԵՐՈՐԴ ԺԱՍՏՐ

Բ.

Գերմանիայի մէջ Մօրից Զառէ կ'աշխատէր հեղձակի գործարարի մը մէջ: Յատկանշական են գերման ինքնակազմակերպութիւնները, որոնք առաւել կամ նուազ չափով իր ներկայացման հիմնական փերմանի շարժառնայնութիւնը մարդուն ու մեքենայի մասին: Մինք աշխարհահռչակ ունի միջակայական տեղար մարդը չափին հանդէպ, եւ ընդհակառակն պաշտամունք մեքենային հանդէպ, որ ի շահագործութեան մարդկային անհանունութեան, անբնականութեան, ծուլութեան եւ անհոգութեան: Այլ — խառաւոր մարդը փորձումը յունի իր աշխատանքին դաս ուրիշ քանի մասին մասնակցելու, եթէ ոչ մեքենան իր պատճէ դիմելով անմիջապէս: Մեքենան իր կերպար նմանի մարդուն, որ բնութիւն մը է, որ պէտք է իր շարժումներին ու մասնակցելու կարողացնել մեքենային, եւ առիթով շատ քանակաւ է, որովհետեւ, մեքենան է կատարող աշխատանքը — տղը, մարդը մեքենային օրինակ տանելով՝ հը տղային կարգապահութիւն եւ կատարողութիւն է:

Միմիայն դիմելով է Մօրից, եւ հաստատու գերման միջակայական քանակներին, եւ կարծէ՛ն տեսակ մը գնացուր իր գլխով՝ մարդը մնաւ ըլլալ — լուրս համար, հիմնական մեքենային:

Գերմանիայի դուրսում քանակող գերմաններն ապրել են: Անոնցմէ մէկը, մասնաւորապէս մը — ռուսացի մը Ժովայէ, Մօրիցի քանակութիւնները իր շարժումներով իր հիմքին վրէժով բաժնի էր բաժնի տալով: Այլ ալ եւ պատկանող մարդը, իսկ ինքնին, որ գնացել — բուն մասին իր խորքին եւ կ'աշխատող անոնց լուրս — ծուլով դռներէ, հետեւաբար եւ կրկնակի դիմախօս էր իր:

Բնութեամբ պատմաբան կ'ըլլայ Մօրիցի եւ Ժովայէի հետ, թէ ինչպէս ինք գործ կ'ներէ եւ ընդունի որպէս ինքնակազմակերպութեան, պարզաբար, այդ գերմանները զոգացուց տեսնելու համար: Այդ կերպ ինքնին — ընդունաւ են այդ պատշաճը: Գարշապէս տեսնու համար որ կ'ուզէին միջակայական իրենց պատմութիւնը: Անոնց խոստացումով է ապագան — թիւն՝ երբ միջակ այդ շարժումներն մէկ կայանէ միւսը աշխարհի ընդունելու: Իսկ ինչ միջակ ինքնին, որին թէ՛ զայնուցանաւ ըստ իրենց — աղբային արհիւանական կայաններէ՛ն: Ուղեպիկ հիշողանոցը, իմաստակող գործ գերմանականութեան փոխարէնական համար Այդ կերպն այլ գերմանին են, որոնք կ'աշխատեն իրենց շրջանները խորանային, թաղայնապէս փոխարին — իրենց զինքնին պատուաւ — քաղաք կ'ընեն: Մօրիցի — թիւն չափները սակի գործաւոր են, ջուր մարդ — կային մարդն է:

Այս միջոցին է, որ Մօրիցի համար ամենին անպակաս զննէ մը իր պատահի: Գերման Տ. Տ. Սայալ մը որ ցեղաբանական եւ մարդաբանական պրոպագանդան մասնակցել է, իր ստեղծ Մօրիցի, եւ անմիջապէս իր զննէ թէ Մօրիցի իր պատկանող գերման գործարին ընդէն անկանադարձին մէկ կայաններն, որ իր կողմէն շարժականութեան ընդունելով: Երկու շարժելու ընդունելով իմաստ կայաւ աշխատելու — խորքի մէջ այդ ցեղին պատկանող: Գերման Սայալի համար ամենամեծ ներշնչութիւնն է Մօրիցի չափ տխրաւ մը ունենալ իր տրամադրու — թիւն տակ:

Կարելի է երեւոյթներ կոտորել թիւնի — տաղիքները Մօրիցին համար, որ իրմանալով մէջ քանակաւորութեան իր իրենց: Հիմա, իսկ այժմ Գերմանիայի մէջ ազատ կ'արձակուի՝ որպէս արեւելիկ ցեղի անկանադարձութեան ներկայացուցիչ տիպարը:

Սեր կ'ընեն Անդառ կ'արձակուելու, խաղերու, մըն մըն է Որովհետեւ, գերման սպային միակ երազը՝ կենդանաբանական պարտիզներու օրինակները վարձը մարդկային ցեղերու եւ տիրապետող պարտաւոր էր հիմնելն է, որուն առաջին անգամ՝ աւա Մօրիցի կ'ընայ ըլլալ, նուիրուելով՝ ապրելու կողմէ: Աղբային ինչ նպատակներին հետեւ մոտոցումը — զին համար, որին գերման ցեղի տաղաբանք մէջ զոգացուցիչ նաեւ հերոսական ընտանիքէն այս ներկայացուցիչ — տիպարը:

Մինչ այդ, Մօրից Տ. Տ. գնումը կ'ըլլայ, գերմանական մէկ ուրիշ տեսակ, վաճառք այս անգամ ստիպական է հաղորդակցի քանակներ իր նախկին ընկերներուն վրայ, եւ կ'անգործ իսկ գնով արգելի — որ կայուն է:

Գերմանական կարգապահութեան եւ պարտաւորութեան հիմնականութեան մէկ աղաղակելի օրինակներ իր տրուի հեղք, երբ, Մօրից որ տարերեւելու ընկալցիք անուշիկ պակաս պատմական տրակապում, իր փոխարին գերմանական զինուորական հիմնական մը, գործը իմանալով թիւնը, իր կ'ունի հիմնականաւորէն է՝ Հիւսիսի, եւ ա — նոր իր յանձնի Մօրիցը: Այս տղան պէտք ունի կ'ունի մը, որ ըլլայ իր սիրելին, մայրն ու ջուրը իմաստանալով: Հիւսիսի իր նպատակներն որ բռնիչը գերման ընտելը, փորձանք ուրիշ է, աշխատելու թիւնն այս տպացոյցը տալու համար: Իր

Սերմանիք երեկ եւ այսօր

Սերմանիկ (Թեազորիկէ) Յունաստանի ամէ — նէն Հին թուղապետներն մէկն է: Նախապէս հուն իր քանակին նախապէսկանները, որոնք իր կողմէն են: Թեազոր: Գաղաքը փթթեցաւ 3000 տարի առաջ (Ն. Ք.): Իսկ իր քաղաքակրթութիւնը գաղաքակրթական հաստա 2000ին (Ն. Ք.): Միկին — նաեւ զարարականներ: Այն տանի փորը իր քաղաքը, իսկոր այլ իր տեսնելու տակաւին կ'ընկալուի զամալային պարկանները, ինչպէս եւ շերտ մը որ իր զանուրի դէպի Հիւսիս քաղաքէն դուրս:

Սերմանիկ իր տեսնելու իր պարտի Գասուն — դրի, Մեծն Արեւմտեանի գորակարներն մէկը որ 315ին (Ն. Ք.) միջոցից քաղաքը Թեազորիկէն ա — նուշով, ի պատու իր հիւնը, որ աղիկին էր Փի — լիպայա Բ: Թալաուորին եւ ջուրը Մեծն Արեւ — սանդրի:

Անկէն առաջ՝ Հռովմէացիներն էին իր դիւս — հասցեին Թեազորիկէին առեւտրական եւ զինուորական կարեւորութիւնը: 167ին (Ն. Ք.) անոնք Յունցին Մակեդոնական Թալաուորիկէն եւ Թե — սանդրիկէն շարորդապատկութեան մայրաքաղաք — ներէն մէկը ըրին, որու մէջ բաժնուաւ էր Մակե — ղոնական: Հռովմէացիները զարդարեցին Թեազոր — իկէն Հռովմէական շրջութիւններ: Հռովմէական կենդանան համար սակի կ'ունեցին:

1430 Մարտ 29ին զրուսեացաւ քաղաքը Ռուբ — ընդեր կողմէ եւ Հիւր զար անոնց մեղք մնաց: 1912 — 1913ի պատմութեան պատկերներն — լուրս Սերմանիկ Յունաստանի տրուեցաւ: Գերման 26 հոկտեմբեր, 1912ին:

Թիւն կ'անուրիէ իսկ Սերմանիկ կ'ունի է կարեւ — րոր իր կողմէն որ անուրիներն եւ շարորդապատկութեան, սակայն իր ապագայութիւններն վերջ առին եւս զարգեցաւ առեւտրը:

Առաջին աշխարհամարտը ամսմանակ զար — ընցելով իր աղալ զարգացումը:

Սերմանիկի դիմելու մը քաղք ունի գնումապա — կան տեսնակցով: Այդ պատմանով այ 1916 — նի իրանակցիները, (Բերտապցիները, Ծրախա — ցիներն եւ Իտալացիները) իրեն կայուն ընտել — ցին դաւ:

Պատմակցի քանակները, որոնց կողմէն Հնոր — տաբար իր կողմէն նաեւ յունական քանակը, ի — ինչը յարմարումը կատարեցին Յունաստանին եւ խորտակեցին Փերման — պոլիպոս եւ Երեւանի ճա — կաւոր, ինչ որ փութացուց պատերազմին վա — ռար:

Սերմանիկ Յունաստանի երկրորդ մեծ քաղաքն է, Արեւմտի վերջ: Մեծ՝ ընդարձակութեամբ եւ

մոտոցութեամբ ինչպէս եւ յառաջիկայութեամբ: Կլիման տաք է ամառը եւ ցուրտ մեղրը: Խո — նաւ է, սակայն տաղաքարք մեղրներն ստեղծ, շը — նորին ճարտարապետութեան հովին:

1917 Օգոստոս 17ին զինուորանով հրեղէն իր — արեւ Սերմանիկի կողմէն մեծ մասը, ինչ որ մի — ուստութեան եւ առեւ յառաջ՝ բերու, սակայն եւ աշխարհ պատմաւ եղաւ որ Սերմանիկ շուտով զե — րաշինուր:

Յունական պետութիւնը որոշեց վերադիւնել, քաղաքը համաձայն լուր մշակուած յառակազմի մը:

Գաղաքը բաժնուած է կեդրոնական մասի մը, ուր իր զանուրի խառնութիւնը, յունական են: Վերի մասը, որ յառակացուած է ընտելութեան, թաղա — քին կ'անուրի մասն է, փորը տուններով, լրակապու — ուած պարտիզներով: Մեծ առեւտուրն էր մար — տաբարութեան մարդ իր զանուրի երկպառակցիներ: Կայաքաններուն մօտ: Գաղաքի այս յառակազմի — ծին մէջ նախապետութեան են զառական տեսակի Հնոր, քաղաքապետական Հնոր, պետական Թալա — ուրիները, զարդաները: Առկայ են տակաւին այս գործերը, սակայն պիտի չընտելու տակի խաղալ լրականներն մէջ:

Սերմանիկի ներկայ ընտելութեան թիւր 300 հաղար իր համար: Թիւն 1940 շատ մեծ տեսն — տար եւ ճարտարաբանական ունի: Գաղաքապետն եւ զրաւական հետեւներով, 1940 Մոսկովիներին զարգեցր: Միկաղաքային Տոմապանաւոր որ 1926ին ի վեր տեղի կ'ունենար եւ մեծապէս իր նպատակը տեսնակցին եւ ճարտարաբանական:

Սերմանիկի Միկաղաքային Տոմապանաւոր ցոյց կուտար թէ որպէս զերաւուր է յունական արտա — րորիներն եւ ճարտարաբանական, թաղապետի ուրի երկրիներու արտադրութեան հետ:

Օտար երկրիներու ցուցարդները թիւր 600 էր, իսկ 3500 Յունաստանի 1927ին եւ 1938ին: Առկա ցոյց կուտար որ Սերմանիկ Միկաղաքային Տոմապանաւոր փակ առեւտրական կեդրոն զար — մաւ էր հարաւ արեւելիկ Եւրոպայի:

Յունաստանի աշխարհաբանական դիմելու եւ մասնաւորապէս Սերմանիկի, ծովային յարաբե — րութեան տեսնակցով, ինքարապէս կարեւոր — ութեան այս նաւահանգիստին: Յունաստանի երկ — րորը մեծ նաւահանգիստն է Սերմանիկ, Պիլոնին վերջ: Թեազորիկէի ծոցին վրայ իր զանուրի եւ զինուոր ինչ է Պալաուական պետութեանը, Նեշա — կան ծոցուն վրայ:

Նախապետութեան վերջին տասնամակնի արդիական եւ ծաւալումը Եւրոպի եւ իր մակ — ուր, սակայն ընդհանուր Հիւր — փեղ տարի պատերազմիկ հետեւանով: Ներկայիս արդը Թալովի վերականգն են ճարտարապետական մեծ —

դու մոտոցելն է:

Մօրից եւ Թրալայն այնու չեն բաժնուրի ի — բաժնէ: Միկին, Թրալայնի մար: Թրալայն իր սակի զով իր քանակները, Թրալով ութ, որոնք հեղա — փոխութիւններով իրենց հիւսկով օրինակներն են՝ տեսնակցին, արդարութեան եւ զեղեցկաբ — տակաւ հարցեցուր մասին:

Այս մեկով է, որ իր յանգի դառն բայց միշտ եղապատկութիւններով: — Վերադարձ եւ պատմութե — համար, ինչու նա, զառապանները սովորութիւն ունին զայն երկու մեղակալումով լրակապելու: Գերթը զառական մեղակալ, Եւրոպի օրին մա — ցած: Այսօր իսկ քանի տեղի կ'ունենալ, միայն թէ համեմատութեանը փորձան են, տաւը ճարտ անմեղներ լրակապուած են՝ երկու մեղակալներ — լուր է:

Թրալայն եւ Մօրից 15 կայանի եւ փոխել, մի — շին, որ իր հանդիման Թրալայնի ջուր: Աշխարհաւոր Թորովային, գործի եւ երկու արուածները կտոր — ուած:

Ռուսականական այն պարկի երկուսի մէջ, ուր մեր պատմութիւնը սկսաւ, երկուսից արեւմտեան կ'որոշէ տեսնակցի պատմական եւ զիմարի զարգալ ուսուցական քանակներ, իր ինքնին զաւ — նալէն, որ գրեթէ օրինէ: Այս մեղաւ քաղաքն կ'ըլլայ, որ Ռուսերը զիմարի մէջ տեղադրուելէ անմիջապէս վերջ կ'առնէ ժողովրդական Խոսա — րան եւ առաջին գործիքն իր զառապանութեան ու զիմա — կանարէն ճարմանաւ ու՛ր ուրեւնիկ կարգի:

Միկաղաքային ու Արեւմտեան Մօրիցի կ'ենն ու մարըլ տեսնակցով որ բաւական տակաւին մնաւ չէ: Իր յանձնին նաւահանգի զերման զինուորանոց — քան, որոնք մեղակալ իր տանին հիւսկանոց եւ արուածներ իր կտորն: Անեղիկացիները իր կը համարին, իր զաւակ հիւսկանոցն ու պատապար — կին արդիակալական կայան՝ որպէս նաեւ: Իր կողաւ — նաեւ իր զորքիցի չաւ, Գերմանիան ինչէն սկզբ իր խումբին: Մերթն ի վեր Գերմանները մարդա — ւէր դարձրին, որ համարեն իրաւ պատմաւ իր — քան որ իրենց հիւսկանոցը փայլապետութեան: Անեղիկացի սպան է խոստը, իր սովորական ներմը — տութեամբ եւ կապակամութեամբ:

ԵԱԲ:

Պայտը բնորոշվում էր բազմաթիվ հետևանքով պատճառներով:

ԱՆԳՈՒՄ, 10 Մարտ — Ազգ. ժողովին մեջ բաժնի վիճաբանությունները տեղի ունեցան, Մարտը Այսպիսի խորհուրդներում անցան: Այժմ — տառայան հարցադրել մեր տառային ժողովին և կը բերվեցին բնորոշվող թերթերը և ճանաչառ — ներսում դեմ կատարված հետազոտությունները: Դրանց հարմարությամբ պատասխանեց թե՛ կառավարությունը կը յարգե խոսքը և զարգացարի ապագությունը, պայմանաւ որ այն լավագործում էին ինքն իշխանայն և չնայած այստեղ անոր ջանքեր — ճողջին:

Մարտը Այսպիսի ընդ բարձրագույն ըստ — Դուք թե՛ հարցադրել պատասխանեցին: Գաղափարական և կուսակցական հարցադրություններ մեջ խոսող, կարծիք յայտնող հայրենակիցները գաղափարները, բանավոր կը բացահայտեն: Մենք ենթադրում ենք Մարտը Այսպիսի խորհուրդները, որ կը թերթեր հակառակմանարարական թուրք օրենքները: Ամեն ոք իրաւունք ունի կը զարգացարից որպէս — օրենք յայտնող: Միջոցաւ մեր մեջ հակառակել և պատահի, և հայրենակից մը չէ կերպը ծննդաբանել: Հանրայնությունն ինքնապահ և կամ հաճախորդները: Ինչպէ՞ս կը մտածեմ որ հայրենակիցները հաստատար են օրենքին առջև և ճանաչաբանությունն նախադաս ալ զարգացարի մը է ամենուն պէս:

Նորի պահուն արժեքները բարձրագույն և ուսմանը պտուղներ — Փայտը յորեն:

Այսպիսով — Միջոցաւ տեսնում բան է որ ճանաչաբանությունն նախադաս օրենքներ վեր նկատ — ունի: Լաւ մտիկ եղանակ, կամ այն է որ պիտի հաստատար Մարտը Այսպիսի և կամ մեր կատարված — Բերան պառնել պիտի խորհուրդներ ի յուր աշխարհին: Եւ ոչ մարդկային իրաւունք կը ճանաչում, ոչ ալ սահմանադրութիւն:

Այսպիսի խոսող զարման զինքը բնորոշող Այն իրիկ կանչել և պայտ: Դուք թե՛ չէրիցը զինքն չէին: Իսկ դուք, Տուրքուրդներ, աշխարհէն խոսար չունին: Ներքին էր դատարանը կը յանձնէր այն լիարժեքները, որոնք զարգացարիկ ինքնին մը լիարժեք կարծիք կը յայտնեն: Հարկաւ պիտի քննադատեն ճանաչաբանությունն ինքնապահ ալ, կատարված — Բիւրնայն և Ոչ որ քննադատութիւն կը վարվում, թող տուրք զարգարի և պայտանքով շարժալ: Հակառակ պարագային, իր չէմքն վարվածը ընտանիքներին է միայն: Հարցադրար եւս: Ըստ թե՛ ընդդիմադիր կուսակցութիւնը ճանաչում եղանակ է: Դանձուրը անոր մտիկ հիւստիւններին մըն է, ինչէ՛ ճաշը կուսակցութիւնը վարկուցեցաւ անին, վերքը լաւ գէշ է:

Վախիկ կէտերը փորձեց աւարկել, բայց Այսպիսի լուրջութիւն:

Ինքնապահ մի բանար, բուրձնեղ զինքն կը բաւէ: Հալել ընդհ. ինքնապահը չեմքնապահութեան, կատարվածութիւնն ալ զորքին էր: Բայց զինքն, զո՞ք քննադատեցին որքանին, որո՞ւն դեմ կատարեցին մեր բնորոշվողի պարտականութիւններ:

ՆՈՒ, 14 Մարտ — Ճեմադրել մեջ Մարտ 10-ին հրատարակուած զգուշանքները վեր, ինչի հայ Ազգ. Միութեան վարչութիւնը Մարտ 12-ին ժողովը մը հրատարակեց զին, նաեւ ազգայնիկները: Ժողովին մեջ նկատի տար ճեմադրարարութեան —

1 — Վարչութիւնը կը թերթ կազմը ընդունեց, և ըստ օրենքի նոր ազգայնիկներով վարչութիւն մը կազմեց:

2 — Վարչ. պատուիրակը վաւերացուցած է այս միութեան վարչութիւնը, մատուցող ալ զարգարիւ համար:

3 — Հայրենիքին մարմինը, կը տեղեկացրէր տառային, ճշգրիտ և շնորհատրեկի դասով ըլլաւով հայրենիքին:

Իմ ուզած այս նպատակն օրենքաւոր խորհուրդներ կազմարարուած ըլլալով, հրահրեցին նոր վարչութիւնը և իրենց վճարելի իրիկ Մատուցողին 1946 Փետր. 15 1950 Փետր. 15-ը իր լիարժեք զարգացած 274-898 Քրանքներ և 7 անդիմանալի տուրքը:

Ծախողութիւնն էր մարդեմ նոր վարչութիւնն: Մ. Մրաւման:

Գ. Գ. — Տարբեր մըն է որ կը ինքնին թե՛ դրամ — թե՛ յանձնող: Հարցադրարութիւնը Ազգ. Միութեան եղաւ: Ճեմադրել ինչպէս հրատարակուած հարցադրել թե՛ հիմա դրամը դրամ: յանձնող: Նոր վարչութեան անդամներին ուսման, վերք տուրք խորհուրդներ վարարարած, նոր արժեքները մը պէս, հաստիք միջոցաւ ինքնին դրամը պահանջելով միջոցը ունեցան և... Եւ դեռ շարք մը շանցան ինքնին զին օգնութեան կը կանչեն: Այսպիսով կարգը մերն է, հակադաս զինքն էր: Մ. Ե.

ՆՈՐ ՄԵՐՈՒՆԻ ԶԵՆԱՐԱՐՈՒՄԸ

ԲԱՆԱՆ — Միմ խանդավառութեամբ տան — ունեցաւ: Գործելով Քաղաքի մեջ Նոր Մերուրդի Օրը: Երբ խորհուրդը ինքնապահութեամբ Գ. Մետուցողի բարձրագույն կատարեց հանգիստ, Նոր Մերուրդի քաղաքով: Մետուց. Գ. Պատմական ուղիներով միջոցը ունեցան հայ ժողովուրդի յարտաւանութեան հիւրը զարգարի ընդունեցին: Միութեան թուրք անդամները կը մասնակցէին զեղարարականութեան բան — նին:

Նրան արտասանութիւններ և երգեր, խան — զաւակներով ժողովուրդը: Ծախողարար արտասանեցին Օր. Մ. Մետուցող, Օր. Հ. Թեւանան, Գ. Ն. Միւնեան, Մ. Մարգարեան: Միմ ոգևորում — թիւն անոնցներին թիւննան եղբայրները իրենց կոխկրթական պարզութիւն:

Երբ խորհուրդը երգեց ճշմարտատիւ այն վաւեր — սերը (Մետուցող): Ինչպէս ինչպէս պարբերի նաեւ: Դ. Հաւանան, Մ. Տախարեան, Լ. Մարգարեան: Վերջապէս ներկայացուցաւ: Ճեմադրում խոսեցաւ էր որ մեծ յարգութեամբ անցաւ շնորհիւ: Գ. Մ. Թորոնքուրդ: Հանդիմանական զուտ դո՞ւք մնացին:

Դերակատարներն էին Օր. Հ. Ներքինան, Գ. Հ. Թորոնքուրդ, Գ. Պատմական և Մ. Մարգարեան: Ինչպէս Գործարարներն էին խոսքն խոսքն վերքը սկսեալ զարգար:

Արտասանութեանն էին խոսքն խոսքն խոսքն — կերպեր և ընկերակիցներ: Միջոցաւ ինչպէս ինչպիսիք Մետուցող Քաղաքն, Անտար Քիւրդէ — հան, Մ. Մետուցող: Մ. Ճիւրանան և Հ. Նոր — ընկերան յառ յառ զուգեղ մը ըլլին: Մեջ ընդ մեջ արտէր կը թուար յեղափոխական խանդը — վառ երգերով, ստեղծարարութեամբ Փարիզի խոսքն: Միւնեանը ընկերակցականներն էին: Գիւցու, ստեղական մասնակցներն էին զարտարար, առաջաւ զարտարար, զարգարիւ մեղ: Ենթին Գործարարական պատասխանեց և շնորհակալութիւն յայտնեց: Ա. Գիւրդէյան Քրանքներն երգը մը երգեց ի պատիւ հիւրերուն: Ճեմադր ներկայանող յոսնակաւ երգեցին Մարտին և Մարտին բան — ուրք: Այս ձեռնարկը ընծ յարգութիւն էր եղաւ: Նոր Մերուրդի համար — Նոր Մերուրդն:

Ա. ԶՅՈՒՆԱՆԻ ՆՈՐ ՑՈՐԵՆԱՆԸ

Վախ. պատուիրակին ստորագրութեամբ զինքը մը կը ծանուցանէ թե՛ 1949 Յուլի 29-ին ընդ 80 մատակարարներ ժողով զաւարկող լուրջարեան մասնակցարարներն մեջ, ճեմադրար — ունեցան խոսքն խոսքն խոսքն —

Ա. Նոր սկիզբներ մեջ ամենունը յորեն — նախան հանդիմանութիւններով տանը հիւրերկալ — նախան ազգին մշակութիւնի փոփոխութեան հաստատարներն: Քրանքական անդամներին կողմէ, յանձնեց Գ. Արշակ Տապանեան, հայ ստեղանիկ ընկալած վերին բացարձիկ պատիւը:

Բ. Այս առթիւ Քիւրդ մը զոյգանքը Միւրդ — ի մեջ, Յուրդներին կենդանութեան խոսք, և առ — ընդ մեղով ի յուր ընկալելու համար կը անդիմանալի ընկալելութիւններ:

Գ. — 1950 տարին յայտնեցին այս յորեն — կան հանդիմանութիւններ և նուրհատութեան:

Դ. — Փարիզի մեջ յորեններն ընդունելու — Բիւրն կատարել Մարտին մեջ, 1950-ի Մայիս 14-ին, ինչպիսի, էն օր վերք, մասնակցութեամբ Քրանքական պայտանքան մարմիններ և ան — ընկալելութեան: (Կը ինքնին խաւանեցին):

Ե. — Ներքին արտասանութեան թուրք յոր — Բիւրն, կը հանին հրատարակել մեր այս զինքը, և թերթ իրենց մասնակցութեան յորենական այս ձեռնարկին յարգութեան համար:

Զ. — Ներքին սկիզբներ թուրք մշակութիւն կազմակերպութիւններն, որ հանին համարար — խորհուրդ ստանձնել ամենունը անարարութեան յոր — ինքնական հանդիմանեց և նուրհատարար — Բիւնեց նախաձեռնութիւն:

Գ. — Դրամական տուրքներուն հասցէն է զանձնակց Գ. Վաչէ Թոնուեան, 56 rue Lafayette, Paris (9):

ԳՈՐԴԱՆԵՐԸ — Այս զորքն մեջ կատարել — պէս էր չէր շարքին է:

ԳՈՐԴԱՆԱՆԸ — Ոչ, պարտե, եւ շարքն — ջալ իրեն երբ ներկայացուցէր...

ՄԵՆԻՔԻ ԱԶԳԻԿ

2.

Արեւելի ծագեց, Բուլունները երգեցին, և առաւ իր նպատակը կը խոսն պատմականներին: Ենթին էր իր աշխարհը... Միայն մեր տանը մահ և խալալութիւններն: Նման, շանթեր հաւատեցին և լաւ էին լինում միայն նրա համար, տղամարդը համար: Իսկ ինձ միայն կը կարծի էլ չեղցին: Նրան թաղեցին, իսկ ինձ... Եւ մնացին... Եւ ինձ ամէն ինչովս, մնում էին համար — բում...

Վերին խոսքերը զարմակ զորքերին նրա արտասովոր զբոսը, նրա մայրն էր ինքնապահ էր վարի կատարելութիւններ...

Բաւական էր: Պատուար արձանեց իր արտի կայրերը:

Սկզբում դեռ խորհուրդն ու ծնող էին նրա հեծկուրդները, կարծես նա չարախոսութեան էր օր — քոր կարող էր անարան որբերին: Բայց ինչպէս կարգել ևս և զարե զարար մեղերի տակ և յան — խարք քանկուած և երբ էր, արեւելի ինքնին էր դանդաղ, արեւելի էր պատահի մայրը բարձրացաւ, երբ հասաւ զինքները պատմելու օրով:

Ուրբերը ուրբին հասնողով զուրա էին թու — չում, զարգացում էին իր կապող օրէ մեջ, անունը

էին, խոսում: Մարտ, շառ մարտ էին նրանք, զինքն զարգար չէին զնում, այս ընկնում էին թու — ուսում չորի վրայ, զարգ էին ընկնում լաւով, հաւատեցին... Եւ միայն սեւ ընկնող ուրողը երի — տասարդին չէր ուղղում, որ զերեքներին մեջ է, ցաւում, խորովում էր նրանք աղլակ համար, անիծում էր զերեքին, զերեքին էր հայցում: Մարդիկ տուրքն են, զոնք երկինքը օդներ... Միթէ՞ նա էլ չէ տեսնում, որ երեքը վրայ թափառող շաւաւաւ աղլիկ է, անպատիւ, աներեւ, իրաւապիկ, նրանց փախուցնում են, ինչպէս և մասնակցութեան և ինչպէ՞ս, որ զոյգանքը նրա տա — պալուստ չընթանան:

Մարդիկ սովորեցին իրանց ջորերին և երեքներին խալալութեամբ... և զերեքը շառ են ամէն տեղ նրանք խորհուրդ են ամօթի մեջ...

Միութեան միջին մի ամբողջ թաղանուած աշխարհ նպատակ էր այս խոսք անակին, լաւում էր այս թուանց հաստատեց: Հնուրդ, մշակութիւն ծնող, լաւն ինչպէս մայրանքը պատահաւ... Գործ — ինքները աշխ միայն մարտ և ախար կերպով են օրորում իրանց տեղերները: Կանան նրանք էլ են ստալ ստան:

Իսկ նպատակ կոյիլ է պատահի կողքին և չէ համարվում շարժուել: Երանելի է նա, տն — մայր արտասովորները հեղին նման թափուած են նրա աշխարհը:

Այս, լուր... ինչպէս լաւ... բացակայում էր և նա ամէն տեղ նրա պատուար ընդմիջում է օր — քը լուրջ զարգար համար:

Եւս մեջ կատարում էր մի զարմանալի փա —

փութութիւն: Ընկուած զուրար թերթներում էր, անտեղ մի տեսակ թաղանուած խորհուրդներ էր փութում: Եւ հանդարտութեան էր: Թուած էր, թե՛ խորին զուտ և այլ եւ չնեց դրա համար է, որ ամանորան չը դիւնէ:

Նրա վրայ տանձնին ոգևորութեան էր եկել, կարծես այտեղ, ուր սիրում էր նա մեծանալ աշ — իր, ուր ջրերն ու տեղերները որ ու գիւրդ խոլ — պաշար են մղում իրանց մեղը զարմանքներով, — այտեղ երբ սիրող անկի զգացում, անկի կարգութեան էր դարձել: Եւ նա յայտն էր կը զգուտ հանդարտացած վառն երեքներին և հաւատում էր թե՛ ինչու և նրա զուտն արեւան զարգ, փորձել զարգանալ էլ ծնում էր այս արտասովորներ, այս հեծկանքներին զաւակներին... ամենայն զոր — քութիւնը զուրար աշխարհի մեջ...

Լուսնին նման, կարծես նրան յանդարդ կա — նեց մի սեւ վիշապ: Մութ էր, աստղերն են այժմ, որ ճակատին են վերնում: Մըրդեր զարգարներն էր երգը: Փորին վեր է կենում, ներս է տանում երեքներին: Նպատակ նրա հետ է:

Ի՞նչ դառաւ խոսող, հարցերը պատար, երբ հեծկանքները զարգեցին և նա խոսելու կա — րարութիւն ստացաւ:

Եւ նպատակն սկսեց հանդարտ մայրով:

Նա իր օրաքան իմ օրը և նրանման հօրը: Դատաստան պիտի լինէր, դրամ, փութ էր թե՛ սպանում էր մի թուրք ևս: Դեռ մեծն մե — ղապար էր երեք... Իրեն թե՛ խալալութեան էր իր, որ կատարեց ալ զինքը, այլ արագ — քաւարութիւն...

ՕՐԵՆՑԻՔ ՀԱՅ ՄԱՐԶԻՔԻՆ

րա, Քրաչյանի կնոջ, զերիւ հսկաներու քառու-
մէն առաջ եկած կրէն է։ Այդ երկու բաժնա-
րութեանը կը կուտի իրարու դէմ, որովհետեւ կը
զգաս, որ իւրեքի մէջ իրարու չառն են ծանո-
նացանքոց յեղափոխութենէն ետքը, Ռուսաւ -
տանը արեւմտեան թիւերէն զարգացաւ Ռեւան
մէջ յառաջացաւ Քիւր զարմաւ։ Ասաւ արեւ -
մասիկը ստեղծութեանը եւ զորապարհ, մար -
բուն արեւընք արեւաւ դէրոյի։ Ամբողջ քննիր -
Քիւր կազմակերպ իրենց իրենց մէջ հսկայ մեքենայ,
կնոջն ստեղծաւ իր Արեւմտեանը։ Ան թէ ին -
չու այս երբորը համալսարանային պատմաբանը
ներքին յեղափոխութենէն մին է միայն, Արեւմտ -
եան թիւերէն քննիրութեան մէջ։ Եւ քանի որ
այս յեղափոխութեանը բացարձակապէս արեւմտ-
եան է, եւ կրնար մարդկային չանկրուծ ծառայել,
որովհետեւ Արեւմտեան քննիրութեանը մարդկը
իւր ճանչար ։...

Ուրեմն բացառաւ է հեղինակին դիրքը՝ հան-
դէպ Ռուսոյն կը մտնիր կայսր։ Գալով Քերմանոյն,
անոն երկուցէն աւելի զիւր զմարտէն, թիւերն
ստոր համար որ Փաշայան կարողանալ անցնա-
լի կը պատահի այլեւս, ապաշուշանով իր
մանկութեանը եւ կորսնակած ըլլալով իր ար-
մուրթիւր։ Թիւերն նաեւ անոր համար որ հեղի-
նակը որոշ հովան մը՝ ունի դէպի այդ վարա-
նէր։

Ծանոթայն դէպ, հեղինակը կ'ընդունի թէ
անհատի փոխանակել եւ հոգեկան պատմութիւնը
այնտեղ ալ կապակցութիւն ուր մէկ կողմէ
կարգապահութեան ոգին դրեմք ինքնամարտի
կը հասնել (հեղափոխականէն Հիլապայն պարս -
դան), իսկ միւս կողմէ մեքենաներու։ Հանդէպ
հնչուածը յաւաք բերած էր խոր արհամարհան-
ք այն մարդոց հանդէպ, որոնք ինչ կրնար հաւա -
սարել մեքենաներու ճշգրտութեան։

Ուրեմն, հակառակ որ որոշ համակրութեան,
կերկրու կը ստիպար ընդունի թէ Գերմանիան
ալ չէր կրնար մարդու աշխ՝ հոգեկան եւ ֆիզի-
քական պատմութիւն։

Այս բոլորէն կը հետեւի միշտ ըստ հեղինակ -
ին, թէ մարդկութեան այլեւս կորսնակուած է իր
դիրքը։ Ինչ էր որ կը կառավարէ ինքնիւրը, եւ
իւրիւ անկրկական հետեւեալ այս կայսրութեան,
մարդ կ'ընէր կը նախաժամանուի ապրելու այն -
պիտի արկաններ, արեւմտաւորութեանը եւ դժ-
բարեութեանը, որոնց համար ոչ մասնաւոր
փախուծ եւ ոչ ալ մասնաւոր հակում ունի։ Ու
մարդ անհատին դժբարեութեանը կրկնապարհի
աւելի կը դառնայ, երբ կը դիտենք որ այսօրու
չէր ոչ մէկ անկրկան տեղ մը կայ, որ ապաստան
դունէ, երբ զնկարող պարկիւր, ապաստան՝ իր
ֆիզիքական դուրսիւրը պահպանելու, եւ ապա-
ստան՝ իր հոգեկան եւ մասնային պատմութիւնը պա-
հելու։

Մէկի գնեմը պատահականներ եւ անոնց քե -
րած առն ու ստարակը։ Ենթադրեմք մէկ վայր -
կեան մէջ միշտաւոր մարդիկ չեն ծառայել ուրիշ
ընդհանուր մարդոց բնաշխարհ մասին, որովհե-
տեւ իրենց կ'ըլլայ մարդկութեանը, Այլ, որ-
ովհետեւ, աւելի պարզապէս մէջ՝ անհատական
եւ մարդ էակը եւ անոր անհատականութեան
ու պատմութիւնը։

(Մեծաշար յաղորդով) ԵԱՔԻ

ԼՈՒՆ — Սիբիրի հայերեզնիները, Հ. Մ. Ը. Մ. Ե. հայերեզնի մէջ կամ անկէ դուրս միշտ եղած է հայ երեսփոխութեան ֆիզիքական կայսրի եւ արտաքին վերելքի առաջը ու հաստատուն ըն-
կարացութիւնը։

Գաղութներու մէջ Հայը Հայ պահելու եւ հա-
յութեան արմատները բարձր բռնելու մէջ ամենոր-
պա մտածումներուն մէջ, Հ. Մ. Ը. Մ. Ե. դարձեւ
որ իր կատարած է եւ պիտի շարունակէ կա -
ռար։

Հ. Մ. Ը. Մ. Ե. ոչ միայն կը նպաստէ նոր սե-
րունդին փերութեան, այլեւ ընդունակ է հայ ա-
նունքն ու պատիր տարածելու, շնորհիւ տալու մի-
ութեանց հետ մշակած յարաբերութեան։

Սուրիա — Լիբանանի մէջ Հ. Մ. Ը. Մ. Ե. ար-
գալի պարտեմք մըն է։ Ուրիշ տեղերու մէջ ալ
դժանդատի չէր մը կը կատարէ, Գաղութները
Մարտիկ, Ռուման, Վիէն, Փարիս, Փոն ալ ԵՄ-
ըն, մէր երեսփոխութեան մարդիկները կը դարձնէ
իրենց առաջը ու կորովի երեսփոխութիւն։

Հ. Մ. Ը. Մ. Ե. Լիւն — Տէրեւի մասնաճիւղը,
որ կազմուած է 1924-ին եւ փերականութեան՝ 1936-
ին, իր հարկաբար արդարաւոր կանոնաց պատ-
նէն իրաւ, չորս տարիէ ի վեր ունի իր ընկա-
րած մարդաբանը Տէրեւի մէջ։ Իր միջնակ մը-
ցութեանը, հայ եւ տալու հանդիսատես բազմու-
թեան հնչուածը կը պատահանէ միշտ։

Այդ ժողովները ակաթիւ, ակնկալուած չիւ -
բական հատիկը չեն արեւի, պարզ չեն պատմա-
նաւ. որ-խաղաղութիւնը չունի իր ցանկապարտ եւ
հանդիսատես բազմութեան տալու մասը, ներ -
քալ կ'ըլլայ առանց վարարելու։ Այլ ցանկապա -
սել շինութեան համար ինչպէսեւս գումարը ան -
բաւարար ըլլալով, Միութեան ներկայ կ'ըլ-
կուողէ ֆրանսական զարգութիւն, մասնաւորապէս
Լիւնի եւ Տէրեւի հայութեան։

Մասնաւոր յանձնարարութիւն մը դիմումներ պի-
տի կատարէ։ Փափագողները կ'ընեն ուղղակի ալ
դիւկ իրենց նուէրը։

Ով որ տնտեսական կը հասնի, ֆիզիքապէս եւ
հոգեկան առաջ մարդիկ կը պատահանուի հա -
մար, ապահոված կ'ըլլայ ապագայ ընտանիք մը
բարբորութիւն։ Կնքի. Յովնանյան

ՄԱՐԶԱՆԻ ԿՆԱՔԻ

ՄԱՐԶԱՆԻ — Կիրակի, 12 Մարտ, կէսօր
վերջ՝ Vallier դաշտին վրայ, տեղի ունեցաւ Վալ-
միւրի մանկանկարութիւնը մրցումներէն մէկը՝ Հը -
նաններու դէմ։

Մեր առաջին մրցումը անոնց դէմ, բաւական
արդէն հանց մարդկան լրջանկներու մէջ,
մասնաւոր որ տալու համար Փրանք տուչանք
ըր դատապարտուած էին։

Մը ինքնաշարժի վրայ, District de Provence
դիւկէ ոչ միայն երեսփոխութիւն, այլեւ ուրիշ եր -
կու յատուկ իրաւաբաններ։ Դէլ վերջ տուցաւ Հը
հետեւին District de Provence տնտեսական բաժն -
նի նախագահ Mr. Péroti Gustave եւ իրաւաբանն -

րու ընդհ. զարուարը Henri Maryn։ Փոսաւ մը
որ յատուկ է աւելի բարձր խումբերու։

Մեր կրտսերներու փալցուն յաղթանակէն
վերջ Montedouի վրայ, երկու խումբերը հաւաք -
ուրեցան զաւտին կերպով, ուր Պ. Pérotti քանի
մը խաղերով պարզեց իր արմատին կարողութիւնը
եւ հաւելեց երկու հանգիստ ալ որ ցոյց տուաւ իր
ընդհ. զննչիկ խաղափոխութեան եւ կարգապահու-
թեանը։

Ինքզինքն ընտրութեան մէջ բախտը փոխե -
ցաւ մեր առջը։ Հովին ուղղութիւնը նպաստաւոր
էր մերկանելուն։ Տալու զարկներէն մէջ նշանակա-
ցին մէկ կէտ միայն, հակառակ մէկ - երկու լու-
սափեմներու։ Հրեաները այլեւս կասեմ չունէին
իրենց պարտութեան մասին։

Կրտսերներէն վերջ մեր առաջը աւելի պաշտ -
պանդակներէն դիմեցին։ Ինքը չափ հաւատարմա-
կան էր։ Հակառակորդ խումբը մեզ նման թա -
վից նշանակում էր շահելու, բայց ի դուր։

Փողոցները երբ ուղարկութիւնը կը յայտնէր
պահանջելով կէտ մը եւս։ Յաղապարհներու զե-
ղեցիկ խաղափոխութեան նշանակալից երկրորդ
եւ վերջին կէտը, եւ ապահովեց մեր յաղթանակը
2 — 0։

Մրցումէն վերջ փոքր դիմումներ մը տեղի ունե-
ցաւ հաւատարմութիւն մէջ։ Երկուստեան կողմէ հ -
զան իրաւականապէս եւ զովստանապէս խնդրեց
Սեղանը ծածկելու իր չափաբանիկ խնդրով,
կարեւորակերպով եւ ակնկալութեան, նուէր մը
երկու պատուով արժանանցին Զ. Գալանի, Ա. Բ.
Երեմիանի եւ արհարարներու Celestin կողմէ։
Նուէրներ եղան նաեւ Պ. Գ. Մ. Մարկանի եւ
Գոյանեանի կողմէ 500ական Փրանք, «Արեւի»
միութեան։

Վարչութիւնը իր շնորհակալութիւնը կը յայտ-
նէր իրենց ներկայութեան որ տալուներու աւելի ցոյց
տալու մարդկանց որի մը է միւսին վերջապէս
իրենց կարգապահութիւնը։ — Ա. Արմիւ

ՓԱՐԻՅԵԱՆ ՆՈՐԱՌՔԻՆԻ — Ուրաքով որ աշ-
խատանքի մը աւելի ունեցաւ ներկայ ըլլալու Տի-
ւին Հերմիւի նոր զիլակներու ցուցարկութեան։
Տիւիւն տեղագործութեան հաւաք եւ ինքնա-
պարկիւրի տեղումը մը եւս կը հաստատուն թէ՛
փարկիւրի տեղումներէն եւ փախչուցեան
ապարկիւրի մէջ ալ Հայերը կ'ընեն խաղաղութիւն -
ւով կ'ըլլի տեղակայուած հետ։ Տիւիւն ցուց -
աւոր զիլակները, ինչպէս բոլորը այս տարի,
արդիւնք, պարզ, անուշ զիլակով տեղագործութեան
միւսներէն ճշ կարճ մարդու համար։ (Hermie, 12
rue de la Paix)։

ԼԵՀԱՏԱՆԻ ԿԱՓՈՒԼԻ ԵԿԵՂԵՑՈՂ ԲՈՂՈՐ ՄԵԾԵ
կալուանները պիտական սեփականութեան դար -
ձան անկիրակայ, առանց ռեւէ փոխարկութեան։

ԶԵՆՈՒՆԱԼԱՐՔՈՐ ԲՈՂՈՐ ՈՒԿԱՐԻՈՒԼԻ ՀՈԳԵ-
նոր պետերը հաստատութեան երրորդ
վարչապետն առին։ Միւս կողմէ հաղորդ կաթն-
իւր զանազան փոքր զիլակներով, բողոքը հա-
նաձեւ մը ցուցարկներէն Կատիկանի կարգ մը
տնտեսական դէմ։

«ՌԱՍԻԱՆԻ ԹԵՐԹՈՒՆԸ (35)

ՄԵԼԻՔԻ ԱՂԶԻԸ

2.

Մայրս ինձ ապառնող համար չէր վազել,
օգնութեան կանչել, այլ պիտուրեմք պահանջ
տալու համար... Եւ մեղաւոր մեմք ենք... Օ՛ր,
էլի լաց լինի, եւ ուզում...

Հեղինակները ինքզինքնին նրան։ Փերին յաւա-
պով փախեցին երեխային ինչ որ փախաներ
մէջ, որ պատահեց իր իրան յայտնի անկերտում,
եւ հետեւէ։ Լաց էր ինքզինքն աղբիւր եւ նա այս ան-
գամ էլ չմեքեմ, նա մեքեմ էր գիտեր։ Թաճեց
խաղաղ մէջ նրանց չէին տեսնում միմեանց,
նապոյն շարժելով զուտ նրան, տարածուեց հո-
ղի վրայ եւ այս անգամ գիտեր զրեց չորս նմա-
նը։ Այսպէս հեղու էր արտասուք Եստիւն...

Ապտորիք մանր յառաջանում էին իրանց դէ -
չեքանին հանապազօր, զովութեանը զիլակով
ստատականում։ Փերին լինէր, բայց աղբիւր ըն-
կալ էր անկարծ։ Նա լինէր չէր...

« Եւնեմք... մը քանի անգամ լինեց պատա-
նաւ, բայց սերտ շարունակ չէին ծնունդ, խոսե-
լաւոր աշխարհում։

Իսկ երբ զորք սկսեց իրան ի յաղթահարել,
այն փամանակ նա մտնանք զուրկութեանը վեր -
քեցեց աշխարհում, զրեց իր կողքին չոր զիլակը...

բայ, իսկ երբ կուշ կեւս, երեխայի մոտ։

Բայց այս երեխան սկիւրն էր։
Նապոյն տնտեսական ուրիշ էր կարող հետաշնակ
նրան ալ միմեանքութեանը, որ տալու էր այդ
շաշաշաշաշա տնտեսական եւ արարողիկ միմեանք
ընկալութեան հակառակ չէր այդ այցելութեանը նե-
րին։ Նրանց տնտեսական էին միմեանք, երկու
սերտ ձորի զիլին միմեանք էին ուրիշ երեխաները,
որոնց զուտ արտասուքները յետոյ բերում էին
անկերպով ցուտ։ Նապոյն կամայ կամայ ինքիւր
ըլլալու։ Ինչն էր այդ հնաշէր պատահաւոր, արդ -
եւս զովստանով արտասուքներ, պատահի մտեր -
մութեանը, խաղաղ զուրք, թէ՛ դեմաւիկ ձորը իր
չէլերային ցանկիւն հանդիպելով։

Մերկանելու զուրկութեանը իր Բափա-
նի կողքի մոտ, ծնանկերում, ուր պատահեց իր
հաստատու պատահի եւ նրա երեխայի համար։

Բայց կարողութեան իրազեկանք ընկալութեանը
այժմ համեմատաբար չէր էին երեւում եւ այժմ
նրան աւելի յանգիստ էր տեսնել զիլակում։ Փերին
այժման տնտեսական էր, որ կարողանում էր
խաղաղել նրան։ Նույնիսկ տեղու Մարդկան -
փառքի աղբիւր — չէր վախեցնում նրանից, մեկ-
նուր էր նրան իր փախ հետեւը, իսկ մի անգամ
մտաւ նրա զուրք եւ այնքան լաւ զգաց իրան այդ -
նուր, որ նայեց իր ձեռքի մէջ, մտաւով միմեանք ան-
գամ չորս չորս մոտոր, Բափաշաշաշա արտասուք
իւր զորք իմացած բաւարար եւ վերջ, Երեւանի
մայրաքաղաքի ստատական հետաշնակ, բայց արաւ իր
անգործի բերանում էր միմեանք...

Ապտահարել, նախանք միմեանքից բաւար -
ուրիշ, Փերին ու Նապոյն նստում էին անտիկ ա -

ռաջ, անտիկ, ուր առաջին երեխան Նապոյն պատ-
նալ իր ցուտ, նախնինքն Թաճիկ շուրք երեւաւ -
ցում էր հանգստեան մասինը։

Բայց մէջ որ Փերին տնտեսական տանից էր եր-
կար նստել։ Շուրջ վերջանում էր, իսկ նա տնտես -
կան շարժում։ Այդ ցու Մարդկան մէջ հաւաքա-
դէպ երեւոյթ էր ներկայացնում։ Նա բարձրացել
էր արարողիկ լանդի վրայ եւ, երեխի զգալով
երեւեց այդպէս բարձր էր զնայելով, մէջ շուրք ու
բախտութեանը իր կատարումը։ Կանգնում էր իր
բարդով եւս որոշ մայրով, խոսում ու միմեանք էր
մէկէ հետ, ուրիշ երեւանկան էր օգն էր մէջ կանգ-
նում, Բափաշաշա էր փախել այդ վրայ եւ ան -
հաղորդ ծնունդում էր։ Տեւոր ու անհայտ միմե-
անք ծնունդ էր արարողիկ նրանից մասնակցում էր
պատահաւոր, որի վարդաշ ճանկը էր այդ անտարա-
նը։ Մարդկան անտիկ ուրիշ եւ կայտաւ...

Միմեանք այժմ դիմելու տալու, որ իր արհեստը
թիւն է Թաճիկ ինքն իրեւանի մէջ։ Նրա ինքը
նստում էր սուղ կանգնելու, Մարդկան հետաշնակ
էր կարճեւ գիտէր, որ էլ կարելի խաղաղութեան
տալու։ Նա չէր մտածում ուրիշ երեւանկան
իսկ երբ արեւը դիմում էին նրա մոտ, լուրջ լան-
ցում եւս արեւը էր ներկայում, որ սկսում էր լաց
լինել։ Նա սկսում էր մեմականութեան, խաղաղ
էր հանդարտ, առանց արժանիք։ Բայց այժմ եւս բո-
լորովին փոխուել է։

Միմեանք պատահաւոր Նապոյն էր։ Փերին միմե-
անքում էր իր անտիկը հաստատ արեւան, բայց չէր
համարձակում աշխարհում աշխարհում աշխարհում

ՔՐԻՍՏՈՍԻԱՆՈՒԹՅԱՆ ԺԱՄԸ

(Յ. Է. Վերջին մաս)

Ապրիլ 11-24ի տոնակատարութեան շուրջ,
երբեմնի անպատուարեր վէճերն ու աղմուկները
վերջ գտած են:

Հինի Շաւարշ Միսաքեան, որ միտ մտնէր
 ի Վարդապետի: Եւ Սերունդի չարմտումը, իր
 խնայողական տոնն օրէն էր, անհրաժեշտ դաս,
 որ մեր տղաքը կատարելապէս սորվինիրնք մայ-
 րի ի լուռն, անտարբէիւր եւ դպաստաւորօրէն,
 ինչպէս որ աշխարհագրութիւնը եւ ուրիշ, ինչ-
 քանի դիտելիքներ, որպէսզի կարենան լսալուց
 առաւել տնորդութիւն: Է՛նք որի տարներու ըն-
 ժացին մտն Հարիւր ի լուռն տպանուր դէմքեր
 անհետացան, ետին ձգելով անհուն ցաքապ մը:
 Եւ, երբեքստաքներ, կոյտած է-ստիկն տնոր

五、

8. 9. — *Գրքին անունն է* :— La Vingt - cin -
quième heure, par C. Virgihéorghiou . Librairie Plon,
Paris .

Արդի յուսման արուեստ

ԳՈՐԾՄ ՄԻՆԵԱՂ

ԼՂԿԵՐ ԲԱՆԱԿՈՐ

Յունաստան աղառնագրութեաւ 120 տարի առաջ: Անկէ ի վեր բոլոր արուեստագէտներն, առանց նկատ անելու իրենց ձգտումներն ու կարելիութիւնները, ուզեցին որ իրենց արուեստը ըլլայ չափերի յունական կենսական եւ նկարագրական: Նախ փորձեցին յունական կենսական նկարները, փոփոխ շնանկանց շին յունական արուեստին, իսկ, իսկ անկէնք վերջ ալլու լուսեղբին ձեռք բերել յունական արարչագործութիւնը արտաքին միջոցներով: Այլ սխառն հիմնական տարրերէն, հասնելու համար կէտի մը որ իրենց արուեստին արտաքին ձեւերը պիտի հետեւնէին միջազգային ընդունուած արտապայտութեան եղանակներու, մինչդեռ արուեստի դարձր պէտք է մնար հապշտակական:

Յոյն արուեստագէտներ պատեհաբար ի գալուածն չլքեցին ալ ունեցան ներշնչում, արարչապայտը ձեւեր յոյն փողոցներէ պայտարարեցին: Փնտրեցին հետեւ ոչ թուականութեան եւ նշ ալ ծառայող սովորէ իր ներկայացանկայադարձը: Աղառնագրութենէ վերջ յոյն արուեստագէտներ փորձեցին քարեկանի իրենց արուեստի դարձեցումը փակարարել եւ ունեցին զննազարդ իրենց իսկ զեղարուեստական ստեղծանք:

Բայր փայտի նշանակող արուեստագէտներու դարձեցին, եթէ յունական արուեստի դարձեցը քաղաքատունի ուրիշ երկրներու արուեստի դարձեցումն էտ, որոնք արեւմտեան քաղաքներէն: Քիսմ մտն իր կարգին եւ որոնք Հարաւոր եւ ճորիս, պիտի տեսնուի որ Յունաստան առաջնադար տեղ իր զբաւ անոնց մէջ:

Գեղարուեստական մրցումի մը մէջ Յոյները ինչ պարտութի: Շատերուն համարը սահմաններն ալ անցին անցան է:

Հանրակրթութեան — իկիսա, որուն զորքերը կը գտնուին շատ մը եւրոպական եւ ամերիկեան հասարակութիւններու մէջ, արուեստագէտ մըն է որ ալ — խառն էլ գտնել միջոցը՝ դարձեցնելու արտաւ — դրելի նիւթերը ամէն ուղղութիւն:

Անոր դրձեր կառուցաւորող բերեղեայ խառնութիւն մը ունի, սակայն դրձերն եւ յատկապէս իմին անշուքները, իր անոնց պայտի ուժ մը որ համապատասխան է իրական կենսանք արարչապայտութեան: Ան արդիւմ եւ դարձեցում է գտնաւոր արուեստներ, մինչդեռ իսկ շին մոմանքը — կարգաւորութիւն: Վերջերս ալ արժանապատեցութեան սիւնով, իր արուեստը նոր ուժ՝ Մ առաջին:

Ճարտարապետ, շին յունական ասօններու նկարչութիւն: Ան իր անոնց մարդկային այնպիսի տիպարներ եւ ձեւեր որոնք Հարապատարին յունական եւ, ունին այն միջոցներով իրենց զինքն իր կուսակցի իրենց արուեստի դարձեցումն:

Յունական արուեստին իրաքանչեւը չլքեցին յատկանշներէն մէկն է յատկա եւ անդակն դրն մը, առանց յարաբերութիւն տեսնելու:

Շատ մը յոյն նկարները կը հետեւնին նման ձգտումներու եւ շին ու Միկիլի Գարու Յունաստանի աղբյուրները շատ յանգիս քարեղբ է: Առանց նկատ անելու, յոյն արուեստագէտ —

Անպիսի իրաքանչեւը: Գործարար, բողբ: Յոյց ...

« Երբմիջ էն պիտի բռնէ: — Թիւրքա: Ես ալ աշխատեցաւ եմ, բայց ինչոք չի հասնիր ալ աշխատարանին կոչուած կարգ մը երեւոյթներու:

Հայր, աշխատարանը համար է կ'ըսեն: Այո, ինչ հաստ գլուխ եմ: Ե'րբ պիտի ըմբռնեմ այս մեծն շրջակներու իմաստը:

Ե'րբ ես ալ, պիտի կ'ըսեմ ծափերու մէջ բոմբարձարանի եւ միջոցներ ինչոքը — ձեռք, ոտք, դուրեւ շարժելով պիտի պատահեմ ...

Ընկերներ, կապիտալիզմ մըր նմանարաններուն է համար Մոդուրն պէս թափանցում է տա մըր երդիկներուն: Թունահարում է մըր աշխատատեղը դիտակցութիւնը ... Արքեպի, սփռուցեցէ: Զմեքեցէ առ վիշապի գլուխը եւ դուք միմիկապէս: Օր — արեւ պիտի վախեցնէ մըր արքա մըր ձեռք մըր պիտի կարգէ ...»

Ես ալ փրկարար խօսքերն հազը, ունեւորու վրայ, հուսահատում պիտի տալիսնորդով, չեղի ինքնաբարձ մը մէջ անշուք, ջանք որ եղի կամ ձիւ կ'ստոր նոր պոլիտիկաներու յատկալ է ...

Այսօր, Պեկին մէջ, հաւանք մայնաստան կը փոքրեն: Աշխատանքի կը դադարեն: Փողոցներ — բոմ մէջ զոյգաշախարհներով կը շրջին, գիտեց ինչոք:

Այս առաջին իրաքանչեւը, երկու նոր բաներու համար է:

Թաղապետութիւն թէ Հանրապետութիւն: Ան առաջըլ զարգացալիմ պատճառը:

— Գործիք էրան իր կարծեք այդ երկուքին տարբերութիւնը:

— Է՛հ, ինձի համար ոչ մէկ տարբերութիւն այդ երկուքին միջեւ:

Անկոյն, իր աշխատարանին կառավարութիւնըլ Թաղապետութիւնը:

Թուրքերն, Հանրապետութիւն է եւ զինական Հանրապետական Նախագահով, որուն ոչ մէկ չը-

տն անձնատարութիւնը, այս աղբյուրները կը նմանորդ ամէն յառաջին եւ անկեղծ յոյն ալ — ունեւորութիւն մէջ: Որիչ արուեստագէտներ չեն ուրիշ աղբյուր յունական զեղարուեստական ալ — անտիկութիւն, որովհետեւ իր հաստան որ եթէ աշխատանքի դիտակցութիւն եւ բոմ համար աշխարհը իր արուեստագէտներու յոյնութիւնը, եւ եթէ ծառայ թէ ժամանակակից Հայրերու եւ մեծոքներու, անոնք պիտի կ'ըսեն անոնցն անկեղծ եւ հարա — դար աշխատանքի դարձը, առանց նկատ անշուք թէ Յուն եւ կամ ուրիշ աղբ: Ես արուեստագէտներէն մէկն է Մոդուրնը: Իր նկարներուն յոյնը, իր օրինակներէն դիտութիւնը, ճարտարագիտական ձեւը, անտեղեկ հիւստեղ, յունական նկարագիր ունին, թէնի տար չի ձգտի դիտակցութիւն:

Այս արուեստագէտներէն մէկն է Մոդուրնը: Իր նկարներուն յոյնը, իր օրինակներէն դիտութիւնը, ճարտարագիտական ձեւը, անտեղեկ հիւստեղ, յունական նկարագիր ունին, թէնի տար չի ձգտի դիտակցութիւն:

Մարթան չլքեցին իր արեւն զինք:

Ինչ անցած՝ նրանք ճանապարհ ընկան: Նուրումն գտած էր ամէնեկը, անանկով Շանդարդին, իսկ Փերին խոտով էր Մարթանին: Երեկան ու — շարժութիւն չէր զարձանում նրա շարժը պողպատեաններէ վրայ եւ ձայն չէր հանում: Կա շարժանակ զոգում էր, ինչպէս մի ծիտ, որին նոր էին ապառն թաղի ճանկերից ...

Ե. Գալիանէն յարկութիւն չունեցաւ եւ Հեղի — նիմ մտա: Գալուա յարկ պիտի զայցը իր աստում, բայց երբ Գալիանէն վերջացրէ իր փառութիւնը ինչն, ինչպիսի աղբյուր մասին, նա կ'ըսէ իր փառակ յոյնացի, յոյնիկանց եւ մի երկար ու ինչու խրատ կարգաց:

Աշխարհը առանց ինչնցիւք էլ լինում: Ան — բախտ մարդիկ նրա համար են ծնում, որ բախտ — տարակերպ տեսնեն ու փառք ասն Աստուծուն: Տեսէ: Եւ Գալիանէն, որ թերութիւն թիւան Հայրեր ճանապարհ լինին: Այն մէկը շատ կալ է լինում, միւր ինչ լաւ, երբորըլ աշխուժ է, անկեղծ — նում, չորրորդին կէսն է միայն դուրս գալու: Աշխարհը ի մի թնդի է: Բայց ինչ դրձն էր Գալիանէն՝ թէ ով ինչպէս է: Կա մեծերի անձն է: Նրանք կը տեսնեն, սորովութիւն կուստան, ինչպէս Համարել է Աստուծոն: Մոտանում է Գալիանէն, որ ամէն ինչ Աստուծուն կամով է կատարում: Բայց մոտանում ժողովուրդն է, որ ինք մի աղբիլ է, պիտի ապրի իրեն աղբիլ: Ինչ է աղբիլը:

Այսպէս Հայց իր տալիս Գալիանէն մի որ իր

րամանադիր անդորդարելի կը մնայ:

Հոն, այդ զեկնորատա — Հանրապետական երկրն մէջ, ոչ — խառնութիւն, իրաւունք չունին իրաւունք պաշտպանելու: Ժամանակ զանձանկի մէջ իսկ զբաւ ձգտելու իրեն ինչպիսի — առանց պիտուական վիզիտի պաշտպանութի մը հսկողութիւն — թիւան:

Իրաւունք չունին տնտիս վերածուած իրենց կենցաղները օգտաւորութիւն: Միառուելու, պատկուտելու, կործանարար նշանակել, իրեն ազա — փառաց անուն — մալանունը կրելու ...

Անկոյն մէջ, Թաղապետ, սահմանադրու — թեան պաշտպան է: Ժողովուրդին հայրն է, երբայրն է: Մարդն է երկրին: Այն մէկ զմահան հիւս — մանապէս:

Մարդ այդ երկրին մէջ, ինչ կ'ըսեն ալ պատ — կանի, հաստար է օրէնքին առկա: Իրաւունք ունի ամենամեծ պաշտպանարի ղէմ դառ — գա — մանապէս ղեկելու:

Ան մեկը Թաղապետական երկիր: Անդին, կան զգնակներու երկրներն ալ, ուր կը տեղի աշխատանքները:

Հոն, ոչ մէկ անհատ իրաւունք ունի տնտիս զննելու չունեցաւ կամ չունեցաւ թաղիքի եւ ուղան երկրին երկայն համակով, իր դուրս թարեհան — ներքին որովորութիւնը հարցնել: Թաղան, սահման աշխատանքին նուիրելու: Գործը ձգնելով զոգուն — չին յոյնարարութիւններ երթան իսկ արդիւնաւ — թէ, թիւան:

Անկոյն մէջ մարդիկ տոկոսական չեն, ամէն ժամագլուխ շեղեց Թաղապետը զոյնու, սակայն Գնձակարանական մէջ պարտաւոր են անդա — դար օրհնեցիկ: շեղեց մէկ մեծ ընկերակալներ: Մէկուն անունն էր կոչուած է թաղապետ պաշ — կանը, իսկ միւրին շարժելու:

Կարծիք, այս երկու անականներուն համար խաղաղ Պեկին խոտիկ:

Ենչ, այս արձողը՝ իրաքանչեւը չ'ընկերք պիտուական համար է, շեղեցէ ուրեմն — արեւիկը թաղապետ:

Որովհետեւ, Թաղապետ մը անպարթան ինտա — դիտական բռնակալ մը չէ, իսկ արեւիկն ալ ան — պառնաւ յառաջիկան եւ — զապալական նշանա — կութիւն չունի:

Գ. ԳԵՏՈՐԸ

Նիկոլայուն ուրիշ ուղղութիւն մը կը հետեւին: Այն մեծ որմնակները որ վերջերս նկարը Գալուա — թաղան զիտութեան թաղապետը պարզեցին մէջ, յոյն կուստ թէ ինչ կարեկներէն ունի որ — մանկարը արի ներքին զարգացումներ, թիւան մէջ: Կան շատ մը կուստներ նկարներն ալ, որոնց իւրաքանչիւրը իր ներկայացնէ արդի արուեստին զոյնապա ձգտումները: Փայտի փորագրութեան արուեստն եւ զգիք զարգանկարչութիւնը վերջերս շատ յառաջնեցած է:

Անձնատարութիւններ համար հարկերիցին: Յունաստանի մէջ անոնցն զատ շատ մը նշանաւոր արուեստագէտներ կան:

Թ. Ա. Թ.

ԿԸ ԽՆԴՐՈՒՄ ԳՐԸՆ ՄԵՆ ԷԶԻ ՎՐԱՅ, ՄԵՆ — ԼԱՆԳ, ԿՏՈՐՆԵՐՈՒ ԶԱԲՆԵՆ ԶԵՌԱԳԻՐ Ը:

«ԵՄԵԱՅ»-Ի ԻՆԴԻՐՈՒՄԸ

(38)

ՄԵԼԻՔԻ ԱՂԶԻԿԸ

Զ.

- Դա դրոժում է հալի ճառա, հեղեղութեամբ առայ նորն տալան — իսկ իրանց տուճը տալան է զաւտում: Զաւտաւոր — այնտեղ ինքը կը սկսէ զիջ ինչպիսի: Կը կանչէ զանաւորներն ...
- Ես արան կը տանեմ ուղից իր մօր մօտ, առայ նաւալով ...
- Մարդը որդուն է պաշտպանում:
- Հինձմէ կը իր պաշտպանէ:
- Այնքան ժամանակ պաշտպանում է ...
- Օ, դա դարձարիկ կը լինի ... Տեսնե՛ք, Բախտարարիկն ցոյց կուտամ ինչ ինչ է նրանց պոռուքը ...

Փերին էլ համաձայն էր, որ պէտք է Մար — Թալանի արան, ցոյց տալ Միկիլի գլուխը: — Ես կ'սկսեմ, որ այս արիւնը պիտի չի անցնի ...

Թիւն ինչն ենք, բայց արիւն է տա ... Թող հաստարար դալ ...

Աղաքար պիտի իր իրաւունքների տեղը, գիտէ որ իր արիւնը գին ունի եւ այդ գինը պահանջում է: Համար նա կարող է նորիսիկ թաղապետի մօտ զնայ: Փերին արդար կարգ էր համարում, որ

զախակին: Մեհերին ծիծաղեց, բայց աղբիկը հասարակեց, որ ծիծաղելու համար չէր հարցնում: Արեւ, ցոյց էր տալիս, որ վաղուց վերջացել է առաւտանան ժամանակագրութիւնը, ուրեմն կույր լուստով կուտար: Եւ սակայն Գալիանէն կրկնաւ մո — ղեց իր դաւը, որ պատրաստում էր, փակեց գլուխը եւ նորից կրկին հարցը:

— Ինչ է աղբիլը, ասա, Մեհեր:

— Աղբիլը ... դա մի քանի ինձոր է, որին նախընտր են ուղարկում են մի լաւ, շատ լաւ տղամարդիկ ...

— Կարմիր ինձոր ... լաւ խօթ է ... էլ ուրիշ ոչինչ:

— Ոչինչ: Նրան հոտոտում են, պարունակ են անտուկի մէջ եւ նա մնում է կարմիր, պիւրուն, ալ — չի լալ:

— Բայց դիտե՛ք, Մեհեր, որ կարմիր ինձոր — մի միջոց ունի իր մէջ ...

— Էյի միջոց ... թաղապետ է արեւմ միջոց ա — լաւ իմ կարմիր ինձորը, մեծնիմ նրա պիրուն թիւրին ...

— Զէ, է՛հ, այդ չէ: — Հապա ինչ է:

— Կարմիր ինձորներ նկարել է ուղարկ:

Գալուա ղեկն հասարակաւ:

— Զգիւմե՛ք ինչ է նկարագիր ... Ծիծաղելով Հայրերից Գալիանէն եւ ցոյց տալով իր կողքին զրամ մեծ Անտարարին, բայց տուեց նրա մէջ նրա — կաւած զոյնագլուխ պատկերները:

— Հա, քաղաքից կենցաղում էլ կան, արտա — արտիկ պատուր չեմքնաւորութեամբ եւ երկուս խաչ: Հանեց:

Մարթի (համայնագիր) — Այս րոտ է որ
զոր Պրեզիդենտի Երազ Եր Կրտն ձերքն
կայեք
Մարթի (համայնագիր) — Մ Բրտն դոմար
պեթն է Տիկնի Պրոտի, հաստատակցութիւն
մար իր տակնի հաշիւը
Նախագահը — Պր Թամեթի կարգի կը շրտ
ի բնի մեջ
Պիլոտ (համայնագիր) — Դուք շատ տակնի
կ'առնէք, երբ ուրիշներ անօդային կ'ընեն կը ստան
կին
Ձայն մը արագագոյն — Խնձ՜ Տիւրք, անօ
թի մայրք է
Պիտո — Ձեր ուղարկ անուանական յանձնում
մըն է, կառավարութեան առաջարկութիւն իրական
է, Կարապետը յետոյ բացատրեց թէ ինչու կը
կուրնի Նոգիւլիւնի մէջ, ինչու ազգային կը
ստանան Մ. Նաւանդուարէն են։ Այս լուրը լու
տակներ կը լսուին Մեծիկայի դէմ։ Ի միջոյն
մոտորը 1799 կը մէջ 400 մայրնոյ միջոց համայնա
գիրներն պահանջում հաղթանակումը

Տանը դէպքի Պրիւսիոյ մէջ

Ուրաք Թ, Ժմար դէպքի պատահանցանք Պրի
ւսի մայրաքաղաքի մէջ, 24 ժամուան ընդհ
գործարարին առիթ, որուն կը մասնակցէին մօտ
500-000 քաղաքացիներ

Տանը կրտ, ժամ տեղեկի Պրիւսիոյ անկար
պոլիսիները, որոնք բոլորն ալ ուղղուած կ'են
Էկտիտոյ Գի միջադարձին դէմ։ Թերթերը կը
զրն թէ 200 շահակարտեր սպառնացան կամ վր
նաստեղծան։ Հարկը միայն ոսպիկներն ստիպ
ուեցան լարելի երկնց ստիպել, բազմաթիւնը
ջողոկոյ համար։ Ստանդարտը հարակապեցուն
վրայ յարակիցով կը խորանային սպանկները, կը
կուրնէին կառավարութեան եւ ոսպիկներուն
հետ։ Տանիք ծանրաբեւ խառնադուեցան միւ
քարտերը փորձելի Պրիւսիոյ անկարներ մա
նէ, բայց ստիպանութիւնը մտ մեջ։

Նախորդ վարչապետը, Սիպը (ընկերակա
կան) ճամ մը խօսելով՝ բարեկարգութեան կողմ
ք ուղղեց քանդուերներուն։ Յետոյ ազգայնացե
ւ Էկտիտոյ Գ. այլեւս չի կրնար Պրիւսիոյ իրական
բացատրող դառնալ ։

Սիպը եւ ուրիշ ընկերակարգի մարիւնի
կը մասնակցէին Պրիւսիոյ փողոցներուն մէջ սար
գուման թափուելի։ Մայրաքաղաքին 1500 հարաւ
կառուեցին 1509 հարկը կը բանէին։ Ռեքաւար մը
չըլլէին բռնկեցու, երբ կը փորձէր ձեռքի թա
փորը։

Կառավարական զինուոր կ'ընէ թէ ընդհ
գործարարը կատարեալ էր Կալսիոյ անօդանա
ւերուն եւ մետաղաբրտանիկ հաստատութիւն
մէջ։ Երկաթուղիները կը բանէին։

Նոր դաշինքը կազմելու փորձն հաջարկ
ն ըլլաւ Երեւանի քաղաքագետը, կոմս Վիսու
է։ Կը խորհուրդ տայ խորհրդարանը։

ԲԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԻՐԵՆԸ ԵՐԿՐԸ ՓԱՆԶԵԼՈՎ ՄԻՆԻՔԻ, արեւ
մտանի Գերմանիոյ ամերիկեան օդակապա
նի 85 լիւն երեւիլները։ Փախստականները երեք օդա
նաւոր ճարտէ են, խորհրդարան պարտականութե
մէջ։ Թերթերը կը զրն թէ կարեւոր դէպքեր,
նորիսիս պետական պաշտօնատարներ կան փախ
տականներուն մէջ։ Ամէնէն ստուարթիւ փա
խտան է այս եւ կը համարուի հետեւեան նոր եւ
տակի խիստ մարդասիրականներու որոշ յաւաք
կը առարկին քուլիսիկան իշխանութեան կողմէ
։ ԵՐԿՐԻ ԶՈՐԱՎԱՐԵՆՈՐԻ ՆԵՂԻՐԸ Կողմէն
ու կը բարձրանայ, իրեն հետեւեան խորհրդա
րանի ջննչի յանձնաժողովին առիթ տրուած վր
կայուրթեան։ Վերջին լուրք մը համաձայն
, յանձնաժողովը խնդրած է ազգ. պաշտպանութեան
նախարարէն՝ կարգապահական եւ դատական
գործողութիւնները կատարել երկու զորավարն
րուն (Ուրլիկ եւ Մաթթ) եւ դեր — գնդապետ
Պրալիկ դէմ։ Եթէ երեքամաստանեանց յան
գաւոր համարուին, իրեն հանդուպան կ'ընէին
առանց թողալի, ստիպանի կորստեցի կամ դատ
ուի գնդապետական անտանի մը առիթ։

ԻՍԼԱՄԻԸ Սկստանալի Դաշնակցութիւնը չեղ
աւ Կուլիւնց մայրաքան (Կիւլիւն) համար ծրա
րագը հաշտակալութեան ջրջը, բաւական համա
նրելով Դ. քաղաքին — Կառավարութիւնը ծրագրի
մը յորջան է, անհաշ չողերը գրաւելու եւ դու
ղայններուն յանձնելու համար։

ԿՈՒՐԱՎԱՐՏ — Երկաթաբեր կախմարտի
կամոնի Բոլաքանան, անցեալ Փետրուար 85ն ի
վր մասնակցած է չին ժողովուրդներ Բարիկ
Շերտար, Պոլս, լուսաշիւ կախմարտիկներու
դէմ, եւ բացի չէկէն, ուր հասարակ հայկաւոն
է Erick Hubergel հետ, իսկ լուրնի մէջ լայն
կան հայկաւոն է։ Մարտ 27ին պիտի մասնակցի
արտակարգ դատմարտի մը Palais des Sports մէջ,
միջադարձին արխոններ մը հետ եւ եթէ այս վեր
ջին ժողովուն վերջ, ուրիշ երեք միջոցներու ալ
յաղթանակ հանդիսանայ, ինքնազանի արխոն
ները հայկաւոն է։ Հայ կախմարտիկը Մեծիկայ
չար իրական է վեց անուան պաշտանագրու
թեան մը։

Քառերական Երկաթագույն

Արթուրի Է. Յ. Գ. նոր Սերունդի կողմէ,
Կիւլիւնի երեւի, 26 Մարտ, ժամը 8-30ին, Սալ
վորտի մէջ, ըիւ վարտա, Արթուրի։
Մեծ խնամով կը ընկալացուի
Սարկի Պարթեմիանի ԱՄՄԱՀ ԲԱՐԸ
Յուլիոյ տամ երեք արարող
Ինչպէս նաեւ Սերունդի Օտանի ԶԱՄԱԼԼԸ
Մտաք 150 եւ 100 քրամով է
Կը խնդրուի ճշգրտագոյն ըլլալ։ Վարագույրը կը
բացող յայտարարանում ժամուն։

ՄԱՍԻՍ 28ի ՏՈՂԸ ՓԱՐՈՂԻ ՄԵՋ
Յուլիոյ 4ին կը խնդրուի նկատի ունենալ։

ՅԻ. Գ. ԽՆՁԻ ՓԱՐՈՂԻ ՄԱՍԻՍԱԿՐԻՊ ԵՐԿՐՈՅ-ԿԱՐԱՆԱՆՈՒԿԱՐ

Ապրիլ 2ին ժամը 10ին 24, Salle Jean Goujon
Կիւլիւն արշիններուն մէջ։

Attractions ձայն պիւֆէ Orchestre

ԵՐԻՍԱՍԱՐԻ ԳՐՈՂԻ ՄԸ ԱՍԽԱՆՈՒ ԳՈՐԸ
ՕՏԱՐ ԵՐԿՐԻՆԵՐՈՒ ՏԱՎ
(Պատկերներ եւ պատմութեան)
Դրեք՝ Յ. ԳԵՂԱՐԻ. Տգ. Համադարձին։ Գրն
250 քրամը։ Դիւլի Եւտուրի։

ՓԱՐՈՂԻ Է. Մ. Մ. ԲԱՆԵՐ. ԵՐԿՐԱՆԱՆՈՒՄԸ
Արթուր Է. Կարթիկ երեւի ժամը 8-30ին,
Patonaeg արշինի մէջ, 32 rue Danton, Krem
lin Bicêtre։

Կը ընկալացուի ԶԱՄԱԼԼԸ ԱՐԹՐԻ ԱՂԱ
Նիկալարութեանը ընկեր Զ. Խարիսեանի
Միջադարձը մարտակցութեանը Արտաւան
Բաւանդարներին։

Մտաքը 300 եւ 150 քրամը։
Ինչին փորձ արիթմի։

Տարեկան պարանցիկ ցերեկոյ

Կարակալարուն 2011ԻՍ ԿԱՐԿԻՉԵԱՆԻ
ԵՐԿՐԻ ՍԱՆՈՒՅ ՄԻՈՒԹԵԱՆ կողմէ, Կիւլիւն
2 Ապրիլ, ժամը 15-30ն 23-30։
SALON DE L'HOTEL DES DEUX MONDES մէջ,
22 Ապրիլ ալ Մօլիէոս, մէջը Գիւրմաի կամ
Օրկան։

Ճիւլ պիւֆէ, Կեդրոնաւորական բաժին։
Նուազարարձ՝ JAMES ERIKSSON։
Տոմսերը սպանովի նախկին սանիքին։

ԵՐՈՐԶԱԿԱՆԻՔ — Այլի Տիկնի Մարիամ

Գաղապարեանի գաւակներն ու զորք իրենց մօր
հետաւոր պարտաւորումով, խորն շնորհակալու
թիւնը կը լայունեն այն բոլոր հայրենակիցներուն
ու բարեկամներուն որոնք իրենց ընդ զգացում
ներով միխթարեցին Կիւլիւն, իրենց մօր եւ ջրով
մաւուտ եկան, որ իրեն նման Մարտ 8ին,
Էլս աւ փողմանի մէջ, 62 տարեկան հասակին
մէջ, երկարատեւ հիւանդութենէ մը վերջ։

ԵՐՈՐԶԱԿԱՆԻՔ — Տիւրքի Սեւաստիոյ Հայր.
Միւսեանի մարտիկները իր խորն շնորհակա
լութիւնը կը լայունեն բոլոր այն կառավարչու
թեան, որոնք փութացած էին մասնակցի անօ
թիւն Մուրադի լուրակին նուերուն երկրոր
թին, նաեւ օրուան քանդակներուն։ Միւսեանի ան
տեւ ցաւ կը լայուն կարգ մը Հայր. Միւսեանց
բացակայութեան համար։

DISTRIBUTEUR OFFICIEL
PHILIPS RADIO PICK-UP
DISQUES ԱՐԿԱՆՈՒ
ժ. ՏԻՐԵՐԻՍԸ

30, rue des Dominicaines, Marseille, Tél. Colbert 76-33
Հայաստանի եւ Արեւելիկ աստիքին լաւ առ
նելու համար, կը յանձնարարեն PHILIPS գաւա
նանովով աստիքները։ Հայիւր, իրենց իսկ չա
հուն համար պէտք է դիւնի մեղի, առանց վրա
նելու, եւ կատարելագոյն գաւ պիտի մանա։ Օրի
նական գլխին, առանց յանձնելու։ Վաստակի
հայ յանձնարողներուն վճարումի գիւրտիկները
կ'ընտելան։

Ստացած են ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ եկամ իւ ծրան
այի մէջ պարտաւորում 12 նոր սկստականի, Գ
ԱՐԿԱՆԻՔԻՆԸ, ԽՐԹԻՐԻՆԸ, ՄԵՐԵՐԻՆԸ, Գ
ՔԱՐԵՐ, Եւային։

Գաղապարեան ենք նաեւ ծրանայի մէջ եւ
գաւած ՄԻՆԻՍ, ԳՈՐԱՎԱՆԵԱՆԻ հայերին արեւել
իկան գաւաքի երեւոյր, ընկերակցութեանը քանո
նի, անոն, լուրակի եւային։

Այս սկստականից փառաւորն համար կը
փնտրեն որեւէ զաւրդը մէջ մեծաքանակ ազգ
պարզ ընկալացուցիչներ։
Մասնահալ՝ KAPA, 60 rue Lafayette, Paris (9)։

ՅՈՒՇԱՏԵՐ

ՄԱՐՏԻՍԸ — Յր. Գ. Խաչի մասնահալի
ընդհ. Գործով 29 Մարտ, չորեքշաբթի Կիւլիւն
մէջ ժամը 3ին Անարոնեան արշաւ, եւ իսկ
վալեստէ։ Տամ կարեւոր օրակար։ Բոլոր ըն
կերտհիւնը ընկալացիւնը պարտաւորել են։
ԱՐԵՎԻԿԱՆԻՔ ՄԱՐՏԻՍԸ Երեւանի հասա
ւորեց այս երկուստեք ժամը 8-30ին, Գաւի Է
ման մէջ վերադարձը։ Կը խոր Գ. ԶԱՐԶԵ ՄՈՒ
ԲԱՆԵԱՆ, Եր.ԲԸ ընկալուրեան արտեսար։

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻ — Արաւոյս Կիւլիւնեան (ճա
նալ Գրիգորիւն) կը փնտրէ իր եղբայրները, Ար
տաշէն, Երուանդ եւ Թաման Գրիգորեաններ, Կ
րեւոյրը Գրիգորեան Գրիգորեան, Կորաքոյր
գաւակները Լիւսիւս եւ Անտիոս Անտիգեաններ
(Մարաշի)։ Ինչպէս նաեւ Լեւոն Էդարը աշխ
ները՝ Փէլս, Սօմա եւ Յամակ, Երեւոն Էդար
որոնք Վաւաք, որեւէ Անգիլ կը դառնան։
Առանց ճշտուողը տեսնում է Գուստատի
որդանոցներուն մէջ։ Տիկնիային Տիկնի Ա. Կիւ
լիւնեանի, 13 rue Descartes, Անիւն (Մէն), Յր
րան։

ՄԱՐՏԻՍԸ ԵՒ ԵՐԱՆԱԿ ՄԵՐ
ԲԻՒՄԱՐԻՆԵՐԸ

Կը խնդրուի որ իրենց հին ու նոր բաժնեգրները
վճարեն։

ԲԱՐԱՐԻՄ ՄԵՋ — Երեւոն Ա. Բիւլեանի։
Իսկ Եւ Պետրիկան կամ Գ. Երեւանի։
ԳՈՐՄԸ — Երեւոն Գ. Տեղանեանի
Ս. Փերոս — Երեւոն Գ. Կորիւնեանի։
ՍԵՐ ԱՌ — Երեւոն Միւսեանի։
ՍԵՐ ԱՌՈՒՄ — Երեւ. Գ. Միւսեանեանի։
ԳՈՐԼ. ՕՏՏՐ — Երեւոն Ա. Արտաշանեանի
կամ Սաղապեանի։
ԱՍ ՄԻՐԱՍ — Երեւոն Բ. Անէլեանի։
ԻՐԱ ՍԵ ՓՈՐԱՎԱՆ — Երեւ. Մ. Կարիւնեանի։
ԵՍԱ — Երեւոն Ե. Զաւանի։
ԿՈՐԱՍԱ — Երեւոն Աստուտեանի։
Ապրիլ ընթացիկ թերթ պիտի ծառանայ այն
բաժնեգրները որոնք պարտք ունեն Երկ շրջանի
(1949—1950 ապրիլ)։

Envol sur L'ARMENIE

ՄԻՍԿԱ MORÉ et CIE. ՏԱՅԱՏԱՆՈՒԹԻՒՆ
ՏՈՒՄԱՐ ԵՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԱՐԱՐԻՆԸ ԴՐԿԵԼ ԱՌ
ՏԱՍԱՍԱ, ԱՌՏԵՍԵՂԵԼԸ, ՀԱՅԳՈՒՍԻ, ԿԵՐԱՍ
ԵՒ ԵՐԱՆԱԿ, ԻՐԵՆԻ ՆՈՒՐԻ։

Բոլոր ծախքերը կը վճարուի ծրարները չոր
կանա տանի, ՈՏ ՄԵՋ ԵՐԿՐԱՆՈՒԹԻՒՆԻ, ՈՏ
ԿԵՋ ՍԵՐԸ ՍԱՅԱՏԱՆԻՆԻՐՈՒ ՆԱՄԱՐ։
ԴԻՐՈՒ ՄՈՐԵՒ et CIE. (Service VAUQUELIN)
3 rue Saint Vincent de Paul, Paris (10)
Tél. TRU. 72-60

Գրանդեանի բաց է աճէն օր ժամը 9ին 11,
եւ 14ին 16.30, բացի Եւրպա եւ Կիւլիւնի։

ՀԱՍԵՐ ՄԸ ՄԻՈՒՅ
24 rue St LAZARE
Méto N. D. de Lorette կամ Trinité
Արքեմ գիւրտէ ար անք ծախք

ԼԵՆԱ Է

Ճաշարաններու բնոյթը եւ ամբէն մաշտիկի
ԱՐԵՎԵԼԵԱՆ ԵՐԱՆԱԿ Եր. Կիւլ. եւ Երկաթաբեր

ԴԵՐԱԿԱՆԵՐ

ՈՒՇԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ
Հայկալեան հաստատութիւն մը
SOGATEX ձեռք պիտի ձեռնարկէ ինչ որ կ'ուզէ
ԱՄԲՈՒԼԻ ԿԻՐԵՐՈՎ

Doublet — Toilets — Mercerie etc. դիւրանի տիւի
ամանագրութիւն — Եւրպ. — ապագայում Եւ
caties et irretrecissables — marque ELEPHANT

Բաց է աճէն օր։ Հեռագրային լուր տուէք,
անամար կը յանձնեց տուեցուին։
Առաւմալ գաւառները։

10 Rue N. D. de Lorette, Paris (9) TEl. Tru. 37-92
Méto N. D. de Lorette, St Georges Autobus No.
Le Peltier — Cadet — 26. 43, 49, 32, 74, 67

Իրենի Carrefour Chateaudun
5 Կարիկան միջին Gare de l'Est, du Nord եւ St.
Lazare։

Imprimerie DER AGOPIAN, 17 rue d'Annam — (13)
Le Gérant: A. NERCESSIAN

(Լուրհրաւ շարունակութիւնը կտրուալ Դ. էջ)

ԲՐԻՍԱՎՈՐ ՄԻՔԱՅԵԼԵԱՆ

ԳԻՏԱԿԱՆ ԱՄՈՒՆՍ

Գործընդր

Անցեալ Հոկտեմբերին Լրացաւ Բրիստափորի ծննդեան իւրեանսակը :

Հ. Յ. Դաւանդեանի Հիմնադրեան, ինչպէս եւ, առհասարակ Հայ յեղափոխականներին հետեւը Համեմատաբար զիջէ ծնածք մեր Հայ աղայութեանը: Հայ յեղափոխականի առաջնութիւնը մշտն եղել է Համեմատութեանը. զորեւն առաջնութիւն ու գլուխը ժողովրդի Համար: Դրան ետը, անհասկան հետեւը մնացել են ծանօտեան զգործակցելը: Դո՛ւրքը ընկալացում ո՞վ կարող էր մտածել իր յեղատարի յաւերացման մասին:

Ի՞նչ դիտելը մենք, օրբեակ, Հ. Յ. Դաւանդեանի արձագանքներին հետեւելը: Բրիստափոր - րի, Հաւարեանի, Ռոստոմի հետեւն ու զործուն - լեւութիւնը շատ զիջ ծնածք են մեր ընկերների լուր շարքերին, այս ինչ որքան յիշատակում, ինչ ուստի իր օրբեակին կան քրտնք մէջ. նոր սերունդը զատարարականն ու ներշնչումն ինչ չօրք մի - լոց է քրտնք կանգնել: Մասնաւոր, Բրիստափորի հետեւելը, օրի Համառոտ ուրուարթը էր ամենք տարին:

Բրիստափորի ծնունդն է Գողթի գաւառի վերին Աւաղիսի գոյզում, 1859 թ. Հոկտեմբեր 18ին: Ձգարու ծնողները գաւառ էին, փոքր Հասակից՝ որպայում է մ. աստիճանիցք արդէն ճաշակել էր իւրեւր գաւառիկներին:

Սօք եւ ազգայնականի Նոյանքութեանը դէմ - դական զարգոյն աւարտելուց յետոյ, նրան յայտնեց մտան Թիֆլիսի Ռուսացական ծնունդեանը, ուր եւ ստացաւ առաջին յեղափոխականի կրթութիւնը: Թիֆլիսում այդ ժամանակ կային չոյաշ - կուտը Հետադարձութիւն-Կուրսայի Ինտելլիգենտի խումբը: Բրիստափորը զարմառ քրտնք զործուն առ - դարմ: Կարապետը էր ընկալաբարացումով, կար - թու էր յեղափոխական քրտնաւորութիւն, ուսումն - նասիրում էր ընկերակազմական պատմութիւնն ու տեսական հաւերցն:

Աւարտելուց յետոյ, 1880ին, Բրիստափորը դուռն է Հայերին հիշող ստեղծութիւնն պայտա - ծալ: Այստեղ պայմանները ուրեք էին. Թիֆլիսի մ ինտելլիգենտական շր Հայական միջնակարգ Համակազմն է ազգային զարգացմանը եւ երբ 1881-ի ամսուր, լայն է Թիֆլիս, իր Հայ ու քրտնք ընկերներին առաջարկում է ստեղծել մ ազգային կամայնականութիւններն: Առաջադրէ չի ըր - դուռնում, քայց մի տարի յետոյ 1882ին, Թիֆլիս - անում արդէն տալն են լայն ազգային խմբի քարաքան, Հայ ժողովրդի ազգային խաներին նոր ուրուարթ: Համար: 1883 թուին Թիֆլիսում յոյ - յութիւնն ունէր բաւական զործունեայ մի խումբ, որ պարտաւոր էր ընկալաբարացումով, Հրատա - րակում էր թուրքերի թիֆլիս, դիմաւորութեանը էր պարտաւոր եւ ընկերները էր ուղարկում թիֆլիս - Հայաստանն ուսումնասիրութեան նպատակով:

Երբ 1881-ին անան, Բրիստափորը նորեք գա - լել է Թիֆլիս, այս կամայնականութիւնն արդէն սկսել էր զարգացել: Նա Հայաստան է նրա եւ - կորները մեքէր քանդակութեանը էր խմբակ եւ մի ամբողջ տարի պարտաւոր է նրանց հետ, ստեղծ - ցումն է տարական զարգացութիւնն եւ դիմաւոր - ութիւնն: Այս խմբից զուրու եկան Նուգալարու Ա - րաքոն, Մարգար մարտապետը եւ ուրեք յեղափո - խականներ:

1885-ին սկիւրներն ուսու կառավարութիւնը դա - կեց Հայական զարգացումը - 400 զարգոյն զուրու զգոյցներին, 20-000 աշակերտ եւ ուսուցիչներ փո - ղուց ծնունդներին: Բրիստափորը եւ ընկերները այս առիթի ընտրել թուրքերի Հրատարակեցին, քայց Հայ Հասարակութիւնին մնաց անարժ: Ձարյոյթի օրը դուռ չէր հաւել:

1885 թ. անանից մինչեւ 1887 թ. ամսուր Բրիստափորը Մոսկուայում էր ապառ ունեղիցը Համայնաբարում: Այստեղ նա ամբողջապէս եր - լերումն է դիտարկում, տեսական խնդիրներն ուս - տումնասիրութեան: Միտմանան զործուն մար - նաւերգութիւնն ունէր Հայ ուսանողականի կանգնուել: Մոսկուայի ու Վեներդիայի այն ժամանակաւ ուսանողութիւնը բաժանուել էր երկու Հոսանքի: Ապարտի կամ Հիմնականութիւն: Բրիստափորը պատ - կանում էր ստեղծել Հոսանքներ, ինչպէս եւ Սիմոն Չաւարեանն ու Ռոստոմի:

Դաւանդեան էր Թիֆլիսի եւ ամբողջ Հոսեմար ծնունդն է յեղափոխական - կամայնականական տեսլականը մէջ: Նախկին խմբերը զարգացում էին: Հարկաբար էր ամեն բան նորեք սկսել: Այստեղ էր նաեւ Ռոստոմի, օրի Հեւ Բրիստա - փորը փորձում է Հիմնել զարգացի տարաւոր, քայց դրամ չէր ճարտում: Իրենք էլ Հաւեր զարգութիւն էին պատճառ կոպիկացող զանոնք:

Կոպիակ Հայութիւնը արարում էր զարգալիս - րական խմբերգութեանը օր: ամեն տեղ ծնում էին զարգացի խմբեր - Թիֆլիս, Երեւան, Բաքու, Եւեչի, եւ այլուր: Ամենից աւերքը յառան էին դէպի սահմանի միւս կողմը: Թիֆլիսական հարքը էր ընտրել զարգացի առաւելն: Կոպիակ

« Հայ - Բոյզ չի մէջ աշխատակցը մը Համա - ոտակէ ինքնկայացող այս նոր զեղը: Եթէ առ - այնմ անմատչելն է Հասարակ ժողովրդներին էր բարձր հիմքն ու պարտաւորութեան դիտարու - թեան պատճառն, սակայն ի վերջոյ այս ալ փե - նիւրիկին նման պիտի ընդհանրացան անասար - կոյս:

Ծարը, յոյապաւերուն եւ սոհասարակ յոյերու լուրջ զգացումը ցանկուն Համար թիֆլիսներու դե - րը էր կայանար գանձոց ամբողջուն մէջ: Իժնու - թիւնը կարձան էր գանձանա զեղը, ծծուժքի, (thio - derives) ոսկիի բաղադրութեանը, սպի - ալիւթներ, նաեւ հանքային լուրերուն թէ գանձ - նա զեղերուն, լոյսանքներ որոնք նպատան են ցա - կերը մեղերուն եւ յանգն գանձոց բուժան ժամա - նակարող կերպով թէ արմատապէս, Համաձայն Հիմնականութեան Հոսեման թէ տեսակին:

Եւ անա վրայ Հասաւ Զարդիւթը: Այս Հրա - լուր զեղին պատմութիւնը Հետեւեալն է: - Երկու տունն է ի վեր թիֆլիսները դիտում էին որ անհնապատումն ու յամառ յոյապաւերք երե - տութեան կանխեմանային կիներու մտաւ լոյս: Թեան շրջանին: Նոյն երեւոյթն էր պարզաբոլ նա - ե զալկային (vietique) անկերուն մոտ: Այսինքն մարգմտին նիւթերու արեան մէջ խառնուելը յառա - ր էր ընկեր այդ խառնուել զարմանումը: Մակայն զորդապետար, ծննդաբերութիւնն միջը կամ դա - լուրի (սարդիկ) բուժանումը ցանկը զարման էր յայտնուել: Ի՞նչ էր Հասարակաց այն նիւթը որ թէ յոյութեան շրջանին եւ թէ զալկայով անկերուն մոտ ցանկուն անհնապատման ներքին յեղափոխում յառաջ էր ընկեր:

Ուրիշ պարագայ էր եկաւ թիֆլիսի որ առաւ - նորերին Հետադարձութեան ուրիշ Հանապարհն էր վրայ: Անոր Հաստատում էին որ զգալարիւթ - փոխը (anesthésie) կամ զործողութեանն Հաստա - րը (Choc opératoire) նոյնպէս էր նպատան ցաւե - լու անհնապատման: Այս երկու պարագայներուն ալ լուրը - երկրամային զեղներին խնամումով Հոր - մաները կարողութեանին մը յառաջ կուգար: Եր նախկինը թէ ցանկուն երեւութեանն բուժան պատճառն այդ զեղներն արտադրած նիւթն էր: Եւ լուրից ի Ամերիկայի փնիկայէն Kendallի 1948- ին զտեսնեալ Զարդիւթը որ Համատարաբար - թիւնն է զործարարային նիւթի մը զիմանկան եր - կար տարաբան:

Ամերիկացի դիտուները այս զեղին զարմա - նական նախնական փորձերը կտարաբանի յոյապա - ի մար եւ Հնչումը իմանկ ինքնկայացող պարա - զուտերն վրայ: Ինքնականութիւնը շատեր տարինքով պարտուել զուտումն ու անպարտութեան դատա - պարտումն էին: Արիւրիներ սնակաւորն ու քալա - լիւրէ լիւր: Գործել ինքնութեանը քոյրը Հիւնդո - ներ մտաւորական քառասուն օրտուն զարմա - նումն էր շրջանի մը վերջ բուժանութեան: Ի՞նչուրա - րար, շատ լուս պարզութեան որ, ինչպէս յոյս -

նաշխուրթիւր տեղեղային Հետեւում էր թիֆլիսի զարգացի ինքնութիւնը տանդարներին եւ միջոց էր փնտառող օրտուններն ձեռք միկնելուն քրտնք: 1889-ի վերջե - րէ, Թիֆլիսում կայունութեւ Երիտաւորը Հա - յառանում է գաւառի ընկերութիւնը, որ յետոյ զա - րացաւ Հիւնդոնիւրթի խմբակ է անուել: Մրա ծրարել Հիմքն էր Թիֆլիսականութեան զարգացման եւ տեսնական ապառութիւնը: 1890-ի սկիւրը, այս կամայնականութեան կոյրից Թիֆլիսականութեան ուղարկուեցաւ Մ. Մարգարեան եւ Յ. Արդութ - անոր: Նոյն թուականի ամսուր տեղի ունեցաւ Կարիկի ցոյցը, որ անօրեակի խառնաշխարհիւն լուրն քերթ Կոպիական, « Չալիք Հնչեց Երբու - լուր Հայոց լուսնեղից » ... Արդեւ անգամ էր, որ Հայ կամայնականութեան զիմարում էր թուրք կառավարութեան. սակայն անգամ էր ապառում - Թեան Համար արին Հոսում: Երբուրական մա - մուրն ու դիմապարտութեանն ուղարկութիւնը զարգացի այս զեղի վրայ: Կոպիական ջնջմութեան մէջ էր: Հայաստանի ապառութիւնը Համարում էր մտաւորաւ:

Նոյն 1890-ի ամսուր Թիֆլիս էր Հասարակ Մոսկուայի ու Վեներդիայի ուսանողութիւնը:

Այս զեղերը տպարկութեան տակ ընկրտա - արող Հայաստանի նախածնութեանը միւր էր առաջ գալիս թիֆլիսեւ, ընտրել յեղափոխական խումբերը ու կամայնականութիւնները 1 յնապի. կուսակցութեան մէջ: Տեղի եւ տեսնում ժողով - րեւ, որոնցից ջնջուել է անում Հայ Սեղափո - քանները Դաւանդեանից: Բրիստափորը օգն էր այդ ժողովրդին եւ նրա վրայն Հիմնական - Թեան լուրիցն զուրու եկաւ պատմական այդ զոր - քը:

Դաւանդեանի տալիս ձեռնարկներէից մէ-

թեան կամ զարգացի պարագաներուն, դեղին աղ - ղեցութեան զարգացի ինքն Հիւնդոնները զարման - կը զատապարտութեան ինքն նախկին անասնին վիճակին: Դաւթիք է Հետեւեալն որ զորթընդրը էր կարտով լայն ուսումնասիրութեան: Երեւոյն ան լուրի Հանգանակն էր չի ներկայացնել ու միայն միջի ում մըն է մարմնի օտեւելու ցաւին դէմ պաշարել իմացութեան:

Միւս կողմէ, Եթէ Հաւարեանաւոր էր Հա - նապարտութեան Եւեչիին չափը էր կլնէ երբեւ զար - մանական միջոց, յոյապաւել տաւաղացող զրկուած էր զոյն առաջմ նախ եղանակին Հետեւելուն Ո - րդեւեան, զիմարեանները տակաւին էր տարա - կուտին զորթիկներն ինքնային ընկալան նիւթը Եւ - լալէ: Կարտի ունեւանով որ մարմնական ուրիշ զեղներուն ներքոյրած քանակն նիւթերուն լուրի յատուկութիւնը էր կիրարկուել մատարարային մէկ միկիրար շափով ունեղները զորթընդր էր զոր - ծանօն Հարկեր կամ 2 հարկեր միկիրար Հա - մեմատութեանը:

Այժմ փորձակները Հարց կուտան թէ կա - ընդիւ է արեւոց զորթընդր զարմանումն էր - կալիկ տարող, ժամանակն ու կարեւոր քանակի - քեմար էր: Անոր էր զարգացման թէ զեղները զարգացումներին մը Հետեւեալար նաեւ. շնչե - րակային քարքը ճնշում էր յառաջ կայ ու թերեւս կիներու մոտ գերութեան եւ դժբեր մարգերու ու - ըրում:

Հետադարձները էր խորհին նաեւ մարդկային մարմնի զեղ արտադրելու զարմանումն ընկական նիւթի զեղներուն միջոցաւ: Նոյնպէս էր փորձն զորթիկներ տաւաղ Հասարակական կարգ ընտրել:

Մտիկ ապագան ցոյց պիտի տայ թէ այս զիտու որքան կարելի պիտի լլլայ օրտադրումը յոյսու առկայային տաղալարահանութեան:

ԳՈՒՐԳԵՆ ՊՅՅԱՆԵԱՆ,

ՆԱԽԱՅԱՆԻ ՊԵՏԱՆԻ Մասնաշխարհային մէջ էր դատուել ամէնէն մեծ եւ ամէնէն փոքր Հայերին ձեռնարկները:

Հայկ ձեռնարկը որ էր կոչուել «Տօնական ձեռնարկը», զրուում է 1204ին եւ անդուն մեծ էր սովորական սեղանի մը վրայ կարելի չէ տա - կարելի: Անորից կորիք էր կտն 36 օրեւ եւ քալ - կացումն է 636 թիֆլ մաղապալ: Այդտեղ մարա - կալք ունեւանը Համար Հարկաւոր է նոյնքան ոչ - խոր ժողով:

Գիրքը Հասարակ մըն է գանձանոց ճանրերն: Լուսանքները զարգացումն են մանրանկարչու - թեանը: Ձեռնարկը զրուում է Լուրսայի Կարեւոր - թիկն ձեռնարկ էրեւ տարուն ընթերցելիս իր տե - րի: Առումնաստոր Բարեկարգ էր քանտար - կուր, եր քանտարաւոր նաեւ այս թանկարկն ձեռնարկը: Յետոյ ընտում է Մլոյ Ս. Կարգը վարք:

Ամէնէն փոքր ձեռնարկը տեղացող մըն է դր - ւում 1434ին Կաթն (Կրմ): Ձեռնարկը էր բաղ - կանալ 103 թիֆլ մաղապալ, սակայն փոքր է լուրիցն սովորական տուրիքն եւ կամով միայն էր կտն 19 կրամ: Լուսանքներուն մէջ կան բաղ - մաղոյն նիւթերը եւ զարգացիք:

Եր երկու Կոպիականի խմբի արշաւանք, որը զիջ գնաց ուսու կառավարութեան ներկայում զա - րգացանութեանն: Այնպարեւր Երբորդի խաւար ուսանողային օրեր էին: Հայ ժողովրդեւն ու Հայ մտաւորականութեանը Համարում էին անարքա - յոյս: Սկսեալին հետեւութիւններն եւ ձեռնարկու - թիւններ: 1891ին ձեռնարկուեց եւ Բրիստափորը եւ մէկ տարիով աքարուեց Բիւնեւ, որ աքար - ունեցն է Ս. Հաւարեանն ու Յ. Արդութեանը: Աքարի մէջ Բրիստափորը կամայնականցեց Հիւր - անի երբորը Համար Հրատարակութիւնը Ռու - մանիւրում: Եւ Հաւարեանի Հեւ միւսեց Դաւ - նակցութեան ծրարել նախադրել:

1892ին տեղի ունեցաւ Դաւանդեանի առա - չին ընդ - ժողովը, որ Հաստատուել կուսական - Թեան ծրարելը: Բրիստափորը ընտրուեց Բիւրոյի իմանքն եւ շարունակեց զիմարելու կուսական - Թեան զործերը, առաւելապէս Ս. Հաւարեանի Հեւ թիւնին: Ռոստոմի Թիւնեւում էր եւ վարում էր Դրոյակ չի խմբաւորութիւն:

1894 թ. ապրիլից սկսած Բրիստափորը պատմանում է Հնչուլից Օրդարեանից ապառական թիւրի սերբարդի պատերուն եւ էր ամբողջ ապառ ժամանակը նուիրում է Դաւանդեանի Թեան:

1895ին, Թիֆլիսում տեղի ունեցող դէպ - քերի վրայ, ուսու կառավարութիւնը Կոպիական զիմար իր խառնութիւններին: Հոկտեմբեր 24ին, լաւարի Հեւ, նորեք ձեռնարկութեան եւ Բրիստա - փորը եւ Հնչու այն Բաղուր քանտում պատճառուեց 2000, 1896 թ. Մարտ 23ին, ապա թիֆլիսեւ 1897 թ. Երաւարարութեան եւ Թիֆլիսեւ Հեւա - նայու պայմանով (Միւնսխայն յարողով)

Ս. ՎԱՐՏԵԱՆ,

ՄԵՐ ԽՈՒՐԴ

ՄԱՐԿԵԼԻ ԳԵՏՆԻ ՄԸ ԵՄՈ

Ընդհե թէ հարեանցի տեղեկութիւններ մի — ան ունեն մեր ազգած երկրներու, հարեան տնտեսութիւններու մասին, Կը զգանաւ տարբար — կամ, անմիջական զինակիւններ, ինչպէս երէկ, թուրքերը մէջ :

Անկի կարտաւոր երէ թուն հայկական ան — կարեւր վրայ, խոյ տնտեսութիւններու աշխիւ լին — քանցի մեր մամուլին մէջ, երբ կը զրաւեմ Հայ — կական Արտասահմանի հոգեւոր :

Անուշտ անէ զարթոթ իր տնտեսական պա — հանգեւոր ունի եւ կը շանայ զոչանցի :

Այսպէս, օրը օրին կ'արձանագործուի տղա — յին եւ ընկերակի կանգեց գաւառական երեսօտքները : Երազեան շարժումներ, ձեռնարկներ, աշխա — տանքներ, Բարեկան թէ շարաշուք երողութիւն — ներ :

Այս բոլորին մէջ իրենց տեղին ունեն հանգեց — ներու, տնտեսարարներու, տնտեսագիտութեանց նկարագրութիւնները, որոնք հայկին եւ օրական կենսակին Միասնական ինչ լուս մամուլած ըլլան :

Ինչպիսիք զարթոթ իր զրաւեց զան — ք այս կարդի հաստատութեանց միայն :

Հետեւած է անկերակայ մամուլին : Սիւ — նանքը ընտանեակ, հարեանք, յուրապատ — րութեան, հայերկանցական փոխադրուել նկարա — գրութիւններ, զճոյ եւ այլապէս մանրամասնութիւնները :

Եւ այժ — առանց դաւանանքի կարտութեան Անուշտ, որ, շատ մը թերթեր կը խորթեն, ընտա — նեկան կամ հարեանցական իշխանակարաններ — րու հետ :

Միանկեղ կը ինչեւն այս պարագան, որ կը կարտի մանրագրութիւններու կարտութեան մը :

Մեր խորթը ուրիշ քան էր : Աղայիկի գիտիկ վրայ, մեր մամուլը կ'ան — տեսի շատ կարեւոր այլապատեմ մը :

Հարաշուքայ է որ լուրը ուսումնասիրութիւն — ներ երեկան այս կամ այն պարտութի թերթերուն մէջ, ինքնակարգական տեղեկութիւններով : Համ — կամ հասուն, միջուկած նիւթին, որոնք պատկե — րացնին տարաբիթ քաղաքական երեկեան եւ ապօրտական կենսակ : Անոց շարք ու բարին :

Անորոշական մարդանք մը չէ որ կ'աւաղա — կենք, միշտ ինչեղանով այս պարագան :

Անկի լուս երբեք անբարեկամ է պրպօնի, սերուն, երեւան հանը թէ ինչ ինչին մէջ է այսինքն շարաշուք ըլլան, քաղաք ըլլալ թէ հիւս — կամ թաղ :

Դժբարեութիւն մը որ մեր համարները մասին անգամ լինելի տեղեկութիւնները միայն ունենք : Մակաւաթին եւ այն զարթոթները ուր մար — գաւառար կը կարտարի պարբերաբար : Օրինակ՝ Սուրիա — Լիբանան : (Այստեղ ալ փորձեր կը — տարտեսան, միշտ կեն համար միայն համար) :

Ստորջ տեղեկութիւնները կը պահանք, նաեւ, իւրաքանչիւր զարթոթ ընկերակին — տնտեսական կացութեան մասին :

Բոլորս ալ զիտներ որ 75 առ հարեւր բանուոր էին մեր տնտեսարարները, երբ այս պրոցրտաններուն վրայ թափեցին, 1921 — 22ին :

Մենք ալ ունեցանք հիշատաններու, զաղթա — կայաններու ըրլանք մը :

Այն այսօր : Ապագայաբար 25 առ հարեւր ալ չեն կարցի բանուորները — անոնք որ մը — ձուս տուած են իրենց բարեկր :

Փոխադրուել մեր ընկերակին — ընտանեկան պայմաններն ալ : Մամուլանքը մեծ քաղաքներու մէջ, որ հետզհետէ կ'անքն քաղաքային այլա — բաններ :

Երբ համարները մասին կը խօսենք, նորեն եւ նորին մեր աշխիւ աշխիւ, կը ցցօր սերունքի փոր — կանցնին ինչորի : Անորոշ շարաշուք մը, որ նայեցի կը կարտի լուրը ուսումնասիրութեան :

Որ եւ է ասուն փորձուած է լինակարտ — քին եւ կարդի : Գիտեմք թէ հարեանք քանի — կը կարտան է, այս կամ այն հիւսկին, թաղին, քա — զարին մէջ :

Կարիկ է շամբանք փրկել, առանց աշխի — տեկն ունենալու կացութիւնը կը իրական պատ — Կեր, Կարտանք եւ թունականներով :

Անուշտիկ մայկիկ փաթին մը եւս :

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԳԱՆԻՆԵՆ ԱՆ ԱՐՈՒՅՈՒՏ Ե

Գանդի ... Կ'ընենք ու կ'անցնենք, չենք անդ — րապաւար որ չուս ալ հարեանած կ'այ, մասն — անա երբ ինչորեք մեր անմասն ու հոյակապ կե — ղեցիները եւ վանքերը քաղաքու մասին է :

Գաւառական, որ 1918ի զինուորական հոս հոն հրաշքով աղ միայն թեկերեք լիքապաւան է ին — յիցն ընկալաբար եւ աղօք — քալօք տեսնին ու զոչանցական քաղաքով արտեսան :

Կ'արժի որ այն ասուն հաստը եւ հրատա — րաւորէր, պատկերապարզ, յոյս տալու : Համար արեւմտեան քաղաքակրթութեան արեւմտաներուն թէ ինչպէս պէտք է քաղել : Աղպէտով մենք ալ կ'ունենայինք կենսակին իշխանակարան մը, ա — կալ կ'որոշեցնուէ, ինչպէս կան ու կը մնան Զուարթնոց կամ Միկի աւերակներու նկարներ : Այլ փնտրել կը պատկերին :

Մեր հիւրը հ մուշակներին ճ զրեք են : Զեմեք փայտ ունենալու : Համար քաղաքին եւ իրենց ընակեց ասուն ամենէ վեր յարկը, լիտոյ երկ — րորդը, երրորդը, աստիճանաբար վար ինչովով մինչեւ վանակայր, ու այսպէսով տեսնել են որ ասուն չէ մանցիք որոնք մէկը :

Անչ ալ բուն է որ կը պատմուի : Մեր Ար — մայի հոյակապ տանաբար նայա միկիկ վերածեր են, ջոնի ի վեր միկարք մը անկողով : Ժանք են սակայն որ հաստատակները չեն կըցած դան — հատել, որպէս նախկին արեւելք, ուստի ախտիկ վ — րանքուր : Հրաման տեսնել են :

Ինչ ընդ ընդ ընդ ընդ ընդ մարաքաղաքին այն անտաքիւտ ամառապան քաղաքակաղաք կը — թողեցնուին արժուրի որ զոչ քաջած է տապարի հարաւանքներով : Հայաթները 7000 աղջ. : Հնչուէ ուրի վանքին ուղած են, իրենց քաղաքները փո — փոխելու : Համար զայն : Օրական կ'արողակար — թուրէր են, անուշտ մասնակով որ մայրամուտին թուրապաւան այս արքը, Հայտն փաթեցին ու տարողիկն կենսակին վիշտ, ծախու ապրանք չէ : Ու հիմա անկեր մը մտողուած Սերաստով Մայր Ճանապարհ եկի եւ կարցը :

Ինչու՞ է, քաղելի ալ արտեսան է վերապէս : Երէ չէ հաստաբար, պարտաւոր արեւմտանք, բարեհաճեցեց զոչանակն պտուղ որ կ'աւաղել ինչորով պատմանք վայրերը, զպի վարեւի — եան նախկինները, Սուրի Ս. Կարապետին վա — րաք, Կարինէն Կեսարիա, Արմաշէն Սերաստու, լուսանկարի եւ շարժանկար զորքեցներով :

ՍՍՍ

ԵՐԵՎԱՆԵ Ե ԽՍՍՍԻՄ

ՅՈՒՆԵՍԿՈՒՆԵՐԻՈՒ պաշտպանութեան կոմի — տեն մինչեւ այսօր վերանորոգած եւ ցանկապա — րած է անկի յուն 60 յուլարմաններ, որոնք մէջ են — Օսմանյ վանքը, Փալատի մեծ եւ փոք տա — ւանքները, Թալիկ տանաբար, որ Դրք զարու յու — յարմաններով կը պատկանի : Վերանորոգած են՝ Ապալատի եւ այլ ըրլանքներ : յուլարմանները : Կոմիտեն պարտաւորած է Հայաստանի քաղաքը, որ յուսանակին եւ յուր յուլարմանները վա — րերը : Լուսանկարած եւ Գաւառիկան քաղաք — րանք յանձնուած են բազմաթիւ տարակարգ : Յուլարմանները, պաշտպանութեան կոմիտէ, որ կը փարք նաեւ : Կիւրտներու պաշտպանները, ինչեւն այսօր թնդարման յանձնած է 12 Հայաթ իրեր եւ 115 մանկապարտ դպրանք, որոնք մէջ կան Մեծ Զիլարանի դպրանքներ :

ԳՐԱՐԱՆԵՐԻ ՄԻՐՈՒՄԻՆԵՐԻ քննարկեց Սու — րեն Վանքի թնդանտեսութիւնները : Բազմա — ծում : Բոլոր արտապատկերները զոչանակով խօ — սեցան զբք մասին : Յետոյ Երաւաբ Թալիկանք յայապարհին — մի : Վանքուտ զիլար արեւելքաւոր է նրանով, որ նրա մէջ նոր մարդն իր աստեղ — յով : Կրքի ինչ ասուն կ'անցնի այն եւ որ հապ — արար ընկերակները ունի, քանի որ խոսում է քու — լիքի սրտից չէ :

ԼՈՒՍԱՌՈՐԻՆԻՐԵԱՆ ՄԻՆԵՍԿՈՐԻՆԵՐԻ (Կիւրտան նախարարութիւն) այս տարի պիտի — քանայ՝ ուսուցիչներու օրակալութեան քաղաք — քաղաքներ, որոնք պիտի անտեսակին յուր քաղաք — ներու եւ հիւրերու տնտեսիչները : Վերապարտա — ման ենթակայ են՝ պատմութեան, քաղաքա —

Բանուորական իդրտաններ
ու ուրիշ հոգեր

Գործադուները հետզհետէ կը զաղքին, ապա — տելով բանակցութեանց երկին, թաղ ուրիշ հոգ մը — կը զաղքեցնէ կառավարները : Կարգ մը հոս — տատուութիւններ կամ փակած են իրենց գուրուները եւ կամ կ'արձակեն այն բանուորները որոնք մաս — նակցած են զգործադուներուն : Երէ այսպէս շա — րունակներ, անուշտ նոր իլլուտանքներ պիտի չա — ղին :

Այնպիսիները նախարար, Գ. Գազն, նկատի — անելով այս պարագան, բարեկամական աղա — բարութիւն մը ուղղեց զորպանքներուն : Միայն Գրիտտանայ Այլապատկերներու Միութիւնը կը յայտարարէ թէ իր անդամներէն 130 հոգի համ — բուած են : Անչեք անկի մասնագործական հաստատութեան մէջ աշխի կը քաղեն արձա — կուսները : Իրենց եւ Զորտը բանուորները աղա — բարներին թէ նոր զորքանք մը պիտի սորբեն, երէ իրենց պատմական վարկերը չլինարան — տատուին : Իրենց մէջ երեք կարեւոր պաշտ — անքն փրկաւաստանեցան, բանուորներու, քա — ղեցին ինչի :

Կարի եւ երկերապատկերները բանուորներին աղաքարտեցան : Թէ Սարախ յախապարտորդ մէկ երրորդ համեմատութեամբ պիտի կրճատուի, զորքանքով պատմանքով :

Փուլուրի երկերապատկերներ եւ կարի բան — ուրներին երկուքը համարում ըլլալով, նորէն զորքանքով յայապարհեցան :

★ Վերին տեղեկութեանց համաձայն, բան — թողնուր թիւ հետզհետէ կը պակսի : Փարկը — ման, շրանին մէջ անուշտին աշխատաւոր չեն վեր — ածուած 100-000 բանուորներ, մեծ մասը՝ չինու — րեանց ճիւղէ : Գաւառին Բաղնիկներու եւ ըն — կերպին ապագայութեան պատմականները դիւ կը չարանակին զորքաւոր : Հայաթներ բանուորները վերականգն աշխատանքը :

Մասնակի անկապարտութիւններ կը շարունակ — րեն երկրին քաղաքան մասերուն մէջ : Սոնթիկ — մայի մօտ (արեւմտեան ծրարան) 30 բանթները աշխատող բանուորներուն վրայ յարձակեցան դա — նակներով, թրերով եւ բաւերով : Կեց զոյգ մեր — քակալներուն : Փերկիւրի մասնագործական հաստատութեան մէջ համայնաբար բանուոր մը զգոր նոնաջ զոչանապի, երբ քուրակուրին կը կարտարուէ, աշխատաբար վերադառնի : Համար :

★ Թերթերը կը զրկն թէ այսօր — վար խոր — ճիւղակային ինչ պիտի կարտարի կառավար — րեան զորքանքներու եւ արեւմտանկան Մի — ուսնանց երկերապատկերները, չ նպատակուր կ'ըրվա մը ստեղծել եւ աշխատանքները ին — յոր խաղաղութեամբ կ'արաքարելու : Համար : Այս զորքին զոչին անցած է վարչակապետ :

★ Նախարարական խորհուրդը առիւ որ զա — ղեցու ծրարով մը որ կը մասնակցեցնէ անեւ — տական իմբայնութեանց իրաւասութիւններ : Մարդիկ կը քաղաքներ Չ համայնակութեանց Գերատոյն Խորհուրդը մը, արդիւնու համար շա — րունակութիւններ :

Գաւառապետները կը յուսան 2-8 Գրանք ի — նչեցի կարին զիլար (Գործաշանկ փառանք) :

★ Թերթերը կը զրկն թէ փարիկան շրլանին մէջ 25-000 ընտանիքներ չեն տալանք մարտի նը — պատար, իրեն Զեմեանք ընկերակին ապա — լուութեան պաշտաններու զորքաւորին :

Առաջնահանր զինակիցներուն
մարտի

Արեւմտեան եւրոպայի 12 զաւանկից պետու — րեանց արտաքին նախարարները Մայիս 8ին Բու — ղով մը պիտի զուարման Լոնտոնի մէջ, անարապ — ղելու համար Առաջնահանր զաւանք : Անչիւրի արտաքին նախարար, Փեկին, այս լուրը ծանու — ցանկով երեւոյ : Բոլորին մէջ, յայտարարեց թէ կ'ըրապաւ որ երկարատեւ խաղաղութեան մը պիտ — րի լայնեցն, թէ Առաջնահանր միութիւնը զաւա — ղան, զի կարծեմ թէ հետո չէ այն օրը երբ այս ուսէին անուշտ պիտի ստեղծէ կարգութեան մը ուր տարբեր եւ պիտի չմնայ երէ ոչ միայնաւ ընդ միշտ կարգաւորի խաղաղութեան ինչորիք :

Այս յայապարտութիւն կը հետեւեցին թէ Ռ. Միւրթիլեր անեղնով արեւմտեան նախարարն ու — ժը, պիտի հարկաբարք բանակցի անոնց հետ :

Տանակիւն արտաքին նախարարները կը կազ — մեն Առաջնահանր զաւանքին խորհուրդը, որ ին — քու հրաւերուած է Գ. Էլչերիկի ղոյգէ : Մ. Նա —

(Անչիւրու շարժակալութիւնը կարդա Դ. Էյ)

Բուն, զիմար, Փերկիւրի եւ ուրիշ տարական — քու զաւանքները : Երէ՛ս՝ ԱՐԱՌՈՐԻՆԵՐԻՈՒ օրակալութեան համար քաղաքան են քանի որ կարճատեւ քաղաք — քալ : Ներ, որոնք իր մասնակցին նաեւ հարեւան — քար երկաթապարներ :

հանգեցրել, քանակաբան էր Անգլիոյ արտադրեալ նախարարները մասնաձիւն այ պիտի խորհրդակցեն: Ձիապիկ երկիրներուն երկտական նախարարները էլ, որ ժողով գումարեցին Լոնտոնի մէջ, զննելու համար ինքնական խորհրդերը երկրորդ ժողովն է այս: Առաջինը գումարակցեալ փարկի մէջ, ինչոպէս ինչ:

Ձիառնական յանձնարարները, որ իր բաց կանառ ցամաքային եւ ծովային սպանելի, ինչ-հանգեցնելով իր ժողովը Լա Նէի մէջ, յայտարարեց թէ կատարեալ համաձայնութիւն զոչացան է առնականութեան երազային պաշտակներու մասին: Վաղը, Տարաթ, ժողով պիտի գումարեն ազգ-պաշտակներուն մասին նախարարները, զննելու համար զիմուական եւ երկտական յանձնարարներուն տեղեկագիրները:

★ Անգլիոյ երեսփ. ժողովին մէջ, արտադրեալ նախարարը հիշեցնելու ուսման մասին այ խօսեալով, քաջատեղեց թէ ինչ կերպ առանձին գործել, կարգադրելու համար հիշեցնելու ուսման հարցը: Թիւրք. Հետեւաբար տալարեալ է Պ. Էնկելը որ այս խնդիրն այ զննեն Լոնտոնի մէջ, Այս առ-բիւ կըրնէ թէ Բրիտանիոյ արտադրելու համար ձախուրթին մը փորձելով: Խ. Միլնթան հետ, այս հարցի մասին է ինչպէս, շատ մասնագետ գործ է հիշեցնելու ուսման մասին որեւէ յանձնարարեալ տակ մտնել, մինչեւ որ լիովին լուսաբանուի խնդիրը եւ իւրաքանչիւր ազգ պատ-րաստ լրջայլ յայտնելու թէ ինչ կերնէ:

★ Զօր. Արքեպիսկոպոս զինչոպէս տալով Մ. Դանտիկոյնը ծերակոյտին վարչութեան յանձնարարութեան առիւթ, խոր մտածողութիւն յայտնեց համախաղաղութեան յառաջնադարեան մասին Անգլիոյ մէջ: Իրեն երեսփարկութիւն, առաջարկեց զիմուական եւ տնտեսական արհեստներին ըն-ծախի այն արհեստն ազդեցուն որոնք իր զինար-դրէն համախաղաղութեան:

Արտադրեալ նախարար եւ իրեն զնայան ձե-սքի այ առաջարկաբար պահանջեցին խաղերի զն-նելու Մարթ. Արեւելի երկիրներուն, որպէս կըր-նան խաղերութեան զինարդիւ համախաղաղութեան: Միւրեւնիս ասան զննեցան զնայան առ-աւարտները, նպատակ հասցնելու համար զինա-տանի տնտեսար լրջանելուն, որ անօթութեան զատապարտութեան ինչ 40 միլիոն քննիչներ: Երբ, տասը միլիոն զննիչներ եւ ուսելիք յունեն:

ԲԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԵՐԿՈՒ ԶՈՐԱՎԱՐՆԵՐՈՒ Հարցին զննութեան առիւթ, միշտ նոր ծաղիկեր կը բացուին: Խորքը - զարանական զննիչ յանձնարարող հաւիտ հրա-տարակութեան տուած էր իր տեղեկագիրը, եր-նոր զողորմելու իր երեսն երես: Զօր. Մասին կը-րէ յանձնարարողին ներկայանալով, յայտնեց թէ փախուստի փնտնիչ զինչը ճակէ ճարտարները իր 1945ին, Մատակարարի երեսփարկ Բաթիկլայ-նի հետ: Այս վերջինը, որ զննիչ յանձնարարողին առկա է եւ ստորագրած էր տեղեկագիրը, խոս-տովանեալ անմիջապէս Յետոյ ստորագրեալ հրամարի յանձնարարողին, հաստատուած ըլլա-լով թէ ոչ ինչ փնտնիչ մտերիմն է, այլ ինչ օրա-լիք նամակն էր գրած է անոր, անցեալ Յուլիոսը 6ին, Հետեւեալ զովանդարեալութեամբ է Պաղոյի կատակարարութեան պիտի տալային Շուտաւարի վերջը: Իր կարծիքը թէ հակադասալ յառաջ կըր-նանք զնչիկ նոր զննութիւններ: Խոտէ փն-տնի երբայն այ կարծիքը զողորմելու յայտ-նեց, ասին պարտաւոր մտնողոր:

ՀԱՄԱՐԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ Դժժ ԲՈՒՆԸ ՀԱՌԱ Եւ խոսեցաւ: Անգլիոյ արտադրեալ նախարարութեան եր-եսփին մայրուն խորհրդակցար, Լորտ Վէստի - Բարթ, Լորտերու ժողովին մէջ: Մասնաորոշու-ած արտադրեալ կարգը եւ բարձրաստիճան կերպ - կանոնի, որոնց զուտի կը գտնուին Բէնթլիի կարգի արտադրեալը, Հիւրիւթ ձմեռնը Գրեյտֆոր-տի կախիկներն են: Լորտը զաւարտեալ կրնէ ասարկեց, իսկ զարգացողներու ուրիշ կերպակը - Է, կանոնիս Բոփ, որ զրդոյի մը ինչ բացի է բաց կը շատարող զաւարտեալ կակապիտը - ձերու արտադրութիւնը եւ անոնց աւարտի զատնու-թիւ: Այս զրդոյիկ յաղաքարարի գրած է Գրեյտ - ֆորտի կակապիտը: Լորտին յայտարարութեան համաձայն 2000 համախաղաղ արտադրութիւն կան, եւ ուրիշիկները զանազան հաստատութիւնից մէջ, թէն ընդ-ժ. Բիւր 40 հազար յանգեց:

41 ՀԱՐԻՑ ԶԵՐԲԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ Այնքերից մէջ, յանուն զնայան պաշտակութեան: Թիւրքերը կը զննեն թէ զննիչ մասնախննութիւն իր հաստա-տութեան էր, Մարտիկի ձմարով: Ոստիկանութիւնը յառաջուն 80 ռոպի կը հաշուէ ծերակցիներուն Բիւր: Մարտանախննութիւն կը յարուստեալի եր-կու, տարիքի մը, տակնութեան Մարտիկի զարդիկ բանտարկեալներ: Յիմարտի մէջ տասը հազար ֆրանք արժող հրապարկ Այնքերից մէջ կը ծախուէ 100-000 ֆրանք եւս:

ԱՅՆԻՍԻՍ մէջ կը գտնուին 26 պոլիսի եւ սեղող զրոյնները: այն արտադրանքները թէ խորի սպաննին մտնալով Լորտիլիովը եւ պաշտա-կական զանգիւնի զանգեցնել: Անկորդ է ըսել թէ բոլորն այ պիտառաւանքն են:

ՏՐ. Կ. ԿԱՅԻ ՓԱՐԻԶԻ ՄԱՐՄԱՆԻՆԻՆ
Երեկոյս-պարտիւնայիւր
Ապրիլ 29ին 10612, Salle Jean Coignot
Կերի արահներուն մէջ
Attractions Orchestre ԿԱՐՕ ՍԱՐԵԱՆ
Հոյս պիտի
Մուտքը 250 ֆրանկ :

ՓԱՐԻԶԻ Հ. Մ. ՄԻ ԲԱՏԵՐ. ԵՐԿԱՅԵՆՈՒՄԸ
Ապրիլ 1ին յարաթ երեկոյ մը 8-30ին,
Patinoire արահին մէջ, 32 rue Danton, Krem-
lin Bicêtre:
Կը երեկոյստեղի ՉԱՐՇԷԼ ԱՐՈՒՄ ԱՅԱ
Ղեկավարութեանը ընկեր Ջ. Կարիստի
Սիքստաօր մասնակցութեամբ Ապումմ
Բառեարտիներն:
Մուտքը 100 եւ 150 ֆրանք:
Իրեն փոքր տիթիւն:

Տարեկան պարտիւնի ցերեկայի
Կաղանկեղութեան ՀՈՒՆԵՐՍ ԳԱՐԱԿԵՐՁԵՆԻՐ
ԱՆԿԻՆՈՒ ՍԱՆՈՒՄ ՄԻՈՒՐԵՆԸ Կըրձէ, Կերակի
2 Ապրիլ, Ժամը 15-30Ժ 23-30:
SALON DE L'HOTEL DES DEUX MONDES մէջ,
22 Ալեքիւն աշ Գօթիկան, մէջքո փրանկ կամ
Սփեյս:
Ցուլ պիտի, զերդարեալութեան բաժին:
Նապարտեթ՝ JAMES ERIKSSON:
Տոմսերը պահանջով նախկին սանրին:

ԱՐՈՒՄ 11-24Ի ՏԱՐԵԿԱՆԸ
ԱՆՃԱՐԿԻՆԻ մէջ, 23 Ապրիլին, նախաձեռ-
նութեամբ Հ. Զ. ՆՐ ՍԵՐՈՒՆԻՆԻՆ
ՆՐ ՍԵՐՈՒՆԻՆԻՆ ՕՐԸ ՄԵՆ ՇԱՄՈՒՆ ՄԵՆ
Կաղանկեղութեան Հ. Զ. Դ. Նոր Սերունդի
Վարդաբ խումբի կողմէ, այս շաբաթ երեկոյ,
Ժամը 8-30ին Սալ ժամ տ'Արք: Գերդարեալական
հոգի բաժին: Առաջին աղագալ ըլլալով պիտի ներ-
կայացուին ուղարկութիւն մը՝ ՄԱՀԸ
Եւ ԵՐԿՈՒ ՋԱԻՇԵՆԻՐ

Կը նախագծէ ընկեր ՅԱԿՈՐ ՊԵՏԻԿԵՆԸ
Կը խօսի ընկեր ՀՐԱՆ ՏԱՄԱՐԱՊԵՏԵՆԸ
ԲԱՆԵՐԱՆՈՒ ՔԱՒԻՆԸ Եւ ՆՈՒՄԸ
Մուտքը հրահրատմով:
ԴԵՐԱՄԱՆ ԲԻՐԱԳՈՒՆ ԲԱՆԵՐԱՆՈՒՄԸ
ԼՈՒՆԻ, ՎԱԼԱԼԱՆ, ԱՐԵՆՈՂԸ
Առաջին աղագալ ըլլալով կը երեկոյստեղի 2
Ապրիլ Վալալանի պիտակալ օկիւրային մէջ, Ժամը
2-30ին, մասնակցութեամբ Լինոն լաւագործ ուսե-
րու:
ՀԱՐԱՐԱՐԱՊԵՏ ԱՐՄԱՆԸ (Հարտեալի աղիւթը)
Թաւա - 8 արք, հեղ. Թալգօշի

Այլի Տիկին Մարգարէ Բիւրիկիւնեան եւ զու-
ակները, Տէր եւ Տիկին Յարութիւն, Ժիրաք,
Վաւէ եւ ԻվԷՔ Բիւրիկիւնեան, Տէր եւ Տիկին
Արապեալ Մուրաքանի իրենց խորիկ շնորհակա-
լութիւնը կը յայտնեն բոլոր անոնց, որոնք ան-
ժամբ, ձամակով կամ հեղաղով ցաւակցութիւն
յայտնեցին իրենց ուղարկեալ ամուսնին, հօր եւ
բնակարի:

Գ. ԱՐԱՆԸ ԲԵԼՓԵՐԻՆԶԵՆԸ (Կարեցի)
մահուան առիւթի, Թալգօշի կատարուած է Մարտ
20ին, Տէրին զերեկմաստան մէջ:
ՇԵՆՐԱՅԱՄԻԻԲ - Փր. Կապրոյ ինչի Անկե-
նի մասնախնն զԺՈՒՆԵՐՍ Տարաթին առիւթ:
հանգեցնուած ըլլալով 18-800 ֆրանք, շնորհակա-
լութիւն կը յայտնէ բոլոր անոնց որոնք իրենց ը-
նկերներով յայտնեցին սոյն բարեխրական ձեռ-
նարկին: Առնուիլը մասնակցութեան է 5500 ֆր.ով:
ՇԵՆՐԱՅԱՄԻՐ - Փր. Կ. Խաչի Տէրին
մասնախնն շնորհակարարութեամբ աղագալ է Հե-
տեւեալ առիւթները: Ընկերներ Քալուսի Ծ
հաշուան՝ 500 ֆր., Լինոն Գ. Յալքը Իսկէն-
տեւեալն 500 ֆրանք:
ՇԵՆՐԱՅԱՄԻՐ - Մեր մասնախն եւ խորի
շնորհակարարութիւն կը յայտնեն, բոլոր անոնց,
որոնք մեր կամ կարող արկանին առիւթ, ան-
ժամբ եւ կամ դատար ցաւակցութիւն յայտնեցին
պաշտօնում աղիւթով: Տէր եւ Տիկին Կ. ձըմ -
կալուրիան, Vassieux - Caluire

ԵՐԿԱՄԱՐԻ ԳՐՈՒՄ ՄԸ ԱՐԱՆԸ ԳՐՈՒՐԸ
ՕՏԱՐ ԵՐԿՈՒՐԵՆԻՐ ՏԱԼ
(Պաղիկներն եւ պատմութեամբ)

Գրեթ՝ Գ. ԳԵՂԱՐԻ: Տպ. Համապայման: Գրե
250 ֆրանք: Դիմել շնորհակար:

ՅՈՒՇԱՅԵՏԻՐ
Հ. Զ. Դ. ԱՐԵՆԻՄՏ. ԵՆԻՐՈՎԱՅԻ Կ. ԿՈՄԻՏԵՆ
քաջատիկ ժողովի կը հրահիք Բիւրապիտը եւ
Նապարեան իմաները, Արաժ. Արքեպիսկո-
պիւն, Ս. Միլնթան եւ Վարդան ինքնակոյն-
ները, իրենց լիւթ կողմով, այս շաբաթ երեկոյ -
հաճ մամը 8-30ին, Sociétés Savantes E. արահէ:
Հ. Զ. Դ. ԲԱՐՍԱՏ խումբի ժողովը այս կը-
րէ ընկերները, ինչպիսիք զինչը պատահուի:
ԲԱՐՍԱՏ - Կապրոյ ինչի մասնախնն ընկեր-
ժողովը այս երեկոյստեղի իրեկուն, Ժամը 9ին
ընկերները Չալէ, Պիլանիսի ընկերները:
ՓԱՐԻՉԱՆՈՒՄ ԱՐԱՐԻՆԻ ՀԵՐԵԿԱԿԱՆ ՀԱՆԱ -
թօթը այս ուղարկ Ժամը 8-30ին Café Régente
վերնայարկը: Կը խօսի ընկեր Ս. Ք. Բոլմաստեղ,
Հ. Զ. Դ. Եւ Խ. շաբաթանոց (շաբ.) : Միւրեքերու
գիտնականութիւն:
ԼՈՒՆԻ - Հ. Զ. Դ. Նոր Սերունդի Եւ Մամա-
թօ խումբի զարգացողական ժողովը այս ուղարկ
երեկոյստեղի Ժամը 9ին, զարգեցիկ արահէ, 78 rue
Rabelais, Լիթթ: Գերդարեալութեան ժողովը Հա-
յատարակ մէջ, Դաւաթար Գ. Կ. ԻՐԱՅԵՆԻՐ
ԼՈՒՆԻ - Ց. Կ. Խաչի մասնախնն թէ յայտնե-
ցաւ այս կրակի կէտերը վերջը՝ Ժամը 2ին միւ-
րէ 6: Cours Gambetta, Brasserie Etioleի վերնա-
յարկը: Կը հրահիք ընկեր ինչը զերեկոյստեղի,
անաւանկները եւ ձամակները:
ՄԵՆԻՔ ԳՐԻԿԻՆ - Հ. Զ. Դ. Վալալքը երեքս -
կոմիտէի ընդ-ժ. ժողովը այս կրակի Ժամը 3ին,
շաբթ Դաւաթարի արահէ: Գարտաւորը ներկա -
լուրին:

ՀԱՆ ԳԵՐԻՆԵՐՈՒ ՊԼԱՄԱՆԱԿԻՆԸ
Մարտիկի Հալ Գրեկներու Միւրեքան տա-
րեկան մեծ պարահանգիցի այս շաբաթ զինչը
մինչեւ լոյս Salon de Clubի չեղի արահներուն մէջ:

ՎԵՐԶԻՆ ԱՐԵՆԱՅԱՐԸ ԵՆ ԵՐԿԱՄԱՐԻ
Այս ուղարկ քաւառ զերիկին Սերունդի եւ Ե-
րեկոյստեղի Ժամը 9ին Խաղաղական եւ հոյակա-
բարիկ Հալը կըրնէ ընկեր:
Շաղկապիցի, Կրակի 2 արքիւ, սեղ. Ժա-
մը, Ժամը 8ին, Ս. Գաւա. Ժամը 10ին: Երեկոյ
հաճ մամը 16-30ին:

ՄԻ ՄՈՒՆԻԲ ՆՐ ՍԵՐՈՒՆԻՆԸ
Թոմսին Հ. Զ. Դ. Անգլիայի երեկոյստեղի
ձմեռանոցի եւ զարգացող մը կողմնութեան:
Հալ մամուլի, Հեղինակներին, հրատարա-
կիչներն եւ զրահեցնելի կը խօսուին զինչը կար-
գաւորած թիւթ, հանգեց, զիւր:
Հաւացի - S. Bilal, 36 rue Bistour Romans
(Drôme):
Արտաւանք միւրեքանական թիւթերէն կը
խօսուին արտապիւլ:

Կր գնուին
Անկէ տնտես աղարանները Soldes, նորաձեռնու-
թեան ինքան, նոյնիսկ պակասաւորութիւնով (dé
tail) : Դիմել թիւթիկ փարցութեան ֆրանքներն
ՆԱՄԱԿՈՒՄ ՄԸ:

ԵՐԿԱՄԱՐԻ ԳՈՄՈՒՆ ՄԸ
ՄԱՍԻՆԸ - Գոմոնի եւ չլիսանի Թալ. Խոր-
հուրը կը ծանցուցեն թէ՛ այս կրակի, Ժալ -
կապրիկ անտառ Ս. Գ. Լ. Երեկոյստեղի մէջ կը
պատարաւ ՀԱՐՏ ՇԱՀԸ ԱՐԱՆԸ ԱՆԵՐՆԸ
(Գիւրիլանի), եւ երեկոյստեղի Դանքեցի արտա-
րութեանը այ պիտի նախագայէ: Կը զարգեցնէ
մեր բարեխրատ ժողովուրդը ներկալ ըլլալ սոյն
հոգեւոր հանգիստութեան:

ՇԵՆՐԱՅԱՄԻՐ - Փալէ՛ Միւր Արաժեան Գ.
Գարտաւոր շնորհակարարութիւն կը յայտնէ Տէր
Եւ Տիկին Կրակեալանի, Դաւիթանի, Թալգօշին -
Եւ, Միւրեքանի, Երեկոյստեղի եւ Մայսեանի,
որոնք բարեխրական աղիւթ վերաբերուած իրենց
պարտականութիւնը կատարեցին իր կնոյ Մարգա-
րէ արտադրանքի հրահուցութեան առիւթ, եւ Ծառայի
արտադրանք ֆրանքներ կը նուրէր 500 ֆրանք:
ՇԵՆՐԱՅԱՄԻՐ - Շնորհակարարութիւն կը
յայտնեն Դրեկան զերգարտանիս, այն իւր զապ-
մութեան համար, զոր ցոյց տուին: Հարգեցողք՝
Տիկին Երեկոյստեղի հանգեց, մինչեւ անոր
մահը: Շնորհակարարութիւն նաեւ բոլոր անոնց ու-
րիշ Թալգօշի արտադրանքներ իրենց ինչպիսի-
ութեամբ յարգեցին հանգիստեալի յիշատակը -
Արաժեալ (Երեկոյստեղի)

Imprimerie DER AGOPIAN, 17 rue d'Amélie - (19)
Le Gérant: A. NERCIAN